

Deel 1 (zie vorig document)

- 1 Waarom heeft God de zonde toegelaten?
- 2 De schepping
- 3 De verleiding en de val
- 4 Het Verlossingsplan
- 5 Kaïn en Abel op de proef gesteld
- 6 Set en Henoeh
- 7 De Zondvloed
- 8 Na de Zondvloed
- 9 De week van zeven dagen
- 10 De toren van Babel
- 11 De roeping van Abraham
- 12 Abraham in Kanaän
- 13 Zijn geloof beproefd
- 14 De verwoesting van Sodom
- 15 Het huwelijk van Isaäk
- 16 Jakob en Esau
- 17 Jakobs vlucht in ballingschap
- 18 De nacht van de worsteling
- 19 De terugkeer naar Kanaän
- 20 Jozef in Egypte
- 21 Jozef en zijn broers
- 22 Mozes
- 23 De plagen van Egypte
- 24 Het Pascha
- 25 De Uittocht
- 26 Van de Rode Zee naar Sinaï
- 27 De wet aan Israël gegeven
- 28 Afgoderij bij Sinaï
- 29 Satans vijandschap ten aanzien van de wet
- 30 De tabernakel en zijn dienst
- 31 De zonde van Nadab en Abihu
- 32 De wet en de verbonden
- 33 Van Sinaï naar Kades
- 34 De twaalf verspieders
- 35 De opstand van Korach
- 36 In de woestijn

Deel 2

- 37 De geslagen rotssteen
- 38 De reis om Edom heen
- 39 De verovering van Basan
- 40 Bileam
- 41 Afval aan de Jordaan
- 42 Herhaling van de wet
- 43 De dood van Mozes
- 44 De tocht door de Jordaan
- 45 De inneming van Jericho

- 46 De zegen en de vloek
- 47 Het verbond met de Gibeonieten
- 48 De verdelging van Kanaän
- 49 Het afscheid van Jozua
- 50 Tienden en gaven
- 51 God zorg voor de armen
- 52 De jaarlijkse feesten
- 53 De eerste richters
- 54 Simson
- 55 Het kind Samuël
- 56 Eli en zijn zonen
- 57 De ark door de Filistijnen genomen
- 58 De Profetenscholen
- 59 De eerste koning van Israël
- 60 Sauls vermetelheid
- 61 Saul verworpen
- 62 David tot koning gezalfd
- 63 David en Goliath
- 64 David als vluchteling
- 65 Davids edelmoedigheid
- 66 Sauls dood
- 67 Waarzeggerij - vroeger en nu
- 68 David te Ziklag
- 69 David op de troon geplaatst
- 70 Davids regering
- 71 Davids zonde en berouw
- 72 Absaloms opstand
- 73 Davids laatste jaren

[355]

Hoofdstuk 37 – De geslagen rotssteen

Zie Numeri 20:1-13

Uit de geslagen rotssteen te Horeb stroomde het eerste levende water waarmee Israël in de woestijn zijn dorst leste. Tijdens al hun omzwervingen kregen ze door een wonder van Goddelijke barmhartigheid water, als ze dit nodig hadden. Het water stroomde hen echter niet van Horeb af achterna. Wanneer ze tijdens hun reizen water nodig hadden, stroomde het uit de kloven in de rotsen bij hun legerplaats.

Christus was het, Die door de kracht van Zijn Woord de verfrissende stroom voor Israël deed vloeien. *'Zij dronken uit de geestelijke steenrots, welke met hen medeging, en Die rots was de Christus.'* (1 Korinthe 10:4) Hij was de bron van hun tijdelijke en geestelijke zegeningen. Christus, de ware Rotssteen, was met hen tijdens hun zwerftochten. *'Zij leden geen dorst, toen Hij hen door de woestijnen leidde; Hij deed voor hen water uit de rots stromen; Hij toch spleet de rots, zodat het water vloeide.'* (Jesaja 48:21) *'Zij stroomden door de dorre streken als een rivier.'* (Psalm 105:41)

De geslagen rots was een beeld van Christus, en door dit beeld worden uiterst kostbare geestelijke lessen geleerd. Zoals het levengevende water vloeide uit de geslagen rots, stroomt uit Christus, de *'door God geslagene'*, *'doorboord om onze overtredingen'*, *'om onze ongerechtigheden verbrijzeld'* (Jesaja 53:4,5), de stroom van zaligheid voor een verloren mensdom. Zoals de rots eenmaal geslagen was, zou ook Christus eenmaal geofferd worden *'om veler zonden op Zich te nemen'*. (Hebreeën 9:28) Onze Heiland zou geen tweede keer geofferd worden; en allen die de zegeningen van Zijn genade zoeken, hoeven deze slechts te vragen in de Naam van Jezus, terwijl ze het verlangen van hun hart uiten in een ootmoedig gebed. Zo'n gebed herinnert de Heere der heerscharen aan de wonden van Jezus, en opnieuw vloeit het levengevende bloed, zoals het werd afgebeeld door het vloeien van het levend water voor Israël.

Het ontspringen van het water aan de rots in de woestijn werd door de Israëlieten na hun vestiging in Kanaän herdacht onder groot vreugdebetoon. In de dagen van Christus was deze feestviering een indrukwekkende dienst geworden. Het vond plaats tijdens het Loofhuttenfeest, als het volk uit geheel het land bijeen was in Jeruzalem. Tijdens elk van de zeven dagen van het feest gingen de priesters, vergezeld door muziek en een koor van Levieten, water halen in een gouden kruik, uit de bron Siloam. Ze

[356]

werden gevolgd door een schare aanbidders, en zovelen er bij het water konden komen, dronken eruit, onder het gejuich: *'Met vreugde zult gij water scheppen uit de bronnen des heils.'* (Jesaja 12:3) Dan werd het water door de priesters naar de tempel gebracht onder het geklank der trompetten en het zingen van het lied: *'Onze voeten staan in uw poorten, o Jeruzalem.'* (Psalm 122:2) Het water werd uitgegoten op het brandofferaltair, terwijl lofliederen weerklonken en de scharen instemden met het triomfantelijk koorgezang, begeleid door muziekinstrumenten en zwaarklinkende trompetten.

De Heiland gebruikte deze symbolische dienst om de aandacht van Zijn toehoorders te richten op de zegeningen die Hij hen kwam brengen. *'Op de laatste, de grote dag van het feest'*, hoorde men Zijn stem, die door de tempelzalen weerklonk: *'Indien iemand dorst heeft, Hij kome tot Mij en drinke! Wie in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt, stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.'* Johannes zegt: *'Dit zeide Hij van de Geest, welke zij, die tot geloof in Hem kwamen, ontvangen zouden.'* (Johannes 7:37-39) Het verfrissende water, dat

opwelt in een dor en dorstig land, en maakt dat de woestijn gaat bloeien, dat leven geeft aan hen die van dorst omkomen, is een zinnebeeld van de Goddelijke genade, die Christus alleen schenken kan, en die als levend water de ziel zuivert, verfrist en leven geeft. Hij in wie Christus woont, bezit een nimmer falende bron van genade en kracht. Jezus verblijdt het leven en verlicht de weg van allen die Hem in waarheid zoeken. Als Zijn liefde in het hart wordt aangenomen, zal ze vrucht dragen in goede werken tot in het eeuwige leven. Niet alleen de ziel, waarin dit water ontspringt, wordt gezegend, maar de levende stroom komt tot uiting in woorden en daden van gerechtigheid, waardoor de dorstigen om hem heen verfrist worden.

Jezus had hetzelfde beeld gebruikt in zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw bij de Jakobsbron: *'Wie gedronken heeft van het water, dat Ik hem zal geven, zal geen dorst krijgen in eeuwigheid, maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden tot een fontein van water, dat springt ten eeuwigen leven.'* (Johannes 4:14) In Christus zijn beide typen verenigd. Hij is de rots, zowel als het levende water.

Dezelfde prachtige, betekenisvolle beelden treft men overal in de Bijbel aan. Eeuwen vóór de komst van Christus had Mozes op Hem gewezen als de Rots van Israëls heil (Deuteronomium 32:15); de Psalmist zong over Hem als *'mijn Verlosser', 'mijn Rots en mijn Heil', 'de Rots die groter is dan ik ben', 'een Rots ter woning', 'mijns harten Rots', 'de Rots mijner toevlucht'*. Ook wordt in de gezangen van David Zijn genade afgebeeld als de koele *'wateren'* te midden van groene *'weiden'*, waarheen de hemelse Herder

[357]

Zijn kudde voert. *'Gij drenkt hen met de stroom van Uw lieflijkheden. Want bij U is de bron des levens.'* (Psalm 19:15; 62:7,8; 61:3 (Engelse vertaling) 71:3; 73:26; 94:22; 23:2; 36:9,10) En Salomo verklaart: *'De springader der wijsheid is een uitstortende beek.'* (Spreuken 18:4) Voor Jeremia is Christus *'de Bron van leven water'*; (Jeremia 2:13) voor Zacharia *'een Bron ontsloten... ter ontzondiging en reiniging.'* (Zacharia 13:1)

Jesaja beschrijft Hem als de *'eeuwige Rots'*, en *'de schaduw van een machtige Rots in een dorstig land.'* (Jesaja 26:4; 32:2) En Hij noemt de kostbare belofte, die met nieuwe kracht de levende stroom die voor Israël vloeide, voor de geest brengt: *'De ellendige en de armen zoeken naar water, maar het is er niet, hun tong verdroogt van dorst; Ik de Heere zal hen verhoren; Ik, de God van Israël, zal hen niet verlaten.'* *'Ik zal water gieten op het dorstige, en beken op het droge'; 'in de woestijn zullen wateren ontspringen en beken in de steppe.'* De uitnodiging wordt vernomen: *'O, alle dorstigen, komt tot de wateren.'* (Jesaja 41:17; 44:3; 35:6; 55:1) En op de laatste bladzijden van het heilig Woord wordt deze uitnodiging herhaald. De rivier van het water des levens, *'helder als kristal'*, komt voort uit de troon van God en van het Lam; en de uitnodiging klinkt door de eeuwen heen: *'Wie wil, neme het water des levens om niet.'* (Openbaring 22:1,17)

Kort voordat het leger van de Hebreeën Kades bereikte, droogde de levende stroom op, die gedurende zovele jaren langs hun legerplaats gevloeid had. Het was Gods bedoeling Zijn volk opnieuw op de proef te stellen. Hij wilde weten of ze Zijn voorzienigheid vertrouwden of wel het ongeloof van hun vaders navolgden.

Ze zouden nu de bergen van Kanaän zien. Een reis van enkele dagen zou hen aan de grenzen van het beloofde land brengen. Ze waren nog maar een korte afstand verwijderd van Edom, dat toebehoorde aan de nakomelingen van Esau, en door dat land voerde de weg naar Kanaän. Mozes had het bevel gekregen: *'Wendt u naar het noorden; gebied het volk aldus: gij gaat nu trekken door het gebied van uw broeders, de zonen van Esau, die in Seïr wonen; die zullen bevreesd voor u zijn... Voedsel om te eten zult gij van hen voor geld kopen; ook water om te drinken zult gij van hen voor geld kopen.'* (Deuteronomium 2:3-6)

Deze aanwijzingen hadden voldoende moeten zijn om duidelijk te maken waarom een eind was gekomen aan hun watervoorraad; ze stonden op het punt door een vruchtbaar land te trekken, waar voldoende water was, op weg naar het land Kanaän. God had hen een veilige doortocht door het land Edom beloofd, met de gelegenheid om voldoende voedsel en water voor het leger te kopen. Het opdrogen van de wondervolle waterstroom had daarom voor hen een reden tot blijdschap moeten zijn, als bewijs dat aan hun zwerftocht door de woestijn een einde

[358]

was gekomen. Als ze niet door ongeloof verblind waren geweest, zouden ze dit begrepen hebben. Maar wat voor hen het bewijs van de vervulling van Gods belofte had moeten zijn, werd een oorzaak van twijfel en gemor. Het volk scheen alle hoop te hebben opgegeven dat God hen in het bezit van Kanaän zou stellen, en ze drongen met klem aan op de zegeningen van de woestijn.

Eer God hen toestond het land Kanaän binnen te gaan, moesten ze tonen dat ze Zijn belofte geloofden. Het water droogde op eer ze Edom bereikt hadden. Hier lag voor hen de kans om gedurende korte tijd te wandelen door geloof, en niet door aanschouwen. Maar de eerste beproeving openbaarde dezelfde opstandige, ondankbare geest die hun vaders hadden getoond. Zodra de roep om water in de legerplaats werd vernomen, vergaten ze de hand Die in al die jaren in hun behoefte had voorzien, en in plaats van zich tot God te keren om hulp, morden ze tegen Hem, en riepen wanhopig uit: *'Waren wij maar gestorven, toen onze broeders voor het aangezicht des Heeren stierven!'*; ze wensten te hebben behoord bij degenen die tijdens de opstand van Korach werden gedood.

Ze richtten hun aanklacht tegen Mozes en Aäron: *'Waarom hebt gij de gemeente des Heeren in deze woestijn gebracht, zodat wij en ons vee daar moeten sterven? Waarom hebt gij ons uit Egypte doen optrekken, om ons in dit barre oord te brengen, waar geen koren, vijgenboom, wijnstok en granaatappel groeien en waar geen water is om te drinken?'* De leiders gingen naar de ingang van de tabernakel en vielen op hun aangezicht. Opnieuw verscheen de heerlijkheid des Heeren, en tot Mozes werd gezegd: *'Neem de staf en laat de vergadering samen komen, gij en uw broeder Aäron; spreek dan in hun tegenwoordigheid tot de rots, dan zal zij haar water geven; gij zult voor hen water uit de rots te voorschijn doen komen.'*

Beide broeders gingen de vergadering voor, Mozes met de staf Gods in de hand. Ze waren nu oude mannen. Lang hadden ze de opstandigheid en de hardnekkigheid van Israël verdragen; maar nu bezweek eindelijk ook het geduld van Mozes. *'Hoort toch, wederspanningen, zullen wij uit deze rots voor u water te voorschijn doen komen?'* en in plaats van te spreken tot de rots, zoals God hem geboden had, sloeg hij hem tweemaal met zijn staf.

Een overvloed van water stroomde uit de rots, om de menigte te overtuigen. Maar er was een groot kwaad geschied. Mozes had onbedachtzaam gesproken; zijn woorden waren voortgekomen uit menselijke drift in plaats van uit heilige toorn, omdat God oneer was aangedaan. *'Hoort toch, wederspanningen'*, had hij gezegd. Deze beschuldiging was terecht, maar zelfs

[359]

de waarheid mag niet in drift of in ongeduld gezegd worden. Toen God Mozes bevolen had Israël te bestraffen voor hun opstand, waren de woorden voor hemzelf pijnlijk geweest, en voor het volk moeilijk te verdragen, maar God had hem ondersteund in het brengen van de

boodschap. Toen hij zelf hen echter beschuldigde, bedroefde hij de Geest van God, en bracht het volk alleen maar schade toe. Zijn gebrek aan geduld en zelfbeheersing was duidelijk. Zo kreeg het volk aanleiding zich af te vragen of hij zich in het verleden wel door God had laten leiden, en zochten ze een verontschuldiging voor hun eigen zonden. Zowel Mozes als zijzelf hadden God oneer aangedaan. Zijn handelwijze, zeiden ze, was vanaf het begin laakbaar geweest. Nu hadden zij het voorwendsel gevonden dat ze gezocht hadden om alle bestraffingen die God hen door Zijn dienstknecht gezonden had te verwerpen.

Mozes toonde ongeloof in God. *'Zullen wij u water geven?'* vroeg Hij, alsof de Heere niet zou doen wat Hij beloofd had. *'Gij hebt op Mij niet vertrouwd'*, zei de Heere tegen de beide broers, *'en hebt Mij ten aanschouwen van de Israëlieten niet geheiligd'*. Juist toen er gebrek aan water kwam, wankelde hun geloof in de vervulling van Gods belofte door het morren en de opstand van het volk. De eerste generatie was veroordeeld om te sterven in de woestijn vanwege hun ongeloof, doch dezelfde geest leefde in hun kinderen. Zouden ook dezen de belofte niet in vervulling zien gaan? Vermoeid en moedeloos deden Mozes en Aäron niet hun best deze gevoelens die onder het volk heersten, tegen te gaan. Als ze een onwankelbaar geloof in God hadden geopenbaard, zouden ze deze dingen zo voor het volk hebben kunnen brengen, dat dit de proef had kunnen doorstaan. Door directe, vastbesloten uitoefening van hun gezag als leiders hadden ze het morren tot zwijgen kunnen brengen. Het was hun plicht om alles te doen wat in hun macht lag tot herstel van de orde eer ze God konden vragen voor hen te werken. Hoeveel kwaad zou zijn voorkomen, als het morren te Kades direct beteugeld was geworden!

Door zijn overhaaste daad ontnam Mozes de kracht aan de les die God het volk had willen leren. De rots, die een beeld was van Christus, was eenmaal geslagen, zoals Christus eenmaal opgeofferd zou worden. De tweede maal moest slechts tot de rots gesproken worden, evenals wij slechts om zegeningen behoeven te vragen in de Naam van Jezus. Doordat de rots voor de tweede maal werd geslagen, ging dit prachtig beeld van Christus verloren.

Meer nog, Mozes en Aäron hadden zich macht aangematigd waarop God alleen recht had. De noodzaak aan Goddelijke tussenkomst maakte dit

[360]

een bijzondere gebeurtenis, en de leiders van Israël hadden deze gebeurtenis moeten gebruiken om het volk te doordringen van eerbied voor God en om hun geloof in Zijn macht en goedheid te versterken. Toen ze boos uitriepen: *'Zullen wij uit deze rots voor u water te voorschijn doen komen?'* Stelden ze zich op de plaats van God, alsof zij, zwakke en hartstochtelijke stervelingen, de macht bezaten. Door het onophoudelijk morren en de gedurige opstand van het volk had Mozes zijn Almachtige Helper uit het oog verloren, en zonder Gods kracht werd zijn levensgeschiedenis bevlekt door een uiting van menselijke zwakheid. De man die rein, standvastig en onzelfzuchtig had kunnen zijn tot aan het einde van zijn levenswerk, was ten slotte overwonnen. God was onteerd voor de vergadering van Israël, terwijl Hij verheerlijkt en grootgemaakt had moeten worden.

Bij deze gelegenheid sprak God geen oordeel uit over hen die door hun goddeloze houding Mozes en Aäron tot toorn hadden verwekt. Alleen de leiders werden bestraft. Zij die Gods vertegenwoordigers waren, hadden Hem niet geëerd. Mozes en Aäron hadden zich beledigd gevoeld, en uit het oog verloren dat het morren van het volk niet tegen hen, maar tegen God was gericht. Door op zichzelf te zien en medelijden te hebben met zichzelf, vielen ze ongemerkt in zonde, en lieten na om het volk hun grote schuld tegenover God voor ogen te houden.

Bitter en vernederend was het vonnis dat onmiddellijk werd uitgesproken. *'De Heere zeide tot Mozes en Aäron: Aangezien gij op Mij niet vertrouwd hebt en Mij ten aanschouwen van de Israëlieten niet geheiligd hebt, daarom zult gij deze gemeente niet brengen in het land, dat Ik hun geef.'* Ze moesten met de opstandige Israëlieten sterven in plaats van de Jordaan over te steken. Als Mozes en Aäron een hoge dunk van zichzelf hadden gehad, of toegegeven hadden aan een opstandige geest tegenover Gods waarschuwing en bestraffing, zou hun schuld veel groter geweest zijn. Ze werden echter niet beschuldigd van opzettelijke zonde; ze waren overvallen door een plotselinge verzoeking, en hadden oprecht en diep berouw. De Heere aanvaardde hun berouw, maar gezien hun zonde die het volk kwaad kon berokkenen, kon Hij hun de straf niet kwijtschelden.

Mozes hield zijn vonnis niet verborgen voor het volk, maar zei dat Hij, omdat hij nagelaten had God de eer te geven, hen niet in het beloofde land kon brengen. Hij verzocht hun acht te slaan op de strenge straf die hem getroffen had, en dan na te denken over de vraag hoe God hun morren moest zien door op een enkele persoon het vonnis te leggen dat zij door hun zonden op zich gebracht hadden. Hij zei hen, dat hij God ge-

[361]

smeekt had het vonnis te herzien, maar dat dit geweigerd was. *'De Heere was tegen mij verbolgen om uwentwil en hoorde niet naar mij'* (Deuteronomium 3:26), zei Hij.

Telkens als ze in moeilijkheden of beproevingen kwamen, hadden de Israëlieten Mozes beschuldigd dat hij hen uit Egypte had geleid, alsof God buiten dit alles stond. Gedurende hun reizen had Mozes hun gezegd, als ze klaagden over de moeilijkheden van de weg en tegen hun leiders morden: *'Gij mort tegen God. Niet ik, maar God heeft uw verlossing tot stand gebracht.'* Maar zijn overhaaste woorden bij de rots: *'Zullen wij water doen voortkomen?'* Waren eigenlijk een erkenning geweest van hun aanklacht, zodat daardoor hun ongeloof gesterkt zou worden en hun morren gerechtvaardigd was. De Heere wilde deze indruk voor altijd wegnemen uit hun geest, doordat Hij Mozes verbood het beloofde land binnen te gaan. Hier was een duidelijk bewijs dat niet Mozes de Leider was, maar de machtige Engel, waarvan de Heere had gezegd: *'Zie, Ik zend een Engel vóór uw aangezicht om u te bewaren op de weg en om u te brengen naar de plaats, die Ik bereid heb. Neem u voor Hem in acht en luister naar Hem... want Mijn Naam is in Hem.'* (Exodus 23:20-21)

'De Heere was tegen mij verbolgen om uwentwil', zei Mozes. De ogen van geheel Israël waren op Mozes gericht, en door zijn zonde viel de aandacht op God, Die hem als leider van Zijn volk had aangesteld. Heel de vergadering was van de overtreding op de hoogte; en als deze door de vingers was gezien, zou de indruk zijn gevestigd dat ongeloof en ongeduld onder moeilijke omstandigheden te verontschuldigen waren in mannen die een verantwoordelijke plaats bekleedden. Maar toen bekendgemaakt werd dat op grond van een enkele zonde Mozes en Aäron Kanaän niet mochten binnengaan, begreep het volk dat God de persoon niet aanziet, en dat Hij voorzeker de overtreder zal straffen.

De geschiedenis van Israël is vermeld tot lering en waarschuwing voor latere geslachten. In de toekomst zouden mensen de God des hemels moeten zien als een onpartijdig Heerser, Die in geen geval de zonde rechtvaardigt. Weinigen beseffen de grootte van de zonde. De mensen stellen zich gerust met de gedachte dat God te goed is om de overtreder te straffen. In het licht van de geschiedenis van de Bijbel blijkt echter duidelijk dat Gods goedheid en Zijn liefde Hem noodzaken met de zonde te handelen als een kwaad dat noodlottig is voor de vrede en het geluk van het heelal.

Mozes' oprechtheid en trouw konden de vergelding van zijn misdaad niet afkeren. God had aan het volk grotere overtredingen vergeven,

[362]

maar Hij kon de zonde van de leiders niet op één lijn stellen met die van het volk. Hij had Mozes geëerd boven alle andere mensen op aarde. Hij had hem Zijn heerlijkheid getoond, en door hem Zijn geboden aan Israël bekendgemaakt. Het feit dat Mozes zoveel licht en kennis bezat, maakte zijn zonde des te erger. Getrouwheid in het verleden kan geen enkele verkeerde daad verzoenen. Hoe meer licht en voorrechten iemand bezit, des te groter is zijn verantwoordelijkheid, des te erger zijn verzuim, en des te zwaarder zijn straf.

Vanuit menselijk standpunt gezien beging Mozes geen ernstige misdaad; zijn zonde was een gewoon verschijnsel. De Psalmist zegt dat *'Hij onbezonnen sprak met zijn lippen.'* (Psalm 106:33) Voor de mens mag dit onbetekenend schijnen; maar als God deze zonde zo streng bestrafte in Zijn meest getrouwe en geëerde dienstknecht, zal Hij dit in anderen niet door de vingers zien. De geest van zelfverheffing, de neiging om kritiek te uiten op onze broederen, mishaaft God. Zij die toegeven aan deze zonden, werpen smaad op het werk van God, en geven ongelovigen aanleiding hun ongeloof te verontschuldigen. Hoe belangrijker iemands positie is en hoe groter zijn invloed is, des te groter is de noodzaak dat zo iemand geduld en nederigheid moet beoefenen.

Als Gods kinderen ertoe gebracht kunnen worden de eer waarop God recht heeft, zichzelf aan te matigen, vooral als ze een vooraanstaande plaats bekleden, is satan verblijd. Hij heeft een overwinning behaald. Op die wijze is hij gevallen. Op die wijze heeft hij het meeste succes in de val van anderen. God heeft ons in Zijn Woord zoveel lessen gegeven die het gevaar onderwijzen van zelfverheffing, opdat we op onze hoede zouden zijn tegen satan. Elke impuls, elke geestesgesteldheid of neiging van het hart moet steeds onder leiding staan van Gods Geest. Satan zal elke zegen die God aan de mens bewijst, en elke beproeving die God over hem laat komen, gebruiken om te verleiden, om de ziel in het nauw te brengen, als we hem daartoe ook maar in het minst de kans geven. Hoe groot daarom ook het geestelijk licht van iemand mag zijn, hoezeer hij ook deelt in Gods gunst en zegen, Hij moet steeds ootmoedig wandelen voor God, en in geloof smeken dat God elke gedachte zal besturen en elke drijfveer zal beheersen.

Allen die voorgeven te geloven, staan onder de heilige verplichting de geest te beschermen en zelfbeheersing te beoefenen onder de moeilijkste omstandigheden. De lasten die op Mozes gelegd waren, bleken zwaar; weinig mensen zullen zo zwaar op de proef gesteld worden als met hem het geval was; toch was dit voor hem geen verontschuldiging voor de zon-

[363]

de. God heeft ruimschoots voorzieningen getroffen voor Zijn volk; en als het op Hem vertrouwt, zal het nooit ten prooi vallen aan de omstandigheden. De zwaarste verzoeking is geen verontschuldiging voor de zonde. Hoe groot de druk ook mag zijn op de ziel, overtreding is onze eigen daad. Geen macht op aarde kan iemand ertoe dwingen te zondigen. Satan valt ons aan op onze zwakke punten, maar we behoeven ons niet te laten overweldigen. Hoe zwaar of onverwacht de aanvechting ook mag zijn, God heeft Zijn hulp beschikbaar gesteld, en in Zijn kracht kunnen we de overwinning behalen.

[364]

Hoofdstuk 38 – De reis om Edom heen

Zie Numeri 20:14-29;21:1-9

De legerplaats van Israël te Kades lag niet ver van de grenzen van Edom, en Mozes en het volk wensten vurig de weg te gaan die door dit land leidde naar het beloofde land; daarom zonden ze een boodschap naar de koning van Edom, zoals God hen had gezegd.

'Zo zegt uw broeder Israël: Gij weet van al de moeite, die ons overkomen is: Hoe onze vaders naar Egypte trokken, en wij lange tijd in Egypte woonden, en de Egyptenaren ons en onze vaders slecht behandelden. Toen riepen wij tot de Heere, en Hij hoorde onze stem, zond een Engel en leidde ons uit Egypte; en zie, nu zijn wij te Kades, een stad aan de grens van uw gebied. Laat ons toch door uw land trekken; wij zullen niet door akkers en wijngaarden trekken en wij zullen geen bronwater drinken; de koninklijke weg zullen wij gaan, zonder naar rechts of naar links af te wijken, totdat wij uw gebied zullen zijn doorgetrokken.'

Op dit beleefd verzoek kregen zij een waarschuwende weigering: *'Gij zult niet door mijn gebied gaan, anders trek ik met het zwaard u tegemoet.'*

Verbaasd over deze weigering zonden de leiders van Israël een tweede verzoek tot de koning, met de belofte: *'Wij zullen langs de gebaande weg optrekken, en indien ik en mijn vee van uw water drinken, dan zal ik de prijs daarvoor betalen; ik wil niet anders dan te voet doortrekken.'* *'Gij zult niet doortrekken'*, luidde het antwoord. Gewapende benden van de Edomieten hadden reeds de moeilijke bergpassen bezet, zodat een vreedzame opmars in die richting onmogelijk was, en de Hebreeën mochten hun toevlucht niet tot geweld nemen. Ze moesten de lange reis rondom Edom maken.

Als het volk op God had vertrouwd, toen het op de proef werd gesteld, zou de Vorst van het heer des Heeren hen door Edom hebben geleid, en vrees voor hen zou hebben gerust op de inwoners van het land, zodat ze hun gunstbewijzen zouden hebben verleend in plaats van vijandschap te openbaren. Maar de Israëlieten handelden niet stipt op Gods woord, en terwijl ze klaagden en morden, ging de gouden kans voorbij. Toen ze eindelijk hun verzoek tot de koning richtten, werd dit geweigerd. Sedert hun uittocht uit Egypte had satan zijn best gedaan hinderpalen en verleidingen op hun weg te plaatsen, zodat ze het land Kanaän niet zouden binnengaan.

[365]

Door hun ongeloof hadden ze herhaaldelijk voor hem de deur geopend om Gods plannen te dwarsbomen.

Het is van grote betekenis om Gods Woord te geloven en daaraan stipt te gehoorzamen, terwijl Zijn engelen gereed staan om voor ons te werken. Boze engelen staan klaar om elke stap voorwaarts te betwisten. En terwijl Gods voorzienigheid Zijn kinderen gebiedt om voorwaarts te gaan, wanneer Hij klaarstaat om grote dingen voor hen te doen, tracht satan hen ertoe te brengen God te mishagen door te aarzelen en uit te stellen; hij tracht een geest van twist te verwekken, of morren en ongeloof te stimuleren, om zo de zegeningen die God hen wil schenken weg te nemen. Gods dienstknechten moeten altijd gereed zijn, voorwaarts te gaan zodra Hij een weg opent door Zijn voorzienigheid. Elk uitstel van hun kant geeft satan de gelegenheid te werken aan hun nederlaag.

In de aanwijzingen die God oorspronkelijk aan Mozes had gegeven wat betreft hun reis door Edom, had de Heere, nadat Hij gezegd had dat de Edomieten zouden vrezen voor Israël, verboden om van dit voordeel gebruik te maken. Omdat Gods kracht aan Israël ter

beschikking stond en de vrees van de Edomieten hen een gemakkelijker prooi zou maken, mochten de Hebreeën hen niet aanvallen. Ze kregen bevel: *'Neemt u echter zeer in acht; daagt hen niet uit, want Ik zal u van hun land zelfs geen voetbreed geven, omdat ik het gebergte Seir aan Esau tot een bezitting gegeven heb.'* (Deuteronomium 2:4-5) De Edomieten waren nakomelingen van Abraham en Izak, en ter wille van Zijn dienstknechten had God Zijn gunst betoond aan de kinderen van Esau. Hij had hen het gebergte Seir tot een bezitting gegeven, en ze mochten niet verdreven worden, tenzij hun zonden aanleiding zouden zijn dat ze Zijn gunst niet langer zouden bezitten. De Hebreeën moesten de inwoners van Kanaän verdrijven en geheel uitroeien omdat zij de maat van hun ongerechtigheid vervuld hadden; maar de Edomieten kregen nog een proeftijd, en moesten daarom genadig behandeld worden. God verblijdt Zich in barmhartigheid, en Hij openbaart Zijn ontferming eer Hij komt met Zijn oordelen. Hij leert Israël dat ze het volk van Edom moeten sparen, aler Hij hen gebiedt de inwoners van Kanaän uit te roeien.

De stamouders van Edom en van Israël waren broeders, en tussen hen moesten broederliefde en voorkomendheid bestaan. De Israëlieten mochten nooit wraak nemen voor het feit, dat ze niet door het land mochten trekken. Ze mochten niet de verwachting koesteren ooit een deel van het land Edom te bezitten. Omdat de Israëlieten het uitverkoren en begunstigde volk van God waren, moesten ze acht slaan op de beperkingen die Hij hen had opgelegd. God had hun een rijke erfenis beloofd; maar ze moesten

[366]

niet het gevoel hebben dat zij alleen rechten hadden op aarde, met uitsluiting van alle anderen. Ze moesten zich in hun omgang met de Edomieten onthouden van het doen van onrecht tegen hen. Ze moesten met hen handel drijven en die voorraden kopen die ze nodig hadden, en stipt alles betalen wat ze ontvingen. Als een aanmoediging om God te vertrouwen en Zijn Woord te gehoorzamen, werd tot Israël gezegd: *'De Heere, uw God, heeft u gezegend....; gij hebt aan niets gebrek gehad.'* (Deuteronomium 2:7) Ze waren niet afhankelijk van de Edomieten, want in God hadden ze grote rijkdom. Ze moesten niet trachten door bedrog of door geweld iets te bemachtigen; in hun omgang moesten ze het beginsel van Gods wet beoefenen: *'Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.'* (Matthéüs 22:39)

Als ze op deze wijze door Edom waren getrokken, zoals Gods bedoeling was geweest, zou deze doortocht een zegen zijn gebleken, niet alleen voor henzelf, maar ook voor de inwoners van het land; want dezen zouden de gelegenheid hebben gehad bekend te worden met Gods volk en hun eredienst, en te zien hoe de God van Jakob hen begunstigde die Hem liefhebben en vrezen. Maar het ongeloof van Israël had dit alles onmogelijk gemaakt. God had het volk water gegeven op hun geroep, maar Hij stond toe dat hun ongeloof gestraft werd. Weer moesten ze de woestijn in, en zich lessen aan de wonderbare beek, die ze niet langer nodig gehad zouden hebben, als ze op Hem hadden vertrouwd.

Bijgevolg keerde het leger van Israël zich weer naar het zuiden, en trok door de woeste steppen, die nog onherbergzamer leken nadat ze de groene heuvels en dalen van Edom hadden gezien. Vanuit de woestijn rees het gebergte waarvan de berg Hor deel uitmaakte, en waar Aäron zou sterven en begraven worden. Toen de Israëlieten bij deze berg aankwamen, luidde Gods bevel aan Mozes: *'Neem Aäron en zijn zoon Eleazar en laat hen de berg Hor beklimmen; laat Aäron zijn klederen uittrekken en bekleed zijn zoon Eleazar daarmee, dan zal Aäron tot zijn voorgeslacht vergaderd worden en daar sterven.'*

Samen bestegen deze beide oude mannen en de jongere man de berghelling. Het hoofd van Mozes en van Aäron was wit door de honderd twintig jaren, die daar overheen gegaan waren. Hun lange, aan gebeurtenissen rijke levens waren gekenmerkt door de

zwaarste beproevingen en de grootste eerbewijzen die ooit een mens te beurt gevallen waren. Het waren mannen van grote aangeboren bekwaamheid, en hun geestvermogens waren ontwikkeld, veredeld en geoefend door hun omgang met de Oneindige. Ze hadden hun leven doorgebracht met onzelfzuchtig werk

[367]

voor God en hun medemens; hun gelaat gaf blijken van een helder verstand, vastbeslotenheid en wilskracht, alsook van grote liefde.

Vele jaren hadden Mozes en Aäron samen zorgen en arbeid gedeeld. Samen hadden ze ontelbare gevaren getrotseerd, en samen hadden ze gedeeld in Gods bijzondere zegeningen; maar nu was het uur van scheiding aangebroken. Langzaam trokken ze verder, want elk ogenblik in elkanders nabijheid was kostbaar. De helling was steil en vermoeiend; en telkens als ze stilhielden om uit te rusten, spraken ze met elkaar over het verleden en over de toekomst. Zover ze konden zien, lag voor hen de woestijn. Beneden in de vlakte bevond zich de uitgestrekte legerplaats van Israël, waar deze uitverkoren mannen het beste deel van hun leven gesleten hadden; waarvoor ze zulk een grote belangstelling hadden en waarvoor ze zulke grote offers hadden gebracht. Ergens achter de bergen van Edom lag de weg naar het beloofde land - het land dat Mozes en Aäron niet mochten binnengaan. In hun harten leefde geen opstandig gevoel, geen morren kwam over hun lippen; toch lag droefheid op hun gelaat toen ze eraan dachten wat de oorzaak was van het feit, dat ze de erfenis van hun vaders niet mochten betreden.

Aäron had zijn werk voor Israël verricht. Veertig jaar eerder had God hem, toen hij drieëntachtig jaar oud was, geroepen om met Mozes samen te werken in diens grote en belangrijke opdracht. Hij had zijn broer terzijde gestaan toen de kinderen Israëls uit Egypte trokken. Hij had de armen van de grote leider omhoog gehouden toen de Hebreeuwse legers streden met Amalek. Hij mocht de berg Sinaï beklimmen, om in Gods tegenwoordigheid te komen en Gods heerlijkheid te aanschouwen. Aan het geslacht van Aäron had God het ambt van het priesterschap geschonken, en hij had de hoge waardigheid van hogepriester ontvangen. God had hem ondersteund in zijn heilig ambt tijdens de verschrikkelijke openbaringen van Zijn oordeel, waardoor Korach en diens metgezellen werden verdelgd. Door de tussenkomst van Aäron werd aan de plaag een halt toegeroepen. Toen zijn beide zonen werden gedood, omdat ze geen acht geslagen hadden op Gods duidelijke bevel, kwam hij niet in opstand en klaagde niet. Toch viel een schaduw op dit edele leven. Aäron had een zware zonde begaan toen hij toegaf aan de eisen van het volk, en het gouden kalf bij de Sinaï had gemaakt; en ook, toen hij met Mirjam morde tegen Mozes. En hij had, met Mozes, tegen God gezondigd te Kades, toen hij ongehoorzaam was aan het gebod om tot de rots te spreken opdat deze water zou voortbrengen.

[368]

Het was Gods bedoeling dat deze grote leiders van Zijn volk een voorbeeld van Christus zouden zijn. Aäron droeg de namen van Israël op het hart. Hij maakte het volk de wil van God bekend. Hij betrad het Heilige der heiligen op de grote verzoendag *'niet zonder bloed'* (Hebreeën 9:7), als middelaar voor geheel Israël. Hij zegende daarna de vergadering, zoals Christus eenmaal zal komen om Zijn volk te zegenen als het werk van verzoening voor hen gedaan zal zijn. Dit verheven karakter van het heilig ambt als vertegenwoordiger van onze grote Hogepriester maakte de zonde van Aäron bij Kades zo zwaar.

Met diepe smart ontdeed Mozes Aäron van de heilige gewaden, en bekleedde Eleazar daarmee, die nu op Gods bevel zijn opvolger werd. Op grond van zijn zonde te

Kades mocht Aäron niet als Gods hogepriester in Kanaän dienst doen - hij mocht niet het eerste offer in dat goede land brengen, en op deze wijze de erfenis van Israël heiligen. Mozes moest zijn last verder dragen en het volk tot aan de grenzen van Kanaän leiden. Hij mocht het beloofde land zien, maar het niet binnengaan. Hoe heel anders zou de toekomst van deze dienstknechten van God zijn geweest, als ze bij de rotssteen te Kades zonder morren de proef waaraan ze werden blootgesteld, hadden doorstaan! Een verkeerde daad kan niet herroepen worden. Een leven lang kan niet goedmaken wat in een ogenblik van verzoeking of zelfs onnadenkendheid verloren is gegaan.

De afwezigheid van de beide grote leiders in het legerkamp, alsmede het feit dat Eleazar hen vergezelde, waarvan men wist dat hij de opvolger van Aäron zou worden, wekte onrust bij het volk, en vol spanning werd hun terugkeer afgewacht. Als de mensen om zich heen zagen, ontdekten ze dat bijna alle volwassenen die Egypte verlaten hadden, in de woestijn waren omgekomen. Allen hadden een somber voor gevoel bij de herinnering aan het vonnis dat over Mozes en Aäron was uitgesproken. Enkeligen begrepen waarom die geheimzinnige tocht naar de top van de berg Hor werd ondernomen, en hun onrust over hun leiders werd vergroot door bittere herinneringen en zelfverwijt.

Eindelijk werden de gestalten van Mozes en Eleazar zichtbaar, die langzaam de berghelling afdaalden, maar Aäron was niet bij hen. Eleazar droeg de priesterlijke kleding, als teken dat hij zijn vader opvolgde als hogepriester. Toen het volk zich met bezwaard gemoed om hun leider had verzameld, vertelde Mozes hun dat Aäron in zijn armen gestorven was op de berg Hor, en dat ze hem daar begraven hadden. De vergadering begon te wenen en te klagen, want allen hadden van Aäron gehouden, hoewel ze

[369]

hem zo vaak verdriet hadden veroorzaakt. *'Het ganse huis Israëls beweende Aäron dertig dagen.'*

Over de begrafenis van de hogepriester van Israël zegt de Schrift alleen: *'Daar stierf Aäron en daar werd hij begraven.'* (Deuteronomium 10:6) Wat een treffende tegenstelling vormde deze begrafenis, zoals God die bevolen had, met de gewoonte van onze dagen! Tegenwoordig worden mannen die een vooraanstaande betrekking hebben bekleed, dikwijls met veel vertoon van pracht ter aarde besteld. Toen Aäron, één van de grootste mannen die ooit geleefd hebben, stierf, waren slechts twee van zijn liefste vrienden aanwezig bij zijn dood en begrafenis. En dat eenzame graf op de berg Hor heeft niemand van de Israëlieten ooit geweten. God wordt niet geëerd door het eerbetoon dat men zo dikwijls aan doden bewijst en door de grote kosten die worden besteed aan een teraardebestelling.

De gehele vergadering bedreef rouw over Aäron, maar niemand beseftte zijn verlies meer dan Mozes. De dood van Aäron herinnerde Mozes er levendig aan, dat ook zijn einde nabij was; maar hoe kort zijn verblijf op aarde ook zou zijn, hij voelde diep het gemis van zijn metgezel - degene die zijn vreugde en zorg, zijn hoop en vrees, zovele jaren had gedeeld. Mozes moest nu zijn werk alleen verrichten; maar hij wist dat God zijn Vriend was, en hij steunde nu des te meer op Hem.

Kort na hun vertrek bij de berg Hor leden de Israëlieten de nederlaag in een strijd met Harad, één van de Kanaänitische koningen. Toen ze echter ernstig Gods hulp smeekten, kregen ze deze, en hun vijanden sloegen op de vlucht. In plaats van dankbaar te zijn en meer op God te vertrouwen, werd het volk zelfvertrouwend en hooggevoelend. Spoedig vielen ze terug in hun oude gewoonte van morren. Ze waren ontevreden omdat het leger van Israël niet direct na hun opstand, veertig jaar geleden, het land Kanaän was binnengekomen. Ze noemden hun lange zwerftocht in de woestijn een nodeloos uitstel en meenden dat ze hun vijanden even gemakkelijk als nu hadden kunnen verslaan.

Toen ze verder trokken naar het zuiden, leidde hun weg door een hete zandvlakte, waar helemaal geen plantengroei was. De weg scheen lang en moeilijk, en ze ondervonden veel vermoeidheid en dorst. Weer doorstonden ze niet de beproeving van hun geloof en geduld. Doordat ze steeds zagen op de schaduwzijde van hun ervaringen, dwaalden ze steeds verder van God af. Ze vergaten dat ze niet rondom Edom hadden behoeven te trekken als ze niet te Kades gemord hadden toen er geen water was. God had iets beters met hen voor. Hun harten hadden met dank jegens Hem vervuld moeten zijn, omdat Hij hun zonden zo licht gestraft had. In plaats daarvan

[370]

verbeeldden ze zich dat ze reeds in het bezit van het beloofde land zouden zijn geweest als God en Mozes niet tussenbeide gekomen waren. Nadat ze zichzelf al deze moeilijkheden op de hals hadden gehaald en zo hun lot zwaarder hadden gemaakt dan Gods bedoeling was geweest, gaven ze Hem de schuld van al hun tegenspoeden. Ze verbitterden zich over zijn handelwijze met hen en waren ten slotte met alles ontevreden. Egypte leek veel aantrekkelijker dan de vrijheid van het land waarheen God hen leidde.

Toen de Israëlieten toegaven aan de geest van ontevredenheid, hadden ze zelfs aanmerkingen op de zegeningen die ze ontvingen. *'En het volk sprak tegen God en tegen Mozes: Waarom hebt gij ons uit Egypte gevoerd? Om te sterven in de woestijn? Want er is geen brood en geen water, en van deze flauwe spijs walgen wij.'*

Getrouw wees Mozes het volk op hun grote zonde. Alleen Gods macht had hen bewaard *'in die grote en vreselijke woestijn, waar vurige slangen en schorpioenen en dorheid waren, en waar geen water was'* (Deuteronomium 8:15). Elke dag gedurende hun reizen waren ze door een wonder van Goddelijke barmhartigheid gespaard. Tijdens Gods leiding hadden ze water gehad voor hun dorst, brood van de hemel om hun honger te stillen, en vrede en zekerheid onder de schaduwrijke wolk bij dag en de vuurkolom bij nacht. Engelen hadden hen gediend bij het beklimmen van de rotsachtige hellingen of het gaan over de woeste paden in de woestijn. Ondanks de ontberingen die ze hadden meegemaakt was er geen onder hen die struikelde. Hun voeten waren niet gezwollen tijdens hun lange reis, en hun klederen waren niet verouderd. God had de roofdieren en de gifslangen van het woud en de woestijn van hen geweerd. Als het volk, met al deze blijken van Zijn liefde voor ogen, bleef klagen, zou de Heere hun Zijn bescherming onttrekken, tot ze Zijn barmhartige zorg zouden waarderen en met berouw en vernedering tot Hem zouden terugkeren.

Omdat ze door Goddelijke macht beschermd waren geworden, hadden ze niet de talrijke gevaren beseft waardoor ze gedurig omgeven waren. In hun ondankbaarheid en ongeloof hadden ze steeds de dood verwacht, en God liet nu toe dat de dood toesloeg. De vergiftige slangen van de woestijn werden vurige slangen genoemd, omdat hun beet een vurige ontsteking en een snelle dood veroorzaakte. Toen Gods beschermende hand van Israël werd weggenomen, werden velen gebeten door deze giftige dieren.

Nu ontstond er schrik en verwarring in het gehele legerkamp. In bijna iedere tent lagen stervenden of doden. Niemand was veilig. Dikwijls werd de stilte van de nacht verbroken door doordringende kreten die wezen op

[371]

nieuwe slachtoffers. Allen waren druk in de weer om te zorgen voor de lijdenden, of trachtten onder angstige zorg degenen te beschermen die nog niet gebeten waren. Nu morden ze niet. Vergeleken met het huidige lijden schenen hun vroegere moeilijkheden en beproevingen niet noemenswaard.

Nu vernederde het volk zich voor God. Ze kwamen tot Mozes met hun schuldbelijdenis en smeekbeden: *'Wij hebben gezondigd'*, zeiden ze, *'want wij hebben tegen de Heere en tegen u gesproken.'* Nog maar kort geleden hadden ze hem als hun grootste vijand beschuldigd, als de oorzaak van al hun moeilijkheden en beproevingen. Maar terwijl de woorden nog op hun lippen waren, wisten ze dat de aanklacht onjuist was; en zodra er werkelijk moeilijkheden kwamen, vluchtten ze tot hem als de enige die hun voorspraak bij God kon zijn. *'Bid tot de Heere'*, smeekten zij, *'dat Hij de slangen van ons wegdoet.'*

Op Gods bevel maakte Mozes een koperen slang, die op de levende slangen leek, en richtte deze op onder het volk. Allen die gebeten waren, moesten hierop zien en zouden dan verlichting vinden. Het verheugende nieuws verspreidde zich door het gehele legerkamp, dat allen die gebeten waren, op de koperen slang konden zien en leven. Velen waren reeds gestorven, en toen Mozes de slang op een paal verhief, wilden velen niet geloven dat alleen het zien op dat metalen beeld hen kon genezen; deze stierven in hun ongeloof. Er waren echter velen die geloofden in het middel dat God gegeven had. Vaders, moeders, broers en zusters deden alles wat in hun macht lag om hun lijdende, stervende vrienden ertoe te brengen hun zwakke ogen te richten op de slang. Als zij slechts een enkele blik op deze slang konden werpen, al lagen ze op sterven, zouden ze volkomen genezen.

Het volk begreep heel goed dat de koperen slang niet de macht bezat deze verandering tot stand te brengen in degenen die er op zagen. Alleen God kon genezing schenken. In Zijn wijsheid koos Hij deze manier om Zijn macht te openbaren. Door dit eenvoudige middel moest het volk beseffen dat deze beproeving het gevolg was van hun eigen zonden. Ze kregen ook de verzekering dat ze geen reden tot vrees hadden wanneer ze God gehoorzaam waren, want Hij zou hen beschermen.

In het oprichten van de koperen slang moest Israël een belangrijke les leren. Ze konden zichzelf niet redden van de gevolgen van het gif in hun wonden. Alleen God kon hen genezen. Toch moesten ze hun geloof tonen in de voorziening die Hij getroffen had. Ze moesten zien om in leven te blijven. Hun geloof maakte dat God hen kon aannemen, en door het zien op de slang toonden ze hun geloof. Ze wisten dat de slang in zichzelf geen

[372]

kracht bezat, maar dat het een beeld was van Christus; en de noodzaak om te geloven in Zijn verdiensten werd hen op deze wijze duidelijk gemaakt. Tot nu toe hadden ze hun offeranden aan God gebracht, en het gevoel gehad dat ze op deze wijze ruimschoots verzoening hadden gedaan voor hun zonden. Ze vertrouwden niet op de komende Verlosser, waarvan al deze dingen alleen maar een schaduw waren. De Heere wilde hen nu duidelijk maken dat hun offeranden niet meer waarde bezaten dan de koperen slang, maar dat deze hen moesten leiden naar Christus, het ware Zondoffer.

'Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zó moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een ieder, die gelooft, in Hem eeuwig leven hebbe.' (Johannes 3:14-15)

Allen die op aarde geleefd hebben, zijn gebeten door *'de oude slang, die genaamd wordt de duivel en de satan.'* (Openbaring 12:9) De dodelijke gevolgen van de zonde kunnen alleen worden weggenomen door de voorziening die God getroffen heeft. Het leven van de Israëlieten werd gered doordat ze zagen op de opgerichte slang. Dat zien eiste geloof. Ze leefden omdat ze Gods Woord geloofden, en vertrouwd hadden op de middelen die beschikbaar waren gesteld voor hun herstel. Zo kan de zondaar zien op Christus, en leven. Hij ontvangt vergiffenis door het geloof in het verzoenend offer. In tegenstelling met het dode

en levenloze symbool heeft Christus de macht en de mogelijkheid in Zich om de berouwvolle zondaar te genezen.

Hoewel de zondaar zichzelf niet kan redden, moet hij toch iets doen om de zaligheid te verkrijgen. *'Wie tot Mij komt',* zegt Christus, *'zal Ik geenszins uitwerpen.'* (Johannes 6:37) Maar wij moeten tot Hem komen; en als we berouw hebben over onze zonden, moeten we geloven dat Hij ons aanneemt en vergiffenis schenkt. Geloof is Gods gave, maar de kracht om het uit te oefenen is de onze. Geloof is de hand waardoor de ziel beslag legt op het Goddelijk aanbod van genade en barmhartigheid.

Alleen Christus' gerechtigheid geeft ons aanspraak op de zegeningen van het genadeverbond. Velen hebben lang begeerd deze zegeningen te verkrijgen, maar ze hebben ze niet ontvangen, omdat ze hebben gemeend iets te moeten doen om ze te verdienen. Ze hebben de blik niet van zichzelf afgekeerd en geloofden niet dat Jezus volkomen kan zalig maken. We moeten niet menen dat onze eigen verdiensten ons zullen redden; Christus is onze enige hoop van behoud. *'Er is onder de hemel geen andere Naam aan de mensen gegeven, waardoor wij moeten behouden worden.'* (Handelingen 4:12)

Als we God volkomen vertrouwen, als we vertrouwen op de verdiensten van Jezus als de Heiland, Die zonden vergeeft, zullen we alle hulp ontvangen die we maar wensen. Laat niemand zien op zichzelf, alsof hij

[373]

de macht zou hebben zichzelf te redden. Jezus stierf voor ons omdat we hiertoe niet in staat zijn. In Hem ligt onze hoop, onze rechtvaardig-making, onze gerechtigheid. Als we onze zondigheid zien, moeten we niet moedeloos worden en vrezen dat we geen Verlosser hebben, of dat Hij niet barmhartig tegenover ons zal zijn. Juist dan nodigt Hij ons uit om tot Hem te komen in onze hulpeloosheid, om gered te worden.

Vele Israëlieten zagen geen hulp in het middel dat de hemel beschikbaar had gesteld. Rondom hen lagen doden en stervenden, en ze wisten dat ze zonder Gods hulp hetzelfde lot zouden ondergaan; maar ze bleven klagen over hun wonden, hun pijn, hun onafwendbare dood, tot hun kracht verdwenen was, en hun ogen braken, terwijl ze ogenblikkelijk genezing hadden kunnen vinden. Als we ons bewust zijn van onze nood, moeten we onze krachten niet verspillen door hierover te treuren. Hoewel we ons bewust zijn van onze hulpeloze toestand zonder Christus, moeten we niet toegeven aan moedeloosheid, maar vertrouwen op de verdiensten van een gekruisigde en opgestane Heiland. Zie en leef! Jezus heeft Zijn Woord gegeven; Hij zal allen redden die tot Hem komen. Hoewel miljoenen die genezing nodig hebben, Zijn aanbod van genade zullen verwerpen, zal niemand die op Zijn verdiensten vertrouwt, ten onder gaan.

Velen willen Christus niet aannemen eer ze het geheim van het verlossingsplan ten volle verstaan. Ze weigeren in geloof op te zien, hoewel ze beseffen dat duizenden hebben gezien op het kruis van Christus en daarbij baat gevonden hebben. Velen zijn verstrikt in de doolhof van filosofie, op zoek naar redenen en bewijzen die ze nooit zullen vinden, terwijl ze het bewijs verwerpen dat God ons heeft willen schenken. Ze weigeren te wandelen in het licht van de Zon der Gerechtigheid, alvorens de reden van haar schijnsel zal zijn verklaard. Allen die volharden op deze weg, zullen nooit tot kennis van de waarheid komen. God zal nooit elke gelegenheid tot twijfelen wegnemen. Hij geeft ruimschoots bewijzen waarop men het geloof kan baseren, en als deze niet worden aangenomen, blijft het verstand in het duister. Als degenen die door de slangen gebeten waren, getwijfeld hadden eer ze wilden opzien, zouden ze zijn gestorven. Wij moeten eerst zien; en het zien in geloof zal ons leven geven.

[374]

Hoofdstuk 39 – De verovering van Basan

Zie Deuteronomium 2; 3:1-11

Nadat de Israëlieten ten zuiden om Edom heen waren getrokken, keerden ze naar het noorden en richtten hun blik weer naar het beloofde land. Hun weg voerde nu over een uitgestrekte hoogvlakte, verfrist door een koele wind uit de bergen. Het was een welkome afwisseling na de droge vlakte die ze hadden doorreisd, en ze trokken voorwaarts, vol moed en vertrouwen. Nadat ze de beek Zered waren overgestoken, trokken ze ten oosten van Moab; want God had geboden: *'Benauw Moab niet, en daag het niet uit ten strijde, want Ik zal u van zijn land niets in bezit geven, omdat Ik Ar aan de zonen van Lot tot een bezitting gegeven heb.'* Dezelfde opdracht werd herhaald aangaande de Ammonieten, die eveneens nakomelingen van Lot waren.

Verder noordwaarts bereikte het leger van de Israëlieten spoedig het land van de Amorieten. Dit sterk en oorlogszuchtig volk bewoonde oorspronkelijk het zuidelijk deel van het land Kanaän; maar toen hun aantal groeide, staken ze de Jordaan over, bestreden de Moabieten en veroverden een deel van hun gebied. Hier hadden ze zich gevestigd, en voerden een onbeperkt gezag uit over al het land tussen de Arnon en de Jabbok in het noorden. De weg naar de Jordaan die de Israëlieten wilden volgen, leidde door dit gebied, en Mozes zond een vriendelijk verzoek tot Sihon, de koning van de Amorieten: *'Laat mij door uw land trekken; ik zal uitsluitend de weg blijven volgen, zonder naar rechts of naar links af te buigen. Voedsel om te eten zult gij mij voor geld verkopen en water om te drinken zult gij mij voor geld geven; laat mij slechts te voet doortrekken.'* Hij ontving een besliste weigering, en heel het leger van de Amorieten werd opgeroepen om de opmars van de indringers tot stand te brengen. Dit geduchte leger joeg de Israëlieten angst aan, want ze waren slecht voorbereid op een ontmoeting met goed gewapende en bedreven troepen. Wat betreft ervaring in het oorlog voeren hadden hun vijanden een voorsprong. Van menselijk standpunt uit gezien zou het spoedig met Israël gedaan zijn.

Maar Mozes hield zijn blik gericht op de wolkkolom, en bemoedigde het volk met de gedachte, dat het teken van Gods tegenwoordigheid nog steeds bij hen was. Terzelfdertijd beval hij om alles te doen wat menselijke inspanning kan doen om zich op de strijd voor te bereiden. Hun vijanden verlangden naar het begin van de slag, verzekerd dat ze de

[375]

ongeoefende Israëlieten uit het land zouden verdrijven. Maar de Eigenaar van alle landen had aan de leider van Israël bevolen: *'Maakt u gereed, breekt op en trekt de beek Arnon over. Zie, Ik geef Sihon, de koning van Hesbon, de Amoriet, en zijn land in uw macht; begin met het in bezit te nemen en daag hem uit ten strijde. Op deze dag begin Ik schrik en vrees voor u te leggen op de volken onder de ganse hemel, zodat zij voor u sidderen en beven, wanneer zij van u gerucht horen.'*

Deze volkeren aan de grenzen van Kanaän zouden gespaard zijn geworden, als ze niet, met minachting voor Gods woord, de voortgang van Israël hadden tegengehouden. De Heere had getoond dat Hij lankmoedig was, van grote goedheid en medelijden, zelfs voor deze heidense volken. Toen Abraham in een visioen werd getoond dat zijn zaad, de kinderen Israëls, vreemdelingen zouden zijn in een vreemd land gedurende vierhonderd jaar, had God hem beloofd: *'Het vierde geslacht zal hierheen wederkeren; want eerder is de maat van de ongerechtigheid der Amorieten niet vol.'* (Genesis 15:16) Hoewel de Amorieten afgodendienaars waren, die hun leven verbeurd hadden door hun goddeloosheid, spaarde

God hen nog vierhonderd jaar om hun een onmiskenbaar bewijs te geven dat Hij de enig ware God is, de Schepper van hemel en aarde. Al Zijn wonderen die Hij gedaan had toen Hij Israël uit Egypte leidde, waren hun bekend. Ze hadden voldoende bewijzen gekregen; ze hadden de waarheid kunnen weten, als ze bereid waren geweest zich af te keren van hun afgoderij en losbandigheid. Maar ze verwierpen het licht en hielden zich vast aan hun afgoden.

Toen de Heere Zijn volk voor de tweede maal tot aan de grenzen van Kanaän voerde, kregen deze heidense volken nog meer bewijzen van Zijn macht. Ze zagen dat God met Israël was, toen ze de overwinning behaalden over koning Arad en over de Kanaänieten. Ze hadden gehoord van de wonderlijke redding van hen die door de vurige slangen gebeten waren. Hoewel de Israëlieten niet door het land Edom hadden mogen trekken en daarom gedwongen waren de lange en moeilijke reis langs de Rode Zee te maken, hadden ze toch geen vijandschap getoond tijdens hun reis langs de grenzen van Edom, Moab en Ammon, en de volken en hun bezittingen ongemoeid gelaten. Toen ze de grens van het land van de Amorieten bereikten, hadden de Israëlieten toestemming gevraagd om door het land te trekken, met de belofte zich te houden aan de regels die hun omgang met anderen volken hadden gekenmerkt. Toen de koning van de Amorieten dit beleefd verzoek weigerde en uitdagend zijn legers in slagorde stelde, was de maat van hun ongerechtigheid vol en nu zou God Zijn macht tonen in hun ondergang.

[376]

De Israëlieten staken de beek Arnon over en trokken de vijand tegemoet. Er vond een treffen plaats, waarin de legers van Israël de overwinning behaalden; en door gebruik te maken van het verkregen voordeel waren ze spoedig in het bezit van het land van de Amorieten. De Vorst van het heer des Heeren had de vijanden van Zijn volk verslagen; dit had Hij achtendertig jaar geleden reeds willen doen als Israël op Hem had vertrouwd.

Vol hoop en moed trok het leger van Israël voorwaarts, tot ze verder naar het noorden een land bereikten waar hun moed en hun geloof in God op de proef zou kunnen worden gesteld. Voor hen lag het machtige en volkrijke Basan, bedekt met grote ommuurde steden die zelfs nu nog de verbazing wekken van de wereld - *'zestig steden... met hoge muren, met poorten en grendels, ongerekend zeer vele onversterkte steden.'* De huizen waren gebouwd van grote zwarte stenen, van zulke afmetingen dat de gebouwen absoluut onneembaar waren voor een strijdmacht die in die tijd op de been kon worden gebracht. Het land was vol kloven, steile rotsen, spelonken en rotsvestingen. De inwoners van het land, nakomelingen van een geslacht van reuzen, waren groot en krachtig, en zo berucht wegens hun geweld en wreedheid, dat ze de schrik van alle omringende volken vormden; en Og, de koning van het land, stond bekend om zijn buitengewone grootte en sluwheid, zelfs in het land van reuzen.

Maar de wolkkolom trok verder, en terwijl ze deze volgden, naderde het Hebreeuwse leger Edreï waar de reuzenkoning met zijn leger hun nadering afwachtte. Og had het slagveld met veel beleid gekozen. De stad Edreï lag op de rand van een hoogvlakte, die steil uit de vlakte oprees en bedekt was met ruwe vulkanische rotsen. De stad kon alleen maar benaderd worden langs smalle, steile bergpaden, die moeilijk begaanbaar waren. In het geval van een nederlaag kon zijn leger zich verschuilen tussen de rotsen, waar vreemdelingen hen onmogelijk konden achtervolgen.

Zeker van de overwinning naderde de koning met een geweldig leger de open vlakte, terwijl uitdagende kreten werden gehoord van de hoogvlakte, waar men de speren zag van duizenden strijdlustigen. Toen de Hebreeën dat reusachtige leger zagen voorafgegaan door de reuzengestalte van de koning, en de schijnbaar onneembare sterkte zag waarachter

duizenden waren verschanst, beefden veler harten van vrees. Mozes echter was kalm en verzekerd; de Heere had van de koning van Basan gezegd: *'Vrees hem niet; want Ik geef hem met zijn gehele volk en zijn land in uw macht, en gij zult met hem doen, gelijk gij gedaan hebt met Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde.'*

[377]

Het rustig vertrouwen van hun leider schonk het volk vertrouwen in God. Ze lieten alles over aan Zijn almacht, en Hij liet hen niet in de steek. Geen machtige reuzen of ommuurde steden, gewapende scharen of rotsvestingen konden weerstand bieden aan de Vorst van het heer des Heeren. De Heere leidde het leger; de Heere verwarde de vijand; de Heere overwon voor Israël. De reuzenkoning en zijn leger werden vernietigd, en de Israëlieten namen het gehele land in bezit. Zo werd dit vreemde volk uitgeroeid van de aardbodem, omdat ze zich hadden overgegeven aan ongerechtigheid en afgrijselijke afgodendienst.

Bij het veroveren van Gilead en Basan herinnerden velen zich de gebeurtenissen die bijna veertig jaar geleden aanleiding waren geweest dat Israël gedoemd was rond te zwerven in de woestijn. Ze zagen dat het bericht van de verspieders aangaande het beloofde land in vele opzichten juist was geweest. De steden waren ommuurd en zeer groot, en bewoond door reuzen, waarbij vergeleken de Hebreeën slechts dwergen waren. Maar ze zagen ook de noodlottige vergissing van hun vaders omdat deze geen vertrouwen gesteld hadden in God. Alleen dit had hen verhinderd het goede land binnen te gaan.

Toen ze voor de eerste maal het land Kanaän zouden binnengaan, waren de moeilijkheden veel kleiner dan nu het geval was. God had Zijn volk beloofd dat Hij voor hen zou uitgaan en voor hen zou strijden, als ze Zijn stem zouden gehoorzamen; ook zou Hij horzels zenden om de inwoners van het land te verdrijven. De vrees van de volken was toen nog niet gewekt, en er was weinig gedaan om hun voortgang te stuiten. Maar als de Heere nu het bevel aan Israël gaf om op te trekken, moesten ze rekenen op waakzame en machtige vijanden, en strijden met grote en goed geoefende legers, die gereed stonden om hun opmars tegen te gaan.

In hun strijd met Og en Sihon werd het volk aan dezelfde proef onderworpen waarbij hun vaders zo jammerlijk gefaald hadden. Maar de beproevingen waren nu veel groter sedert de dagen dat ze geweigerd hadden op te trekken toen God hen dit bevolen had. Op soortgelijke wijze stelt God ook nu nog Zijn volk op de proef. Als ze de beproeving niet doorstaan, brengt Hij hen terug op hun uitgangspunt, en de tweede maal is de beproeving zwaarder dan voorheen. Dit gaat zo voort tot ze de proef doorstaan, of, wanneer ze opstandig blijven, God Zijn licht wegneemt en hen in het don

De Hebreeën herinnerden zich hoe ze vroeger, toen ze de strijd hadden aangebonden, verslagen waren en dat duizenden werden gedood. Maar toen hadden ze gehandeld in strijd met Gods bevel. Ze waren uitgetrokken

[378]

zonder Mozes, de door God aangewezen leidsman, zonder de wolkkolom, het beeld van Gods tegenwoordigheid, en zonder de ark. Nu echter was Mozes bij hen, die hun harten sterkte met woorden vol hoop en geloof; Gods Zoon, gehuld in de wolkkolom ging voor, en de heilige ark was bij het leger. Deze ervaring leert ons een les. De machtige God van Israël is onze God. We mogen ons vertrouwen in Hem stellen, en als we Hem gehoorzaam zijn, zal Hij op dezelfde wijze voor ons werken als voor Zijn volk in vroeger tijd. Iedereen die zijn plicht wil doen, zal van tijd tot tijd overvallen worden door twijfel en ongeloof. Soms zal de

weg zó versperd zijn door hinderpalen, die schijnbaar onoverkomelijk zijn, dat men zich zal overgeven aan moedeloosheid; maar tot hen zegt God: Ga voorwaarts. Doe uw plicht ten koste van alles. De moeilijkheden die zo onoverkomelijk lijken, die u vervullen met vrees, zullen oplossen als u voorwaarts gaat op de weg van gehoorzaamheid, in nederig vertrouwen op God.

[379]

Hoofdstuk 40 – Bileam

Zie Numeri 22-24

Na de overwinning te Basan keerden de Israëlieten terug naar de Jordaan om zich klaar te maken voor de inval in Kanaän, en legerden zich bij de rivier, waar deze uitmondt in de Dode Zee, tegenover de vlakte van Jericho. Ze stonden aan de grenzen van Moab, en de Moabieten waren vol vrees over de nabijheid van de indringers.

Israël had het volk van Moab met rust gelaten, maar toch hadden de Moabieten met angstige voorgevoelens gadeslagen wat zich in de omringende landen had afgespeeld. De Amorieten, waarvoor zij zich hadden moeten terugtrekken, waren door de Hebreeën overwonnen, en het gebied dat de Amorieten aan Moab hadden ontnomen, was nu in het bezit van Israël. De legers van Basan hadden moeten bukken voor de geheimzinnige macht in de wolkkolom, en de vestigingen van de reuzen waren bezet door de Hebreeën. De Moabieten waagden het niet hen aan te vallen; het was zinloos te vertrouwen op wapengeweld tegenover de bovennatuurlijke krachten die voor Israël werkten. Maar nu besloten ze, evenals Farao dat had gedaan, om hun toevlucht te nemen tot toverij om Gods werk tegen te gaan. Ze zouden een vloek over Israël brengen.

Het volk van Moab was nauw verbonden met de Midianieten, zowel door banden van afkomst als van godsdienst. En Balak, de koning van Moab, wekte de vrees van het buurvolk, en verzekerde zich van hun samenwerking in zijn plannen tegen Israël door hen te boodschappen: 'Nu zal die menigte onze gehele streek oplekken, zoals een rund het groen des velds oplekt.' Bileam, een inwoner van Mesopotamië, stond bekend om het bezit van bovennatuurlijke krachten, en zijn faam was doorgedrongen tot het land Moab. Men besloot zijn hulp in te roepen. Dus werden boodschappers van de oudsten van Moab en van Midian gezonden om hem te verzoeken zijn waarzeggerijen en toverkrachten tegen Israël aan te wenden.

De gezanten gingen onmiddellijk op reis over de bergen en door de vlakten naar Mesopotamië; en toen ze Bileam hadden gevonden, brachten ze hem de boodschap van hun koning over: *'Daar is een volk getrokken uit Egypte; zie, het overdekt de oppervlakte van het land, terwijl het tegenover mij gelegd is. Nu dan, kom toch en vervloek mij dit volk, want het*

[380]

is sterker dan ik; misschien zal ik dan in staat zijn het te verslaan en uit het land te verdrijven, want ik weet, wie jij zegent, die is gezegend, en wie jij vervloekt, die is vervloekt.'

Vroeger was Bileam een goed man en een profeet van God geweest; maar hij was afvallig geworden en had zich door gierigheid laten beheersen; toch gaf hij zich nog steeds uit als een dienstknecht van de Allerhoogste. Hij wist wat God voor Israël had gedaan; en toen de boodschappers hun boodschap overbrachten, wist hij heel goed dat hij het loon van Balak moest weigeren en de gezanten moest heenzenden. Maar hij waagde het te spelen met de verleiding, en verzocht de boden om de nacht bij hem door te brengen, terwijl hij eraan toevoegde dat hij geen beslissing kon nemen alvorens hij de Heere om raad had gevraagd. Bileam wist dat zijn vervloeking het volk Israël geen kwaad kon doen. God stond achter hen, en zolang ze aan Hem gehoorzaam waren, zou geen macht op aarde hen nadeel kunnen bezorgen. Maar zijn trots werd gestreeld door de woorden van de boden: *'Wie jij zegent, die is gezegend, en wie jij vervloekt, die is vervloekt.'* De kostbare

geschenken en de toekomstige verheffing wekten zijn begeerte op. Gretig nam hij de aangeboden schatten aan en vervolgens trachtte hij, onder het voorwendsel van strikte gehoorzaamheid aan Gods wil, te voldoen aan de wensen van Balak.

In de nacht kwam een engel Gods tot Bileam met de boodschap: *'Gij zult met hen niet medegaan, gij zult dat volk niet vervloeken, want het is gezegend.'*

De volgende morgen liet Bileam de boodschappers met tegenzin vertrekken, maar hij zei hen niet wat God hem had gezegd. Boos omdat zijn visioenen van gewin en eer zo plotseling waren vervlogen, riep hij geprikkeld uit: *'Gaat naar uw land, want de Heere weigert mij toe te staan met u mee te gaan.'*

Bileam had *'het loon der ongerechtigheid'* (2 Petrus 2:15) lief. De zonde van begeerte, die door God afgoderij wordt genoemd, had van hem een opportunist gemaakt, en door dit gebrek kreeg satan volledige zeggenschap over hem. Dit was de oorzaak van zijn ondergang. De verleider biedt altijd werelds gewin en wereldse eer aan om mensen af te trekken van de dienst van God. Hij zegt hen dat ze te gewetensvol zijn, en daarom geen succes hebben. Op deze wijze worden velen verleid om de weg van integriteit te verlaten. Een verkeerde stap maakt het makkelijker de volgende te doen, en ze worden steeds aanmatigender. Ze zullen en durven de vreselijkste dingen te doen wanneer ze zich eenmaal hebben overgegeven aan hebzucht en eerezucht. Velen stellen zich gerust met de gedachte, dat ze voor korte

[381]

tijd het pad integriteit kunnen verlaten ter wille van werelds gewin, en wanneer ze hun doel hebben bereikt, weer van richting kunnen veranderen. Zulken raken in satans strikken verward en ontkomen maar zelden.

Toen de gezanten aan Balak de boodschap overbrachten van de weigering van de profeet om hen te vergezellen, maakten ze hem niet duidelijk dat God dit had verboden. In de veronderstelling dat Bileam een grotere beloning wenste, zond de koning meer en aanzienlijker vorsten dan de eerste maal, met beloften van hogere onderscheidingen, en met de boodschap dat ze op elke voorwaarde van Bileam konden ingaan. De dringende boodschap van Balak aan de profeet luidde: *'Laat u toch niet weerhouden tot mij te komen, want ik zal u rijk belonen; alles wat gij mij zult zeggen, zal ik doen; kom toch, en vervloek mij dit volk.'*

Bileam werd voor een tweede maal op de proef gesteld. In antwoord op het verzoek van de boden had hij zich heel nauwgezet en vroom voorgedaan, door hen te verzekeren dat goud of zilver hem niet kon overhalen in te gaan tegen Gods wil. Maar hij wilde graag ingaan op het verzoek van de koning, en hoewel Gods wil duidelijk was bekendgemaakt, verzocht hij de boden te blijven, om God nader te raadplegen; alsof de Oneindige een mens was, die zich laat overhalen.

'God nu kwam tot Bileam des nachts en zeide tot hem: Nu die mannen gekomen zijn om u te ontbieden, sta op, ga met hen mede, maar alleen het woord, dat Ik tot u spreken zal, zult gij volbrengen.' Zover wilde God Bileam zijn eigen weg laten volgen, omdat hij dit toch van plan was. Hij zocht niet Gods wil, maar de zijne, en probeerde daarna Gods goedkeuring te verkrijgen.

Nu nog zijn er duizenden die een soortgelijke weg bewandelen. Ze zouden geen moeite hebben met het verstaan van hun plicht als die in overeenstemming zou zijn met hun wensen. Het wordt hen duidelijk voor ogen gehouden in de Bijbel, of op verstaanbare wijze door de omstandigheden en het verstand aangegeven. Maar omdat deze gegevens botsen met hun wensen en verlangens, schuiven zij ze dikwijls terzijde en hebben dan nog de vermetelheid om God te vragen wat ze moeten doen. Met schijnbare oprechtheid bidden ze

lang en ernstig om licht. Maar God laat niet met Zich spotten. Dikwijls laat Hij toe dat zulke mensen hun eigen weg gaan en daarvan de gevolgen moeten dragen. *'Maar Mijn volk luisterde niet naar Mijn stem... Daarom liet Ik hen gaan in de verstoktheid huns harten, zodat zij in hun eigen raadslagen wandelden.'* (Psalm 81:12-13) Als iemand duidelijk ziet wat hij moet doen, moet hij zich niet aanmatigen tot God te gaan met de

[382]

bede hem te verontschuldigen in het nalaten van zijn plicht. In plaats daarvan moet hij nederig en ootmoedig vragen om Goddelijke kracht en wijsheid om zijn taak te volbrengen.

De Moabieten waren een ontaard, afgodisch volk; toch was hun schuld naarmate het licht dat ze bezaten niet zo groot in Gods oog als de schuld van Bileam. Daar hij echter beleed Gods profeet te zijn, moest alles was hij zou spreken op Gods bevel zijn. Daarom mocht hij niet zijn eigen woorden spreken, maar de boodschap brengen die God hem zou ingeven. *'Het woord, dat Ik tot u spreken zal, zult gij volbrengen'*, luidde Gods bevel.

Bileam mocht de boden van Moab vergezellen als ze hem de volgende morgen zouden komen roepen. Maar ontevreden over zijn aarzeling, en menend dat hij ook nu zou weigeren, waren ze zonder hem verder te raadplegen, vertrokken. Elke verontschuldiging om te luisteren naar het verzoek van Balak was nu weggenomen. Maar Bileam was vastbesloten de beloning te verdienen; en nadat hij het rijdier waarop hij gewoonlijk reed, had gezadeld, ging hij op weg. Hij was bang dat Gods toestemming zou worden ingetrokken, en hij haastte zich voorwaarts, opdat de gewenste beloning hem toch maar niet zou ontgaan.

Maar *'de Engel des Heeren stelde zich op de weg als zijn tegenstander'*. Het dier zag de Goddelijke boodschapper, Die niet gezien werd door zijn berijder, en week van de weg af het veld in. Met wrede slagen bracht Bileam het dier weer op de weg; maar opnieuw verscheen de Engel, nu op een gedeelte dat door muren was ingesloten, en het dier klemde de voet van zijn meester tegen de kant, om de dreigende gestalte uit de weg te gaan. Bileam was verblind voor de Goddelijk tussenkomst, zodat hij niet wist dat God hem de weg versperde. De man werd razend en sloeg het dier onbarmhartig, terwijl hij het dwong verder te gaan.

'De Engel des Heeren ging andermaal verder en ging staan op een enge plaats, waar geen ruimte was om rechts of links uit te kijken', en het arme dier bleef staan, bevend van angst, en viel onder zijn berijder op de grond. Bileams woede kende geen grenzen, en met zijn staf sloeg hij de ezel wreder dan tevoren. Nu opende God de mond van *'het jukdragende stomme dier, sprekende met mensensstem en heeft des profeten dwaasheid verhinderd'* (2 Petrus 2:16) en zei: *'Wat heb ik u gedaan, dat gij mij nu driemaal geslagen hebt?'*

Woedend omdat zijn reis op deze wijze vertraagd werd, antwoordde Bileam het dier, zoals hij een redelijk wezen zou hebben aangesproken: *'Omdat gij de spot met mij drijft; had ik een zwaard in mijn hand, dan zou ik u nu zeker doden.'* Hier was iemand die zich uitgaf voor tovenaars, op

[383]

weg om een heel volk te vervloeken zodat ze machteloos zouden zijn, en toch was hij niet eens in staat het dier waarop hij reed te doden!

Nu werden de ogen van Bileam geopend, en hij zag Gods Engel met een uitgetrokken zwaard, gereed om hem te doden. Bevreesd *'knielde hij neer en wierp zich op zijn aangezicht. De Engel des Heeren zeide tot hem: Om welke reden hebt gij uw ezelin nu*

driemaal geslagen? Zie, Ik ben uitgegaan als een tegenstander, want deze weg voert bij Mij ten ondergang. Toen de ezelin Mij zag, is zij nu driemaal voor Mij uitgeweken; ware zij voor Mij niet uitgeweken, dan zou Ik u juist nu gedood en haar in het leven hebben gelaten.'

Bileam had zijn leven te danken aan het arme dier dat hij zo wreed behandeld had. De man die voorgaf een profeet des Heeren te zijn, die beweerde dat zijn ogen geopend waren, en dat hij *'het gezicht des Almachtige'* zag, was zo verblind door hebzucht en eerezucht dat hij de Engel van God niet zag, Die wel door zijn ezelin werd gezien. De god dezer eeuw heeft de overleggingen van hen, ongelovigen, met blindheid geslagen. (2 Korinthe 4:4) Hoevelen zijn op gelijke wijze verblind! Ze begeven zich op verboden wegen, overtreden Gods wet, en zien niet dat God en Zijn engelen tegen hen zijn. Evenals Bileam zijn ze boos op hen die hen willen beschermen voor de ondergang.

Door de wijze waarop Bileam het dier behandelde, had hij getoond welke geest hem beheerste. *'De rechtvaardige kent het leven zijner beesten, maar de barmhartigheid der goddelozen is wreed.'* (Spreuken 12:10) Weinigen beseffen terecht de zondigheid van het misbruiken of verwaarlozen van dieren. Hij, Die de mens heeft geschapen, maakte ook de dieren, en *'Zijn barmhartigheid is over al Zijn werken.'* (Psalm 145:9) De dieren werden geschapen om de mens te dienen, maar deze heeft niet het recht hen pijn te veroorzaken door een ruwe of wrede behandeling.

Door de zonde van de mens *'zucht de ganse schepping in al haar delen en is in barensnood.'* (Romeinen 8:22) Lijden en dood zijn niet alleen het erfgoed van de mens, maar ook van het dier. Daarom is het de plicht van de mens om het lijden, dat door zijn zonde, Gods schepselen heeft getroffen, niet te verzwaren, maar te verlichten. Wie dieren mishandelt omdat hij daartoe de macht heeft, is een lafaard en een dwingeland. De wens om te pijnigen, hetzij de medemens of het stomme dier, is satanisch. Velen menen dat hun wreedheid nooit bekend zal worden, omdat het stomme dier dit niet kan zeggen. Maar wanneer de ogen van deze mensen geopend zouden worden, zoals dat met Bileam het geval was, zouden ze zien hoe Gods

[384]

Engel getuige is, en hen eenmaal zal aanklagen. In de hemel wordt een verslag bijgehouden, en de dag komt waarop een oordeel zal worden uitgesproken, over hen die Gods schepselen mishandelen.

Toen hij Gods boodschapper zag, riep Bileam ontzet uit: *'Ik heb gezondigd, omdat ik niet wist, dat Gij U op de weg tegenover mij gesteld had, en nu, indien het kwaad is in Uw ogen, wil ik wel omkeren.'* De Heere stond hem toe verder te reizen, maar deed hem verstaan dat zijn woorden door God bestuurd zouden worden. God zou aan Moab tonen dat de Hebreeën onder de bescherming van de hemel stonden, en dit deed Hij op indrukwekkende wijze toen Hij liet zien hoe machteloos Bileam was om zonder Zijn toestemming een vervloeking uit te spreken.

Toen de koning van Moab hoorde dat Bileam naderde, trok hij hem met een groot gevolg tegemoet tot aan de grens van zijn rijk, om hem welkom te heten. Toen hij zijn verbazing uitsprak over de traagheid van Bileam, ten aanzien van de rijke geschenken die hem wachtten, luidde het antwoord van de profeet: *'Zie, nu ben ik tot u gekomen; zal ik wel iets kunnen spreken? Het woord, dat God in mijn mond zal leggen, zal ik spreken.'* Bileam had grote spijt dat deze beperking hem was opgelegd; hij was bang dat zijn voornemen niet volvoerd kon worden, omdat God hem weerhield.

Met veel praal begeleidde de koning, met zijn voornaamste beambten, Bileam naar de *'hoogten van Baäl'*, vanwaar hij de legerplaats van de Hebreeën kon overzien. Zie de profeet daar staan op die hoogte, terwijl hij uitzielt over de legerplaats van Gods uitverkoren

volk! Hoe weinig beseffen de Israëlieten wat zo dicht bij hen plaatsvindt! Hoe weinig zijn ze zich bewust van Gods zorg, die dag en nacht over hen de wacht houdt! Hoe traag van geest is Gods volk! Wat zijn ze altijd traag van begrip geweest in het ontdekken van Zijn grote liefde en barmhartigheid! Zou hun hart niet vol dank voor Zijn liefde, en vol ontzag voor Zijn majesteit en macht zijn geweest, als ze hadden gezien hoe Gods macht steeds over hen werd betoond?

Bileam wist iets van het offerstelsel van de Hebreeën, en hij hoopte dat hij, door het brengen van kostbare gaven, Gods zegen kon verkrijgen en zo zijn zondig doel zou bereiken. Dermate hadden de gevoelens van de afgodische Moabieten zeggenschap gekregen over zijn geest! Zijn wijsheid was dwaasheid geworden; zijn geestelijke inzicht was beneveld; door zich over te geven aan de macht van satan was hij verblind.

Op aanwijzing van Bileam werden zeven altaren opgericht, en op elk altaar offerde hij. Toen trok hij zich terug naar een hoge plaats, om met

[385]

God te spreken, terwijl hij Balak beloofde om hem te zeggen wat de Heere hem zou openbaren.

De koning van Moab stond met zijn edelen en vorsten naast het altaar, terwijl de belangstellende menigte op de terugkeer van de profeet wachtte. Ten slotte kwam hij, en het volk wachtte op het horen van de woorden die de vreemde macht, welke werkte voor de gehate Israëlieten, zouden wegnemen. Bileam sprak:

'Uit Aram voerde mij Balak, Moabs koning, uit de bergen van het Oosten: Kom, vervloek mij Jakob, en kom, verwens Israël. Hoe zal ik vervloeken, die God niet vervloekt? Hoe zal ik verwensen, die de Heere niet verwenst? Want van der rotsen top zie ik hem, van de heuvelen aanschouw ik hem. Zie, een volk, dat alleen woont en onder de natiën zich niet rekent. Wie telt het stof van Jakob en wie berekent de drommen van Israël? Sterve ik zelf de dood der oprechten en zij mijn einde daaraan gelijk!'

Bileam erkende dat hij gekomen was om Israël te vervloeken, maar de woorden die hij sprak waren lijnrecht in tegenspraak met wat leefde in zijn hart. Hij was gedwongen een zegen uit te spreken, terwijl zijn hart vol vervloeking was.

Terwijl Bileam neerzag op de legerplaats van Israël, zag hij vol verbazing de tekenen van hun voorspoed. Men had hem verteld dat ze een woeste wanordelijke menigte vormden, die het land door strooptochten onveilig maakte en een schrik vormde voor de omringende volken; maar wat hij zag was hiermee in tegenspraak. Hij zag de uitgestrektheid en regelmaat van hun legerkamp, waar alles het kenmerk droeg van grondige discipline en orde. Hij zag de gunst waarmee God neerzag op Israël, en hun onderscheiden karakter als Gods uitverkoren volk. Ze zouden niet op één lijn staan met de hen omringende volken, maar ver boven hen verheven zijn. *'Een volk, dat alleen woont, en onder de natiën zich niet rekent.'* Toen deze woorden gesproken werden, hadden de Israëlieten nog geen vaste woonplaats, en Bileam was niet op de hoogte van hun bijzonder karakter, hun zeden en gewoonten. Maar hoe treffend ging deze profetie in Israëls geschiedenis in vervulling! Tijdens de jaren van hun ballingschap, in de jaren dat ze verstrooid waren onder de volken, zijn ze een apart volk gebleven. Zo zal Gods volk - het ware Israël - hoewel verstrooid onder alle volken, als gasten en vreemdelingen zijn op aarde, omdat hun burgerschap in de hemel is.

Behalve de geschiedenis van het Hebreeuwse volk als natie zag Bileam ook de groei en de voorspoed van het ware Israël Gods tot de eindtijd.

[386]

Hij zag hoe Gods bijzondere gunst rustte op hen die Hem liefhebben en vrezen. Hij zag hoe ze door Zijn arm ondersteund werden als ze de duistere doodsvalei betraden. En hij zag hen te voorschijn komen uit hun graven, gekroond met heerlijkheid, eer en onsterfelijkheid. Hij zag hoe de verlost en zich verlustigden in de onvergankelijke heerlijkheid van de vernieuwde aarde. Terwijl hij dit beeld zag, riep hij uit: *'Wie telt het stof van Jakob en wie berekent de drommen van Israël?'* En toen hij de kroon van heerlijkheid op ieder hoofd zag rusten, en ontdekte hoe elk gelaat straalde van vreugde, bad hij ernstig, met de blik gericht op dat eindeloze leven vol onnoemelijk geluk: *'Mijn ziel sterve de dood der oprechten en zij mijn einde daaraan gelijk!'*

Als Bileam werkelijk het licht had willen aannemen dat God gegeven had, zou hij gehandeld hebben overeenkomstig zijn woorden; terstond zou hij alle betrekkingen met Moab verbroken hebben. Niet langer zou hij met Gods genade hebben gespeeld, maar in diep berouw zou hij zijn teruggekeerd tot Hem. Maar Bileam had het loon der ongerechtigheid lief en had zich vast voorgenomen dit te verkrijgen.

Vol vertrouwen had Balak een vervloeking verwacht, die Israël als een bliksemstraal getroffen zou hebben; en bij het horen van de woorden van de profeet riep hij hartstochtelijk uit: *'Wat hebt gij mij gedaan? Om mijn vijanden te vervloeken heb ik u gehaald en zie, gij hebt juist gezegd.'* Bileam, die van de nood een deugd maakte, erkende dat hij gesproken had wat God hem had ingegeven. Zijn antwoord luidde: *'Zal ik niet nauwgezet spreken, wat de Heere in mijn mond legt?'*

Balak kon echter nog geen afstand doen van zijn voornemen. Hij meende dat het indrukwekkend schouwspel van de uitgestrekte legerplaats van de Hebreëen zo'n indruk op Bileam had gemaakt, dat deze het volk niet durfde te vervloeken. Daarom besloot de koning om de profeet te brengen naar een plaats waar slechts een deel van het leger zichtbaar was. Als Bileam er in zou slagen hen bij gedeelten te vervloeken, zou het gehele leger spoedig aan de ondergang zijn prijsgegeven. Op de top van een andere hoogte, de Pisga, werd een nieuwe poging gedaan.

Weer werden zeven altaren gebouwd, waarop dezelfde offerande werden gelegd. De koning en zijn vorsten bleven naast het altaar staan, terwijl Bileam zich terugtrok om met God te spreken. Weer kreeg de profeet een Goddelijke boodschap, die hij niet kon weerhouden of veranderen. Toen hij de wachtende groep naderde, vroeg men hem: *'Wat heeft de Heere gesproken?'* Evenals tevoren verschrikte het antwoord de koning en de vorsten:

[387]

'God is geen man, dat Hij liegen zou; of een mensenkind, dat Hij berouw zou hebben. Zou Hij zeggen en niet doen, of spreken en niet volbrengen? Zie, ik heb bevel ontvangen te zegenen, en zegent Hij, dan keer ik het niet. Men schouwt geen onheil in Jakob, en ziet geen rampspoed in Israël. De Heere, zijn God, is met hem, en gejubel over de koning is bij hem.'

Onder de indruk van deze openbaringen riep Bileam uit: *'Er bestaat geen bezwering tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël.'* De grote tovenaars had zijn toverkunsten geprobeerd, op verzoek der Moabiteten; maar met het oog op deze gebeurtenis kon van Israël gezegd worden: *'Wat God gewrocht heeft!'* Zolang ze stonden onder Gods bescherming zou geen enkele natie, al werd deze door satan geholpen, hen overwinnen. Heel de wereld zou zich verbazen over Gods wonderen ten behoeve van Zijn volk - dat iemand die vastbesloten een zondige weg volgde, zó geleid kon worden door God, dat hij, in

plaats van vervloekingen, de rijkste en kostbaarste beloften uitte in de meest verheven taal. En Gods zorg, die toen over Israël werd geopenbaard, was een verzekering van Zijn bescherming en zorg voor Zijn gehoorzame, getrouwe kinderen in alle tijden. Als satan boze mensen zou inspireren om Gods volk onjuist voor te stellen, hen aan te vallen en te vernietigen, zou dit voorval in hun herinnering opkomen, zodat hun geloof en vertrouwen in God versterkt zouden worden.

Teleurgesteld en ontmoedigd riep de koning van Moab uit: *'Als gij het beslist niet vervloeken wilt, dan zult gij het in geen geval zegenen.'* Toch leefde er nog een flauwe hoop in zijn hart, en hij besloot een nieuwe poging te wagen. Nu bracht hij Bileam naar de berg Peor, waar zich een tempel bevond die gewijd was aan de losbandige dienst van Baäl, hun afgod. Hier werd hetzelfde aantal altaren opgericht en hetzelfde aantal offerande gebracht; maar Bileam ging niet, zoals de vorige keren, heen om Gods wil te horen. Hij deed niet alsof hij bezweringen uitte, maar terwijl hij naast de altaren stond, richtte hij zijn blik op de tenten van Israël. Opnieuw rustte Gods Geest op hem, en Gods woord klonk van zijn lippen:

'Hoe goed zijn uw tenten, o Jakob, uw woningen, o Israël! Als valleien breiden zij zich uit; als tuinen aan een rivier; als aloë's, die de Heere plantte; als cederen aan het water. Water vloeie uit zijn emmers, en zijn zaad hebbe overvloedig water; ja, zijn koning verheffe zich boven Agag, en zijn koninkrijk zij verheven... Hij kromt zich, legt zich neder als een leeuw, en als een leeuw; wie zal hem doen opstaan? Gezegend, die u zegenen; en die u vervloeken, zij vervloekt!'

[388]

De voorspoed van Gods volk wordt hier voorgesteld door enkele van de mooiste beelden uit de natuur. De profeet vergelijkt Israël met vruchtbare valleien, bedekt met rijke oogsten; met bloeiende tuinen, bevochtigd door altijd stromende bronnen; met de welriekende aloë en de statige ceder. Het laatstgenoemde beeld is een van de mooiste en meest toepasselijke uit heel de Bijbel. De ceder van de Libanon werd door de volken uit het Oosten gewaardeerd. De boomsoort waartoe hij behoort, wordt over heel de aarde gevonden. Van de poolstreken tot in de tropen groeien ze en gedijen zowel in de hitte als in de kou; ze groeien in de rijke aarde bij de rivieren, maar ook in de droge woestijngrond. Ze zijn altijd groen, ook als alles doods is door de koude adem van de winter. Ze reiken diep met hun wortels in de bergspleten en trotseren het geweld van de stormen. Daarenboven wordt de ceder van de Libanon onderscheiden door zijn kracht, zijn vastheid, zijn duurzaamheid; en dit wordt gebruikt als beeld van hen wiens *'leven met Christus verborgen is in God.'* (Kolossenzen 3:3) De Bijbel zegt: *'De rechtvaardige zal opschieten als een ceder van Libanon.'* (Psalm 92:13) Gods hand had de ceder verheven als de koning onder de bomen. *'Cypressen waren niet te vergelijken met zijn twijgen, en platanen haalden niet bij zijn takken.'* (Ezechiël 31:8) Geen boom in Gods hof was hem gelijk. Herhaaldelijk wordt de ceder gebruikt als beeld van koninklijkheid; en het gebruik ervan in de Bijbel om de rechtvaardigen voor te stellen, laat zien hoe de hemel degenen beschouwt die Gods wil volbrengen.

Bileam profeteerde dat de koning van Israël groter en machtiger zou zijn dan Agag. Deze naam droegen de koningen van de Amelekieten, die toen een heel machtig volk waren; maar Israël zou, als het God gehoorzaamde, al zijn vijanden onderwerpen. Israëls Koning was Gods Zoon; en Zijn troon zou eenmaal op aarde worden gevestigd, terwijl Zijn macht verheven zou zijn boven alle aardse koninkrijken.

Terwijl hij naar de woorden van de profeet luisterde, werd Balak door teleurstelling, woede en vrees overweldigd. Hij was woedend omdat Bileam hem niet in het minst bemoedigde, maar in alles tegen hem was. Verachtelijk beschouwde hij de bedrieglijke,

meegaande houding van de profeet. Grimmig riep hij uit: *'Pak u weg naar uw woonplaats; ik heb wel gezegd: Ik zal u rijk belonen, maar zie, de Heere heeft u het loon onthouden.'* Bileam antwoordde hem, dat de koning gewaarschuwd was dat de profeet alleen de boodschap van God kon spreken.

Eer hij naar zijn volk terugkeerde, sprak Bileam een prachtige en verheven profetie aangaande de Verlosser van de wereld, en de uiteindelijke vernietiging

[389]

van de vijanden van God:

'Ik zie Hem, maar niet nu; ik schouw Hem, maar niet van nabij; een Ster gaat op uit Jakob, een Scepter rijst op uit Israël, en verbrijzelt Moabs slapen, en verplettert alle zonen van Set.'

En hij eindigt met de voorspelling van de volledige ondergang van Moab en Edom, van Amalek en de Kenieten, zodat er geen straal van hoop bleef schijnen voor de Moabitische vorst.

Teleurgesteld in zijn hoop op rijkdom en eer, en bij de koning uit de gunst, bewust dat hij Gods misnoegen op zich geladen had, keerde Bileam terug van zijn eigenwillige dienst. Toen hij thuisgekomen was, verliet Gods Geest hem, en zijn hebzucht, die alleen maar in toom gehouden was, kreeg de overhand. Hij was tot alles bereid om de beloning te verkrijgen die hem door Balak was beloofd. Bileam wist dat Israëls voorspoed afhankelijk was van hun gehoorzaamheid aan God, en dat hun ondergang alleen mogelijk was als ze tot zonde verleid konden worden. Hij besloot nu de gunst van Balak te verkrijgen door de Moabieten aan te raden welke weg ze moesten bewandelen om een vloek over Israël te brengen.

Onmiddellijk keerde hij terug naar het land Moab, en legde aan de koning zijn plannen voor. De Moabieten waren overtuigd dat Israël, zolang het God trouw bleef, door God beschermd zou worden. Het plan dat Bileam opperde, was bedoeld om hen van God te scheiden door hen tot afgoderij over te halen. Als ze ertoe gebracht konden worden mee te doen aan de losbandige eredienst van Baäl en Astarot, zou hun almachtige Beschermers hun vijand worden en zouden ze spoedig een prooi zijn van de woeste, oorlogszuchtige volken om hen heen. De koning nam het plan aan, en Bileam bleef om te helpen bij de uitvoering ervan.

Bileam was getuige van het succes van zijn duivels plan. Hij zag hoe Gods vloek Zijn volk trof, en hoe duizenden vielen onder Zijn oordelen; maar Gods gerechtigheid, Die de zonden in Israël bestrafte, liet niet toe dat de verleiders ontkwamen. In de strijd van Israël tegen de Midianieten werd Bileam gedood. Hij had een voorgevoel gehad dat zijn einde nabij was, toen hij uitriep: *'Sterve ik zelf de dood der oprechten en zij mijn einde daaraan gelijk!'* Maar hij had niet het leven van de oprechte gekozen, en hij deelde het lot van Gods vijanden.

Het lot van Bileam komt overeen met dat van Judas, en hun karakters dragen een opmerkelijke overeenstemming met elkaar. Beide mannen probeerden God en Mammon te dienen, en ondergingen hetzelfde lot. Bileam erkende de ware God, en gaf voor Hem te dienen; Judas geloofde in Jezus als de Messias, en voegde zich bij Zijn volgelingen. Maar Bileam hoopte de dienst van Jehova te gebruiken als een middel om rijkdom en wereldse

[390]

eer te bezitten; toen hij hierdoor struikelde, viel hij en werd gebroken. Judas verwachtte door zijn omgang met Christus rijkdom en aanzien te verkrijgen in dat werelds koninkrijk, dat naar zijn mening de Messias spoedig zou oprichten. Het uitblijven van zijn verwachtingen

bracht hem tot afval en ondergang. Zowel Bileam als Judas hadden veel licht ontvangen en bijzondere voorrechten genoten, maar een enkele zonde waaraan ze vasthielden, vergiftigde hun gehele natuur en veroorzaakte hun ondergang.

Het is gevaarlijk om een zondige karaktertrek in het hart te laten leven. Een enkele zonde zal, wanneer hieraan wordt toegegeven, geleidelijk het karakter verlagen, de edele vermogens ondergeschikt maken aan de zondige begeerte. Het verwijderen van de beveiliging van het geweten, het toegeven aan een verkeerde gewoonte, het nalaten van de opgedragen plicht brengt de veiligheid van de ziel in gevaar, en baant de weg voor satan om ons op een dwaalspoor te leiden. De enige veilige weg is dagelijks onze gebeden op te zenden, zoals David dat deed: *'Houd mijn treden in Uw spoor, opdat mijn schreden niet wankelen.'* (Psalm 17:5)

[391]

Hoofdstuk 41 – Afval aan de Jordaan

Zie Numeri 25

Vol vreugde en met een hernieuwd geloof in God was het overwinnend leger van de Israëlieten teruggekeerd uit Basan. Ze hadden al een waardevol grondgebied veroverd, en vol vertrouwen zagen ze de verovering van Kanaän tegemoet. Alleen de Jordaan lag nog tussen hen en het beloofde land. Aan de andere kant van de rivier lag een vruchtbare vlakte, bedekt met groen, bevochtigd door stromen van overvloedige bronnen, en beschaduwde door sierlijke palmbomen. Ten westen van de vlakte verrezen de torens en paleizen van Jericho, dat wegens haar ligging tussen de palmbossen de 'palmstad' (Deuteronomium 34:3) werd genoemd.

Aan de oostelijke oever van de Jordaan lag tussen de rivier en het hoogland dat ze overgetrokken waren, ook een vlakte, met een doorsnee van verscheidene kilometers, die zich over enige afstand langs de rivier uitstreckte. Deze ingesloten vallei had een tropisch klimaat; hier gedijde de sittim- of acaciaboom, waardoor het dal 'het dal van Sittim' werd genoemd. Hier legerden de Israëlieten zich, en tussen de acaciabossen langs de rivier hadden ze een aangename rustplaats. Maar te midden van deze aantrekkelijke omgeving zouden ze in aanraking komen met een gevaar, dodelijker dan vijandelijke legers of de wilde dieren van de woestijn. Dat land, zo rijk aan natuurschoon, was verontreinigd door zijn inwoners. Aan de openbare eredienst van Baäl, de voornaamste godheid, waren de meest ontaarde en goddeloze tonelen verbonden. Overal bevonden zich plaatsen die berucht waren om hun afgoderij en losbandigheid, en de namen bewezen hoe laag en verdorven de inwoners waren.

Deze omgeving oefende een verderfelijke invloed uit op de Israëlieten. Hun geest raakte gewend aan de schandelijke gedachten die steeds in hen werden gewekt; hun leven van gemak en nietsdoen werkte mee aan hun achteruitgang; en zonder het te merken lieten ze God los en raakten in een toestand die hen een gemakkelijke prooi maakte voor verleidingen.

Tijdens deze legering bij de Jordaan trof Mozes voorbereidingen voor de verovering van Kanaän. Dit werk hield de grote leider volkomen bezig; maar voor het volk was deze tijd van onzekerheid en afwachten een beproeving, en het duurde niet lang of hun geschiedenis werd besmet door hun afwijken van het pad van deugzaamheid en oprechtheid.

[392]

In het begin was er weinig contact tussen de Israëlieten en hun heidense burenen, maar na verloop van tijd verschenen er Midianitische vrouwen in de legerplaats. Hun komst verwekte geen opschudding, en hun plannen werden zó ongemerkt ten uitvoer gebracht, dat de aandacht van Mozes niet werd getrokken. De bedoeling van deze vrouwen was om door hun omgang met de Hebreëën, dezen te verleiden tot overtreding van Gods geboden, door hun aandacht te richten op heidense gebruiken en hen te verleiden tot afgoderij. Deze plannen waren zorgvuldig verborgen onder het mom van vriendschap, zodat zelfs de opzieners van het volk niets vermoedden.

Op advies van Bileam werd een groot feest ter ere van hun goden voorbereid door de koning van Moab, en stilletjes werd overlegd dat Bileam de Israëlieten zou overhalen hieraan deel te nemen. Ze beschouwden hem als een profeet van God, en daarom was het voor hem niet moeilijk zijn plannen ten uitvoer te brengen. Velen uit het volk voegden zich bij hem in het toezien van de feestelijkheden. Ze waagden zich op verboden terrein, en raakten

in satans strikken. Bekoord door de muziek en de dansen, door de schoonheid van de heidense meisjes, lieten ze hun trouw aan Jehova los. Terwijl ze deelnamen aan feestvieren en aan vermaak, benevelde de wijn hun zinnen en verloren ze ten slotte hun zelfbeheersing. Hun hartstochten kregen de overhand; en toen hun geweten verdorven was door hun gedrag, werden ze ertoe gebracht zich te buigen voor de afgoden. Ze brachten offeranden op de heidense altaren en namen deel aan de verlagende ceremonieën.

Spoedig had het gif zich als een dodelijke infectie door heel het leger van Israël verbreid. Zij die in de strijd hun vijanden zouden hebben overwonnen, vielen ten prooi aan de listen van heidense vrouwen. Het volk scheen dronken. De oversten en leiders van het volk behoorden tot de eersten die zondigden, en zovelen van het volk waren schuldig, dat de afval algemeen werd. *'Israël had zich gekoppeld aan Baäl-Peor.'* Toen Mozes het kwaad ontdekte, waren de plannen van hun vijanden in zoverre geslaagd, dat de Israëlieten niet slechts deelnamen aan de heidense eredienst op de berg Peor, maar dat de heidense gebruiken zelfs in de legerplaats van Israël waren gebracht. De bejaarde leider was diep verontwaardigd, en de toorn van God ontbrandde.

Deze zondige praktijken deden voor Israël wat alle bezweringen van Bileam niet hadden kunnen doen - ze scheidden hen van God. Door Gods oordelen werd het volk wakker geschud en zag het de grootheid van zijn zonde. Een vreselijke pestziekte brak uit in de legerplaats, waaraan tien-

[393]

duizenden ten offer vielen. God gaf bevel dat de leiders van de afval door de overheid ter dood gebracht moesten worden. Dit bevel werd onmiddellijk ten uitvoer gebracht. De schuldigen werden gedood, en hun lichamen werden ten aanschouwen van geheel Israël opgehangen, opdat de vergadering bij het zien van de zware straf voor de leiders, zich bewust zou zijn van de afschuw die God had voor hun zonde, en zou beseffen hoe groot Zijn toorn tegen hen was.

Allen voelden dat de straf verdiend was, en het volk spoedde zich naar de tabernakel, waar ze onder tranen en berouw hun zonde beleden. Terwijl ze weenden aan de ingang van de tabernakel, en de pest nog woedde in het leger, kwam Zimri (muziek), één van de vorsten van Israël, openlijk naar de legerplaats, vergezeld door een Midianitische hoer, een vorstin van de Midianieten, waarmee hij naar zijn tent ging. Nooit deed de ontucht zich onbeschaamder of hardnekkiger voor.

Bedwelmd door de wijn beging Zimri zijn zonde openlijk als in Sodom, en beroemde zich op zijn schande. De priesters en leiders hadden zich in diepe droefheid en vernedering ter aarde geworpen, en weenden tussen de voorhof en het altaar, terwijl ze God smeekten Zijn volk te sparen en het niet over te geven aan de schande, omdat deze vorst in Israël zijn zonde openlijk bedreef ten aanschouwen van heel de vergadering, alsof hij Gods toorn en de rechters van het volk bespote. Pinehas, de zoon van Eleazar, de hogepriester, stond op, greep een speer en ging de Israëliet achterna in diens tent, waar hij beiden doodde. Zo werd de plaag afgewend, terwijl de priester die het Goddelijk oordeel had voltrokken voor de ogen van heel Israël, werd geëerd, en het priesterschap voor altijd aan hem en zijn huis zou worden verbonden.

'Pinehas... heeft Mijn toorn van de Israëlieten afgewend', luidde Gods boodschap: *'Zeg daarom: Zie, Ik geef hem Mijn verbond des vredes, opdat het voor hem en zijn nakomelingen tot een verbond van een altoosdurend priesterschap zij, omdat hij voor zijn God heeft geijverd en over de Israëlieten verzoening gedaan heeft.'*

Het vonnis dat over Israël werd voltrokken door hun zonde te Sittim, verdelgde de overlevenden van die grote menigte die bijna veertig jaar geleden was veroordeeld: *'Zij zullen voorzeker in de woestijn sterven.'*

De telling van het volk op het bevel van God tijdens hun legering in de vlakte van de Jordaan liet zien, dat, *'van hen, die door Mozes, de priesters en Aäron geteld waren, toen dezen de Israëlieten in de woestijn Sinaï telden,... niemand was overgebleven dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.'* (Numeri 26:64,65)

[394]

God had Israël bezocht met Zijn oordelen omdat ze hadden toegegeven aan de verleiding van de Midianieten; maar de verleiders zouden niet aan Gods gerechtigheid ontkomen. De Amelekieten, die Israël te Rafidim hadden aangevallen en de zwakken en vermoeiden in de achterhoede gedood hadden, werden pas veel later gestraft; maar de Midianieten, die hen tot zonde verleid hadden, ondergingen direct Gods oordelen, als vijanden die een groter gevaar betekenden voor Zijn volk. *'Neem voor de Israëlieten wraak op de Midianieten'*, had God aan Mozes bevolen; *'daarna zult gij tot uw voorgeslacht vergaderd worden.'* (Numeri 31:2) Aan dit bevel werd onmiddellijk gehoor gegeven. Uit elke stam werden duizend mannen gekozen, en onder bevel van Pinehas uitgezonden. *'En zij trokken ten strijde tegen de Midianieten, zoals de Heere Mozes geboden had ... en doodden ... onder hen, ook die geslagen werden ... koningen der Midianieten, vijf koningen der Midianieten; ook Bileam, de zoon van Beor, doodden zij met het zwaard.'* (Numeri 31:7-8) De vrouwen die door het leger gevangen genomen waren, werden op bevel van Mozes eveneens ter dood gebracht als schuldigste en gevaarlijkste vijanden van Israël.

Dit was het einde van hen die kwaad tegen Gods volk gesmeed hadden. De Psalmist zegt: *'De volken zijn verzonken in de kuil die zij dolven; in het net dat zij verborgen, raakte hun voet verward.'* (Psalm 9:16) *'Want de Heere zal Zijn volk niet verstoten, en Zijn erfdeel niet verlaten.'* (Psalm 94:14) Als mensen *'jacht maken op het leven van de rechtvaardige'*, vergeldt de Heere *'hun het onrecht'* en verdelgt *'hen in hun boosheid.'* (Psalm 94: 21,23)

Toen Bileam geroepen was om Israël te vervloeken, kon hij met al zijn bezweringen hen geen kwaad doen; want de Heere zag *'geen onheil in Jakob en geen rampspoed in Israël.'* (Numeri 23:21) Maar toen ze toegaven aan de verleiding, overtraden ze Gods wet, en hun bescherming ontviel hen. Als Gods volk trouw is aan Zijn geboden, *'bestaat er geen bezwering tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël.'* (Numeri 23:23) Daarom gebruikt satan al zijn macht en list om hen tot zonde te verleiden. Als zij die zeggen dat Gods wet hun is toevertrouwd, deze geboden overtreden, scheiden ze zich van God en zullen geen weerstand kunnen bieden aan hun vijanden.

De Israëlieten waren bestand tegen de wapenen of de waarzeggerij van Midian, maar werden de prooi van zijn hoeren. Zo groot is de macht die de vrouw, in de dienst van satan, heeft uitgeoefend om zielen te verstrikken en te verderven. *'Velen zijn de verslagenen die zij heeft gevelde, talrijk zijn degenen die zij altemaal heeft gedood.'* (Spreeken 7:26) Op deze wijze zijn de zonen van Seth van het rechte spoor afgebracht en is hun heilig zaad verdorven. Op deze wijze is Jozef verzocht. Simson verloor zo zijn kracht en

[395]

werd in de handen van de Filistijnen overgeleverd. Hier struikelde ook David. En Salomo, de wijste koning, die driemaal een beminde des Heere is genoemd, werd een slaaf van zijn hartstocht, en bracht zijn oprechtheid ten offer aan dezelfde betoverende macht. *'Dit is hun overkomen tot een voorbeeld (voor ons) en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons,'*

over wie het einde der eeuwen gekomen is. Daarom, wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.' (1 Korinthe 10:11-12) Satan kent het menselijk hart. Hij kent de punten die gemakkelijk overwonnen kunnen worden, omdat hij deze gedurende duizenden jaren met duivelse sluwheid bestudeerd heeft, en in opeenvolgende geslachten heeft hij zijn best gedaan om de krachtigste mannen, vorsten in Israël, te verleiden door dezelfde verleidingen waarmee hij te Baäl-Peor succes heeft gehad. Door de eeuwen heen liggen de te gronde gerichte karakters verstrooit op de rotsen van zinnelijke lusten. Naarmate we het einde naderen, en Gods volk zich aan de grens van het hemels Kanaän bevindt, zal satan evenals vroeger zijn inspanningen verdubbelen om te verhinderen dat ze dat sieraad land zullen binnengaan. Hij zet zijn strikken voor iedere ziel. Niet alleen de onwetenden en ongeleerden moeten op hun hoede zijn; hij zal ook hen verzoeken die een vooraanstaande plaats bekleden en het heiligste ambt vervullen; als hij hen ertoe kan brengen hun ziel te verontreinigen, kan hij tal van anderen door hen verderven. En hij gebruikt dezelfde middelen als drieduizend jaar geleden. Door wereldse vriendschap, door bekoorlijkheid van schoonheid, door het najagen van genot, feestvieren, vrolijkheid en de beker, tracht hij hen ertoe te brengen het zevende gebod te overtreden.

Eer Israël verviel tot afgoderij, verleidde satan hen tot ontucht. Zij die Gods beeld willen onteren en Zijn tempel in hun leven verontreinigen, zullen niet terugschrikken voor iets dat God zal onteren, zolang ze hun laaghartige wensen kunnen bevredigen. Toegeven aan zingenot verzwakt de geest en verlaagt de ziel. De verstandelijke en geestelijke krachten worden afgestompt en verlamd door het toegeven aan dierlijke lusten; en de slaaf van zijn hartstocht beseft niet langer de heilige verplichting van Gods wet, hij waardeert niet langer het verzoeningswerk of kan de waarde van een ziel juist schatten. Goedheid, zuiverheid en waarheid, eerbied voor God, en liefde voor heilige dingen - al deze geheiligde neigingen en edele verlangens die de mens met de hemelse wereld verbinden - verdwijnen in de gloed van de hartstocht. De ziel wordt een verduisterde en woeste plaats, de woonplaats van boze geesten, en de *'schuilplaats van alle onrein en verfoeid gevogelte.'* (Openbaring 18:2) Zij die naar Gods beeld geschapen zijn, wor-

[396]

den verlaagd tot het peil van het stomme dier.

Voor hun omgang met afgodendienaars en het meedoen met hun feestelijkheden werden de Hebreëen ertoe gebracht, Gods wet te overtreden en Zijn oordelen over het volk uit te roepen. Zo heeft satan ook nu het meeste succes wanneer hij de volgelingen van Christus kan overhalen samen te gaan met de goddelozen en mee te doen aan hun vermaken, zodat ze voor de zonde bezwijken. *'Daarom gaat weg uit hun midden, en scheidt u af, spreekt de Heere, en houdt niet vast aan het onreine.'* (2 Korinthe 6:17) God eist ook nu nog van Zijn volk hetzelfde onderscheid met de wereld in gedrag, gebruiken en beginselen, als hij dat eiste van het oude Israël. Als ze getrouw de aanwijzingen in Zijn Woord opvolgen, zal dit verschil bestaan; iets anders is onmogelijk. De waarschuwingen die aan de Hebreëen gegeven zijn om zich niet te vermengen met de heidenen, zijn niet minder van kracht voor de christenen in deze tijd. Christus zegt: *'Hebt de wereld niet lief en hetgeen in de wereld is. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem.'* (1 Johannes 2:15) *'De vriendschap met de wereld is vijandschap tegen God.'* (Jacobus 4:4) De volgelingen van Christus moeten zich afscheiden van de zondaars, en hun tegenwoordigheid alleen dan zoeken als er gelegenheid is hen goed te doen. We kunnen niet te beslist zijn in het schuwen van het gezelschap van hen wiens invloed ons van God kan aftrekken. Als we bidden: *'Leid ons niet in verzoeking'* (Matthéüs 6:13), moeten we de verzoeking mijden voor zover dat mogelijk is.

Toen Israël zich gerust en veilig voelde, werd het tot zonde verleid. Ze verzuimden steeds op God te zien, ze vergaten te bidden en koesterden zelfvertrouwen. Gemak en toegeeflijkheid lieten de vesting van de ziel onbewaakt, en slechte gedachten vonden ingang. De verraders binnen de muren ondermijnden de vesting van principes en leverden Israël over in de macht van satan. Op deze wijze tracht satan nog altijd de ziel te verwoesten. Zonder dat de wereld het merkt, vindt een langdurig voorbereidend werk plaats in het hart voordat de christen openlijk toegeeft aan de zonde. De geest vervalt niet onmiddellijk van zuiverheid en heiligheid tot ontarding, verderf en misdaad. Er is tijd voor nodig om degenen die naar Gods beeld geschapen zijn, te veranderen naar het beeld van satan. Door aanschouwen worden wij veranderd. Door toe te geven aan onreine gedachten kan de mens zijn geest dusdanig vormen dat de dingen die hij vroeger verafschuwd heeft, hem aangenaam worden.

Satan gebruikt alle mogelijke middelen om misdaad en ontucht populair te maken. We kunnen niet op straat lopen zonder geconfronteerd te worden aankondigingen van misdadige films of zondige toneelstukken. De geest raakt gewend aan de misdaad. Het verachtelijke en de ontucht wordt in de dagbladen uitvoe-

[397]

rig omschreven, en alleen wat de zinnen prikkelt, wordt naar voren gebracht. Velen horen en lezen zoveel van de misdaad, dat het geweten, vroeger zo gevoelig, verhard wordt en gretig ingaat op deze dingen.

Veel van de gemakkelijkheden die in onze tijd populair zijn, zelfs onder christenen, leiden tot hetzelfde doel als het geval was met de heidenen. Er zijn maar weinig middelen die satan niet gebruikt om de ziel te verderven. Door het theater heeft hij eeuwenlang de hartstochten gewekt en de ontucht verheerlijkt. De opera, met zijn vertoon van praal en zinnen-bekorende muziek, de maskerade, dans, kaartspel, al deze dingen gebruikt satan om de principes te verlagen en de deur te openen voor zingenot. In elk gezelschap waar hoogmoed wordt gevoed of aan de hartstocht wordt toegegeven, waar men ertoe gebracht wordt God uit het oog te verliezen en de eeuwige belangen te vergeten, bindt satan de ziel met zijn ketenen.

'Behoed uw hart boven al wat te bewaren is', waarschuwt Salomo, 'want daaruit zijn de oorsprongen des levens.' (Spreuken 4:23) *'Zoals iemand denkt in zijn hart, zo is hij.'* (Spreuken 23:7 KJV) Het hart moet door Gods genade vernieuwd worden, anders zal het tevergeefs zoeken naar zuiverheid van leven. Wie tracht een karakter te bouwen vol adel en deugd, zonder te vragen om de genade van Christus, bouwt zijn huis op zand. Door de felle stormen van beproevingen zal zijn huis instorten. De bede van David zou het gebed van iedere ziel moeten zijn: *'Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in mijn binnenste een vaste geest.'* (Psalm 51:12) En wanneer wij deel hebben aan de hemelse gave, moeten we voortgaan tot volmaaktheid, *'die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof.'* (1 Petrus 1:5) Toch moeten ook wij iets doen, om aan de verzoeking weerstand te bieden. Wie niet ten prooi wil vallen aan de list van satan, moet de toegang tot de ziel goed bewaken; hij moet niets lezen, zien of horen wat onreine gedachten kan opwekken. De geest mag niet zonder meer stilstaan bij iedere gedachte die de vijand van zielen kan ingeven. *'Omgordt dus de lendenen van uw verstand,'* zegt Petrus, *'weest nuchter... voegt u... niet naar de begeerten uit de tijd uwer onwetendheid, maar gelijk Hij, Die u geroepen heeft, heilig is, wordt (zo) ook gijzelf heilig in al uw wandel.'* (1 Petrus 1:13-15)

Paulus zegt: *'Al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is, al wat rein, al wat beminlijk, al wat welluidend is, al wat deugt heet en lof verdient, bedenkt dat.'* (Filippenzen 4:8) Dit vereist ernstig gebed en gedurige waakzaamheid. We moeten geholpen worden

door de aanhoudende invloed van de Heilige Geest, die de gedachten opwaarts zal richten en deze zal bepalen bij reine en heilige dingen. We moeten ijverig Gods Woord bestuderen. *'Waarmee zal de jongeling zijn pad rein bewaren? Als*

[398]

hij dat houdt naar Uw Woord.' 'Ik berg Uw Woord in mijn hart,' zegt de Psalmist, 'opdat ik tegen U niet zondige.' (Psalm 119:9,11)

De zonde van Israël te Baäl-Peor was oorzaak dat Gods oordelen het volk troffen, en hoewel deze zonden nu niet direct gestraft worden, zullen ze toch even zeker vergolden worden. *'Zo iemand Gods tempel schendt, God zal hem schenden.'* (1 Korinthe 3:17) De natuur heeft zware straffen verbonden aan deze misdaden - straffen die vroeg of laat elke overtreder zal treffen. Deze zonden hebben meer dan iets anders de ontaarding van het menselijk geslacht veroorzaakt, alsmede de ziekte en ellende die een vloek zijn voor de wereld. Men mag erin slagen zijn overtreding te verbergen voor zijn medemens, maar de gevolgen zullen niet uitblijven in lijden, ziekte, geestelijke gestoordheid of dood. En na dit leven wacht het oordeel, waar de eeuwige straf wordt bepaald. *'Wie dergelijke dingen bedrijven, zullen het Koninkrijk Gods niet beërven'*, (Galaten 5:21); maar met satan en zijn engelen zal hun deel zijn in de poel van vuur, hetgeen *'is de tweede dood.'* (Openbaring 20:14)

'De lippen der vreemde vrouw druipen van honigzeem, gladder dan olie is haar gehemelte, maar op het laatst is zij bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard.' *'Houd uw weg ver van haar, nader niet tot de deur van haar huis, opdat gij uw luister niet aan anderen geeft, noch uw jaren aan een meedogenloze; opdat vreemden zich niet verzadigen met uw vermogen, en uw moeizaam verworven goed niet kome in het huis van een onbekende, zodat gij in het laatst zoudt kermen, als uw vlees en uw lijf verteerd zijn.'* *'Haar huis zinkt weg naar de dood,... niet één van allen die tot haar gaan, keert weer.'* *'Haar genodigden zijn in de diepten van het dodenrijk.'* (Spreuken 5:3,4,8-11)

[399]

Hoofdstuk 42 – Herhaling van de wet

Zie Deuteronomium 4-6; 28

De Heere had tegen Mozes gezegd, dat de tijd nabij was om het land Kanaän in bezit te nemen; en toen de bejaarde profeet stond op de hoogten, vanwaar hij over de rivier de Jordaan het beloofde land kon zien, zag hij met grote belangstelling naar de erfenis van zijn volk. Zou het mogelijk zijn dat het vonnis dat over hem was uitgesproken vanwege zijn zonde te Kades, herroepen zou worden? Met ernstig verlangen bad hij: *'Heere, Heere, Gij zijt begonnen Uw knecht Uw grootheid en Uw sterke macht te laten zien; want welke god is er in de hemel of op de aarde, die zulke werken en zulke krachtige daden kan doen als Gij? Laat ik toch naar de overzijde mogen trekken en het goede land zien, dat aan de overkant van de Jordaan ligt, dat schone bergland en de Libanon.'* (Deuteronomium 3:24-25)

Het antwoord luidde: *'Laat het genoeg zijn, spreek Mij niet meer over deze zaak. Beklim de top van de Pisga en sla uw ogen op naar het westen, naar het noorden, naar het zuiden en naar het oosten en zie met uw ogen in het rond, want de Jordaan hier zult gij niet overtrekken.'* (Deuteronomium 3:26-27)

Zonder morren onderwierp Mozes zich aan Gods besluit. Nu ging zijn zorg uit naar Israël. Wie zou hun belangen zó ter harte nemen als hij dat gedaan had? Uit de volheid van zijn hart bad hij: *'De Heere, de God der geesten van alle levende schepselen, stelle over de vergadering een man, die voor hun aangezicht uitgaat en die voor hun aangezicht ingaat, en die hen doet uittrekken en hen weer terugbrengt, opdat de vergadering des Heeren niet zij als schapen die geen herder hebben.'* (Numeri 27:16-17)

De Heere hoorde naar het gebed van Zijn dienstknecht en antwoordde: *'Neem u Jozua, de zoon van Nun, een man, van Geest vervuld, en leg hem uw hand op, en stel hem voor de priester Eleazar en voor de gehele vergadering, en geef hem in hun tegenwoordigheid uw bevelen en leg op hem van uw heerlijkheid, opdat de gehele vergadering der Israëlieten het hore.'* (Numeri 27:18-20)

Jozua had Mozes lang terzijde gestaan; en omdat hij wijs, bekwaam en gelovig was, werd hij gekozen als zijn opvolger.

Door het opleggen van de handen, gepaard met een zeer indrukwekkende opdracht, werd Jozua plechtig aangesteld tot leidsman van Israël. Tevens kreeg hij direct deel aan het bestuur. De woorden van de Heere aangaande Jozua werden aldus door Mozes tot het volk gebracht: *'Hij zal voor de pries-*

[400]

ter Eleazar staan, opdat deze voor het aangezicht des Heeren de beslissing van de Urim voor hem vrage; op zijn bevel zullen zij uitrukken en op zijn bevel zullen zij inrukken, hij en alle Israëlieten met hem, en de gehele vergadering.' (Numeri 27:21-23)

Voordat hij zijn positie als de zichtbare leidsman van Israël neerlegde, moest Mozes de geschiedenis herhalen van hun verlossing uit Egypte en hun reizen door de woestijn, en hij moest de wet herhalen die van de Sinaï verkondigd was. Toen de wet gegeven was, waren slechts weinigen van de huidige vergadering oud genoeg om de heilige ernst van die gelegenheid te begrijpen. Daar ze binnenkort de Jordaan zouden oversteken om het beloofde land in bezit te nemen, zou God hun de eisen van Zijn wet voor ogen houden, en hen op het hart drukken dat gehoorzaamheid een voorwaarde tot voorspoed was.

Mozes stond voor het volk om zijn laatste waarschuwingen en raadgevingen voor hen te herhalen. Zijn gelaat werd bestraald door een heilig licht. Zijn haar was wit, maar zijn

gestalte was ongebogen, op zijn gelaat lag de bloes van gezondheid, en zijn oog was helder en niet verdonkerd. Het was een belangrijk moment, en met diep gevoel schilderde hij de liefde en barmhartigheid van hun Almachtige Beschermers: *'Vraag toch naar dagen van het verleden, van vóór uw tijd, sinds de dag dat God de mens op de aarde schiep; en vraag van het ene einde des hemels tot het andere, of er zo iets groots is gebeurd of iets dergelijks is gehoord. Heeft ooit een volk een Goddelijke stem gehoord, sprekende uit het midden van het vuur, zoals gij die gehoord hebt, en het leven behouden? Of heeft ooit een God beproefd te komen om Zich een volk te nemen uit het midden van een ander volk, door beproevingen, door tekenen, door wonderen en strijd, met een sterke hand en een uitgestrekte arm en met grote verschrikkingen, zoals de Heere, uw God, om uwentwil dit alles in Egypte voor uw ogen gedaan heeft? Gij hebt het te zien gekregen, opdat gij zoudt weten dat de Heere de enige God is, er is geen ander behalve Hij.'* *'Niet omdat gij talrijker waart dan enig ander volk, heeft de Heere Zich aan u verbonden en u uitverkoren; veeleer zijt gij het kleinste volk van alle volken. Maar omdat de Heere u liefhad en de eed hield die Hij uw vaders gezwoeren had, heeft de Heere u met een sterke hand uitgeleid en u verlost uit het diensthuis, uit de macht van Farao, de koning van Egypte, opdat gij zoudt weten wat de Heere, uw God, de enige God is, de trouwe God, Die het verbond en de goedertierenheid houdt jegens wie Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden, tot in duizend geslachten.'* (Deuteronomium 7:7-9)

[401]

Het volk Israël had steeds klaargestaan hun moeilijkheden toe te schrijven aan Mozes; nu echter was hun verdenking, dat hij zich had laten leiden door trots, eerezucht of zelfzucht weggenomen, en vol vertrouwen luisterden ze naar zijn woorden. Getrouw wees Mozes hen op hun fouten en op de overtredingen van hun vaders. Vaak waren ze ongeduldig en opstandig geweest door hun lange omzwerven in de woestijn; maar het had niet aan de Heere gelegen dat ze Kanaän nog niet waren binnengetrokken; het deed Hem meer verdriet dan hun, omdat Hij hen niet in het beloofde land kon brengen en zo ten aanschouwen van alle volken Zijn macht kon openbaren door het verlossen van Zijn volk. Hun wantrouwen in God, hun hoogmoed en hun ongeloof waren oorzaak dat ze nog niet gereed waren Kanaän binnen te trekken. Ze konden niet het volk vertegenwoordigen wiens God de Heere is; ze droegen nog niet het beeld van Zijn reinheid, goedheid en weldadigheid. Als hun vaders gelovig hadden geluisterd naar God en zich hadden laten leiden door Zijn geboden, zouden ze zich al veel eerder in Kanaän gevestigd hebben als een voorspoedig, heilig, gelukkig volk. God werd onteerd door hun traagheid dit goede land binnen te gaan, en dit deed afbreuk aan Zijn heerlijkheid in het oog van de omringende volken.

Mozes, die een juist begrip had van de aard en de waarde van Gods wet, verzekerde het volk dat geen enkel ander volk zulke verstandige, rechtvaardige en barmhartige wetten had dan de Hebreeërs. *'Zie,'* zei hij, *'ik heb uw inzettingen en verordeningen geleerd, zoals de Heere, mijn God, mij geboden had, opdat gij aldus zoudt doen in het land, dat gij in bezit gaat nemen. Onderhoudt ze dan naarstig, want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn in de ogen der volken, die bij het horen van al deze inzettingen zullen zeggen: Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie.'*

Mozes vestigde hun aandacht op *'de dag, waarop gij voor het aangezicht van de Heere, uw God, bij Horeb stond'*. En hij stelde hen de vraag: *'Immers welk groot volk er is, waaraan de goden zó nabij zijn als de Heere, onze God, telkens als wij tot Hem roepen? En welk groot volk is er, dat inzettingen en verordeningen heeft zo rechtvaardig, als heel deze wet, die ik u heden voorleg?'* Vandaag zou deze vraag, die aan Israël gesteld is, herhaald

kunnen worden. De wetten die God aan het oude Israël gegeven heeft, zijn verstandiger, beter en menselijker dan de wetten van de beschaafde volken op aarde. De wetten van de volken vertonen de gebreken en zwakheden van het onbekeerde hart; Gods wet echter draagt Zijn merkteken.

[402]

'De Heere heeft u genomen uit de ijzeroven', zei Mozes, 'om voor Hem te zijn tot een eigen volk.' Het land dat ze op het punt stonden binnen te gaan, en dat van hen zou zijn als ze aan Gods wet gehoorzaam zouden zijn, werd in de volgende woorden beschreven - en hoe moeten de harten van de Israëlieten getroffen zijn als ze eraan dachten dat hij, die in zulke welsprekende bewoordingen de zegeningen van dit goede land schilderde, door hun zonde niet mocht delen in de erfenis van zijn volk:

'Want de Heere, uw God, brengt u in een goed land, een land van beken, bronnen en wateren, die in de dalen en op de bergen ontspringen; een land van tarwe en gerst, van wijnstokken, vijgenbomen en granaatappelen; een land van olierijke olijfbomen en honig; een land, waarin gij niet in armoede uw brood zult eten, waarin gij aan niets gebrek zult hebben; een land, waarvan de stenen ijzer zijn en uit welks bergen gij koper zult houwen.' 'Een land, waarvoor de Heere, uw God, zorgt; bestendig zijn de ogen van de Heere, uw God, daarop gericht, van het begin des jaars tot het einde.' (Deuteronomium 8:7-9; 11:11-12)

'Wanneer nu de Heere, uw God, u in het land zal gebracht hebben, waarvan Hij uw vaders, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft het u te zullen geven - grote en goede steden, die gij niet gebouwd hebt; huizen, vol met allerlei goederen, waarmee gij ze niet gevuld hebt; uitgehouwen bakken, die gij niet uitgehouwen hebt; wijngaarden en olijfbomen, die gij niet geplant hebt - en gij gegeten hebt en verzadigd zijt, neem u er dan voor in acht, dat gij de Heere niet vergeet.' 'Neemt u ervoor in acht, dat gij het verbond van de Heere, uw God,... niet vergeet... Want de Heere, uw God, is een verterend vuur, een naijverig God.' Wanneer ze kwaad zouden doen in het oog des Heeren, zei Mozes, zouden ze in het land dat zij na het overtrekken van de Jordaan in bezit zouden nemen, 'zeker verdelgt worden.' (Deuteronomium 6:10-12; 4:23-26)

Nadat Mozes de wet in het openbaar herhaald had, voltooide hij het werk van het neerschrijven van al de wetten, geboden en rechten die God hem had gegeven, en de bepalingen betreffende het offerstelsel. Het boek waarin dit alles stond, werd in handen gegeven van de bevoegde ambtsdragers en naast de ark bewaard. Toch leefde in de grote landsman nog de vrees dat het volk van God zou afdwalen. In een grootse en indrukwekkende toespraak hield hij hun de zegen voor, die zou volgen op hun gehoorzaamheid, en de vloek, die hen zou treffen als ze ongehoorzaam zouden zijn.

'Indien gij dan aandachtig luistert naar de stem van de Heere, uw God en al Zijn geboden, die ik u heden opleg, naarstig onderhoudt', 'gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend op het veld', 'de vrucht van uw schoot,

[403]

de vrucht van uw bodem en de vrucht van uw vee... Gezegend zullen zijn uw mand en uw baktrog. Gezegend zult gij zijn bij uw ingang en gezegend zult gij zijn bij uw uitgang. De Heere zal uw vijanden, die tegen uw opstaan, verslagen aan u overleveren... De Heere zal over u de zegen gebieden in uw schuren en in alles wat gij onderneemt.' 'Maar indien gij niet luistert naar de stem van de Heere, uw God, en niet al Zijn geboden en inzettingen, die ik u heden opleg, naarstig onderhoudt, dan zullen de volgende vervloekingen alle over u komen'... 'Gij zult een voorwerp van ontzetting worden, een spreekwoord en een spotrede

onder alle volken, naar wiens land de Heere u wegvoert.' 'De Heere zal u verstrooien onder alle natiën van het ene einde der aarde tot het andere; aldaar zult gij andere goden dienen, die noch gij noch uw vaderen gekend hebben; hout en steen. Gij zult onder die volken geen rust vinden noch een rustplaats voor uw voetzool; de Heere zal u daar een bevend hart geven, ogen vol heimwee en een kwijnende ziel. Zonder ophouden zal uw leven in gevaar verkeren; des nachts en des daags zult gij opschrikken en van uw leven niet zeker zijn. Des morgens zult gij zeggen: Was het maar avond; en des avonds: Was het maar morgen - vanwege de vrees, die uw hart vervult, en vanwege het schouwspel, dat uw ogen zien.'

Door de Geest van inspiratie schilderde Mozes de vreselijke tonelen van Israëls vernietiging als natie in de verre toekomst, en de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen: *'De Heere zal tegen u doen aanrukken een volk, dat van verre komt, van het einde der aarde, zoals een arend aanzweeft; een volk, waarvan gij de taal niet verstaat, een hardvochtig volk, dat geen grijsaard ontziet en geen knaap genade bewijst.'*

De volkomen verwoesting van het land en het vreselijke lijden van het volk tijdens de belegering van Jeruzalem door Titus, eeuwen later, werden levendig geschilderd: *Het 'zal de vrucht van uw vee en van uw bodem opeten, totdat gij verdelgd zijt... Het zal u in het nauw brengen in al uw steden, totdat de hoge, versterkte muren vallen, waarop gij in uw gehele land vertrouwdet.....In de benardheid en benauwdheid, waarmede uw vijand u kwellen zal, zult gij de vrucht van uw eigen schoot eten, het vlees van de zonen en dochters, die de Heere, uw God, u geven zal'. 'De verwekelijkte en verwende vrouw onder u, die van verwendheid en wekelijkheid het nooit gewaagd heeft haar voetzool op de grond te zetten, zal haar eigen man noch haar zoon en dochter iets gunnen..., noch de kinderen, die zij baart, want bij gebrek aan alles zal zij die in het geheim eten, in de benardheid en de benauwdheid, waarmede uw vijand u in uw steden kwellen zal.'*

Mozes eindigde met de indrukwekkende woorden: *'Ik neem heden de hemel en de aarde tegen u tot getuigen; het leven en de dood stel ik u voor,*

[404]

de zegen en de vloek; kies dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw nageslacht, door de Heere, uw God, lief te hebben, naar Zijn stem te luisteren en Hem aan te hangen, want dat is uw leven en waarborg voor een langdurig wonen in het land, waarvan de Heere uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft, dat Hij het hun geven zou.' (Deuteronomium 30:19-20)

Om deze waarheden nog meer nadruk te geven, zette de grote leidsman ze op rijm. Dit lied was niet alleen historisch, maar ook profetisch. Terwijl het sprak over de wonderlijke leiding van God met Zijn volk in het verleden, kondigde het tevens de grote gebeurtenissen in de toekomst aan, de laatste overwinning van de getrouwen, als Christus in macht en heerlijkheid zal wederkomen. Het volk moest dit lied uit het hoofd leren en het onderwijzen aan hun kinderen en kleinkinderen. Het moest gezongen worden door de vergadering als ze voor de eredienst bijeen waren en door hen worden herhaald gedurende hun dagelijks werk. Het was de taak van de ouders om de woorden te onderwijzen aan hun jonge kinderen, zodat deze het nooit zouden vergeten.

Daar de Israëlieten in bijzondere zin de behoeders en beschermers van Gods wet zouden zijn, moesten ze doordrongen worden van de betekenis van de geboden en het belang van gehoorzaamheid, en op hun beurt moesten ze dit leren aan hun kinderen en kleinkinderen. Aangaande Zijn geboden had God bevolen: *'Gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat... Gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.'* (Deuteronomium 6:7-9)

Wanneer de kinderen later zouden vragen: *'Wat zijn dat voor getuigenissen, inzettingen en verordeningen, die de Heere, onze God, u opgelegd heeft?'* Moesten de ouders de geschiedenis verhalen van Gods handelwijze met hen - wat Hij gedaan had om hen te verlossen zodat ze aan Zijn wet konden gehoorzamen - en hun zeggen: *'De Heere gebod ons al deze inzettingen te onderhouden en de Heere, onze God, te vrezen, opdat het ons altijd wèl zou gaan en Hij ons in het leven zou behouden, zoals dit heden het geval is. En het zal ons tot gerechtigheid zijn, wanneer wij heel dit gebod naarstig onderhouden vóór het aangezicht van de Heere, onze God, zoals Hij ons geboden heeft.'* (Deuteronomium 6:20,24-25)

[405]

[406]

Hoofdstuk 43 – De dood van Mozes

Zie Deuteronomium 31-34

Gods handelwijze met Zijn volk openbaart naast Zijn liefde en barmhartigheid strikte en onpartijdige rechtvaardigheid. Dit komt tot uitdrukking in de geschiedenis van het Hebreeuwse volk. God had Israël rijke zegeningen geschonken. Zijn goedertierenheid tegenover hen wordt op treffende wijze beschreven: *'Als een arend, die zijn broedsel opwekt, over zijn jongen zweeft, zijn wieken uitspreidt, er één opneemt en draagt op zijn vlerken, zo heeft hem de Heere alleen geleid.'* En hoe direct en zwaar werden hun overtredingen aan hen bezocht!

De oneindige liefde van God is geopenbaard in het leven van Zijn eniggeboren Zoon om het gevallen mensdom te verlossen. Christus kwam op aarde om aan de wereld het karakter van Zijn Vader te openbaren, en Zijn leven was vol daden van Goddelijke tederheid en medeleven. En toch zegt Christus: *'Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet één jota of één tittel vergaan van de wet.'* (Matthéüs 5:18) Dezelfde stem die geduldig en vol liefde de zondaar uitnodigt om tot Hem te komen en genade en vrede deelachtig te worden, zal in het oordeel tot hen die Zijn genade hebben veracht, spreken: *'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten.'* (Matthéüs 25:41) In heel de Bijbel wordt God niet alleen voorgesteld als een tedere Vader, maar ook als een rechtvaardige Rechter. Hoewel Hij Zich verlustigt in barmhartigheid, en *'ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft'*, zal Hij de schuldige *'zeker niet onschuldig'* (Exodus 34:7) houden.

De grote Heerser van de volken had gezegd dat Mozes de vergadering van Israël niet in het beloofde land zou brengen, en de innige smeekbede van Gods dienstknecht kon dit vonnis niet herroepen. Hij wist dat hij moest sterven. Toch was hij geen ogenblik nalatig geweest in zijn zorg over Israël. Getrouw had hij zijn best gedaan het volk voor te bereiden om de hun beloofde erfenis binnen te gaan. Op Gods bevel gingen Mozes en Jozua naar de tabernakel, terwijl de wolkkolom aan de ingang stond. Hier werd het volk plechtig aan de hoede van Jozua toevertrouwd. Mozes' werk als leidsman van Israël was afgelopen. Toch cijferde hij zichzelf nog weg in het belang van zijn volk. In tegenwoordigheid van de verzamelde menigte richtte Mozes zich in de Naam van God tot zijn opvolger met de bemoediging: *'Wees sterk en moedig, want gij zult de Israëlieten brengen in het land, dat Ik hun onder ede beloofd heb, en Ik zal met u*

[407]

zijn.' Toen keerde hij zich tot de oudsten en oversten van het volk, en gaf de plechtige opdracht trouw gehoor te geven aan de bevelen die hij hun namens God had gegeven.

Terwijl het volk op de bejaarde man zag, die hen zo spoedig zou verlaten, kwam met nieuwe en diepere waardering de herinnering aan zijn vaderlijke tederheid, zijn verstandige raadgevingen, en zijn onvermoeide arbeid in hen op. Hoe dikwijls hadden de gebeden van Mozes God ertoe gebracht hen te sparen, als hun zonden zijn rechtvaardige oordelen hadden opgeroepen! Hun verdriet werd vergroot door hun zelfverwijt. Vol bitterheid dachten ze eraan dat hun goddeloosheid Mozes had doen zondigen, zodat hij nu moest sterven.

Het wegnemen van hun beminde leidsman zou voor Israël een veel zwaardere straf zijn dan ze ooit hadden kunnen ontvangen als zijn leven en werk voortgezet had kunnen worden. God zou hun indachtig maken dat ze het leven van hun toekomstige leidsman niet zo moeilijk moesten maken als het geval met Mozes was geweest. God spreekt tot Zijn volk door de zegeningen die Hij geeft; en als men deze niet waardeert, spreekt Hij door de

zegeningen die Hij weggenomen heeft, zodat mensen hun zonde zien en met heel hun hart tot Hem terugkeren.

Die dag kreeg Mozes bevel: *'Beklim .. de berg Nebo,... en aanschouw het land Kanaän, dat Ik de Israëlieten in bezit zal geven, en sterf op de berg, die gij beklimmen zult, opdat gij tot uw voorgeslacht vergaderd wordt.'* Mozes had dikwijls het legerkamp verlaten op Gods bevel, om met God te spreken; nu echter moest hij een heel andere weg gaan. Hij moest gaan om zijn leven terug te geven aan zijn Schepper. Mozes wist dat hij alleen zou zijn; geen aardse vriend zou hem in zijn laatste ogenblikken terzijde staan. Zijn hart schrok terug voor het geheimzinnig en ontzagwekkend gebeuren dat voor hem lag. De zwaarste beproeving vormde het scheiden van zijn volk, waarvoor hij gezorgd had en waarnaar zijn liefde uitging - het volk waarmee zijn belangen en zijn leven zo nauw verbonden waren geweest. Maar hij had geleerd te vertrouwen in God, en met onwankelbaar geloof gaf hij zich en zijn volk over aan Gods liefde en barmhartigheid.

Voor het laatst stond Mozes te midden van zijn volk. Weer rustte Gods Geest op hem, en in de meest verheven en ontroerende bewoordingen sprak hij een zegen uit over elk van de stammen, terwijl hij eindigde met de volgende zegenbede:

'Daar is niemand als God, o Jeschurun; Hij rijdt langs de hemel als uw helper, en in Zijn hoogheid over de wolken. De eeuwige God is u een wo-

[408]

ning en onder u Zijn eeuwige armen. Omdat Hij de vijand vóór u verdreef en zeide: Verdelf! Daarom woonde Israël veilig en bleef de bron van Jakob ongestoord in een land van koren en most; ja, Zijn hemel sprenkelt dauw. Welzalig zijt gij, Israël; wie is aan u gelijk? Een volk, verlost door de Heere, Die het Schild uwer hulp is.'

Mozes verliet de vergadering en ging zwijgend en alleen de berghelling op. Hij ging naar de berg Nebo, naar de hoogte Pisga. Op die eenzame hoogte stond hij, en zag met onverduisterd oog naar het schouwspel beneden hem. Ver naar het westen zag hij de blauwe wateren van de Middellandse Zee; in het noorden verhief de berg Hermon zijn top naar de hemel; ten oosten lag de hoogvlakte van Moab, en daarachter lag Basan, het toneel van de overwinning van Israël; en ver naar het zuiden lag de woestijn waar ze zolang doorheen getrokken waren.

In eenzaamheid overdacht Mozes de lotgevallen en moeilijkheden van zijn leven sedert hij het koninklijk hof en het vooruitzicht op het rijk van Egypte de rug had toegekeerd om deel te zijn van Gods uitverkoren volk. Hij herinnerde zich de lange jaren, doorgebracht in de woestijn met de kudden van Jethro, de verschijning van de Engel in het brandende braambos, en de oproep om Israël te verlossen. Opnieuw zag hij de machtige wonderen die God had tentoongespreid voor Zijn uitverkoren volk, en Zijn lankmoedigheid gedurende de jaren van hun omzwerven en hun opstand. Ondanks alles wat God voor hen gedaan had, ondanks al zijn gebeden en arbeid waren slechts twee van alle volwassenen in dat grote leger getrouw bevonden om het beloofde land binnen te gaan. Bij het overdenken van de resultaten van zijn werk kwam het Mozes voor alsof zijn leven van beproevingen en zelfopoffering vrijwel vergeefs was geweest.

Toch had hij geen spijt van de lasten die hij getorst had. Hij wist dat God hem Zijn taak en Zijn werk had opgedragen. Toen hij in het begin geroepen werd als leidsman om Israël te bevrijden uit de slavernij, schrok hij terug voor de verantwoordelijkheid; maar nadat hij zijn werk op zich had genomen, had hij zijn last niet meer van zich geworpen. Zelfs toen de Heere had voorgesteld hem daarvan te verlossen, door het opstandige Israël te verdelen, had Mozes daarmee niet ingestemd. Hoewel zijn beproevingen zwaar waren geweest, had hij bijzondere bewijzen ontvangen van Gods goedkeuring; hij had een rijke

ervaring opgedaan gedurende het verblijf in de woestijn, bij het zien van de bewijzen van Gods macht en heerlijkheid, en in de gemeenschap van Zijn liefde; hij wist dat hij de goede keus had gedaan toen hij verkoos liever smaadheid te dragen met het volk van God, dan voor een tijd de genietingen der zonde te smaken.

[409]

Bij het terugblikken op zijn leven als leidsman van Gods volk, was er één verkeerde daad die zijn leven besmeurde. Als die overtreding uitgewist zou kunnen worden, wist hij dat hij niet voor de dood behoefde te vrezen. Hij was ervan overtuigd dat berouw en geloof in het beloofde offer alles was wat God van hem vroeg, en opnieuw beleed Mozes zijn zonde en smeekte om vergiffenis in de Naam van Jezus.

Nu werd hem een panoramisch beeld van het land van belofte getoond. Elk deel van het land ontvouwde zich voor hem, niet vaag en op een afstand, maar duidelijk en helder en schitterend in zijn ogen. Hij zag het land niet zoals het toen was, maar zoals het zou zijn wanneer Israël het onder Gods zegen zou bezitten. Het was alsof hij een tweede Paradijs zag. Er waren bergen, bedekt met de cederen van de Libanon, heuvels met olijfbomen en wijnstokken, uitgestrekte vlakten vol bloemen en uiterst vruchtbaar, tropische palmbomen en wuivende tarwevelden, zonnige dalen waar het kabbelend beekje werd gehoord en de vogels zongen, goede steden en mooie tuinen, grazende kudde op de hellingen van de heuvels, en in de rotsen de honingraten van wilde bijen. Het was werkelijk een land zoals Mozes, geleid door de Heilige Geest, aan Israël had beschreven: *'Door de Heere gezegend ... met de kostelijkste gave des hemels, met de dauw,... met de kostelijkste gave, die de zon voortbrengt ... en met het uitnemendste der aloude bergen,... en met de kostelijkste gave van de aarde en haar volheid.'*

Mozes zag hoe het uitverkoren volk zich in Kanaän gevestigd had en hoe elk van de stammen zijn eigen gebied bezat. Hij zag hun geschiedenis nadat ze zich in het beloofde land hadden gevestigd; het lange, verdrietige verhaal van hun afval en straf werd hem getoond. Hij zag dat ze door hun zonden verstrooid werden onder de volken, hoe de heerlijkheid van Israël was geweken, hoe haar prachtige steden verwoest waren, en het volk als ballingen in vreemde landen verbleven. Hij zag hen teruggekeerd in het land van hun vaders, waar ze ten slotte onder de macht van de Romeinen moesten bukken.

Hij zag over de tijd naar de eerste komst van onze Heiland. Hij zag Jezus als kindje in Bethlehem. Hij hoorde het engelenkoor lof zingen tot God. Hij zag de ster die de wijzen uit het Oosten de weg wees naar Jezus, en een groot licht verhelderde zijn geest, toen hij dacht aan de profetische woorden: *'Een ster gaat op uit Jakob, een Scepter rijst op uit Israël.'* (Numeri 24:17) Hij zag het nederig leven van Christus in Nazareth, Zijn dienstwerk van liefde, medeleven en genezen, Zijn verwerping door een hoogmoedig, ongelovig volk. Verbaasd luisterde Hij naar hun aanmatigende woorden over

[410]

Gods wet, terwijl ze Hem, Die de wet had gegeven, bespotten en verwierpen. Hij zag hoe Jezus op de Olijfberg weende over Jeruzalem, de stad die Hij zo liefhad. Toen Mozes ten slotte zag hoe het volk, dat zo rijk gezegend was door de hemel - het volk waarvoor hij gezwoegd en gebeden en geleden had, waarvoor hij bereid was geweest zijn eigen leven te geven - Gods Zoon verwierp, en de woorden werden gesproken: *'Uw huis wordt u woest gelaten'* (Matthéüs 23:38), was het of zijn hart brak en bittere tranen rolden uit zijn ogen, in medegevoel met de smart van Gods Zoon.

Hij volgde de Heiland naar Gethsémané, en zag Zijn zielesmart in de hof, het verraad, de spot en de slagen, de kruisiging. Mozes zag, dat zoals hij in de woestijn de slang had opgericht, de Zoon van God verheven moest worden, *'opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.'* (Johannes 3:16) Droefheid, verontwaardiging en ontzetting vervulden het hart van Mozes bij het zien van de huichelarij en de satanische haat die het joodse volk openbaarde jegens hun Verlosser, de machtige Engel, Die hun vaders door de woestijn had geleid. Hij hoorde de smartkreet van Christus: *'Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?'* (Matthéüs 27:46) Hij zag Hem liggen in het nieuwe graf van Jozef. Het duister van de wanhoop scheen de wereld te omhullen. Maar weer zag hij Hem, nu als Overwinnaar, Die ten hemel voer, begeleid door tal van engelen en bevrijde gevangenen. Hij zag hoe de blinkende poorten werden geopend en hoe het hemelse heer hun Aanvoerder met triomfzangen verwelkomde. God openbaarde hem dat hij één dergenen zou zijn die de Heiland bij diens komst zouden welkom heten. Bij het zien van deze tonelen straalde zijn gelaat van heilige vreugde. Hoe nietig waren de beproevingen en offers in zijn leven, vergeleken met die van Gods Zoon! Hoe onbetekenend vergeleken met het *'alles verre te boven gaand eeuwig gewicht der heerlijkheid!'* (2 Korinthe 4:17) Hij verheugde zich dat hij, al was het in geringe mate, deel had mogen hebben aan het lijden van Christus.

Mozes zag hoe Jezus' discipelen uittrokken om Zijn Evangelie aan de wereld te verkondigen. Hij zag dat God het zaad van Abraham niet had verworpen, al had het *'Israël naar het vlees'* (1 Korinthe 10:18) niet beantwoord aan Gods bestemming, en in zijn ongeloof nagelaten het licht van de wereld te zijn; al had het Gods barmhartigheid versmaad en Zijn zegeningen verbeurd; het heerlijk voornemen, waarvoor Hij Israël had willen gebruiken, zou toch vervuld worden. Allen die in Christus kinderen des geloofs zouden worden, zouden tot het zaad van Abraham gerekend worden; evenals Abraham moesten ze waken en aan de wereld Gods wet en het Evangelie van Zijn Zoon verkondigen. Mozes zag hoe het licht van het Evangelie door

[411]

Jezus' discipelen scheen op hen die *'in duisternis'* (Matthéüs 4:16) zaten, en hoe duizenden uit de heidenen zouden komen tot Zijn heerlijkheid. En door dit zien verheugde hij zich over de toename en de voorspoed van Israël.

Nu ging een ander toneel aan zijn blik voorbij. Hij had gezien hoe satan de joden ertoe gebracht had Christus te verwerpen, terwijl ze voorgaven eerbied te hebben voor Gods wet. Nu zag hij hoe de christelijke wereld op dezelfde wijze werd verleid door voor te geven in Christus te geloven terwijl ze de wet van God de rug toekeerden. Hij had de priesters en oversten horen schreeuwen: *'Weg met Hem!'* *'Kruisig Hem, kruisig Hem!'* (Lucas 23:18,21) Nu hoorde hij hoe belijdende christenen onderwezen: *'Weg met de wet!'* Hij zag dat de Sabbat werd vertreden en een andere dag daarvoor in de plaats werd gesteld. Weer was Mozes verbaasd en verschrikt. Hoe was het mogelijk dat zij die in Christus geloofden, de wet konden verwerpen die Hij zelf op de heilige berg had gesproken? Hoe kon iemand die God vreesde, de wet terzijde schuiven die de grondslag vormt van Zijn gezag in hemel en op aarde? Verheugd zag Mozes dat er enkele getrouwen waren die Gods wet nog eer bewezen en verhieven. Hij zag de laatste grote strijd van aardse machten om hen die Gods wet bewaren te vernietigen. Hij zag naar de tijd dat God zal opstaan om de inwoners van de aarde te straffen voor hun ongerechtigheid, terwijl zij die Zijn Naam vrezen, in de dag van het kwaad door Hem beschermd zullen worden. Hij hoorde Gods vredever-bond met hen die Zijn wet bewaard hebben, als Zijn stem gehoord zal worden vanuit Zijn heilige woning, en de hemelen en de aarde zullen beven. Hij zag Jezus' wederkomst in heerlijkheid, de opstanding

van de rechtvaardigen tot het eeuwig leven, en de verandering van de levende heiligen zonder dat deze de dood zouden zien, om samen onder het zingen van vreugdezangen op te varen naar de stad Gods.

Nog een ander beeld gaat aan hem voorbij - de aarde, bevrijd van de vloek, mooier dan het land van belofte dat zojuist voor hem lag. Daar kunnen zonde en dood niet meer komen. Daar vinden de volken van de verlostten voor eeuwig hun tehuis. Met onuitsprekelijke vreugde ziet Mozes dit toneel - de vervulling van een heerlijker bevrijding dan hij zich ooit had kunnen voorstellen. Hun aardse zwerftochten zijn voor altijd achter de rug. Gods Israël is eindelijk het sieraad land binnengegaan.

Weer verdween het visioen, en zijn ogen zagen het land Kanaän zoals dit in de verte voor hem lag. Toen legde hij zich als een vermoeide strijder ter ruste. Zo *'stierf Mozes, de knecht des Heeren, aldaar in het land Moab, volgens des Heeren woord. En Hij begroef hem in een dal in het land Moab, tegenover Bet-Peor, en niemand heeft zijn graf geweten.'* Velen die

[412]

tijdens het leven van Mozes niet hadden willen luisteren naar zijn raad, zouden gevaar gelopen hebben zijn lichaam te verafgoden als ze zijn graf hadden geweten. Daarom werd het voor de mensen geheim gehouden. Maar engelen Gods begroeven het lichaam van Zijn trouwe knecht en hielden de wacht over het eenzame graf.

'Zoals Mozes, die de Heere gekend heeft van aangezicht tot aangezicht, is er in Israël geen profeet meer opgestaan - getuige al de tekenen en wonderen, die de Heere hem heeft opgedragen te doen ... en getuige al het machtsbetoon en al de schrikwekkende, grote daden, die Mozes ten aanschouwen van geheel Israël gewrocht heeft.'

Als het leven van Mozes niet door die ene zonde bevlekt was geworden toen hij naliet God de eer te geven bij het te voorschijn brengen van het water uit de rots te Kades, zou hij het beloofde land zijn binnengegaan, en zou hij opgenomen zijn in de hemel zonder de dood te zien. Maar hij zou niet lang in het graf rusten. Christus kwam zelf van de hemel, vergezeld door de engelen die Mozes hadden begraven, om de slapende heilige op te wekken. Satan verblijdde zich over zijn succes, dat hij Mozes verleid had te zondigen tegen God, zodat hij aan de macht van de dood onderworpen was. De grote tegenstander zei dat het Goddelijk vonnis: *'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren'* (Genesis 3.19), hem zeggenschap gaf over de doden. Nog nooit was de macht van het graf verbroken, en allen in het graf eiste hij op als zijn gevangenen, die nooit uit zijn gevangenis zouden worden verlost.

Voor de eerste maal zou Christus de doden leven geven. Toen de Levensvorst met de zijnen het graf naderde, was satan beducht voor Zijn heerschappij. Met zijn engelen stond hij gereed om een inval in het gebied te betwisten, dat hij als het zijne had opgeëist. Hij beweerde dat Gods knecht zijn gevangene was geworden. Hij zei dat zelfs Mozes niet de wet van God had kunnen houden; dat hij de heerlijkheid, waarop Jehova recht had, zich had toegeëigend - dezelfde zonde waardoor satan uit de hemel was verbannen - en dat hij door deze overtreding in de macht van satan was gekomen. De aartsverleider herhaalde de vroegere beschuldiging die hij tegen Gods bestuur had gericht, en beschuldigde God opnieuw van onrechtvaardigheid tegen hem.

Christus ging niet in op satans beschuldigingen. Hij had hem kunnen wijzen op de treurige gevolgen van zijn opstand in de hemel, waardoor tal van zijn inwoners ongelukkig waren geworden. Hij had kunnen wijzen op de leugens in het paradijs, die aanleiding waren geweest tot de val van Adam, zodat zonde en dood hun intrede hadden gedaan in de wereld. Hij

[413]

had satan kunnen wijzen op het feit, dat deze Israël had aangespoord tot morren en opstand, waardoor de lankmoedige leidsman ten slotte zijn geduld verloren had en in een onbewaakt moment was bezweken voor de zonde, waardoor het geweld van de dood over hem heerste. Maar Christus wees satan naar Zijn Vader met de woorden: *'De Heere straffe u!'* (Judas 9) De Heiland ging geen woordenstrijd aan met Zijn tegenstander, maar Hij begon onmiddellijk Zijn werk door het verbreken van de macht van Zijn gevallen vijand, en de dode het leven te geven. Hier was een bewijs waartegen satan niets kon inbrengen, een bewijs van de macht van Gods Zoon. De zekerheid van de opstanding was een feit. Satan werd zijn prooi ontnomen; de rechtvaardige dode zou weer leven.

Als gevolg van zijn zonde was Mozes onderworpen aan satans macht. Wat betreft zijn eigen verdienste was hij de rechtmatige gevangene van de dood; maar hij werd opgewekt tot een onsterfelijk leven, dank zij zijn Verlosser. Verheerlijkt kwam Mozes te voorschijn uit het graf, en met zijn Bevrijder steeg hij op naar de stad van God.

Behalve het offer van Christus zijn Gods gerechtigheid en liefde nooit duidelijker tentoongesteld dan in Zijn handelwijze met Mozes. God liet niet toe dat Mozes Kanaän binnenging, om een les te onderwijzen die men nooit mag vergeten - dat Hij absolute gehoorzaamheid eist, en dat de mens nooit zich de heerlijkheid mag toeëigenen waarop zijn Maker recht heeft. Hij wilde Mozes' gebed, om deel te hebben aan de erfenis van Israël, niet verhoren, maar hij had Zijn dienstknecht niet vergeten of verlaten. De God des hemels begreep het lijden dat Mozes doorstaan had; hij had elke daad van trouwe dienst in deze lange, moeilijke jaren bijgehouden. Op de top van de Pisga riep God Mozes naar een erfenis, oneindig heerlijker dan het aardse Kanaän.

Op de berg der verheerlijking was Mozes met Elia, die ten hemel genomen was. Als dragers van het licht en de heerlijkheid van de Vader waren ze gezonden tot de Zoon. Zo werd het gebed van Mozes, zo lang geleden geuit, eindelijk vervuld. Hij stond op het *'schone bergland'* (Deuteronomium 3:25) in het erfdeel van zijn volk, om daar te getuigen van Hem in Wie alle beloften van Israël hun vervulling vonden. Dit is het laatste toneel dat in de Bijbel geopenbaard wordt over een man die zozeer door de hemel is geëerd.

Mozes was een type van Christus. Zelf had hij tot Israël gezegd: *'Een profeet uit uw midden, uit uw broederen, zoals ik ben, zal de Heere, uw God u verwekken; naar Hem zult gij luisteren.'* (Deuteronomium 18:15) God oordeelde het juist om Mozes in de school van beproeving en armoede te oefenen eer hij gereed was het leger van Israël te leiden naar het aardse Kanaän. Gods Is-

[414]

raël, op weg naar het hemels Kanaän, heeft een Leidsman, Die geen menselijke scholing nodig had om gereedgemaakt te worden voor Zijn zending als Goddelijke leidsman; toch werd Hij *'door lijden heen'* volmaakt; en in hetgeen *'Hij Zelf in verzoeken geleden heeft, kan Hij hun, die verzocht worden, te hulp komen.'* (Hebreeën 2:10,18) Onze Verlosser openbaarde geen menselijke zwakheden of onvolkomenheden; toch stierf Hij om ons een toegang te bezorgen in het beloofde land. *'Mozes was wel getrouw in geheel zijn huis als dienaar om te getuigen van hetgeen gesproken zou worden, maar Christus als Zoon over Zijn huis. Zijn huis zijn wij, indien wij de vrijmoedigheid en de hoop, waarin wij roemen, (tot het einde onverwikt) vasthouden.'* (Hebreeën 3:5-6)

[415]

Hoofdstuk 44 – De tocht door de Jordaan

Zie Jozua 1-4; 5:1-12

De Israëlieten bedreven diepe rouw over hun gestorven leidsman, en dertig dagen werden gewijd aan bijzondere diensten om hem te herdenken. Pas nadat hij niet meer met hen was, beseften ze ten volle de waarde van zijn verstandige raadgevingen, zijn vaderlijke zorg en zijn onwankelbaar geloof. Met nieuwe en diepere waardering herinnerden ze zich de kostbare lessen die hij hen gegeven had toen hij nog bij hen was.

Mozes was gestorven, maar zijn invloed bleef. Deze zou voortleven in de harten van zijn volk. De herinnering aan dat geheiligde, onzelfzuchtige leven zou lange tijd worden gekoesterd met een zwijgende, overredende kracht, die het leven inhoud gaf, zelfs van hen die tijdens zijn leven niet naar hem geluisterd hadden. Zoals de gloed van de ondergaande zon nog lange tijd de bergtop verlicht nadat de zon niet meer te zien is, zijn de werken te zien van de reinen, de heilige en goede mensen nadat ze er zelf niet meer zijn. Hun werken, hun woorden, hun voorbeeld blijven leven. *'Tot eeuwige gedachtenis zal de rechtvaardige zijn.'* (Psalm 112:6)

Hoewel het volk diep bedroefd was over het verlies dat ze geleden hadden, wist het toch dat ze niet alleen waren. De wolkkolom rustte overdag en de vuurkolom bij nacht op de tabernakel, als een belofte dat God hun Gids en Hulp zou blijven wanneer ze zouden wandelen op de weg van Zijn geboden.

Nu was Jozua de erkende leidsman van Israël. Hij stond bekend als een krijgsman, en zijn gaven en verdiensten waren vooral in deze tijd van grote betekenis voor zijn volk. Moedig, vastbesloten en volhardend, onomkoopbaar, zonder rekening te houden met eigenbelang bij het zorgen voor degenen die aan zijn zorg waren toevertrouwd, en bovenal vervuld met een groot geloof in de levende God - dit was het karakter van de man die door God was aangewezen om de legers van Israël het beloofde land binnen te leiden. Tijdens het omzwerven in de woestijn had hij Mozes terzijde gestaan als eerste minister, en door zijn rustige, ingetogen trouw, zijn standvastigheid als anderen aarzelden, zijn vastbeslotenheid om de waarheid te handhaven zelfs te midden van gevaren, waren bewijzen van zijn

[416]

geschiktheid als opvolger van Mozes, zelfs alvorens God hem riep voor deze functie.

Bezorgd en met weinig zelfvertrouwen had Jozua gezien naar de taak die hem wachtte; maar zijn vrees werd weggenomen door Gods belofte: *'Zoals Ik met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn; Ik zal u niet begeven en u niet verlaten ... Gij zult dit volk het land doen beërven, dat Ik hun vaders gezwooren heb hun te zullen geven.'* *'Elke plaats die uw voetzool betreden zal, geef Ik ulieden, zoals Ik tot Mozes gesproken heb.'* Tot de hoogten van Libanon ver weg, tot de oevers van de Middellandse Zee, en tot aan de oevers van de Eufraat in het oosten - dit alles zou van hun zijn.

Aan deze belofte werd de aansporing toegevoegd: *'Alleen, wees zeer sterk en moedig en handel nauwgezet overeenkomstig de gehele wet die Mijn knecht Mozes u geboden heeft.'* Gods bevel luidde: *'Dit wetboek mag niet wijken uit uw mond, maar overpeins het dag en nacht'; 'wijk daarvan niet af naar rechts noch naar links, opdat gij voorspoedig zijt, overal waar gij gaat.'*

De Israëlieten bevonden zich nog steeds op de oostelijke oever van de Jordaan, die de eerste scheidsmuur vormde voor het in bezit nemen van Kanaän. *'Maak u gereed'*, had God tot Jozua gezegd, *'trek over de Jordaan hier, gij en dit gehele volk, naar het land, dat Ik*

hun, de Israëlieten, geven zal.' Er was niet gezegd hoe ze over de rivier moesten trekken. Jozua wist echter dat God, als Hij het geboden had, een weg zou banen voor Zijn volk, en in dit geloof trof de onverschrokken leidsman direct voorbereidselen voor de overtocht.

Enkele kilometers over de rivier, juist tegenover de legerplaats van Israël, lag de sterke stad Jericho. Deze stad was in feite de sleutel tot het gehele land en zou een belangrijke hinderpaal vormen voor het succes van Israël. Jozua besloot daarom twee jongemannen te zenden als verspieders om deze stad te verkennen, en zich op de hoogte te stellen van de bevolking, de sterkte en haar hulpbronnen. De inwoners van de stad, verschrikt en wantrouwend, waren waakzaam, en de boden verkeerden in groot gevaar. Ze werden echter beschermd door Rachab, een vrouw in Jericho, met gevaar van haar eigen leven. Als beloning voor deze daad beloofden ze haar hun bescherming wanneer de stad veroverd zou worden.

De verspieders keerden behouden terug met de tijding: *'De Heere heeft het gehele land in onze macht gegeven, ja, zelfs sidderen voor ons alle inwoners van het land.'* In Jericho hadden ze gehoord: *'Wij hebben gehoord, dat de Heere de wateren van de Schelfzee voor uw ogen heeft doen opdrogen, toen gij uittoogt uit Egypte, en wat gij gedaan hebt aan de beide*

[417]

koningen der Amorieten aan de overzijde van de Jordaan, Sichon en Og, die gij met de ban geslagen hebt. Toen wij dat hoorden, versmolt ons hart en vanwege u bleef bij niemand meer enige moed over, want de Heere, uw God, is een God in de hemel boven en op de aarde beneden.'

Het bevel werd gegeven om zich gereed te maken voor de overtocht. Het volk moest een hoeveelheid voedsel voor drie dagen gereedmaken, en het leger moest alles in orde brengen voor de strijd. Allen stemden van harte in met de plannen van hun leidsman, en gaven hem de verzekering van hun steun en vertrouwen: *'Al wat gij ons bevolen hebt, zullen wij doen en overal, waarheen gij ons zenden zult, zullen wij gaan; evenzeer als wij naar Mozes gehoord hebben, zullen wij naar u horen; moge maar de Heere, uw God, met u zijn, zoals Hij met Mozes geweest is.'*

Het leger verliet de legerplaats in de acaciabossen van Sittim en trok op naar de Jordaan. Allen wisten echter dat ze zonder Gods hulp nooit de rivier konden oversteken. In deze tijd van het jaar – het voorjaar – was het water van de Jordaan zó hoog door de smeltende sneeuw in de bergen, dat de rivier buiten haar oevers stond, zodat men de gewone doorwaadbare plaats niet kon oversteken. Het was Gods bedoeling dat het oversteken van de Jordaan door Israël een wonder zou zijn. In opdracht van God beval Jozua het volk zich te heiligen; ze moesten hun zonden van zich doen, en zich reinigen van alle onreinheid; *'want morgen'*, zo zei hij, *'zal de Heere in uw midden wonderen doen.'* De *'ark des verbonds'* zou voor het leger uitgaan. Wanneer ze het teken van Gods tegenwoordigheid zouden zien, terwijl de priesters deze op hun schouders droegen, op weg naar de rivier, moesten ze hun plaatsen verlaten en de ark volgen. De bijzonderheden van de overtocht waren nauwkeurig omschreven; Jozua had gezegd: *'Hieraan zult gij weten, dat de levende God in uw midden is en dat Hij zeker de Kanaänieten... voor u uit verdrijven zal; ziet, de ark des verbonds van de Heere der ganse aarde trekt vóór u over de Jordaan in.'*

Op de vastgestelde tijd zette het leger zich in beweging, terwijl de ark, gedragen door de priesters, voortging. Het volk moest achterblijven, zodat er een open ruimte van bijna een kilometer was tussen hen en de ark. Allen zagen vol belangstelling toe hoe de priesters de Jordaan naderden. Ze zagen hoe de heilige ark de snel stromende rivier naderde, tot de

voeten van de dragers het water raakten. Toen stopte de stroom plotseling, terwijl naar beneden de wateren wegstroonden, zodat de bodem van de rivier werd drooggelegd.

Op Gods bevel trokken de priesters naar het midden van de bedding en bleven daar staan terwijl het gehele leger afdaalde en naar de overzijde

[418]

trok. Zo werd geheel Israël doordrongen van het feit dat de Macht Die de wateren van de Jordaan had gescheiden, ook de Rode Zee had drooggelegd, toen hun vaders veertig jaar geleden deze doortrokken. Toen het volk zich aan de overzijde bevond, werd ook de ark naar de westelijke oever gedragen. Zodra deze in veiligheid was en *'de voetzolen der priesters'* op het droge stonden, werden de geboeide wateren bevrijd en stroonden deze met woest geweld terug in hun natuurlijke bedding.

Latere geslachten zouden niet onwetend zijn aangaande dit wonder. Terwijl de priesters zich nog midden in de Jordaan bevonden met de ark, raapten twaalf mannen, die daartoe aangewezen waren, elk een steen op uit de bedding van de rivier, waar de priesters stonden, en droegen deze naar de westelijke oever. Daar werden deze stenen opgericht als een gedenkteken. Het volk moest aan hun kinderen en kleinkinderen steeds weer verhalen welke bevrijding God voor hen tot stand had gebracht, zoals Jozua zei: *'dat alle volken der aarde zouden weten, dat de hand des Heeren sterk is, en zij de Heere, uw God, al de dagen zouden vrezen.'*

De invloed van dit wonder was van grote betekenis, zowel voor de Hebreëen als voor hun vijanden. Het was voor Israël een belofte van Gods blijvende tegenwoordigheid en bescherming - een bewijs dat Hij voor hen zou werken door Jozua zoals Hij door Mozes gewerkt had. Deze verzekering was nodig om hun harten te sterken wanneer ze het land zouden veroveren - de geweldige opdracht waarvoor veertig jaar geleden hun vaders waren teruggeschrokken. Vóór de overtocht had de Heere tot Jozua gezegd: *'Deze dag zal Ik beginnen u groot te maken in de ogen van geheel Israël, opdat zij weten, dat Ik met u zal zijn, zoals Ik met Mozes geweest ben.'* En de uitkomst maakte de belofte waar: *'Te dien dage heeft de Heere Jozua groot gemaakt in de ogen van geheel Israël, zodat zij hem vreesden, zoals zij Mozes gevreesd hadden al de dagen van zijn leven.'*

Het uitoefenen van Gods macht voor Israël was bedoeld om de vrees te vergroten waarmee de omringende volken hen zouden bezien, om zo de weg te bereiden voor een grotere overwinning. Toen de berichten, dat God de wateren van de Jordaan tot staan gebracht had voor de Israëlieten, de koningen van de Amorieten en van de Kanaänieten bereikten, versmolten hun harten van vrees. De Hebreëen hadden reeds vijf koningen van Midian, de machtige Sichon, koning van de Amorieten, en Og, de koning van Basan, gedood, en nu vervulde de overtocht door de gezwollen Jordaan alle omringende volken met vrees. Aan de Kanaänieten, aan geheel Israël, en aan Jozua zelf was het onweerlegbaar bewijs geleverd, dat de levende

[419]

God, de Koning van hemel en aarde, te midden van Zijn volk was en dat Hij hen niet zou begeven of verlaten.

Niet ver van de Jordaan sloegen de Hebreëen hun eerste legerplaats op in het land Kanaän. Hier *'besneed Jozua de Israëlieten'*, en *'terwijl de Israëlieten te Gilgal gelegd waren, vierden zij het Pascha'*. Het nalaten van de besnijdenis na de opstand te Kades was een gedurig bewijs geweest voor Israël dat hun verbond met God, waarvan dit het teken was, verbroken was. En de onderbreking van de viering van het Pascha, de gedachtenis

aan hun bevrijding uit Egypte, was een bewijs geweest van Gods ongenoegen over hun verlangen om terug te keren naar het land van hun slavernij. Nu echter waren de jaren van verwerping achter de rug. Opnieuw erkende God Israël als Zijn volk, en het verbondsteken werd hersteld. De besnijdenis werd voltrokken aan alle die in de woestijn waren geboren. De Heere zei tot Jozua: *'Heden heb Ik de smaad van Egypte van ulieden afgewenteld'*, en als herinnering werd hun legerplaats Gilgal, *'een wegrollen'* of *'afwenteling'* genoemd.

Heidense volken hadden de Heere en Zijn volk gesmaad omdat de Hebreëen niet eerder het land Kanaän in bezit genomen hadden, zoals ze na de uittocht uit Egypte verwacht hadden. Hun vijanden hadden gezegepraald omdat Israël zo lang in de woestijn had rondgezworven, en spottend hadden gezegd dat de God van de Hebreëen hen niet in het beloofde land kon brengen. Nu had de Heere duidelijk Zijn macht en gunst getoond door de Jordaan te doen opdrogen voor Zijn volk, en hun vijanden konden hen niet langer bespotten.

'Op de veertiende dag van die maand, des avonds', werd het Pascha in de vlakten van Jericho gevierd. *'En zij aten, daags na het Pascha, van de opbrengst van het land, ongezuurde broden en geroost koren, op dezelfde dag. En het manna hield op, daags nadat zij van de opbrengst van het land hadden gegeten. Dus hadden de Israëlieten geen manna meer, maar zij aten dat jaar van wat het land Kanaän opleverde.'* De lange jaren van hun omzwerven in de woestijn waren voorbij. De voeten van Israël stonden eindelijk in het beloofde land.

[420]

Hoofdstuk 45 – De val van Jericho

Zie Jozua 5:13-15; 6 en 7

De Hebreëen waren nu in Kanaän, maar ze hadden het land nog niet veroverd; menselijk gesproken zou de strijd om het land in bezit te nemen, lang en moeizaam zijn. Het land werd bewoond door een machtig volk, dat weerstand zou bieden aan de inval in zijn grondgebied. De verschillende stammen voelden zich verbonden door hun vrees voor het naderend gevaar. Hun paarden en ijzeren strijdwagens, hun kennis van het land en hun oorlogservaring zouden hun grote voordelen geven. Daarbij was het land bezet met versterkte steden - *'grote steden, hemelhoog versterkt.'* (Deuteronomium 9:1) Alleen de belofte van een macht die zij niet van zichzelf hadden, kon de Israëlieten moed schenken voor de komende strijd.

Eén van de sterkste steden in het land - de grote en rijke stad Jericho - lag vlak voor hen, niet ver van de legerplaats te Gilgal. Aan de rand van een vruchtbare vlakte, bedekt met de rijke en gevarieerde voortbrengselen van de tropen, daagde deze trotse stad met haar paleizen en tempels, het verblijf van luxe en verdorvenheid, de God van Israël uit. Jericho was één van de voornaamste centra van afgodendienst, speciaal gewijd aan Astarot, de maangodin. Hier vond alles wat in de godsdienst van de Kanaänieten het laagste en corruptste was, zijn middelpunt. Het volk van Israël had nog levendig de vreselijke gevolgen van zijn zonde te Beth-Peor voor ogen en zag vol afschuw en ontzetting naar deze heidense stad.

De inneming van Jericho was volgens Jozua de eerste stap naar de verovering van Kanaän. Voor alles echter zocht hij de zekerheid van Gods leiding, en kreeg deze. Toen hij zich afzonderde van de legerplaats om na te denken, en te bidden dat de God van Israël zijn volk zou voorgaan, zag hij een gewapende krijgsman, van indrukwekkende gestalte en gebiedend voorkomen, met zijn uitgetogen zwaard in de hand. Op de vraag van Jozua: *'Behoort gij tot ons of tot onze tegenstanders?'* kreeg hij ten antwoord: *'Nee, maar ik ben de Vorst van het heer des Heeren. Nu ben ik gekomen.'* Nu volgde dezelfde opdracht als aan Mozes werd gegeven bij de Horeb: *'Doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilig.'* Deze opdracht maakte duidelijk wie de geheimzinnige vreemdeling was. Het was Christus, de Hoog verhevene, Die voor de leidsman van Israël stond. Vol ontzag viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en aanbad, en hij hoorde de belofte: *'Zie, Ik geef Jeri-*

[421]

cho met zijn koning, de krachtige helden, in uw macht', en hij kreeg verdere voorschriften over het innemen van de stad.

Gehoorzaam aan Gods bevel schaarde Jozua de legers van Israël in slagorde. Er zou geen aanval plaatsvinden. Ze moesten alleen om de stad heen trekken, terwijl de ark van God megedragen werd en de bazuinen weerklonken. Voorop liep de krijgsliden, gekozen mannen, niet om door eigen kracht en moed te strijden, maar gehoorzaam aan Gods bevelen. Achter hen liepen zeven priesters met bazuinen. Daarna werd de ark Gods, omgeven door een stralenkrans van Gods heerlijkheid, gedragen door priesters, die in hun priesterkleding waren gekleed. Het leger van Israël volgde, elke stam onder zijn eigen banier. Deze optocht trok rondom de gedoemde stad. Geen geluid werd gehoord behalve de voetstappen van dat machtige leger en het plechtige klank van de bazuinen, dat weerklonk

door de heuvels en in de straten van Jericho. Toen de rondgang voltooid was, trok het leger zich zwijgend terug in zijn tenten en werd de ark weer in de tabernakel geplaatst.

Verwonderd en bevreesd sloegen de wachters op de muren iedere beweging gade, en meldden alles aan de overheid. Ze begrepen niet waartoe dit alles diende; maar toen ze dat machtige leger elke dag eenmaal rondom de stad zagen marcheren, vergezeld door de priesters en de heilige ark, bekreep vrees de harten van priesters en volk. Opnieuw onderzochten ze hun versterkingen, verzekerd dat ze weerstand konden bieden aan de hardnekkigste aanval. Velen spotten met de gedachte dat hen enig kwaad kon overkomen door deze eigenaardige vertoning. Anderen waren diep onder de indruk bij het zien van de stoet die elke dag om de stad trok. Ze dachten eraan dat de Rode Zee vroeger opgedroogd was voor dit volk om er doorheen te trekken, en dat nog maar kort geleden een pad was gebaad door de Jordaan. Ze wisten niet welke verdere wonderen God voor hen zou doen.

Zes dagen lang trok het leger van Israël rond de stad. De zevende dag brak aan, en bij het aanbreken van de dageraad stelde Jozua de legers des Heeren in slagorde. Nu kregen ze opdracht zeven maal rondom de stad te trekken, en bij een luid bazuingeschal te juichen, want God had hun de stad in handen gegeven.

Het grote leger trok plechtig rond de gedoemde muren. Behalve het geluid van de vele voeten en het geklank van de bazuinen werd geen geluid vernomen. De hechte stenen muren schenen te spotten met een belegering. Met toenemende vrees zagen de wachters op de muren toen na de eerste rondgang een tweede volgde, toen een derde, een vierde, een vijfde, een

[422]

zesde. Wat zou de bedoeling zijn van deze geheimzinnige beweging? Ze behoefde niet lang af te wachten. Aan het einde van de zevende rondgang stond de stoet stil. De bazuinen, die nu en dan hun geklank hadden doen horen, braken los in een oorver-dovend geklank. De hechte stenen muren, met hun sterke torens en verdedigingswerken, stortten ineens met luid gekraak. De inwoners van Jericho waren verlamd van schrik, en de legers van Israël trokken de stad binnen en veroverden haar.

De Israëlieten hadden deze overwinning niet door hun eigen macht tot stand gebracht; het was Gods werk geweest; en evenals de eerste vruchten van het land moest de stad, met alles wat daarin was, als een offer aan God worden gebracht. Israël moest doordrongen worden van het feit dat ze bij het veroveren van Kanaän niet voor zichzelf moesten strijden, maar slechts gebruikt werden als werktuigen om Gods wil te volvoeren; ze moesten niet zoeken naar rijkdommen of naar zelfverheffing, maar naar de eer van Jehova, hun Koning. Voor de inneming van de stad had God bevolen: *'De stad, en al wat erin is, zal verbannen zijn.'* *'Neemt u in acht voor het verbannene, opdat gij niet... de legerplaats van Israël onder de ban brengt en in het ongeluk stort.'*

Alle inwoners van de stad, met alle levende wezens, mannen en vrouwen, jongen en ouden, *'tot runderen, schapen en ezels toe'*, werden met het zwaard omgebracht. Alleen de getrouwe Rachab werd met haar familie gespaard, zoals de verspieders haar hadden beloofd. De stad werd verbrand; haar tempels en paleizen, haar prachtige gebouwen met rijke inboedel, de kostbare klederen, dit alles werd aan de vlammen prijsgegeven. Wat niet door het vuur verteerd kon worden, *'het zilver, het goud en de koperen en ijzeren voorwerpen'* moesten gewijd worden aan de dienst van de tabernakel. Zelfs de grond waarop de stad was gebouwd werd vervloekt; Jericho zou nooit weer als een vesting herbouwd worden; een oordeel werd uitgesproken over hem die het wagen zou de muren, door God neergeworpen, weer op te bouwen. Deze plechtige uitspraak werd ten aanhoren van geheel Israël gedaan. *'Vervloekt voor het aangezicht des Heeren is de man, die zich*

opmaakt en deze stad Jericho herbouwt; ten koste van zijn eerstgeborene zal hij haar grondvesten, ten koste van zijn jongste haar poortdeuren inzetten.'

De totale verdelgung van de inwoners van Jericho was de vervulling van het bevel, dat Mozes met het oog op de inwoners van Kanaän had gegeven. *'Gij zult hen volkomen met de ban slaan.'* *'Maar uit de steden van deze volken... zult gij niets wat adem heeft, in leven laten.'* (Deuteronomium 7:2; 20:16) Velen menen dat deze geboden strijdig zijn met de geest van liefde en barmhartig-

[423]

heid, die in andere delen van de Bijbel tot uiting komt, maar het waren werkelijk de besluiten van oneindige wijsheid en goedheid. God stond op het punt de Israëlieten in Kanaän te vestigen, om van hen een volk te maken dat een openbaring zou zijn van Zijn koninkrijk op aarde. Niet alleen zouden ze erfgenamen zijn van het ware geloof, maar ze moesten dit ook aan heel de wereld bekendmaken. De Kanaänieten hadden zich overgegeven aan de schandelijkste en laagste afgodendienst, en het land moest noodzakelijkerwijze gezuiverd worden van alles wat Gods genadige plannen in de weg zou kunnen staan.

De inwoners van Kanaän hadden ruimschoots gelegenheid gehad om zich te bekeren. Veertig jaar eerder hadden de doortocht door de Rode Zee en de oordelen over Egypte getuigd van de almacht van Israëls God. En onlangs hadden de veroveringen van Midian, van Gilead en van Basan verder aangetoond dat Jehova hoog verheven was boven alle andere goden. De heiligheid van Zijn karakter en Zijn afschuw van het kwaad had men gezien in de oordelen waardoor Israël was getroffen te Baäl-Peor. De inwoners van Jericho kenden al deze voorvallen, en hoewel ze weigerden te gehoorzamen, deelden velen de overtuiging van Rachab, dat Jehova, de God van Israël, een God is *'in de hemel boven en op de aarde beneden.'* (Jozua 2:11) Evenals de mensen voor de zondvloed leefden de Kanaänieten slechts om de hemel te lasteren en de aarde te verontreinigen. En zowel liefde als gerechtigheid eisten, dat deze opstandelingen tegen God en de mens zouden worden verdelgd. Hoe gemakkelijk was het voor de hemelse legers geweest om de muren van Jericho, de trotse stad die met haar machtige versterkingen veertig jaar eerder de ongelovige verspieters schrik had aangejaagd, neer te werpen! De Machtige Israëls had gezegd: *'Ik geef Jericho in uw macht.'* Tegen dat woord was geen menselijke kracht bestand.

'Door geloof zijn de muren van Jericho neergestort.' (Hebreeën 11.30) De Vorst van het heer des Heeren sprak alleen met Jozua; Hij openbaarde Zich niet aan de vergadering, en het lag aan hen om de woorden van Jozua te geloven, te gehoorzamen aan zijn bevelen, die hij hen in de Naam van God gaf, of wel Zijn gezag te loochenen. Zij zagen niet de engelenscharen die onder leiding van Gods Zoon aanwezig waren. Ze hadden kunnen zeggen: *'Wat voor onzinnige bewegingen zijn dit, en hoe belachelijk is het trekken rond de stad, terwijl op ramshorens wordt geblazen! Hierdoor wordt aan de versterkingen geen schade toegebracht!'*

Juist echter het herhalen van deze verrichting eer de muren vielen, verschaftte gelegenheid om het geloof van de Israëlieten te versterken. Ze moesten doordrongen worden van het feit dat hun kracht niet gelegen was

[424]

in menselijke wijsheid of macht, maar alleen in de God van hun verlossing. Zo moesten ze leren volkomen op hun Goddelijke Leidsman te vertrouwen.

God wil grote dingen doen voor allen die op Hem vertrouwen. De reden dat Zijn volk niet meer kracht bezit, ligt in het feit, dat het te veel vertrouwt op hun eigen wijsheid, en God

niet de gelegenheid geeft Zijn macht voor hen te openbaren. Hij is bereid Zijn kinderen, die in Hem geloven, altijd te helpen als ze Hem met heel hun hart vertrouwen en gehoorzamen.

Kort na de inneming van Jericho besloot Jozua om Ai, een stadje in een ravijn, niet ver van de Jordaan, aan te vallen. Verspieters die uitgezonden werden, brachten bericht dat de inwoners weinig in getal waren, en dat er geen groot leger voor nodig was de stad in te nemen. De grote overwinning die God voor hen had behaald, had de Israëlieten met zelfvertrouwen vervuld. Omdat Hij hun het land Kanaän had beloofd, voelden ze zich zeker en vergaten dat ze alleen succes konden hebben als God hen hielp. Zelfs Jozua maakte zijn plannen voor de verovering van Ai zonder eerst God te raadplegen.

De Israëlieten waren begonnen zich te beroemen op eigen kracht, en beschouwden hun vijanden met minachting. Men verwachtte een gemakkelijke overwinning, en achtte een leger van drieduizend man voldoende voor de verovering. Ze vielen aan zonder de zekerheid te hebben dat God met hen was. Ze naderden de poorten van de stad, maar daar ontmoetten ze felle tegenstand. In paniek over het aantal van hun vijanden en hun grondige voorbereiding, sloegen ze in verwarring op de vlucht. De Kanaänieten achtervolgden hen; ze verdreven hen van de poorten van de stad en sloegen hen. Hoewel het verlies betrekkelijk gering was - slechts zesendertig man - ontmoedigde de nederlaag het gehele volk. *'Het hart van het volk versmolt en het werd als water.'* Voor de eerste maal waren ze met succes door de Kanaänieten bestreden, en als de verdedigers van deze kleine stad hen konden verslaan, wat zou dan wel de uitkomst zijn van een grotere onderneming? Jozua beschouwde hun tegenslag als een bewijs van Gods misnoegen en scheurde zijn klederen, terwijl hij zich op zijn aangezicht ter aarde wierp voor de ark des Heeren tot aan de avond, hij en de oudsten van Israël, terwijl ze zich stof op het hoofd strooiden.

'Ach, Heere Heere,' riep hij, *'waarom hebt Gij dit volk dan toch over de Jordaan laten trekken, wanneer Gij ons in de macht der Amorieten wilt geven, zodat die ons te gronde richten?... Och Heere, wat zal ik zeggen, nu Israël zijn vijanden de rug heeft toegekeerd? Wanneer de Kanaänieten en alle inwoners van het land het horen, zullen zij ons omsingelen en onze*

[425]

naam van de aarde uitroeien. En wat zult Gij dan voor Uw grote Naam doen?'

God antwoordde: *'Sta toch op; waarom ligt gij daar op uw aangezicht? Israël heeft gezondigd en zij hebben Mijn verbond, dat Ik hun geboden had, overtreden.'* Het was geen tijd om te wenen en te klagen, maar voor directe en besliste maatregelen. In het kamp was een verborgen zonde, en deze moest aan het licht gebracht en weggedaan worden, eer Gods tegenwoordigheid en Gods zegen met Zijn volk konden zijn. *'Ik zal voortaan niet meer met u zijn, indien gij niet de ban uit uw midden uitdelgt.'*

Gods bevel was overtreden door iemand die aangewezen was om Zijn oordelen te volvoeren. En heel het volk werd verantwoordelijk gesteld voor de schuld van de overtreder: *'Zij hebben van het verbannene genomen, en ook gestolen, en het heimelijk bij hun huisraad gelegd.'* Jozua kreeg aanwijzingen hoe hij de overtreder kon ontdekken en bestraffen. Het lot werd gebruikt om de schuldige te ontdekken. De zondaar werd niet dadelijk aangewezen, en de zaak werd enige tijd in het onzekere gelaten, zodat het volk zijn verantwoordelijkheid zou beseffen voor de zonden in hun midden, zichzelf zou onderzoeken en zich zou vernederen voor God.

's Morgens vroeg liet Jozua het volk *'volgens zijn stammen'* aantreden, en nam de plechtige, indrukwekkende dienst een aanvang. Stap voor stap werd het onderzoek voortgezet. Steeds nader kwam de proef. Eerst werd de stam aangewezen, toen het

geslacht, het huishouden en ten slotte de persoon: Achan, de zoon van Charmi, uit de stam van Juda, werd door God aangewezen als de man die Israël beroerd had.

Om zijn schuld buiten alle twijfel vast te stellen, zodat men nooit kon zeggen dat hij onschuldig veroordeeld was, bezwoer Jozua Achan plechtig om de waarheid te zeggen. De ongelukkige man legde een volledige bekentenis af van zijn misdaad: *'Waarlijk, ik ben het, die gezondigd heeft tegen de Heere, de God van Israël... Ik zag bij de buit een mantel van Sinear, een mooi stuk, en tweehonderd sikkelen zilver en een staaf goud van vijftig sikkelen gewicht, en uit begeerte ernaar heb ik ze weggenomen; zie, ze zijn in mijn tent in de grond verborgen.'* Onmiddellijk werden boden naar de tent gestuurd, die de grond op de aangewezen plaats omwoelden, *'en zie; het was in zijn tent verborgen, het zilver onderaan; en zij haalden het uit de tent, brachten het bij Jozua en al de Israëlieten, en stortten het uit voor het aangezicht des Heeren.'*

Het vonnis werd uitgesproken en onmiddellijk uitgevoerd. *'Waarom hebt gij ons in het ongeluk gestort'*, zei Jozua, *'de Heere zal u op deze dag in het ongeluk storten.'* Omdat het volk verantwoordelijk was gesteld voor de zonde van Achan, en daardoor had geleden, moesten zij door hun

[426]

vertegenwoordigers een aandeel hebben in de voltrekking van de straf. *'Heel Israël stenigde hem.'*

Toen werd daarboven een grote steenhoop opgericht - een getuigenis van de zonde, en de straf daarvoor. *'Daarom noemt men die plaats het dal Achor'* - dat is 'moeilijkheid'. In het boek Kronieken wordt aan hem herinnerd als *'Achar, die Israël in het ongeluk stortte.'* (1 Kronieken 2:7)

Achan bedreef zijn zonde ondanks de duidelijkste en ernstigste waarschuwingen en de machtigste openbaringen van Gods almacht. *'Neemt u in acht voor het verbannene, opdat gij u niet in het ongeluk stort'*, had God aan geheel Israël geboden. Dit bevel was gegeven kort na de wonderbare doortocht door de Jordaan, en het erkennen van Gods verbond door de besnijdenis van het volk - na het vieren van het Pascha, en de verschijning van de Engel des verbonds, de Vorst van het heer des Heeren. Het was gevolgd door de inneming van Jericho, waardoor het bewijs werd geleverd dat eenmaal alle overtreders van Gods wet zeker ten onder zullen gaan. Het feit, dat Israël de overwinning alleen door Gods macht had behaald en dat ze Jericho niet door eigen kracht hadden veroverd, legde grote nadruk op het verbod om niets van de buit te roven. Door de kracht van Zijn Woord had God deze vesting ingenomen; de overwinning was aan Hem te danken, en de stad met alles wat daarin was, moest Hem toegewijd worden.

Onder de miljoenen Israëlieten was er slechts één man die in dat uur van overwinning en van oordeel het waagde Gods gebod te overtreden. De hebzucht van Achan werd opgewekt door het zien van dat kostbare kleed van Sinear; zelfs toen hij de dood voor ogen had, noemde hij het nog *'een mooi stuk'*. De ene zonde was gevolgd door de andere, en hij had het goud en zilver, dat voor Gods schatkamer bestemd was, gestolen - hij had God beroofd van de eerstelingen van het land Kanaän.

De dodelijke zonde die aanleiding was tot de ondergang van Achan, had zijn wortels in de hebzucht, de zonde die men onder alle zonden als algemeen en als het minst belangrijk beschouwt. Terwijl andere zonden ontdekt en bestraft worden, hoort men zelden een woord van afkeuring als het tiende gebod wordt overtreden. De grootte van deze zonde en de gevolgen ervan leren we in de geschiedenis van Achan.

Begeerte is een kwaad dat zich geleidelijk ontwikkelt. Achan had de hebzucht gekoesterd tot deze een gewoonte werd, waardoor hij met onverbreekelijke banden werd

gebonden. Hij had met afschuw vervuld moeten zijn bij de gedachte, welk onheil zijn daad over Israël zou brengen; maar

[427]

zijn zintuigen waren afgestompt door de zonde, en toen de verleiding kwam, kon hij er geen weerstand aan bieden.

Worden niet soortgelijke zonden ook nu bedreven, ondanks alle waarschuwingen? Het verbod om aan hebzucht toe te geven, is nog evenzeer van kracht voor ons als het was voor Achan toen deze de buit van Jericho begeerde. God heeft het afgoderij genoemd. Jezus waarschuwt: *'Gij kunt niet God dienen en Mammon.'* (Mattheüs 6:24) *'Ziet toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht.'* (Lucas 12:15) Hiervan *'mag onder u zelfs geen sprake zijn.'* (Efeze 5:3) Voor ons ligt het noodlottig einde van Achan, van Judas, van Ananias en Saffira. Achter dit alles zien we Lucifer, de *'zoon des dageraads'* (Jesaja 14:12), die door een hogere positie te begeren, de heerlijkheid en glans van de hemel verbeurde. En toch heerst, ondanks alle waarschuwingen, de begeerte overal.

In alles ontdekt men haar sporen. Ze verwekt ontevredenheid en verdeeldheid in gezinnen; ze verwekt haat en nijd van de armen tegen de rijken; ze zet de rijken aan om de armen te verdrukken. En dit kwaad bestaat niet alleen in de wereld, maar ook in de gemeente. Hoe algemeen komen zelfzucht, gierigheid, nalatigheid in het weldoen, bedrog en beroven van God *'in tienden en offergaven'* (Maleachi 3:8) voor! Onder goed bekendstaande gemeenteleden zijn er helaas vele Achans! Menigeen komt trouw naar de kerk, neemt deel aan het avondmaal des Heeren, terwijl hij goederen bezit die hij op oneerlijke wijze verkregen heeft, die dingen die God heeft vervloekt. Voor een kostbaar kleed van Sinear offeren tallozen de rust van hun geweten en hun hoop op de hemel op. Velen verruilen hun oprechtheid, hun bruikbaarheid om te dienen voor een zak met zilveren sikkelen. De kreten van de lijdende armen worden niet gehoord; de verbreiding van het Evangelie wordt tegengehouden; de smaad van wereldlingen wordt gewekt door gebruiken die de christelijke belijdenis tot een leugen maken; en toch blijft de hebzuchtige belijder doorgaan met het vergaderen van schatten. *'Mag een mens God beroven? Toch berooft gij Mij'* (Maleachi 3:8), zegt God.

De zonde van Achan raakte het gehele volk. Ter wille van de zonde van één persoon rust vaak Gods ongenoegen op de gemeente, tot de overtreding is ontdekt en weggedaan. De invloed waarvoor de gemeente het meest beducht moet zijn, is niet die van openbare tegenstanders, ongelovigen en lasteraars, maar van christenen wiens leven in strijd is met hun belijdenis. Zij weerhouden Gods zegeningen en verzwakken Zijn volk.

Als de kerk in moeilijkheden is, wanneer er kilheid en geestelijk verval heersen, waardoor de vijand van God de ruimte wordt gegeven te triomferen, laten de leden dan niet met de armen over elkaar blijven zitten, terwijl zij hun ongelukkige toestand beklagen, maar laten zij informeren of

[428]

er niet een Achan in het kamp is. Laat ieder in nederigheid het hart onderzoeken om de verborgen zonden te vinden, waardoor Gods aanwezigheid buitengesloten wordt.

Achan erkende zijn misdaad, maar deze belijdenis kon hem niet meer redden. Hij had gezien hoe de legers van Israël verslagen en moedeloos terugkeerden van Ai; toch was hij niet naar voren gekomen om zijn schuld te belijden. Hij had gezien hoe Jozua en de oudsten zich ter aarde hadden gebogen, terwijl hun droefheid niet onder woorden kon worden gebracht. Als hij toen zijn zonde beleden had, zou hij het bewijs hebben geleverd

van oprecht berouw; maar hij bleef zwijgen. Hij had geluisterd naar de bekendmaking dat er een grote misdaad begaan was, en zelfs gehoord waarom het ging. Maar zijn lippen bleven verzegeld. Toen kwam het plechtig onderzoek. Hoe bekwam hem de vrees, toen hij zag dat eerst zijn stam, toen zijn geslacht en zijn familie werd aangewezen! Maar nog steeds zei hij niets, tot eindelijk Gods vinger op hem wees. Toen hij zijn zonde niet langer kon bedekken, bekende hij schuld. Hoe dikwijls worden soortgelijke bekentenissen afgelegd! Er is een groot onderscheid tussen het toegeven van de feiten als deze zijn aangetoond en het belijden van zonden die alleen aan God en aan ons bekend zijn. Achan zou niet hebben bekend als hij niet de hoop had gekoesterd dat hij op deze wijze de gevolgen van zijn zonde kon keren. Maar zijn belijdenis diende slechts om te laten zien dat zijn straf terecht was. Hij had geen waar berouw over de zonde, geen schuldgevoel, geen afschuw van het kwaad.

Zulke belijdenissen zullen worden afgelegd door de zondaren als ze voor Gods rechterstoel staan, nadat elk geval is vastgesteld, ten leven of ten dode. De gevolgen van de zonde zullen hun erkenning van hun schuld afpersen. Deze schuldbekentenis zal het gevolg zijn van een gevoel van veroordeling en angst voor het vonnis. Maar zulke bekentenissen kunnen de zondaar niet redden.

Zolang mensen hun zonden voor het oog van hun medemensen kunnen verbergen, zullen velen zich evenals Achan gerust voelen, en zich wijsmaken, dat God niet zo streng over hen zal oordelen. Te laat zullen ze tot de ontdekking komen dat hun zonde hen zal vinden op de dag als er geen offer meer gebracht kan worden. Als de boeken in de hemel geopend zullen worden, zal de hemelse Rechter niet in woorden de mens zijn zonden voorhouden, maar Hij zal een doordringende, overtuigende blik op hem werpen, en elke daad, elke overtreding zal in het geheugen van de zondaar opkomen. Hij zal niet, zoals in de dagen van Jozua, door het lot worden aangewezen, maar zijn eigen lippen zullen zijn schande openba-

[429]

ren. De zonden die voor het oog van de wereld verborgen zijn geweest, zullen dan openbaar gemaakt worden.

[430]

Hoofdstuk 46 – De zegen en de vloek

Zie Jozua 8

Nadat het vonnis over Achan voltrokken was, gaf Jozua bevel dat alle krijgslieden zich moesten verzamelen om tegen Ai op te trekken. God was met Zijn volk, en spoedig was de stad in hun bezit. Nu werden verdere veroveringen uitgesteld, zodat geheel Israël kon deelnemen aan een plechtige godsdienstoefening. Het volk verlangde vurig zich in Kanaän te vestigen; tot nu toe hadden ze geen huizen of land voor hen en hun gezinnen, en om deze te verkrijgen, moesten ze de Kanaänieten verdrijven; maar dit belangrijk werk moest wachten, want iets anders vroeg eerst hun aandacht.

Voordat ze hun erfenis in bezit konden nemen, moesten ze hun verbond van trouw aan God vernieuwen. Mozes had in zijn laatste onderwijs geboden dat het volk tweemaal moest bijeenkomen, bij de bergen Ebal en Gerizim te Sichem, om daar Gods wet te erkennen. In gehoorzaam aan dat bevel verliet het gehele volk, niet alleen de mannen, maar ook de vrouwen, de kinderen en de vreemdelingen die onder hun verkeerden, het kamp te Gilgal en trok door het land van hun vijanden naar het dal van Sichem, nabij het midden van het land. Hoewel ze door vijanden omringd waren, bevonden ze zich veilig onder Gods bescherming zolang ze trouw aan Hem waren. Evenals in de dagen van Jakob *'viel de schrik voor God op de steden rondom hen'* (Genesis 35:5) en werden de Hebreëen niet lastig gevallen.

De plaats, voor deze plechtige dienst aangewezen, was reeds gewijde grond in verband met de geschiedenis van hun voorvaders. Hier had Abraham zijn eerste altaar opgericht in het land Kanaän. Hier hadden Abraham en Jakob hun tenten opgeslagen. Op deze plaats kocht Jakob het stuk land waar de stammen het lichaam van Jozef moesten begraven. Hier bevond zich ook de bron die Jakob gegraven had en de eik waaronder hij de afgoden van zijn familie had begraven.

De uitgekozen plaats was één van de mooiste in heel Palestina, en waardig om de schouwplaats te zijn waar dit groots en indrukwekkend toneel zich zou afspelen. De bekoorlijke vallei, de groene velden met olijfgaarden, bevochtigd door beken uit levende bronnen en bedekt met bloemen, lag uitnodigend tussen de kale bergen. De Ebal en de Gerizim tegenover elkaar in de vallei, raakten elkaar bijna, en hun voet vormde een natuurlijke kansel, vanwaar elk woord duidelijk gehoord kon worden, terwijl de hellingen ruimte boden voor een grote menigte.

[431]

Overeenkomstig Mozes' bevel werd een gedenkzuil van grote stenen opgericht op de berg Ebal. Op deze stenen werd, nadat ze met kalk bestreken waren, de wet geschreven - niet alleen de tien geboden, die van de berg Sinaï waren gesproken en op stenen tafelen waren gegrift, maar ook de wetten die door Mozes in een boek waren geschreven. Naast deze zuil werd een altaar gebouwd van ongehouwen stenen, waarop offeranden voor de Heere werden gebracht. Het feit, dat het altaar werd opgericht op de berg Ebal, de berg waar de vloek werd uitgesproken, gaf te kennen dat Israël terecht door hun overtredingen van Gods wet, Zijn toorn had opgewekt, en dat de straf onmiddellijk zou zijn voltrokken, als deze niet was afgeweerd door de verzoening van Christus, welke door het offeraltaar werd voorgesteld.

Zes van de stammen - alle afstammelingen van Lea en Rachel - stonden op de berg Gerizim; terwijl zij, die afstamden van de dienstmaagden, samen met Ruben en Zebulon

plaats namen op de Ebal, en de priesters stonden met de ark in het dal tussen de bergen. Door bazuïngeschal werd aangegeven dat allen moesten zwijgen; en te midden van de diepe stilte las Jozua, ten aanhoren van heel de vergadering, staande naast de heilige ark, de zegeningen voor die zouden volgen op gehoorzaamheid aan Gods wet. Alle stammen op de Gerizim antwoordden met 'amen'. Toen las hij de vloeken voor, en de stammen op de berg Ebal stemden op gelijke wijze in, terwijl duizenden stemmen zich verenigden als de stem van één man. Hierop werd Gods wet voorgelezen, met de inzettingen en wetten die Mozes hen gegeven had.

Op de Sinaï had God Zijn wet gesproken ten aanhoren van geheel Israël; en deze heilige geboden, met Zijn eigen vinger geschreven, bevonden zich in de ark. Nu stonden ze daar geschreven waar ieder ze kon lezen. Allen konden zelf de voorwaarden van het verbond zien, op grond waarvan ze het land Kanaän zouden bezitten. Allen moesten te kennen geven dat ze de voorwaarden van het verbond aannamen, en instemden met de zegen en de vloek, bij gehoorzamen of veronachtzamen. De wet werd niet alleen op de gedenkzuil geschreven, maar ook door Jozua gelezen, zodat heel Israël het hoorde. Het was nog niet lang geleden dat Mozes het hele boek Deuteronomium aan het volk gegeven had, en toch las Jozua de wet weer voor.

Niet alleen de mannen van Israël, ook de vrouwen en de kinderen luisterden naar het voorlezen van de wet, want het was van groot belang dat ook zij hun plicht zouden weten en doen. God had tot Israël aangaande Zijn geboden gezegd: *'Maar gij zult deze Mijn Woorden in uw hart en in*

[432]

uw ziel leggen; gij zult ze tot een teken op uw hand binden en zij zullen een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn. Gij zult ze uw kinderen leren..... opdat uw dagen en de dagen uwer kinderen in het land, dat de Heere uw vaders gezwoeren heeft hun te geven, vermenigvuldigen gelijk de dagen des hemels op de aarde.' (Deuteronomium 11:18-21)

Elk zevende jaar moest de wet in haar geheel gelezen worden in de vergadering van geheel Israël, zoals Mozes bevolen had: *'Na verloop van zeven jaar, op de bepaalde tijd van het jaar der kwijtschelding, namelijk het Loofhuttenfeest, wanneer geheel Israël opgaat om voor het aangezicht van de Heere, uw God, te verschijnen, op de plaats die Hij verkiezen zal, zult gij deze wet ten aanhoren van geheel Israël voorlezen. Roep het volk tezamen, mannen, vrouwen en kinderen, ook de vreemdeling, die in uw steden woont, opdat zij ernaar horen en de Heere, uw God, leren vrezen en al de woorden dezer wet naarstig onderhouden, en opdat hun kinderen, die er niet van weten, het horen en de Heere, uw God, leren vrezen - al de tijd, dat gij leeft in het land, dat gij na het overtrekken van de Jordaan in bezit zult nemen.'* (Deuteronomium 31:10-13)

Satan is er steeds op uit te vervalsen wat God heeft gesproken, om de geest te verblinden en het verstand te verduisteren, zodat mensen tot zonde worden verleid. Daarom drukt de Heere Zich zó duidelijk uit, en maakt Zijn eisen zó eenvoudig, dat niemand behoeft te dwalen. Steeds probeert God om de mensen te beschermen, zodat satan zijn wrede en bedrieglijke macht niet op hen kan botvieren. Hij was bereid met hen te spreken, met eigen hand de levende woorden te schrijven. En deze gezegende woorden vol leven en stralend van waarheid, zijn aan de mens gegeven als een volmaakte gids. Omdat satan altijd klaarstaat de aandacht af te keren van Gods beloften en geboden, is er des te meer inspanning nodig ze in de geest te griffen en ze in het hart te bewaren.

Godsdienstleiders moeten meer aandacht schenken aan het onderrichten van mensen in de geschiedenissen en lessen van de Bijbel en in de waarschuwingen en geboden des Heeren. Deze moeten in eenvoudige bewoordingen worden gebracht, zodat

kinderen het kunnen begrijpen. Evangelie dienaars en ouders moeten ervoor zorgen dat de jongeren in de Schrift worden onderwezen.

Ouders kunnen en moeten de belangstelling van hun kinderen wekken voor de kennis van het heilige Boek. Maar als ze dit willen doen, moeten ze zelf er eerst belangstelling voor hebben. Ze moeten goed op de hoogte zijn met de leerstellingen, en, zoals God aan Israël gebod, daarover spreken in hun huis, bij hun zitten en opstaan, en als ze onderweg zijn. (Deuteronomium 11:19) Zij

[433]

die wensen dat hun kinderen God liefhebben en eerbiedigen, moeten spreken van Zijn goedheid, Zijn majesteit en macht, zoals deze geopenbaard worden in Zijn Woord en in Zijn scheppingswerk.

In elk hoofdstuk en elk vers in de Bijbel spreekt God tot de mens. Wij moeten die inzetten als tekenen binden op onze handen en als voorhoofdsbanden tussen onze ogen. Als ze bestudeerd en gehoorzaamd worden, zullen ze Gods volk leiden, zoals de Israëlieten werden geleid door de wolkkolom bij dag en de vuurkolom bij nacht.

[434]

Hoofdstuk 47 – Het verbond met de Gibeonieten

Zie Jozua 9 en 10

Van Sichem keerden de Israëlieten terug naar hun legerplaats te Gilgal. Hier kregen ze korte tijd later bezoek van een zonderling gezantschap, dat een verbond met hen wilde sluiten. De boden vertelden, dat ze uit een ver land kwamen, en hun voorkomen scheen dit te bevestigen. Hun kleren waren oud en versleten, hun sandalen opgelapt, hun voedsel was beschimmeld en hun wijnzakken waren gescheurd en opgebonden, alsof men ze onderweg inderhaast had hersteld.

In hun vergelegen land - naar hun zeggen buiten de grenzen van Palestina - hadden ze gehoord van de wonderen die God voor Zijn volk had gedaan, en ze waren gezonden om een verbond te sluiten met Israël. De Hebreëen waren nadrukkelijk gewaarschuwd geen verbond aan te gaan met de afgodendienaars in Kanaän, en er rees twijfel op in de geest van de leiders bij de woorden van de vreemdelingen. *'Misschien woont gij in ons midden en hoe kunnen wij dan een verbond met u sluiten?'* zeiden ze. Hierop gaven de boden ten antwoord: *'Wij zijn uw knechten.'* Maar toen Jozua hen op de man af vroeg: *'Wie zijt gij? En vanwaar komt gij?'* herhaalden ze wat ze gezegd hadden, en voegden er als bewijs van hun oprechtheid aan toe: *'Dit is ons brood: warm hebben wij het als teerkost uit onze huizen meegenomen op de dag, toen wij naar u op reis gingen, en nu, zie, het is droog en een en al kruimels. En dit zijn de wijnzakken, die nieuw waren, toen wij ze vulden, en zie, zij zijn gescheurd; dit zijn onze kleren en onze schoenen, ze zijn versleten van de zeer lange tocht.'*

Deze verklaring gaf de doorslag. De Hebreëen *'raadpleegden de Heere niet. En Jozua sloot vriendschap met hen en maakte een verbond met hen, dat hij hen in leven zou laten; en de hoofden der vergadering bezwoeren het hun'*. Zo werd dat verbond gesloten. Drie dagen later kwam de waarheid aan het licht. *'Zij hoorden, dat ze in hun nabijheid, ja, in hun midden woonden.'* In de wetenschap dat ze de Hebreëen onmogelijk konden weerstaan, hadden de Gibeonieten hun toevlucht genomen tot een list, om hun leven te redden.

De verontwaardiging van de Israëlieten was groot toen ze hoorden hoe ze bedrogen waren geworden. En dit werd nog erger toen ze na een reis van drie dagen de steden der Gibeonieten bereikten in het midden van

[435]

het land. *'Toen morde de gehele vergadering tegen de hoofden'*, maar deze weigerden het verbond te verbreken, al was dit door list tot stand gekomen, omdat ze hun bij de Heere, de God van Israël, bezworen hadden. De Gibeonieten hadden beloofd om hun afgoderij de rug toe te keren en Jehova te dienen; en het sparen van hun leven was geen schenden van Gods gebod om de afgodische Kanaänieten uit te roeien. Daarom hadden de Hebreëen door hun eed geen zonde begaan. En hoewel deze eed door bedrog was verkregen, wilden ze hem toch niet breken. Als wij ons woord gegeven hebben - mits het geen verkeerde daad is - moeten we ons hieraan houden. De mogelijkheid van gewin, zelfbelang of wraak mag in geen enkel opzicht aanleiding zijn een eed of een belofte te verbreken. *'Leugenlippen zijn de Heere een gruwel.'* (Spreuken 12:22) Hij die *'zal klimmen op den berg des Heeren....'* en *'zal staan in de plaats Zijner heiligheid'* is hij *'die niet bedrieglijk zweert'* (Psalm 24:3-4) *'heeft hij gezworen tot zijn schande, evenwel verandert hij niet'* (Psalm 15:4)

De Gibeonieten mochten in leven blijven, maar ze werden als slaven van het heiligdom beschouwd, om alle handenarbeid te verrichten. *'Jozua maakte hen te dien dage tot houthakkers en waterputters voor de vergadering en voor het altaar des Heeren.'* Graag

voldeden ze aan deze voorwaarden, in de wetenschap dat ze verkeerd hadden gedaan, en ze waren blij dat ze ten koste van elke voorwaarde hun leven konden kopen. *'Zie, wij zijn in uw macht,'* zeiden ze tot Jozua, *'doe met ons, zoals goed en recht is in uw ogen.'* Eeuwenlang waren hun nakomelingen verbonden aan de dienst van de tabernakel.

Het grondgebied van de Gibeonieten omvatte vier steden. Het volk had geen koning, maar werd bestuurd door oudsten of senatoren. Gibeon, de voornaamste van deze steden, *'was een grote stad, als een der koninklijke steden... en al haar mannen waren helden'*. Het is een treffend bewijs van de schrik die de Israëlieten de inwoners van Kanaän hadden ingeboezemd, dat de bevolking van zo'n stad hun toevlucht genomen had tot zo'n vernederende uitweg om hun leven te redden.

Maar het zou voor Gibeon veel beter zijn geweest als ze eerlijk hadden gehandeld met Israël. Hoewel ze door hun onderwerping aan Jehova hun leven gered hadden, bracht hun bedrog alleen maar schande en dienstbaarheid. God had de voorziening getroffen dat allen die het heidendom zouden loslaten om zich te verbinden met Israël, zouden delen in de zegeningen van het verbond. Ze werden samengevat onder de uitdrukking *'de vreemdeling die in uw midden is'*, en met enkele uitzonderingen deelde deze groep in dezelfde gunsten en zegeningen van Israël. Gods bevel was: *'Wanneer een vreemdeling bij u in uw land vertoeft, zult gij hem niet on-*

[436]

derdrukken. Als een onder u geboren Israëliet zal u de vreemdeling gelden; ...gij zult hem liefhebben als uzelf.' (Leviticus 19:33,34) Aangaande het Pascha en de offerdienst was geboden: *'Éénzelfde inzetting zal gelden zowel voor u als voor de vreemdeling die bij u vertoeft; ...gij en de vreemdeling zullen voor de Heere gelijk zijn.'* (Numeri 15:15)

Op deze voorwaarden hadden de Gibeonieten toegelaten kunnen worden, als ze hun toevlucht niet tot bedrog genomen hadden. Het was geen geringe vernedering dat de burgers van deze koninklijke stad, waarvan alle mannen machtig waren, gemaakt werden tot houthakkers en waterdragers voor altijd. Maar ze hadden het kleed VAN armoede aangedaan om te bedriegen, en dit zou voor altijd het kenmerk van hun dienstbaarheid zijn. Alle toekomstige geslachten zouden hierin het bewijs zien van Gods afkeer van bedrog.

De onderwerping van de Gibeonieten aan Israël vervulde de koningen van Kanaän met ontmoediging. Onmiddellijk werden stappen ondernomen om zich te wreken op hen die vrede hadden gesloten met de invallers. Onder leiding van Adoni-Zedek, koning van Jeruzalem, verenigden zich vijf koningen van de Kanaänieten tegen Gibeon. De gebeurtenissen voltrokken zich snel. De Gibeonieten waren niet voorbereid en zonden een boodschap aan Jozua te Gilgal: *'Trek uw hand niet van uw knechten af, ruk haastig tot ons op, verlos ons en help ons, want alle koningen der Amorieten, die op het gebergte wonen, hebben zich tegen ons verzameld.'* Het gevaar bedreigde nu niet alleen het volk van Gibeon, maar ook Israël. Deze stad ontsloot de passen naar midden en zuidelijk Palestina, en moest in hun macht blijven, wilden ze het land veroveren.

Jozua maakte zich aanstonds gereed om Gibeon te hulp te komen. De inwoners van de belegerde stad waren bang geweest, dat hij geen gehoor aan hun verzoek zou geven, omdat ze hem bedrogen hadden; maar nu ze zich aan Israël onderworpen hadden en beloofd hadden God te dienen, voelde hij zich verplicht hen te beschermen. Deze keer liet hij niet na God om raad te vragen, en de Heere bemoedigde hem in deze onderneming. *'Vrees niet voor hen,'* luidde Gods boodschap, *'want Ik geef hen in uw macht, niemand van hen zal voor u standhouden.'* *'Toen trok Jozua uit Gilgal op, hij en al het krijgsvolk met hem, allen dappere helden.'*

Omdat hij heel de nacht door marcheerde, bracht hij zijn leger in de morgen voor Gibeon. Zodra de verbonden vorsten met hun legers naar de stad trokken, overviel Jozua hen. De aanval had als gevolg dat de vijanden in verwarring raakten. Het grote leger vluchtte voor Jozua naar de bergpas te Beth-Horon; ze beklommen de hoogte en haastten zich over de berg naar de andere zijde. Daar werden ze door een zware hagel overvallen.

[437]

'De Heere wierp uit de hemel grote stenen op hen, tot Azeka toe, zodat zij stierven; die door de hagelstenen stierven, waren talrijker dan die, welke de Israëlieten met het zwaard doodden.'

Terwijl de Amorieten hun overhaaste vlucht voortzetten om een schuilplaats te vinden in de bergen, zag Jozua dat de dag te kort zou zijn om het werk van die dag te voltooien. Als de vijanden niet volledig verslagen zouden worden, zouden ze zich weer verzamelen en de strijd opnieuw aanbinden. *'Toen sprak Jozua tot de Heere... en hij zeide in tegenwoordigheid van Israël: Zon, sta stil te Gibeon en gij, maan, in het dal van Ajalon! En de zon stond stil en de maan bleef staan, totdat het volk zich op zijn vijand gewroken had... De zon nu bleef staan midden aan de hemel en haastte zich niet onder te gaan omstreeks een volle dag.'*

Eer de avond viel, was Gods belofte aan Jozua in vervulling gegaan. Het gehele vijandelijke leger was in zijn handen gevallen. Lange tijd heeft Israël die dag herinnerd. *'Een dag als deze is er noch vroeger, noch later ooit geweest, waarop de Heere zó iemands stem verhoorde, want de Heere streed voor Israël.'* *'De zon, de maan treden terug in haar woning, wegens het licht van uw voortsnellende pijlen, wegens de glans uwer bliksemende speer. In gramschap doorschrijdt Gij de aarde, in toorn dorst Gij de volkeren. Gij trekt uit tot redding van Uw volk.'* (Habakuk 3:11-13)

Gods Geest inspireerde Jozua's gebed, om het bewijs te leveren van de macht van Israëls God. Daarom toonde dit gebed geen aanmatiging van de grote leidsman. Jozua had van God de belofte ontvangen dat Hij deze vijanden van Israël zou ten onder brengen, maar toch spande hij zich ernstig in alsof het succes alleen afhankelijk zou zijn geweest van de legers van Israël. Hij deed alles wat in het vermogen van de mens ligt en riep toen in geloof God om hulp. Het geheim van succes ligt in het samengaan van Goddelijke en menselijke kracht. Degenen die volledig op Gods almacht vertrouwen, bereiken de grootste resultaten. De man die bevel gaf: *'Zon, sta stil te Gibeon en gij, maan, in het dal van Ajalon!'* Is dezelfde man die urenlang biddend op zijn aangezicht lag in de legerplaats te Gilgal. Mannen die bidden zijn machtige mannen.

Dit geweldige wonder laat zien dat de schepping onder het beheer staat van de Schepper. Satan tracht de mens onkundig te laten omtrent Gods middelen in de natuurwereld - hij tracht het feit te verdoezelen dat de Schepper nog steeds werkt tot nu toe. Door dit wonder worden allen die de natuur boven God plaatsen tot zwijgen gebracht.

God gebruikt de natuurkrachten naar Zijn wil om de macht van zijn vijanden teniet te doen - *'vuur en hagel, sneeuw en nevel, gij stormwind,*

[438]

die Zijn woord volbrengt.' (Psalm 148:8) Toen de heidense Amorieten Zijn plannen weerstand wilden bieden, kwam God Zelf tussenbeide en wierp grote stenen van de hemel op de vijanden van Israël. We lezen van een grotere strijd die zal plaatsvinden in de laatste dagen van de geschiedenis van de aarde, wanneer *'de Heere Zijn tuighuis heeft geopend en de wapens van Zijn gramschap te voorschijn heeft gehaald.'* (Jeremia 50:25) *'Zijt gij*

doorgedrongen tot de schatkamers van de sneeuw?' vraagt Hij. 'En hebt gij de schatkamers van de hagel gezien, die Ik heb opgespaard voor de tijd van benauwdheid, voor de dag van strijd en oorlog?' (Job 38:22-23)

De ziener van Patmos beschrijft de verwoesting die zal plaatsvinden als in de hemel 'een luide stem' aankondigt: 'Het is geschied.' Hij zegt: 'En grote hagel(stenen), een talent zwaar, vielen uit de hemel op de mensen.' (Openbaring 16:17,21)

[439]

Hoofdstuk 48 – De verdeling van Kanaän

Zie Jozua 10:40-43; 11; 14-22

Op de overwinning te Beth-Horon volgde spoedig de verovering van het zuidelijk deel van Kanaän. *'Jozua sloeg het ganse land, het Gebergte, het Zuiderland, de Laagte... Al deze koningen en hun land heeft Jozua op éénmaal overwonnen, want de Heere, de God van Israël, streed voor Israël. Daarna keerde Jozua, en geheel Israël met hem, terug naar de legerplaats te Gilgal.'*

De stammen in het noorden van Palestina, bevreesd over het succes van de legers van Israël, sloten een verbond tegen het volk. Aan het hoofd van deze bond stond Jabin, koning van Hazor, een gebied ten westen van het meer Merom. *'Daarop trokken dezen uit en al hun legers met hen.'* Dit leger was veel groter dan welke macht ook waarmee de Israëlieten in Kanaän gestreden hadden - *'veel volk, talrijk als het zand aan het strand der zee, met zeer veel paarden en strijdagens. Al deze koningen sloten zich aaneen en kwamen zich gezamenlijk legeren bij de wateren van Merom, om tegen Israël te strijden.'* Weer kreeg Jozua een bemoedigende boodschap: *'Wees niet bevreesd voor hen, want morgen om deze tijd zal Ik hen allen als verslagenen aan Israël overleveren.'*

In de nabijheid van het meer Merom overviel hij de legerplaats van de bondgenoten en versloeg hun strijdmacht. *'De Heere gaf hen in de macht van Israël; zij versloegen en achtervolgden hen... totdat zij niemand van hen hadden overgelaten.'* De paarden en strijdagens, die de trots waren van de Kanaänieten, mochten de Israëlieten niet als buit nemen. Op Gods bevel werden de strijdagens verbrand, en de paarden verlamd, zodat ze niet meer voor de strijd gebruikt konden worden. De Israëlieten mochten hun vertrouwen niet stellen op paarden en strijdagens, maar in de Naam van de Heere hun God.

De ene stad na de andere werd ingenomen, en Hazor, de vesting van de bondgenoten, verbrand. De oorlog duurde verscheidene jaren, doch ten slotte was Jozua in het bezit van Kanaän. *'En het land rustte van de strijd.'*

Maar hoewel de macht van de Kanaänieten was gebroken, waren ze niet geheel en al uitgeroeid. In het westen bezetten de Filistijnen nog een vruchtbare vlakte langs de zee kust, terwijl de Sidoniërs in het noorden

[440]

woonden. Ook Libanon was in hun bezit, en in het zuiden, in de richting van Egypte, werd het land nog bezet door de vijanden van Israël.

Jozua hoefde echter de strijd niet voort te zetten. De grote leidsman had nog een ander werk te doen, eer hij de leiding over Israël zou neerleggen. Het gehele land moest verdeeld worden onder de stammen, ook dat deel wat nog niet veroverd was. Elke stam moest ervoor zorgen dat zijn erfenis volledig onderworpen zou worden. Als het volk trouw zou zijn aan God, zou Hij hun vijanden voor hen uitdrijven; en Hij beloofde, dat Hij hun nog veel meer bezittingen zou geven, als ze vasthielden aan Zijn verbond.

De verdeling van het land werd opgedragen aan Jozua, samen met Eleazar de hogepriester en de hoofden van de stammen; de plaats van de stammen zou door het lot worden beslist. Mozes had reeds bepaald, waar de grenzen zouden liggen van het beloofde land, wanneer dit verdeeld zou worden onder de stammen, en hij had een overste van elke stam aangewezen om toe te zien op de verdeling. De stam van Levi, die aan de dienst van het heiligdom was gewijd, zou geen deel hebben in deze verdeling; maar achtenveertig

steden in verschillende delen van het land werden aan de Leviëten toegewezen als hun erfdeel.

Voordat men begon met de verdeling van het land, kwam Kaleb, vergezeld door de hoofden van zijn stam, met een speciaal verzoek. Hij en Jozua waren de beide oudste mannen in Israël. Zij waren de enige verspieders geweest die een gunstig bericht over het land van belofte hadden gebracht, en die het volk hadden bemoedigd om op te trekken en het in Naam des Heeren in bezit te nemen. Nu herinnerde Kaleb aan de belofte die toen was gegeven als loon voor zijn trouw: *'Het land, dat uw voet betreden heeft, zal voor altijd het erfdeel van u en uw zonen zijn, omdat gij volkomen trouw gebleven zijt aan de Heere.'* Daarom deed hij het verzoek, dat Hebron hem tot bezitting zou worden gegeven. Hier was gedurende jaren de woonplaats van Abraham, Izak en Jakob geweest, en hier waren ze in de spelonk van Machpela begraven. Hebron was de woonplaats geweest van de gevreesde Enakieten, die met hun reuzengestalte de verspieders zoveel schrik hadden aangejaagd, zodat dezen het vertrouwen van geheel Israël hadden ondermijnd. Deze plaats koos Kaleb, die in de kracht van zijn God vertrouwde, als zijn erfdeel.

'Zie, de Heere heeft mij in het leven behouden, zoals Hij beloofd heeft. Het is nu vijfenveertig jaar, sedert de Heere dit woord tot Mozes gesproken heeft, gedurende welke tijd Israël in de woestijn rondgetrokken heeft. Welnu, zie, ik ben heden vijftachtig jaar oud; ik ben thans nog even

[441]

sterk als toen Mozes mij uitzond; de kracht, die ik nu bezit is dezelfde als die ik toen had, kracht om te strijden en om uit en in te gaan. Geef mij daarom dit bergland, waarvan de Heere te dien dage gesproken heeft, want gijzelf hebt toen gehoord, dat daar Enakieten zijn met grote, versterkte steden; wellicht zal de Heere met mij zijn en zal ik hen verdrijven, zoals de Heere gesproken heeft.' Dit verzoek werd ondersteund door de hoofden van Juda. Daar Kaleb zelf was aangewezen om dit land te bezitten, had hij deze mannen uitgekozen om hem te ondersteunen in zijn aanspraak, zodat het niet zou schijnen alsof hij handelde uit eigenbelang.

Zijn verzoek werd onmiddellijk toegestaan. De verovering van deze vestingen van reuzen kon in geen betere handen gegeven worden. *'Jozua zegende hem, en gaf aan Kaleb, de zoon van Jefunne, Hebron ten erfdeel', 'omdat hij volkomen trouw gebleven is aan de Heere, de God van Israël.'* Kalebs geloof was nog hetzelfde als toen hij door zijn getuigenis het kwaad bericht van de verspieders tegengesproken had. Hij had geloofd in Gods belofte, dat Zijn volk het land Kanaän zou bezitten, en in dit opzicht had hij de Heere getrouw gevolgd. Hij had met zijn volk de lange zwerftocht gemaakt, en gedeeld in de teleurstellingen en lasten van hen die schuldig waren; toch had hij zich niet beklaagd, maar Gods barmhartigheid geprezen, waardoor hij in de woestijn gespaard was gebleven toen zijn broeders waren gestorven. De Heere had hem beschermd onder de gevaren, moeilijkheden en plagen in de woestijn en tijdens de verovering van Kanaän; en nu hij tachtig jaar was geweest, was zijn kracht niet verminderd. Hij vroeg voor zichzelf geen land dat reeds veroverd was, maar juist de plaats die volgens de verspieders onoverwinnelijk was. Met Gods hulp zou hij deze vesting ontnemen aan de reuzen, wiens macht het geloof van Israël had doen wankelen. Het verzoek van Kaleb werd niet ingegeven door eerezucht of eigenbelang. De dappere oude krijgsman wilde het volk een voorbeeld geven waardoor God geëerd zou worden, zodat de stammen aangemoedigd zouden worden het land te onderwerpen, dat volgens hun vaders onoverwinnelijk was.

Kaleb kreeg het erfdeel waarop hij veertig jaar lang zijn hart had gezet, en in vertrouwen op Gods hulp verdreef hij vandaar de drie zonen van Enak. Toen hij eenmaal in

het bezit was van dit gebied voor zichzelf en zijn huis, verflauwde zijn ijver niet; hij vestigde zich niet om te genieten van zijn erfdeel, maar zette de strijd nog voort voor het welzijn van het volk en tot eer van God.

De lafaards en opstandelingen waren omgekomen in de woestijn, maar de trouwe verspieters aten de druiven van Eskol. Ieder werd vergol-

[442]

den naar zijn geloof. De ongelovigen hadden hun vrees werkelijkheid zien worden. Ondanks Gods belofte hadden ze gezegd dat het onmogelijk was Kanaän te beërven, en daarom gingen ze er niet binnen. Maar zij die op God vertrouwden en geen acht sloegen op de moeilijkheden die ze zouden ontmoeten, maar hun vertrouwen stelden in de kracht van hun Almachtige Helper, trokken het goede land binnen. Door het geloof hebben ze *'koninkrijken onderworpen... Zij zijn aan scherpe zwaarden ontkomen, in zwakheid hebben zij kracht ontvangen, zij zijn in de oorlog sterk geworden en hebben vijandige legers doen afdeinzen'*. (Hebreeën 11:33-34) *'En dit is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft: ons geloof.'* (1 Johannes 5:4)

Een andere aanspraak bij de verdeling van het land openbaarde een geest die veel van die van Kaleb verschilde. Deze werd gedaan door de kinderen van Jozef, de stam van Efraïm en de halve stam van Manasse. Met het oog op hun aantal eisten deze stammen een dubbel deel. Het lot had hun een gebied aangewezen dat uiterst vruchtbaar was, en omvatte de vruchtbare vlakte van Saron; maar veel van de voornaamste steden in het dal waren nog in handen van de Kanaänieten, en de stammen schrokken terug voor de moeite en strijd, verbonden aan het veroveren van hun bezittingen, en eisten ook nog een grondgebied dat reeds veroverd was. De stam Efraïm was een van de grootste stammen in Israël, waartoe ook Jozua zelf behoorde, en de leden ervan vonden het vanzelfsprekend dat zij speciaal bevoorrecht zouden worden. *'Waarom hebt gij mij ten erfdeel maar één lot en één deel gegeven,'* vroegen ze, *'terwijl ik toch een talrijk volk ben?'* Maar de onkreukbare leider week niet af van zijn strikte rechtspraak.

Hij antwoordde: *'Als gij een talrijk volk zijt, trekt dan naar het woudgebied en kapt u daar ruimte in het land der Fereziëten en Refaïëten, als het gebergte van Efraïm u te eng is.'*

Hun antwoord openbaarde de ware drijfveer van hun klacht. Ze hadden geen geloof en moed genoeg om de Kanaänieten te verdrijven. *'Dat bergland zal voor ons niet toereikend zijn,'* zeiden ze; *'en al de Kanaänieten, die in de vlakke streken wonen, hebben ijzeren wagens.'*

De God van Israël had Zijn kracht beloofd aan Zijn volk, en als de Efraïmieten het geloof en de moed van Kaleb hadden bezeten, was geen vijand voor hen bestand gebleven. Jozua bleef onwankelbaar bij hun verlangen om het gevaar en de moeilijkheden te schuwen. *'Gij zijt een talrijk volk, en hebt grote kracht,'* zei hij, *'gij zult de Kanaänieten verdrijven, al hebben zij ijzeren wagens en al zijn zij sterk.'* Op deze wijze werden hun eigen argumenten tegen hen gebruikt. Daar ze, zoals ze zeiden, een groot

[443]

volk waren, zouden ze zeker hun weg vinden, evenals hun broederen dat deden. Met Gods hulp hoefden ze niet te vrezen voor de ijzeren strijdwagens.

Tot nu toe was Gilgal het hoofdkwartier geweest van het volk, en de plaats waar de tabernakel was. Nu echter werd deze overgebracht naar een blijvende woonplaats. Dat was Silo, een stadje in Efraïm. Het lag bijna in het midden van het land, en was voor alle stammen gemakkelijk te bereiken. In dit gebied waren de vijanden volkomen verslagen,

zodat de aanbidders niet gehinderd zouden worden. *'En de gehele gemeente der Israëlieten werd samen geroepen te Silo, waar zij de tent der samenkomst oprichtten.'* De stammen die nog te Gilgal waren gelegd, volgden de tabernakel toen deze naar Silo werd gebracht, en sloegen hun tenten nabij Silo op. Hier bleven de stammen, tot ze eindelijk uiteengingen naar hun bezittingen.

De ark bleef bijna driehonderd jaar te Silo, tot ze, door de zonden van het huis van Eli, in handen van de Filistijnen viel, en Silo verwoest werd. De ark werd niet weer teruggebracht naar de tabernakel, de heilighedienst werd later overgebracht naar de tempel te Jeruzalem, en Silo raakte in vergetelheid. Men vindt slechts puinhopen op de plaats waar de stad heeft gestaan. Lange tijd later werd Silo genomen als waarschuwend voorbeeld voor Jeruzalem. *'Want, gaat naar Mijn plaats die in Silo was, waar Ik het eerst Mijn Naam deed wonen, en ziet wat Ik daarmee gedaan heb om de boosheid van Mijn volk Israël... Daarom zal Ik met het huis, waarover Mijn Naam is uitgeroepen, waarop gij uw vertrouwen stelt, en met de plaats die Ik aan uw vaders gegeven heb, doen gelijk Ik met Silo gedaan heb.'* (Jeremia 7:12-14)

Toen ze het land verdeeld hadden, en alle stammen hun deel gekregen hadden, vroeg Jozua zijn aandeel. Evenals aan Kaleb was hem een bijzonder erfdeel beloofd; toch vroeg hij geen uitgestrekt gebied, doch slechts een enkele stad. *'Zij gaven hem de stad, die hij gevraagd had... Hij bouwde de stad op en ging daar wonen.'* De naam van deze stad was Timnath-Serah. 'Dat deel wat overblijft' - een blijvend getuigenis van de adel van karakter en de onzelfzuchtige geest van de overwinnaar, die in plaats van als eerste aanspraak te maken op de oorlogsbuit, wachtte met zijn aanspraak tot allen aan de beurt waren geweest.

Zes van de steden die aan de Leviëten waren toegewezen - drie aan iedere kant van de Jordaan - werden aangewezen als vrijsteden, waarheen de doodslager kon vluchten. Dit was reeds door Mozes geboden, *'opdat daarheen de doodslager vluchtte, die onopzettelijk iemand gedood heeft. En*

[444]

die steden zullen u tot een wijkplaats zijn tegen de bloedwreker, opdat de doodslager niet sterve, voordat hij voor de vergadering heeft terechtgestaan.' (Numeri 35:11-12) Deze genadige voorziening was noodzakelijk door de vroegere gewoonte van bloedwraak, waardoor de straf van de moordenaar een daad was van de naaste bloedverwant van het slachtoffer. In gevallen waarin de schuld duidelijk was, behoefde de wreker niet te wachten op de uitspraak van de rechter. Hij mocht de misdadiger overal achtervolgen en hem op de plaats waar hij hem zou vinden, doden. De Heere achtte het niet juist dit gebruik reeds toen af te schaffen, maar Hij trof voorzieningen om te zorgen voor de veiligheid van hen die onopzettelijk iemand van het leven hadden beroofd.

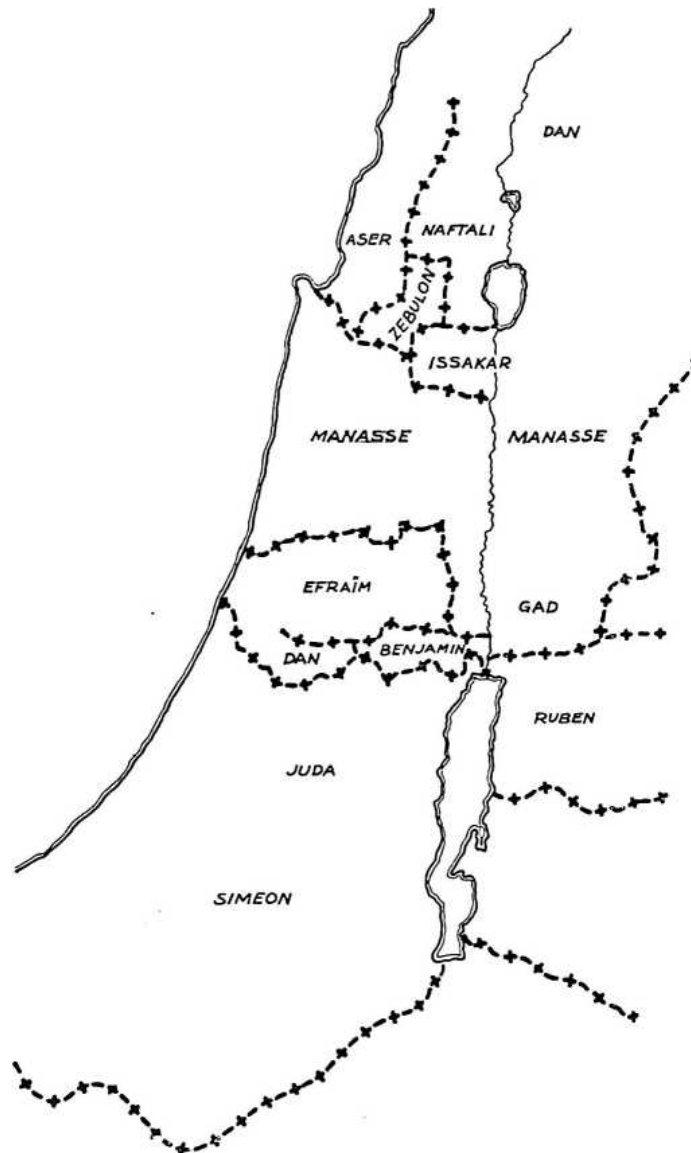
Deze vrijsteden waren zo verdeeld dat ze binnen een afstand van een halve dagreis van elk deel van het land gelegen waren. De wegen daarheen werden goed onderhouden; overal langs de weg stonden borden met het opschrift: 'Toevluchtsoord' in duidelijke letters, zodat de vluchteling niet behoefde te zoeken. Iedereen - Hebreeër, vreemdeling of bijwoner - mocht hiervan gebruik maken. Maar hoewel de onschuldigen niet gestraft mochten worden zonder verhoord te worden, zouden degenen die schuldig waren, hun straf niet ontlopen. Het geval van iedere vluchteling werd op eerlijke wijze door de overheid onderzocht, en alleen als iemand niet schuldig was aan opzettelijke doodslag, mocht hij onder de bescherming van de vrijstad verblijven. De schuldige werd overgeleverd aan de wreker. En zij die bescherming kregen, moesten steeds binnen de muren van de vrijstad blijven. Als iemand zich buiten dit gebied begaf, en door de bloedwreker werd betrapt, zou hij met zijn leven het overtreden van Gods voorziening boeten. Bij de dood van de hogepriester

mochten echter allen die een wijkplaats gezocht hadden in de vrijstad, terugkeren naar hun bezittingen.

Tijdens een rechtszaak mocht iemand die aangeklaagd was, niet op grond van het getuigenis van één getuige veroordeeld worden, zelfs al waren de bewijzen tegen hem. Gods aanwijzing luidde: *'Men zal ieder, die iemand gedood heeft, volgens de verklaring van getuigen als een doodslager doden, maar één enkele getuige zal niet tegen iemand kunnen optreden in een halszaak.'* (Numeri 35:30) Christus gaf deze bevelen aan Mozes; en toen Hij op aarde was met Zijn discipelen, onderwees Hij hen hoe ze met de dwalenden moesten handelen, en herhaalde de grote Leraar de les dat het getuigenis van een enkele persoon niet voldoende is om iemand te veroordelen of vrij te spreken. De meningen en gezichtspunten van een enkel persoon mogen een twistzaak niet oplossen. In al deze zaken moeten er minstens

[445]

VERDELING VAN HET LAND

[446]

twee personen overeenstemmen, en samen moeten ze de verantwoordelijkheid dragen, *'opdat op de verklaring van twee getuigen of van drie elke zaak vaststa.'* (Mattheüs 18:16)

Als degene die wegens moord was aangeklaagd, schuldig bleek, kon geen verzoening noch losprijs hem redden. *'Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden.'* (Genesis 9:6) *'Gij zult voor het leven van een doodslager, die des doods schuldig is, geen losgeld aannemen, maar hij zal zeker gedood worden.'* *'Voor het land kan ten aanzien van het bloed dat daarin vergoten is, geen verzoening worden gedaan dan door het bloed van degene, die het vergoten heeft.'* (Numeri 35:31,33) De veiligheid en heiligheid van het volk eiste dat de zonde van doodslag zwaar gestraft zou worden. Het menselijk leven, dat alleen God schenken kan, moet op heilige wijze beschermd worden.

De vrijsteden, die God aan het oude Israël gegeven had, dienden als een beeld van de toevlucht die in Christus te vinden is. Dezelfde barmhartige Heiland, Die deze tijdelijke vrijsteden aanwees, heeft door het vergieten van Zijn eigen bloed voor de overtreders van Gods wet een Toevluchtsoord geopend, waarheen ze kunnen vluchten om te ontkomen aan de tweede dood. Niets kan de zielen die tot Hem komen om vergiffenis, uit Zijn handen rukken. *'Zo is er dan geen veroordeling voor hen, die in Christus Jezus zijn.'* (Romeinen 8:1) *'Wie zal veroordelen? Christus Jezus is de gestorvene, wat meer is, de Opgewekte, Die ter rechterhand Gods is, die ook voor ons pleit'* (Romeinen 8:34) *'opdat wij, die (tot Hem de) toevlucht genomen hebben, een krachtige aansporing zouden hebben om de hoop te grijpen, die vóór ons ligt.'* (Hebreeënen 6:18)

Wie naar de vrijstad vluchtte, mocht niet treuzelen. Gezin en beroep moesten achtergelaten worden. Er was geen tijd om afscheid van de geliefden te nemen. Zijn leven stond op het spel, en alle andere belangen moesten worden achtergesteld bij dat ene doel - het bereiken van de vrijstad. Vermoeidheid werd vergeten, op moeilijkheden werd geen acht geslagen. De vluchteling mocht geen ogenblik zijn vlucht vertragen, eer hij zich binnen de muren van de stad bevond.

De zondaar is blootgesteld aan het gevaar van de eeuwige dood, zolang hij geen schuilplaats in Christus gevonden heeft; en evenals aarzelen of zorgeloosheid de vluchteling zijn enige kans op het leven kon ontnemen, kunnen uitstel en onverschilligheid de ondergang veroorzaken van de ziel. Satan, de grote vijand, zit elke overtreder van Gods heilige wet op de hielen, en als iemand zich niet van zijn gevaar bewust is en met alle

[447]

ernst bescherming zoekt in de eeuwige schuilplaats, zal hij een prooi worden van de verdelger.

De gevangene die zich buiten de stad waagde, werd overgeleverd aan de bloedwreker. Zo moest het volk leren vasthouden aan de voorschriften die Gods wijsheid had bepaald voor hun veiligheid. Het is niet voldoende als een zondaar gelooft dat in Christus zijn zonden vergeven zijn; hij moet door geloof en gehoorzaamheid in Hem blijven. *'Want indien wij opzettelijk zondigen, nadat wij tot erkenning der waarheid gekomen zijn, blijft er geen offer voor de zonden meer over, maar een vreselijk uitzicht op het oordeel en de felheid van een vuur, dat de wederspanningen zal verteren.'* (Hebreeënen 10:26-27)

Twee stammen van Israël, Gad en Ruben, en de halve stam van Manasse, hadden hun erfenis ontvangen eer ze de Jordaan overstaken. Voor een herdersvolk hadden de uitgestrekte vlakten en rijke bossen van Gilead en Basan een aantrekkingskracht die ze niet vonden in Kanaän, en de twee en een halve stam die hier graag wilden blijven, hadden

beloofd om hun aandeel gewapende manschappen te leveren die met hun broederen over de Jordaan zouden trekken en zouden meestrijden tot ze de erfenis in bezit hadden. Aan deze verplichting hadden ze getrouw voldaan. Toen de tien stammen het land Kanaän binnentrokken, trokken ook 40.000 man *'Rubenieten en Gadieten* en de halve stam Manasse over... zij trokken ten strijde toegerust... naar de vlakten van Jericho.' (Jozua 4:12-13) Jarenlang hadden ze trouw aan de zijde van hun broeders gestreden. Nu was de tijd aangebroken dat ze het land dat ze tot erfdeel hadden gekregen, weer mochten zien. Zoals ze zich hadden verenigd met hun broeders in de strijd, hadden ze ook in de buit gedeeld; en nu keerden ze terug *'met grote schatten en zeer veel vee, met zilver, goud, koper, ijzer en klederen in grote overvloed'*, wat ze moesten delen met hen die achtergebleven waren bij de gezinnen en de kudden.

Nu zouden ze ver van het heiligdom van de Heere wonen, en met een bezwaard hart zag Jozua hen gaan, daar hij wist hoe groot de verleidingen zouden zijn, om te midden van hun afgezonderd en zwervend bestaan de gewoonten van de heidense stammen aan hun grenzen over te nemen.

Terwijl de gedachten van Jozua en van de andere leiders van het volk nog zwaarmoedig waren door angstige voorgevoelens, bereikten hen vreemde berichten. Bij de Jordaan hadden deze paar stammen, niet ver van de plaats waar de Israëlieten op zo wonderlijke wijze de Jordaan hadden overgestoken, een groot altaar opgericht, gelijk aan het brandofferaltaar te Silo. Gods wet had op straffe van de dood de oprichting van een andere plaats van aanbidding verboden buiten het heiligdom. Als het altaar nu v

[448]

oor dat doel was opgericht, zou, als men er niets aan deed, daardoor het volk van het ware geloof worden afgebracht.

De vertegenwoordigers van het volk kwamen te Silo bijeen, en stelden in hun verontwaardiging voor om de overtreders direct de oorlog te verklaren. Dank zij de invloed van enkele meer bezadigde leiders werd besloten eerst een afvaardiging te zenden om van die stammen een verklaring te vragen voor hun handelwijze. Tien vorsten werden gekozen, één uit elke stad. Aan hun hoofd stond Pinehas, die zichzelf had onderscheiden door zijn gedrag te Peor.

De stammen in Gilead waren schuldig, door zonder uitleg zulk een daad te begaan waardoor zulke ernstige verdenkingen waren opgerezen. De gezanten, die zonder meer aannamen dat hun broeders schuldig waren, kwamen hen met scherpe verwijten tegemoet. Ze beschuldigden hen van opstand tegen de Heere, en vroegen hen eraan te denken door welke straffen Israël getroffen was te Peor. Uit naam van geheel Israël zei Pinehas aan de kinderen van Gad en Ruben dat deze, indien ze niet in een land wilden wonen waar ze geen altaar hadden om te offeren, mochten delen in de bezittingen en voorrechten van hun broeders aan de overkant van de Jordaan.

De beschuldigden antwoordden dat het altaar niet bestemd was om daarop te offeren, maar alleen een bewijs was dat ze, hoewel de rivier hen scheidde, hetzelfde geloof bezaten als hun broeders in Kanaän. Ze waren bang geweest dat hun kinderen in de toekomst zouden worden uitgesloten van de tabernakel, omdat ze geen deel hadden aan Israël. Dan zou dit altaar, naar het voorbeeld van het altaar te Silo opgericht, getuigen dat de bouwers ervan ook de levende God aanbaden.

Met grote blijdschap namen de gezanten deze verklaring aan, en brachten direct dit bericht aan degenen die hen gezonden hadden. Alle gedachten aan oorlog werden opgegeven, en het volk verenigde zich in lof en dank aan God.

De kinderen van Gad en Ruben brachten nu op hun altaar een opschrift aan dat het doel aangaf waarom het altaar was opgericht, en ze zeiden: *'Het is een getuige tussen ons, dat de Heere God is.'* Op deze wijze trachtten ze te voorkomen, dat in de toekomst misverstand zou kunnen ontstaan, en trachtten ze weg te nemen wat een aanleiding tot verleiding zou kunnen zijn.

Hoe dikwijls ontstaan moeilijkheden door een onnozel misverstand, zelfs bij hen die door de edelste drijfveren worden aangespoord; en zonder het beoefenen van voorkomendheid en verdraagzaamheid zouden ernstige,

[449]

zelfs noodlottige gevolgen daaruit kunnen voortvloeien. De tien stammen dachten eraan hoe God, in het geval van Achan, het gebrek aan waakzaamheid in het ontdekken van de zonden onder het volk had gestraft. Nu namen ze zich voor om direct te handelen; maar in hun streven een herhaling van hun eerste fout te vermijden waren ze omgeslagen tot het andere uiterste. In plaats van eerst na te gaan hoe de feiten lagen, hadden ze hun broeders zonder meer veroordeeld. Als de mannen van Gad en Ruben op gelijke wijze hadden gehandeld, zou een oorlog onvermijdelijk zijn geweest. Hoewel het van groot belang is dat men moet vermijden laks te zijn in het behandelen van de overtreding, is het van niet minder belang om een hard vonnis en ongegronde verdenkingen te mijden.

Velen die heel gevoelig zijn ten opzichte van dingen die hen zelf aangaan, oordelen te streng over anderen die volgens hun mening dwalen. Door hardheid en verwijten is nog niemand afgebracht van een verkeerde handelwijze; velen worden hierdoor juist verder weggedreven van de goede weg en komen ertoe zich te verharderen tegen hun overtuiging. Een geest van zachtmoedigheid, een vriendelijke, verdraagzame houding, kan de dwalende redden en een menigte van zonden bedekken.

De wijsheid die de Rubenieten en hun metgezellen openbaarden, is de moeite van het navolgen waard. Terwijl ze oprecht trachtten de zaak van het ware geloof te bevorderen, werden ze onjuist beoordeeld en streng berispt; toch koesterden ze geen wrok. Ze luisterden geduldig en vriendelijk naar de beschuldigingen van hun broeders eer ze trachtten zich te verdedigen, en toen maakten ze hun drijfveer duidelijk en bewezen hun onschuld. Zo werd de moeilijkheid, die zulke ernstige gevolgen had kunnen hebben, op vriendschappelijke wijze opgelost.

Zelfs onder onjuiste beschuldigingen moeten degenen die het gelijk aan hun kant hebben, rustig en attent zijn. God is op de hoogte van alles wat door mensen onjuist begrepen of uitgelegd wordt, en we kunnen ons geval Hem rustig in handen geven. Hij zal even zeker het geval oplossen van hen die hun vertrouwen in Hem stellen, als Hij de schuld van Achan bekendmaakte. Zij die door de Geest van Christus worden bezielde, zullen de liefde bezitten die lankmoedig en vriendelijk is.

Het is Gods wil dat éénheid en broederlijke liefde onder Zijn volk zullen bestaan. Het gebed van Christus, kort voor Zijn dood, was dat Zijn discipelen één zouden zijn zoals Hij één is met de Vader, opdat de wereld zou geloven dat God Hem gezonden heeft. Dit ontroerend en wonderbaar gebed heeft ook betrekking op onze tijd; want Jezus bad: *'Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven.'* (Johannes 17:20)

[450]

Hoewel we geen enkel beginsel der waarheid mogen prijsgeven, moet het steeds ons doel zijn deze staat van éénheid te bewaren. Dit is het bewijs van ons discipelschap. Jezus zei:

'Hieraan zullen allen weten, dat gij discipelen van Mij zijt, indien gij liefde hebt onder elkander.' (Johannes 13:35) De apostel Petrus vermaant de gemeente: *'Weest allen éénsgezind, medelijdend, hebt de broeders lief, weest barmhartig en ootmoedig, en vergeldt geen kwaad met kwaad of laster met laster, maar zegent integendeel, wijl gij hiertoe geroepen zijt, dat gij zegen zoudt beërven.'* (1 Petrus 3:8-9)

[451]

Hoofdstuk 49 – Het afscheid van Jozua

Zie Jozua 23 en 24

Toen de veroveringsoorlogen geëindigd waren, had Jozua zich teruggetrokken in de vreedzame omgeving van zijn huis in Timnath-Serah. *'Lange tijd, nadat de Heere Israël rust gegeven had van al zijn vijanden aan alle zijden, ...riep Jozua geheel Israël, zijn oudsten, zijn hoofden, zijn rechters en zijn opzieners samen.'*

Er waren enkelen jaren voorbijgegaan sedert het volk zich gevestigd had, en reeds waren dezelfde zonden merkbaar die vroeger Gods oordelen over Israël hadden gebracht. Toen Jozua voelde, hoe de gebreken van de ouderdom hem begonnen te kwellen, en hij tot het besef kwam dat zijn werk spoedig afgelopen zou zijn, werd hij vervuld met zorg voor de toekomst van zijn volk. Met meer dan vaderlijke zorg richtte hij zich tot hen, toen ze om hem heen stonden. *'Zelf hebt gij gezien', zei hij, 'al wat de Heere, uw God, al deze volken gedaan heeft, om uwentwil. Want de Heere, uw God, heeft zelf voor u gestreden.'* Hoewel de Kanaänieten onderworpen waren, bezaten ze nog een aanzienlijk deel van het land dat aan de Israëlieten beloofd was, en Jozua vermaande zijn volk om zich niet in stille gerustheid te vestigen en het gebod van de Heere, om deze afgodische volken uit te roeien, naast zich neer te leggen.

Over het algemeen genomen maakten de Israëlieten niet veel haast met het uitdrijven van de heidenen. De stammen waren verdeelt naar hun verschillende bezittingen, het leger was ontbonden, en het werd als een moeilijke en twijfelachtige zaak beschouwd de oorlog opnieuw te beginnen. Maar Jozua zei: *'De Heere, uw God Zelf zal hen voor u uitjagen en hen voor u verdrijven, en gij zult hun land in bezit nemen, zoals de Heere, uw God, u heeft toegezegd. Weest zeer standvastig in het onderhouden en volbrengen van alles wat geschreven staat in het wetboek van Mozes, opdat gij daarvan niet afwijkt naar rechts of links.'* Jozua deed een beroep op het volk, dat zij zelf getuigen waren geweest van het feit dat God, voor zover zij aan de voorwaarden hadden voldaan, getrouw Zijn beloften aan hen in vervulling had doen gaan. *'Erkent nu met geheel uw hart en geheel uw ziel, dat niet één van alle goede beloften die de Heere, uw God, u gegeven heeft, onvervuld gebleven is.'* Hij zei hen dat de Heere ook Zijn dreigingen zou waarmaken, zoals Hij Zijn beloften had gehouden. *'Maar zoals al het goede over u gekomen is, dat de Heere, uw God, u beloofd heeft, zo zal de*

[452]

Heere alle kwaad over u brengen, totdat Hij u verdelgt zal hebben uit dit goede land... Wanneer gij het verbond schendt... zal de toorn des Heeren tegen u ontbranden en gij zult welhaast vergaan uit het goede land dat Hij u gegeven heeft.'

Satan misleidt velen met de schoonklinkende theorie dat Gods liefde voor Zijn volk zó groot is, dat Hij de zonde in hen zal verontschuldigen; hij doet het voorkomen dat Gods dreigingen een bepaald doel dienen in Zijn bestuur, en dat ze nooit letterlijk vervuld zullen worden. Maar in Zijn handelwijze met Zijn schepselen heeft God de beginselen van gerechtigheid gehandhaafd, door de zonde in haar ware aard te tonen - door te laten zien dat het gevolg ervan ellende en dood is. Onvoorwaardelijke vergiffenis van zonden heeft nooit bestaan en zal ook nooit bestaan. Een dergelijke vergiffenis zou betekenen dat de beginselen van gerechtigheid, die de grondslagen vormen van Gods gezag, worden losgelaten. De zondeloze werelden zouden ontsteld zijn. God heeft steeds gewezen op de gevolgen van de zonde, en als men geen acht zou slaan op deze waarschuwingen, en deze

niet in vervulling zouden gaan, hoe zouden we dan verzekerd kunnen zijn van de vervulling van Zijn beloften? Deze zogenaamde goedertierenheid die gerechtigheid terzijde schuift, is geen goedertierenheid maar zwakheid.

God schenkt het leven. Vanaf het begin waren Zijn wetten bedoeld om te leven. Maar zonde verbrak de door God vastgestelde orde, en wanorde ontstond. Zolang de zonde bestaat, zijn lijden en dood onafwendbaar. Alleen omdat de Verlosser de vloek van de zonde gedragen heeft voor ons, kan de mens hopen aan de gevolgen van de straf te ontkomen.

Vóór de dood van Jozua hadden de hoofden en de vertegenwoordigers van de stammen, in gehoorzaamheid aan zijn bevel, zich weer verzameld te Sichem. Er was geen plaats in heel het land die zoveel geheiligde herinneringen bezat en hen herinnerde aan Gods verbond met Abraham en Jakob; waar hun aandacht weer werd gevestigd op de plechtige beloften die ze bij hun binnenkomst in Kanaän hadden afgelegd. Hier waren de bergen Ebal en Gerizim, de zwiigende getuigen van deze beloften, die ze nu, in tegenwoordigheid van hun stervende leidsman, zouden vernieuwen. Aan alle kanten waren bewijzen van hetgeen God voor hen had gedaan; hoe Hij hen een land had gegeven waarvoor ze niet hadden gewerkt, en steden die ze niet hadden gebouwd, wijn- en olijfgaarden die ze niet hadden geplant. Jozua nam met hen nog eens de geschiedenis van Israël door, waarbij hij sprak over de wonderbare werken van God, opdat allen een gevoel zouden hebben van Zijn liefde en barmhartigheid en Hem zouden dienen in oprechtheid en waarheid.

[453]

Op bevel van Jozua was de ark uit Silo gehaald. Het was een uiterst plechtige gelegenheid, en dit symbool van Gods tegenwoordigheid zou de indruk die hij op het volk wilde maken, vergroten. Nadat hij Gods goedheid jegens Israël had getoond, riep hij hen op in de Naam des Heeren, om te kiezen wie ze wilden dienen. Sommigen aanbaden nog in stilte afgoden en nu trachtte Jozua hen ertoe te brengen het besluit te nemen deze zonde in Israël uit te bannen. *'Indien het kwaad is in uw ogen, de Heere te dienen,'* zei hij, *'kiest dan heden, wie gij dienen zult.'* Jozua wenste het volk te brengen tot het dienen van God, niet gedwongen, maar vrijwillig. Liefde tot God vormt de grondslag van de godsdienst. Hem te dienen alleen in de hoop op beloning of uit vrees voor straf zou zinloos zijn. Openlijke afval van God zou in Gods oog niet erger zijn dan huichelarij en vormendienst.

De bejaarde leidsman drong bij het volk er op aan om datgene wat hij hen had voorgehouden, goed te overdenken, en te beslissen of ze werkelijk wilden leven als de ontaarde afgodische volken rondom hen. Als het hun kwaad zou schijnen de Heere te dienen, Die de Bron is van alle kracht, de Fontein van alle zegeningen, moesten ze die dag kiezen wie ze wilden volgen - *'de goden die uw vaders gediend hebben'*, vanwaar Abraham geroepen was, *'of de goden der Amorieten, in wier land gij woont.'* Deze laatste woorden hielden een scherp verwijt voor Israël in. De goden van de Amorieten waren niet in staat geweest hun aanbidders te beschermen. Door hun gruwelijke en ontaarde zonden was dat goddeloze volk verdelgt, en het goede land, dat ze bezeten hadden, was aan Gods volk geschonken. Welk een dwaasheid voor Israël om die goden te kiezen ter wille waarvan de Amorieten waren uitgeroeid! *'Ik en mijn huis,'* zei Jozua, *'wij zullen de Heere dienen!'* De heilige ijver die in het hart van de leidsman was, werd aan het volk meegedeeld. Zijn beroep werd zonder aarzelen beantwoord: *'Het zij verre van ons, de Heere te verlaten en andere goden te dienen.'*

'Gij zult niet in staat zijn de Heere te dienen' zei Jozua, *'want Hij is een heilig God... Hij zal uw overtreding en uw zonde niet vergeven.'* Voordat er een blijvende hervorming kon zijn, moest het gehele volk zich bewust zijn van hun onvermogen om van zichzelf God

gehoorzaam te zijn. Ze hadden Zijn wet verbroken, en deze had hen als overtreders veroordeeld, zodat er geen weg tot ontkoming was. Zolang ze op eigen kracht en gerechtigheid vertrouwden, zouden ze onmogelijk vergiffenis van hun zonden kunnen ontvangen; ze konden niet beantwoorden aan de eisen van Gods volmaakte wet, en het was tevergeefs dat ze beloofden God te dienen. **Alleen door**

[454]

geloof in Christus konden ze vergiffenis van zonden en kracht om Gods wet te gehoorzamen, ontvangen. Ze moesten niet langer vertrouwen op eigen inspanningen om de zaligheid te verkrijgen, maar volledig vertrouwen op de verdiensten van de beloofde Verlosser, wilden ze door God aangenomen worden.

Jozua trachtte zijn toehoorders ertoe te brengen goed over hun woorden na te denken en geen beloften te doen die ze niet konden houden. Met diepe ernst herhaalden ze de woorden: *'Neen, maar de Heere zullen wij dienen.'* En om meer kracht bij te zetten aan hun getuigenis, dat ze Jehova gekozen hadden, herhaalden ze hun belofte van trouw: *'De Heere, onze God, zullen wij dienen, en naar Zijn stem zullen wij horen.'*

'Te dien dage sloot Jozua een verbond met het volk en stelde inzetting en recht voor hen vast te Sichem.' Nadat hij een verslag van deze plechtige overeenkomst had geschreven, plaatste hij dit met het boek van de wet naast de ark. En hij richtte een gedenkzuil op, met de woorden: *'Zie, deze steen zal tegen ons tot getuige zijn, want hij heeft al de woorden des Heeren gehoord, die Hij tot ons gesproken heeft. Daarom zal hij tot getuige tegen u zijn, opdat gij uw God niet verloochent.'* Daarop liet Jozua het volk gaan, een ieder naar zijn erfdeel.

Het werk van Jozua voor Israël was voltooid. Hij had de Heere met geheel zijn hart gediend; en in Gods boek wordt hij genoemd *'de knecht des Heeren.'* Het roemrijkste getuigenis van zijn karakter als leidsman is de geschiedenis van de generatie die hij heeft geleid: *'Israël diende de Heere al de dagen van Jozua en al de dagen van de oudsten die Jozua overleefd hebben.'*

[455]

Hoofdstuk 50 – Tienden en gaven

De Hebreëën zonderden een tiende deel van hun inkomen af om de openbare eredienst van God te onderhouden. Mozes had tot Israël gezegd: *'Ook is alle tiende van het land, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, van de Heere; het is de Heere heilig... En alle tienden van runderen en kleinvee, al wat onder de staf doorgaat, het tiende daarvan zal de Heere heilig zijn.'* (Leviticus 27:30,32)

Het geven van een tiende was echter niet ontstaan bij de Israëlieten. Sedert het begin heeft de Heere aanspraak gemaakt op de tiende als iets waarop Hij recht heeft, en deze aanspraak was erkend en geëerbiedigd. Abraham gaf tienden aan Melchizédek, de priester van God, de Allerhoogste. (Genesis 14:20). Jakob, te Bethel als balling en zwerver, beloofde de Heere: *'Van alles wat Gij mij schenken zult, zal ik U stipt de tienden geven.'* (Genesis 28:22) Toen de Israëlieten op het punt stonden een volksbestaan te gaan leiden, werd de wet van de tienden herhaald als één van de door God gegeven instellingen waarvan hun voorspoed afhing van gehoorzaamheid eraan.

Het stelsel van tienden en gaven was bestemd om een grote waarheid aan de mens te leren - dat God de Bron is van alle zegeningen over Zijn schepselen, en dat de mens Hem moet danken voor de goede gaven, waarin Hij voorziet.

'Daar Hij zelf aan allen leven en adem en alles geeft.' (Handelingen 17:25) De Heere zegt: *'Mij behoort al het gedierte van het woud, het vee op de bergen.'* (Psalm 50:10) *'Van Mij is het zilver en van Mij is het goud.'* (Haggai 2:9) God is het, Die de macht geeft om rijkdom te verkrijgen. (Deuteronomium 8:18) Als bewijs van erkentelijkheid dat alle dingen van Hem komen, had God bevolen dat een deel van de overvloed aan Hem zou worden teruggegeven in de vorm van tienden en gaven tot onderhoud van Zijn eredienst.

'Alle tiende is van de Heere.' Hier vinden we dezelfde vorm die gebruikt wordt in het sabbatsgebed. *'De zevende dag is de sabbat van de Heere, uw God.'* (Exodus 20:10) God behield voor Zichzelf een gedeelte van de tijd en de middelen van de mens, en niemand kan ongestraft één van beide voor zichzelf gebruiken.

De tienden moesten uitsluitend gebruikt worden door de Leviëten, de stam die apart gezet was voor de dienst van het heiligdom. Dit was echter niet alles wat aan godsdienstige doelstellingen besteed moest worden. De tabernakel, en later ook de tempel, werd opgericht door vrijwillige gaven,

[456]

en om te voorzien in de noodzakelijke kosten voor herstel en andere uitgaven, had Mozes bevolen dat bij elke volkstelling iedere Israëliet een halve sikkél zou bijdragen voor de dienst van de tabernakel. In de dagen van Nehemia werd jaarlijks een bijdrage gegeven voor dit doel. (Zie Exodus 30:12-16; 2 Koningen 12:4-5; 2 Kronieken 24:4-13; Nehemia 10:32-33) Van tijd tot tijd werden zondoffers en dankoffers aan God gebracht. Deze werden bij de jaarlijkse feesten in groten getale gebracht. En ook voor de armen werd ruimschoots voorziening getroffen.

Zelfs voordat men de tienden kon geven, had men erkend dat God hierop recht had. De eerste vruchten van alles wat op het land rijpte, waren aan Hem gewijd. De eerste wol van de schapen, het eerste gedorst koren, het eerste deel van de olie en de wijn, werden apart gehouden voor God. Dit was ook het geval met de eerstgeborenen van alle dieren; en voor de eerstgeboren zoon werd een losprijs betaald. De eerste vruchten moesten naar de

Heere worden gebracht in het heiligdom en werden dan gewijd aan de dienst van de priesters.

Zo werd het volk steeds eraan herinnerd dat God de Eigenaar was van hun velden, van hun kudden; dat Hij hun zonneschijn en regen zond voor de tijd van zaaien en oogsten, dat alles wat ze bezaten door Hem was geschapen en dat Hij hen rentmeesters van Zijn goederen had gemaakt.

Wanneer de Israëlieten met hun eerste vruchten van het land, van de boomgaard en van de wijngaard, vergaderden bij de tabernakel, werd Gods goedheid in het openbaar erkend. Wanneer de priester de gave aannamen, zei de offeraar, sprekend in de tegenwoordigheid des Heeren: *'Een zwervende Arameeër was mijn vader'*, en beschreef hij het verblijf in Egypte, de verdrukking waaruit God Israël had bevrijd met een uitgestrekte arm, met grote tekenen en wonderen. En hij voegde eraan toe: *'Hij bracht ons naar deze plaats en gaf ons dit land, een land, vloeiende van melk en honing. En nu, zie, ik breng de eerstelingen van de vrucht van het land, dat Gij, Heere, mij gegeven hebt.'* (Deuteronomium 26:5,9-10)

De Hebreeënen moesten ruim een vierde deel van hun inkomsten geven voor godsdienstige en liefdadige doeleinden. Men zou verwachten, dat een dergelijke zware belasting op het bezit van het volk hen tot de bedelstaf brengen zou; maar de getrouwe waarneming van deze geboden was juist één van de voorwaarden voor hun welvaart. Op voorwaarden van hun gehoorzaamheid had God hen beloofd: *'Dan zal Ik, u ten goede, de afvreter dreigen, opdat hij de vrucht van uw land niet verderve en opdat de wijnstok op het veld voor u niet zonder vrucht zij... En alle volken zullen u gelukkig prijzen, omdat gij een land van welbehagen zijt, zegt de Heere der heerscharen.'* (Maleachi 3:11,12)

[457]

Een treffend voorval van de gevolgen van het inhouden van vrijwillige gaven voor het werk van God vinden we in de dagen van de profeet Haggai. Na hun terugkeer uit de ballingschap in Babylon begonnen de joden met de herbouw van de tempel des Heeren; maar toen ze tegenstand ondervonden van hun vijanden, stopten ze met het werk; en een ernstige droogte, waardoor ze in gebrek kwamen, overtuigde hen dat ze nooit de tempelbouw konden voltooien. *'De tijd is nog niet gekomen,'* zeiden ze, *'de tijd, dat des Heeren huis herbouwt worde.'* Maar de Heere zond hen een boodschap door Zijn profeet: *'Is het voor u de tijd om in uw weldoortimmerde huizen te wonen, terwijl dit huis verwoest ligt? Nu dan, zo zegt de Heere der heerscharen, bedenk wat u wedervaren is. Gij hebt veel gezaaid, maar weinig binnengehaald; gij hebt gegeten, maar zonder dat gij verzadigd werd; gij hebt gedronken, maar zonder dat gij voldaan werd; gij hebt u gekleed, maar zonder dat gij warm werd; en wie zich voor loon verhuurde, ontving zijn loon in een doorboorde buidel.'* (Haggai 1:2-6) En dan wordt de reden hiervan genoemd: *'Gij hebt op veel gerekend, maar zie, het liep op weinig uit, en toen gij het binnengehaald had, blies Ik erin. Waarom dat? Spreekt de Heeren der heerscharen. Om Mijn huis, dat verwoest ligt, terwijl gij draaft, ieder voor zijn eigen huis. Daarom heeft de hemel over u de dauw ingehouden, en de aarde haar opbrengst. Ook riep Ik een droogte over het land en de bergen, over het koren, de most en de olie en wat de aardbodem voortbrengt, over mens en dier en alle arbeid der handen.'* (vers 9-12) *'Kwam men bij een hoop van twintig maten, dan waren er slechts tien; kwam men bij de wijnpers om vijftig maten uit de bak te scheppen, dan waren er slechts twintig. Ik sloeg u met brandkoren en met honingdauw, en al het werk van uw handen met hagel.'* (Haggai 2:17-18)

Opgeschrikt door deze waarschuwingen begon het volk met de bouw van Gods huis. Toen kwam het woord des Heeren tot hen: *'Bedenk toch wat voorafgegaan is aan deze dag,*

de vierentwintigste der negende maand, van de dag aan, waarop de tempel des Heeren gegrondvest werd... Van deze dag aan zal Ik zegenen.' (Haggaï 2:19-20)

De wijze man zegt: *'Er zijn er, die uitstrooien en toch nog meer verkrijgen; terwijl anderen meer inhouden dan recht is en toch gebrek lijden.'* (Spreuken 11:24) Dezelfde les wordt door de apostel Paulus onderwezen: *'Wie karig zaait, zal ook karig oogsten, en wie mildelijk zaait, zal ook mildelijk oogsten... En God is bij machte alle genade in u overvloedig te schenken, opdat gij, in alle opzichten te allen tijde van alles genoegzaam voorzien, in alle goed werk overvloedig moogt zijn.'* (2 Korinthe 9:6,8)

[458]

God wilde dat het volk Israël het licht zou laten schijnen op alle inwoners van de aarde. Door het onderhouden van Zijn openbare eredienst zouden ze getuigen van het bestaan en de heerschappij van de levende God. En het was hun voorrecht deze eredienst te onderhouden, als uiting van hun trouw en liefde voor Hem. De Heere heeft bepaald dat het verbreiden van het licht en de waarheid op aarde zal afhangen van de inspanning en de offers van hen die deel hebben aan de hemelse gave. Hij had de engelen als boodschappers van Zijn waarheid kunnen zenden; Hij had Zijn wil kunnen bekendmaken zoals Hij de wet verkondigde van de Sinaï, op duidelijke hoorbare wijze; maar in Zijn oneindige liefde en wijsheid wilde Hij mensen gebruiken als medewerkers, door hen voor dit werk te kiezen.

In de dagen van Israël waren tienden en vrijwillige gaven nodig voor het onderhoud van Gods werk. Zou Gods volk in deze tijd minder geven? Het beginsel, door Christus vastgelegd, is dat onze gaven in overeenstemming moeten zijn met het licht en de voorrechten die we genieten. *'Aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal des te meer worden gevraagd.'* (Lucas 12:48) En tot Zijn discipelen zei de Heiland, toen Hij hen uitzond: *'Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet.'* (Mattheüs 10:8) Naarmate onze zegeningen en voorrechten toenemen - vooral als we het onvergelijklijk offer van Gods Zoon voor ogen hebben - moet dan niet onze dankbaarheid zich uiten in het overvloediger geven zodat anderen de boodschap van zaligheid kunnen horen? Naarmate het Evangeliewerk groeit, is er meer nodig dan vroeger het geval was; en hierdoor is de wet van de tienden en de offeranden van groter betekenis dan onder het Hebreeuwse bestuur. Als Gods volk vrijwillig Zijn werk zou ondersteunen door vrijwillige gaven, in plaats van zijn toevlucht te nemen tot onchristelijk en onheilige gebruiken om de schatkist te vullen, zou God geëerd worden, en veel meer zielen zouden voor Christus worden gewonnen.

Het plan van Mozes om gelden bijeen te brengen voor de bouw van de tabernakel had veel succes. Er was geen aansporing nodig. Hij gebruikte ook geen middelen waarvan de kerken in onze tijd zo vaak gebruik maken. Hij maakte geen feest. Hij nodigde het volk niet uit voor vermaak, dansen of andere vermakelijkheden; hij hield geen loterij, of iets van dien aard, om middelen te verkrijgen voor de bouw van de tabernakel. De Heere gaf Mozes bevel de Israëlieten te vragen hun gaven te brengen. Hij moest deze gaven aannemen van ieder die ze vrijwillig en van ganser harte kwam brengen. En er werd zoveel gegeven, dat Mozes het volk moest vragen niet meer te brengen, want er was meer dan gebruikt kon worden.

[459]

God heeft de mens aangesteld als Zijn rentmeester. De goederen die Hij hun in handen heeft gegeven, zijn de middelen die Hij nodig heeft voor de verkondiging van het Evangelie. Aan hen die zich getrouwe rentmeesters tonen, zal Hij meer toevertrouwen. De

Heere zegt: *'Wie Mij eren, zal Ik eren.'* (1 Samuël 2:30) *'God heeft de blijmoedige gever lief'* (2 Korinthe 9:7), en als Zijn volk met dankbare harten hun gaven en offeranden brengt, niet met tegenzin, of gedwongen, zal Zijn zegen op hen rusten, zoals Hij beloofd heeft. *'Brengt de gehele tiende naar de voorraadkamer, opdat er spijs zij in Mijn huis; beproefd Mij toch daarmede, zegt de Heere der heerscharen, of Ik dan niet voor u de vensters van de hemel zal openen en zegen in overvloed over u uitgieten.'* (Maleachi 3:10)

[460]

Hoofdstuk 51 – Gods zorg voor de armen

Om de bijeenkomsten van het volk voor godsdienstige vergaderingen te bevorderen, en ook om voor de armen te zorgen, werd een tweede tiende van alle inkomsten gevraagd. Voor de eerste tiende had de Heere gezegd: *'Ik geef hun [de Levieten] alle tienden in Israël als erfdeel.'* (Numeri 18:21) Maar van de tweede tiende had Hij gezegd: *'Gij zult voor het aangezicht van de Heere, uw God, in de plaats die Hij verkiezen zal om Zijn Naam daar te doen wonen, eten de tiende van uw koren, uw most en uw olie, en de eerstelingen van uw runderen en van uw kleinvee, opdat gij de Heere, uw God, uw leven lang leert vrezen.'* (Deuteronomium 14:23,29; 16:11-14) Deze tienden, ofwel een gelijkwaardig bedrag in geld, moesten ze twee jaar achtereen brengen naar de plaats waar het heiligdom zich bevond. Nadat ze God een dankoffer hadden gebracht, en aan de priester een deel hadden afgedragen, moesten de offeraars de rest besteden aan een godsdienstige feestmaaltijd, waaraan de Leviet, de vreemdeling, de wees, en de weduwe, moest deelnemen. Zo werden de dankoffers en de feestmaaltijden bij de jaarlijkse feesten geregeld, en kwamen de mensen in aanraking met de priesters en Levieten, om onderricht en bemoediging in het dienen van God te ontvangen.

Elk derde jaar echter werd deze tweede tiende thuis besteed aan het onderhoud van de Leviet en van de arme, zoals Mozes had gezegd: *'Opdat zij eten en zich verzadigen in uw steden.'* (Deuteronomium 26:12) Deze tiende verschaftte een fonds voor liefdadige doeleinden.

Voor de armen werd nog verder gezorgd. Behalve het erkennen van Gods aanspraken, worden de wetten van Mozes vooral gekenmerkt door de vrijgevege, liefderijke en gastvrije geest, geopenbaard jegens de armen. Hoewel God beloofd had dat Hij Zijn volk rijk zou zegenen, was het niet Zijn bedoeling dat armoede onder hen geheel en al onbekend zou zijn. Hij had gezegd dat de armen altijd bij hen zouden zijn. Er zouden onder Zijn volk altijd mensen zijn die behoefte zouden hebben aan medeleven, liefde en weldadigheid. Evenals nu, was men onderworpen aan ziekte, tegenslag en het verlies van bezittingen, zolang ze echter de aanwijzingen volgden die God gegeven had, zouden er geen bedelaars of mensen die honger hadden in hun midden zijn.

[461]

Gods wet verschaftte aan de armen een bepaald deel van de opbrengst van de bodem. Als iemand honger had, mocht hij naar de akker of naar de wijngaard van zijn buurman gaan, en graan of vruchten eten tot hij geen honger meer had. Op grond van dit gebruik plukten de discipelen aren en aten het koren, toen zij op een sabbatdag door het gezaaide gingen.

Datgene wat na de oogst achterbleef op de akker of in de wijngaard, was voor de armen. *'Wanneer gij de oogst op uw akker binnenhaalt',* had Mozes gezegd, *'en een garve op de akker vergeet, dan zult gij niet teruggaan om die weg te halen... Wanneer gij uw olijven afslaat, zult gij de takken niet nog eens afzoeken... Wanneer gij de oogst van uw wijngaard inzamelt, zult gij niet nog eens een nalezing houden; voor de vreemdeling, de wees en de weduwe zal dit zijn. Gij zult gedenken, dat gij in het land Egypte slaaf geweest zijt.'* (Deuteronomium 24:19-22; Leviticus 19:9-10)

Elk zevende jaar werd er voor de armen bijzonder gezorgd. Het sabbatjaar, zoals het genoemd werd, begon na de oogst. In de zaaitijd, die op de oogst volgde, mocht het volk niet zaaien; ze moesten niets doen aan de wijngaarden en geen oogst verwachten. Van

datgene wat het land vanzelf voortbracht, mochten ze eten, maar ze moesten er niets van opslaan in hun schuren. De opbrengst van dat jaar was voor de vreemdeling, de wees en de weduwe, zelfs voor de dieren van het veld. (Exodus 23:10,11; Leviticus 25:5)

Maar als het land in normale omstandigheden genoeg voortbracht voor de noden van het volk, hoe moesten ze dan bestaan in het jaar waarin geen oogst werd binnengehaald? Hiervoor had God ruimschoots voorzieningen getroffen. *'Ik zal Mijn zegen in het zesde jaar over u gebieden,'* had Hij gezegd, *'dat het u een opbrengst geve voor drie jaren. In het achtste jaar zult gij zaaien, maar van de vorige oogst eten, tot het negende jaar; totdat de oogst daarvan binnenkomt, zult gij van de vorige eten.'* (Leviticus 25:21-22)

Het in acht nemen van het sabbatjaar moest een zegen zijn voor het land en voor het volk. De grond, die een seizoen lang niet bewerkt werd, zou later des te overvloediger voortbrengen. Het volk was vrij van de arbeid op het land; en hoewel er verschillende werkzaamheden waren te doen in deze tijd, hadden allen meer vrijheid, zodat ze gelegenheid hadden nieuwe krachten op te doen voor het werk in de komende jaren. Ze hadden meer tijd voor nadenken en bidden, voor de studie van de leerstellingen en geboden des Heeren, en voor het onderrichten van hun gezinnen.

In het sabbatjaar moest de Hebreeuwse slaaf in vrijheid gesteld worden en hij mocht niet ledig worden heengezonden. Gods bevel was: *'Wanneer gij hem vrij laat weggaan, zult gij hem niet met lege handen laten gaan. Gij zult hem met mildheid meegeven van uw kleinvee, van uw dors-*

[462]

vloer en uw perskuip; van datgene waarmee de Heere, uw God, u gezegend heeft, zult gij hem geven.' (Deuteronomium 15:13-14)

Het daggeld van de arbeider moest prompt betaald worden: *'Gij zult de arme, behoeftige dagloner niet hard behandelen, hetzij hij behoort tot uw broeders, hetzij tot de vreemdelingen, die zich in uw land, in uw steden zullen bevinden... Op de dag zelf zult gij zijn loon uitbetalen, de zon mag daarover niet ondergaan, omdat hij behoeftig is en er dus naar uitzielt.'* (Deuteronomium 24:14-15)

Bijzondere aanwijzingen werden gegeven over de behandeling van hen die aan hun meesters ontvlucht waren: *'Gij zult een slaaf, die van zijn meester naar u gevlucht is, niet aan zijn meester uitleveren; bij u, in uw midden, mag hij blijven waar hij verkiest, in één uwer steden, waar het hem goeddunkt; gij zult hem niet hard behandelen.'* (Deuteronomium 23:15-16)

Voor de armen was het zevende jaar een jaar waarin hun schulden werden kwijtescholden. De Hebreeën moesten altijd klaarstaan hun behoeftige broeders te helpen door hun geld te lenen zonder rente te vragen. Van een arme rente te nemen was nadrukkelijk verboden: *'Wanneer uw broeder verarmd en zich bij u niet meer staande kan houden, dan zult gij hem - vreemdeling en bijwoner - ondersteunen, opdat hij bij u in het leven blijve. Gij zult geen rente of winst van hem nemen, maar gij zult voor uw God vrezen, opdat uw broeder bij u in het leven blijve. Gij zult hem uw geld niet op rente geven noch uw voedsel tegen winst.'* (Leviticus 25:35-37) Als de schuld in het jaar van vrijlating nog niet betaald was, kon deze niet meer opgeëist worden. Het volk werd met nadruk gewaarschuwd tegen het onthouden van hun hulp aan hun broeders op grond hiervan: *'Wanneer er onder u een arme mocht zijn, één van uw broeders,... dan zult gij uw hart niet verstokken noch uw hand gesloten houden voor uw arme broeder... Neem u ervoor in acht, dat in uw hart niet de lage gedachte opkomt: het zevende jaar, het jaar der kwijtschelding, nadert - waardoor gij onbarmhartig wordt jegens uw broeder, en gij hem niets geeft, zodat hij tegen u tot de Heere roept en gij u bezondigt... Want armen zullen nooit in het land ontbreken; daarom gebied Ik u*

aldus: Gij zult uw hand wijd openen voor uw broeder, voor de ellendige en de arme in uw land', 'en hem met mildheid lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt.' (Deuteronomium 15:7-9,11,8)

Niemand behoefde bang te zijn dat zijn vrijgevigheid hem tot de bedelstaf zou brengen. Gehoorzaamheid aan Gods geboden zou zeker voorspoed brengen. *'Gij zult aan vele volken lenen',* had God gezegd, *'maar zelf zult gij niet ter leen ontvangen; gij zult over vele volken heersen, maar over u zullen zij niet heersen.'* (Deuteronomium 15:6)

[463]

Na *'zeven jaarweken, zeven maal zeven jaren'* - kwam het grote jaar van bevrijding - *'een jubeljaar'.* *'Dan zult gij de bazuin doen rondgaan door uw ganse land. Gij zult het vijftigste jaar heiligen en vrijheid in het land afkondigen voor al zijn bewoners, een jubeljaar zal het voor u zijn, dan zal ieder van u tot zijn bezitting en tot zijn geslacht terugkeren.'* (Leviticus 25:8,9-10)

Op de tiende dag van de zevende maand, op de Verzoendag, zou de bazuin van het jubeljaar geblazen worden. In heel het land, waar ook maar joden woonden, werd het geluid gehoord, en werden alle kinderen van Jakob opgeroepen om het jaar van vrijheid te verwelkomen. Op de Grote Verzoendag werd verzoening gedaan voor alle zonden van geheel Israël, en vol blijdschap verwelkomden de mensen het jubeljaar.

Evenals in het sabbatjaar mocht het land niet bezaaid of geoogst worden, en de opbrengst ervan werd beschouwd als het rechtmatig bezit van de armen. Bepaalde klassen Hebreeuwse slaven - allen die niet vrijgelaten waren in het sabbatjaar - werden nu vrijgelaten. Maar wat het jubeljaar vooral kenmerkte, was de teruggave van alle bezittingen aan de oorspronkelijke eigenaars. Op Gods bevel was het land door het lot verdeeld. Na deze verdeling mocht niemand zijn bezit verhandelen. Ook mocht hij zijn land niet verkopen, tenzij armoede hem daartoe dwong, en als hij of één van zijn verwanten het wilde terugkopen, mocht de koper dit verzoek niet afslaan; en als het niet teruggekocht werd, zou de koper het tijdens het jubeljaar moeten teruggeven aan de eerste eigenaar.

De Heere had aan Israël gezegd: *'Het land zal niet voor altijd verkocht worden, want het land is van Mij, en gij zijt vreemdelingen en bijwoners bij Mij.'* (Leviticus 25:23) Het volk moest doordringen zijn van het feit dat het Gods land was, wat ze een tijd lang mochten bezitten; dat Hij de rechtmatige Eigenaar was, en dat Hij bijzondere voorzieningen getroffen had voor de armen en ongelukkigen. Allen moesten zich bewust zijn dat de armen evenveel recht hebben op een plaats in Gods wereld als de rijken. Deze voorzieningen trof God, onze barmhartige Schepper, om het lijden te verlichten, een straal van hoop te doen schijnen, een lichtstraal te brengen in het leven van hen die verlaten en arm waren.

De Heere wilde dat de buitensporige liefde voor bezittingen en macht een halt toeroepen. Groot kwaad zou het gevolg zijn van het verzamelen van rijkdommen door één bepaalde klasse, terwijl anderen armoede leden. Als er geen beperking was, zou de macht van de rijken een monopolie worden, en zouden de armen, die in Gods oog evenveel waarde hadden, door hun welgestelde broeders behandeld worden als minderwaardig. Dit gevoel van verdrukking zou de armen in opstand brengen. Er zou een ge-

[464]

voel van wanhoop en bitterheid ontstaan, waardoor ten slotte de maatschappij zou ontaarden en de deur geopend zou worden voor alle mogelijke misdaden. De bepalingen die God had vastgesteld, waren bedoeld om sociale gelijkheid aan te moedigen. De

voorzieningen van het sabbat- en het jubeljaar zouden in grote mate rechtzetten wat gedurende de tussenliggende jaren in sociaal en politiek opzicht verkeerd was gegaan.

Deze maatregelen waren bedoeld om zowel rijken als de armen te zegenen. Ze zouden hebzucht en een streven naar zelfverheffing tegengaan, en een geest van weldadigheid kweken; en door goedwillende gevoelens en vertrouwen te kweken tussen alle klassen zou maatschappelijke orde en openbaar gezag bevorderd worden. Wij zijn allen nauw met elkander verbonden, en wat we kunnen doen om anderen goed te doen en te verheffen, zal zijn terugslag hebben in zegen op ons eigen leven. De wet van wederzijdse afhankelijkheid geldt voor heel de maatschappij. De armen zijn niet minder afhankelijk van de rijken dan omgekeerd ook het geval is. Terwijl de ene klasse deelt in de zegeningen, die God gegeven heeft, heeft de andere klasse het nodig dat ze gebruik kan maken van de trouwe dienst, het verstand en de spieren, die het kapitaal vormen van de armen.

Rijke zegeningen waren beloofd aan Israël op voorwaarde van gehoorzaamheid aan Gods aanwijzingen. *'Ik zal u te rechter tijd uw regens geven,'* had Hij gezegd, *'zodat het land zijn opbrengst geeft en het geboomte des velds zijn vrucht draagt; de dorstijd zal bij u duren tot de wijnoogst, en de wijnoogst tot de zaaitijd; gij zult uw brood eten tot verzadiging en veilig in uw land wonen. En Ik zal vrede in het land geven, zodat gij nederliggen zult, zonder dat iemand u opschrikt; Ik zal de wilde dieren uit het land uitroeien, en het zwaard zal uw land niet teisteren... Ik zal in uw midden wandelen en u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn..... Maar indien gij naar Mij niet luistert en al deze geboden niet doet... En Mijn verbond verbreekt, ...zult gij tevergeefs uw zaad zaaien, want uw vijanden zullen het eten. Ik zal Mijn aangezicht tegen u keren, zodat gij voor uw vijanden geslagen zult worden, en die u haten, zullen over u heersen, en gij zult vluchten, zonder dat iemand u vervolgt.'* (Leviticus 26:4-17)

Met groot enthousiasme staan velen de mening voor dat allen eenzelfde aandeel in Gods zegeningen moeten hebben. Maar dit was niet de bedoeling van de Schepper. Verschil van standen is één van de middelen waardoor God het karakter wil beproeven en ontwikkelen. Toch is het ook Zijn wens dat allen die wereldse goederen hebben, zich alleen rentmees-

[465]

ters daarvan zullen beschouwen, aan wie middelen zijn toevertrouwd om deze te gebruiken voor het welzijn van behoeftigen en lijdenden.

Christus heeft gezegd dat we de armen altijd met ons zullen hebben, en Hij verenigd Zijn belangen met die van Zijn lijdend volk. Het hart van de Verlosser voelt mee met de armste en nederigste van Zijn kinderen op aarde. Hij zegt ons dat ze Zijn vertegenwoordigers op aarde zijn. Hij heeft ze in ons midden geplaatst om in ons hart de liefde te wekken die Hij voelde voor de lijdenden en de verdrukten. Medelijden en goedheid die aan hen bewezen worden, beschouwt Christus alsof dit Hem wordt aangedaan. Elke daad van wreedheid of nalatigheid jegens hen wordt gezien alsof dit Christus wordt aangedaan.

Als de wet die God gegeven had voor het welzijn van de armen, altijd gehoorzaamd was, hoe geheel anders zou dan de tegenwoordige toestand op zedelijk, geestelijk en stoffelijk gebied zijn! Zelfzucht en eigenbelang zouden niet op een wijze geopenbaard worden als nu het geval is, maar iedereen zou rekening houden met het geluk en het welzijn van anderen; en gebrek, zoals nu in vele landen gezien wordt, zou niet bestaan.

De beginselen die God gegeven heeft, zouden het vreselijk kwaad verhinderd hebben dat altijd geleid heeft tot de verdrukking van de armen, en tot de achterdocht en de haat van de armen ten opzichte van de rijken. Terwijl ze het vergaren van rijkdommen

zouden tegengaan, en verhinderen dat men zich te buiten zou gaan aan onbeperkte weelde, zouden ze tevens de onkunde en ontaarding hebben verhinderd van talloos velen die nu onderbetaald worden om deze enorme fortuinen op te bouwen. Ze zouden een vreedzame oplossing brengen voor de problemen die nu de wereld dreigen te vullen met wanorde en bloedvergieten.

[466]

Hoofdstuk 52 – De jaarlijkse feesten

Zie Leviticus 23

Elk jaar kwam Israël driemaal samen bij het heiligdom om te aanbidden. (Exodus 23:14-16) Gedurende enige tijd was Silo de plaats van deze bijeenkomsten; later werd Jeruzalem het middelpunt van de eredienst van het volk, en hier kwamen de stammen samen voor deze plechtigheden.

Het volk woonde te midden van woeste, oorlogszuchtige stammen, die begerig naar hun land zagen; toch kregen driemaal per jaar alle gezonde mannen en allen onder het volk die de reis konden maken, opdracht hun huizen te verlaten om samen te komen in de vergaderplaats in het midden van het land. Wat zou hun vijanden verhinderen al deze verlaten huizen met vuur en te zwaard te verwoesten? Wat zou een inval verhinderen in het land, waardoor Israël door de vijand in ballingschap zou worden weggevoerd? God had beloofd Zijn volk te beschermen: *'De Engel des Heeren legt Zich rondom wie Hem vrezen, en redt hen.'* (Psalm 34:8) Terwijl de Israëlieten opgegaan waren om te aanbidden, zou Gods macht hun vijanden bedwingen. God had beloofd: *'Ik zal volken voor uw aangezicht verdrijven en uw gebied ruim maken; en niemand zal uw land begeren, wanneer gij opgaat, om voor het aangezicht van de Heere, uw God, te verschijnen driemaal in het jaar.'* (Exodus 34:24)

Het eerste van deze feesten, het Pascha, het feest der ongezuurde broden, viel in de maand Abib, de eerste maand van het joodse jaar, wat overeenkomt met eind maart, begin april. De winterkoude was voorbij, de late regen was opgehouden, en heel de natuur verheugde zich in de frisheid en de schoonheid van het voorjaar. Het gras op de heuvels was groen, en wilde bloemen versierden overal de velden. De maan, die bijna vol was, maakte de avonden heerlijk. Dat seizoen werd zo prachtig door de dichter beschreven:

'Want zie, de winter is voorbij, de regen is over, verdwenen. De bloemen vertonen zich op het veld, de zangtijd is aangebroken, en 't gekir van de tortel wordt gehoord in ons land. De vijgenboom laat zijn vroege vrucht zwellen, en de wijnstokken in bloei geven geur.' (Hooglied 2:11-13)

In heel het land maakte groepen pelgrims zich gereed voor de reis naar Jeruzalem. Herders van de kudden, veehoeders van de bergen, vissers

[467]

van de Zee van Galilea, boeren van het veld, en zonen van de profeten van hun scholen - allen richtten hun schreden naar de plaats waar Gods heerlijkheid werd geopenbaard. Ze reisden niet lang achtereen, want velen gingen te voet. De karavanen werden steeds groter, naarmate men de heilige stad naderde.

De blijde natuur wekte vreugde in de harten van Israël en bracht dank aan de Gever van al dit goede. De prachtige Hebreeuwse psalmen werden gezongen, waarin de heerlijkheid en majesteit van de Heere werd verheven. Bij het geluid van de bazuin zongen honderden stemmen, begeleid door cimbalen, in luide koren:

'Ik was verheugd toen men mij zeide: Laten wij naar het huis des Heeren gaan. Onze voeten staan in uw poorten, o Jeruzalem..., waarheen de stammen opgaan, de stammen des Heeren. Een voorschrift... is het de Naam des Heeren te loven... Bidt Jeruzalem vrede toe; mogen wie u liefhebben, rust genieten.' (Psalm 122:1-6)

Als ze rondom zich de heuvels zagen waar vroeger de heidenen hun altaren hadden, zongen de Israëlieten:

'Ik hef mijn ogen op naar de bergen: Vanwaar zal mijn hulp komen? Mijn hulp is van de Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft.' (Psalm 121:1-2)

'Wie op de Heere vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt, maar voor altoos blijft. Rondom Jeruzalem zijn bergen; zo is de Heere rondom Zijn volk van nu aan tot in eeuwigheid.' (Psalm 125:1-2)

Als ze de bergen beklommen en de heilige stad zagen, blikten ze vol ontzag op de menigte aanbidders die hun weg zochten naar de tempel. Ze zagen hoe de wierook opsteeg, en als ze de bazuinen hoorden van de Levieten die de geheiligde dienst aankondigden, werden ze door de bezieling van het moment aangegrepen, en zongen:

'Groot is de Heere en hoog te loven in de stad van onze God zijn heilige berg. Schoon door Zijn verhevenheid, een vreugde voor de ganse aarde is de berg Sion, ver in het noorden, de stad van de grote Koning.'

'Vrede zij binnen uw muur, rust in uw burchten.'

'Ontsluit mij de poorten der gerechtigheid, ik zal daardoor binnengaan, ik zal de Heere loven.'

[468]

'Mijn geloften zal ik de Heere betalen in de tegenwoordigheid van al Zijn volk, in de voorhoven van het huis des Heeren, in uw midden, o Jeruzalem. Halleluja.'
(Psalm 48:2,3; 122:7; 118:19; 116:18,19)

Alle huizen in Jeruzalem stonden open voor de pelgrims, en kamers werden kosteloos ter beschikking gesteld; maar dit was nog niet genoeg voor de grote menigte, en tenten werden opgericht op elke beschikbare ruimte binnen de stad en op de omringende heuvels.

Op de veertiende dag van de maand, in de avond, werd het Pascha gevierd, waarmee de bevrijding uit de slavernij van Egypte werd herdacht, en waardoor in geloof werd gewezen op het Offer dat van de slavernij van zonde zou bevrijden. Toen de Heiland Zijn leven op Golgotha gaf, hield de betekenis van het Pascha op, en werd het Avondmaal ingesteld als gedachtenis aan dat gebeuren, waarvan het Pascha een type was geweest.

Het Pascha werd gevolgd door de zeven dagen van ongezuurde broden. De eerste en de zevende dag waren dagen van heilige bijeenkomsten, waarop geen werk gedaan mocht worden. Op de tweede dag van het feest werden de eerste vruchten van de oogst van dat jaar de Heere voorgesteld. Gerst was het eerste graan dat in Palestina rijp was, en bij het begin van het feest was het begonnen te rijpen. Een schoof van dit koren werd door de priester bewogen voor Gods altaar, als erkenning dat alles van Hem was. Eerst na deze dienst werd de oogst binnengehaald.

Vijftig dagen na het offeren van de eerste vruchten kwam het Pinksterfeest, ook het oogstfeest, of het wekenfeest genoemd. Als uiting van hun dank aan God voor het graan als voedsel werden twee broden, met zuurdeeg gebakken, aan God gebracht. Het Pinksterfeest duurde slechts één dag, die aan godsdienstige plechtigheden was gewijd.

In deze zevende maand kwam het Loofhuttenfeest, of het feest van inzameling. Door dit feest erkende men in de opbrengst van de boomgaarden, de olijf- en de wijngaarden Gods milddadigheid. Het was het laatste oogstfeest van het jaar. Het land had zijn vrucht voortgebracht, de oogst was in de schuren gebracht, de vruchten, de olie en de wijn waren opgeslagen, de eerste vruchten waren afgezonderd, en nu kwam het volk met zijn gaven om dank te brengen aan God, Die hen zo overvloedig gezegend had.

Dit feest was voornamelijk een feest van blijdschap. Het vond plaats na de Grote Verzoendag, toen heel het volk de verzekering had gekregen dat hun zonden niet meer gedacht zouden worden. Nu kwamen ze, in vrede met God, om Zijn goedheid te erkennen

en Hem lof te brengen voor Zijn barmhartigheid. Het werk van de oogst was voltooid, de zorgen voor het nieuwe jaar drukten hen nog niet, en vrij van zorg kon het volk zich

[469]

bezighouden met de geheiligde, vreugdevolle invloeden van dit uur. Hoewel alleen vaders en zonen op deze bijeenkomsten moesten verschijnen, waren zover dat mogelijk was, hele gezinnen aanwezig, en de dienstknechten, de Levieten, de vreemdelingen en de armen werden door hen onthaald.

Evenals het Pascha was het Loofhuttenfeest een herdenkingsfeest. Als herinnering aan hun woestijnreis verlieten de mensen hun huizen en woonden in hutten, of priëlen, die gemaakt waren van *'takken van palmen en twijgen van loofbomen en van beekwilgen'*. (Leviticus 23:40,42,43)

De eerste dag was een dag van heilige samenroeping, en aan de zeven dagen van het feest werd een achtste toegevoegd, die op gelijke wijze werd doorgebracht.

Op deze jaarlijkse bijeenkomsten werden de harten van jong en oud bemoedigd in het dienen van God, terwijl de gemeenschap van het volk met hun broeders uit de verschillende delen van het land de banden, die hen met elkaar en met God verbonden, verstevigde. Voor Gods volk in deze tijd zou het goed zijn zo'n Loofhuttenfeest te hebben - een blijde gedachtenis aan de zegeningen die God hen geschonken heeft. Zoals de kinderen van Israël de bevrijding herdachten die God voor hun vadersen bewerk had, en zich Zijn wonderbare leiding herinnerden gedurende hun woestijnreis van Egypte, zouden ook wij vol dankbaarheid moeten denken aan de verschillende manieren die Hij gebruikt heeft om ons uit de wereld te leiden, uit het duister van dwaling naar het kostelijk licht van Zijn genade en waarheid.

Voor hen die op grote afstand van de tabernakel woonden, moet meer dan een maand nodig zijn geweest om deze jaarlijkse feesten bij te wonen. Dit voorbeeld van toewijding aan God moet aantonen welk een nadruk gelegd moet worden op het belang van godsdienstoefeningen en de noodzaak van het prijsgeven van onze zelfzuchtige, wereldse belangen voor geestelijke en eeuwige belangen. We lijden verlies als we het voorrecht van samenkomen om elkaar te versterken en te bemoedigen in het dienen van God, nalaten. De waarheden van Zijn Woord verliezen hun kracht en betekenis voor ons. Onze harten worden niet langer verlicht en verlevendigd door de heiligende invloed, en ons geestelijk leven verkwijnd. In onze omgang als christenen gaat veel verloren door het gebrek aan medeleven met elkaar. Wie zichzelf opsluit, vervult niet de plaats die God hem heeft aangewezen. Wij zijn allen kinderen van de hemelse Vader, en van elkaar afhankelijk voor ons geluk. De aanspraken van God en de mens gelden voor ons. De juiste oefening van de maatschappelijke elementen van

[470]

onze aard maakt ons belangstellend naar het wel en wee van onze broeders, en stelt ons in de gelegenheid ons geluk te vinden in het brengen van een zegen aan anderen.

Het Loofhuttenfeest was niet alleen een herdenking, maar zag ook naar de toekomst. Niet alleen herinnerde het aan de woestijnreis, maar als een oogstfeest herdacht het ook de inzameling van de vruchten van de aarde, en wees heen naar die grote dag, wanneer de Heer van de oogst Zijn maaiers zal uitzenden om het onkruid te binden en te verbranden, terwijl de tarwe in Zijn schuur wordt gebracht. In die tijd zullen de goddelozen worden verdelgd. Ze zullen worden als *'hadden zij nooit bestaan.'* (Obadja 16) Iedere stem in het heelal zal in een massaal koor God loven. Johannes zegt: *'En alle schepsel in de hemel en*

op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, Die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden.' (Openbaring 5:13)

Op het Loofhuttenfeest loofde het volk van Israël God, terwijl ze zich herinnerden hoe Hij barmhartig was geweest door hen te verlossen uit de slavernij van Egypte, en teder voor hen gezorgd had tijdens hun reis door de woestijn. Ze verheugden zich over de wetenschap dat hun zonden vergeven waren en dat God hen had aangenomen, wat tot uiting kwam in de Grote Verzoendag, die juist voorbij was. Maar als de verlost des Heeren veilig in het hemels Kanaän gebracht zullen zijn - voor altijd bevrijd van de slavernij van de vloek waaronder *'tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is'* (Romeinen 8:22) - zullen ze zich verheugen *'met een onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde.'* (1 Petrus 1:8) Het grote verzoeningswerk van Christus voor de mens zal dan voltooid zijn, en hun zonden zullen voor altijd zijn weggedaan.

'De woestijn en het dorre land zullen zich verblijden, de steppe zal juichen en bloeien als een roos; zij zal welig bloeien en juichen, ja, juichen en jubelen. De heerlijkheid van de Libanon is haar gegeven, de luister van de Karmel en van Saron; zij zullen aanschouwen de heerlijkheid des Heeren, de luister van onze God.'

'Dan zullen de ogen der blinden geopend en de oren der doven ontsloten worden; dan zal de lamme springen als een hert en de tong van de stomme zal jubelen; want in de woestijn zullen wateren ontspringen en beken in de steppe, en het gloeiende zand zal tot een plas worden en het dorstige land tot waterbronnen; waar de jakhalzen verblijven en legeren, zal gras met riet en biezen zijn. Daar zal een gebaande weg zijn, die de heilige weg genaamd wordt; geen onreine zal die betreden; maar hij zal alleen voor hen zijn; reizigers noch dwazen zullen

[471]

en erop dolen. Daar zal geen leeuw zijn en geen verscheurend dier zal daarop komen; zij worden daar niet gevonden. Maar de verlost wandelen daarop; de vrijgekochten des Heeren zullen wederkeren en met gejubel in Sion komen; eeuwige vreugde zal op hun hoofd zijn, blijdschap en vreugde zullen zij verkrijgen, maar kommer en zuchten zullen wegvlieden.' (Jesaja 35:1,2,5-10)

[472]

Hoofdstuk 53 – De eerste richters

Zie Richteren 6-8,10

Na hun vestiging in Kanaän hadden de stammen geen krachtige pogingen gedaan de verovering van het land te voltooien. Tevreden met het gebied dat ze hadden, verflauwde hun ijver spoedig, en de strijd werd beëindigd. *'Toen Israël sterk geworden was, verplichtte het de Kanaänieten cijns te betalen, maar verdreven heeft het hen niet ganselijk.'* (Richteren 1:28)

Van Zijn kant had de Heere getrouw Zijn beloften die Hij aan Israël gedaan had, vervuld; Jozua had de macht gebroken van de Kanaänieten, en het land onder de stammen verdeeld. Nu was hun overgebleven om vol vertrouwen in Gods hulp het werk af te maken, door de inwoners van het land te verdrijven. Dit lieten ze echter na. Door een verbond aan te gaan met de Kanaänieten overtraden ze het gebod van God, en schoten zo tekort in de voorwaarden op grond waarvan Hij beloofd had hen in het bezit te stellen van Kanaän.

Al vanaf de eerste maal dat God met hen sprak op de Sinaï, waren ze gewaarschuwd tegen afgoderij. Direct na de verkondiging van de wet hadden ze van Mozes de boodschap gekregen betreffende de volken in Kanaän: *'Gij zult u niet nederbuigen voor hun goden noch hen dienen en gij zult niet doen naar hun werken, maar gij zult ze volkomen vernietigen en hun gewijde stenen zult gij geheel verbrijzelen. Maar gij zult de Heere, uw God, dienen; dan zal Hij uw brood en uw water zegenen en Ik zal ziekte uit uw midden verwijderen.'* (Exodus 23:24-25) Ze hadden de verzekering gekregen dat God hun vijanden voor hen zou onderwerpen zolang ze gehoorzaam bleven: *'De schrik voor Mij zal Ik voor u uit zenden; Ik zal in verwarring brengen elk volk, waarmee gij in aanraking komt, en Ik zal al uw vijanden voor u doen vluchten. Ook zal Ik hoornaars [horzels] voor u uit zenden, opdat zij de Chiwwiet, de Kanaäniet en de Hethiet voor u uit verdrijven. Ik zal hen niet in één jaar verdrijven, opdat het land geen woestenij worde, en het wild gedierte u niet teveel worde. Langzamerhand zal Ik hen voor u uit verdrijven, totdat gij zo vruchtbaar wordt, dat gij het land in bezit kunt nemen..... Ik zal de inwoners van het land in uw macht geven, zodat gij hen voor u uit verdrijft. Gij zult noch met hen noch met hun goden een verbond sluiten. Zij zullen in uw land niet blijven wonen, opdat zij u niet tegen Mij doen zondigen, doordat gij hun goden gaat dienen, want dit zou u tot een valstrik zijn.'* (Exodus 23:27-33) Deze aanwijzingen waren op plechtige wijze herhaald door Mozes voor hij stierf, en ook Jozua had ze herhaald.

[473]

God had Zijn volk in Kanaän geplaatst als een machtig bolwerk om het toenemend zedelijk bederf tegen te gaan, zodat dit niet de hele wereld zou overspoelen. Als Israël trouw zou zijn aan God, wilde God dat het overwinnend zou blijven. Hij zou grotere volken dan de Kanaänieten in hun macht geven. De belofte luidde: *'Indien gij heel dit gebod, dat Ik u heden opleg, zeer naarstig onderhoudt, de Heere uw God, liefhebt, in al Zijn wegen gaat en Hem aanhangt, dan zal de Heere al deze volken voor u wegdrijven, zodat gij het gebied van volken, groter en machtiger dan gij, in bezit zult nemen. Elke plaats die uw voetzool betreedt, zal van u zijn; van de woestijn af tot de Libanon, van de rivier af, de rivier de Eufraat tot de westelijke zee toe zal uw gebied zich uitstrekken. Niemand zal vóór u standhouden; de Heere, uw God, zal schrik en vrees voor u leggen op het gehele land dat gij betreedt, zoals Hij u heeft toegezegd.'* (Deuteronomium 11:22-25)

Maar zonder rekening te houden met hun hoge bestemming kozen ze de weg van gemakzucht en toegeven aan eigen genot; ze lieten de kansen voorbijgaan in het veroveren van het land; en gedurende vele geslachten werden ze verdrukt door het overblijfsel van deze afgodische volken, die, zoals de profeet had voorspeld, *'tot dorens'* in hun ogen en *'tot prikkels'* in hun zijden zouden zijn. (Numeri 33:55)

De Israëlieten hadden zich vermengd met de heidenen, en hun werken geleerd. Ze trouwden met Kanaänieten, en de afgodendienst verbreidde zich als een ziekte door geheel het land. *'Zij dienden hun afgoden, die hun tot een valstrik werden, zij offerden hun zonen en dochters aan de boze geesten;... het land werd door bloedschuld ontijd... Toen ontbrandde de toorn des Heeren tegen Zijn volk, en Hij gruwde van Zijn erfdeel.'* (Psalm 106:36-40)

Zolang het geslacht leefde dat onderricht van Jozua had ontvangen, had de afgoderij weinig vorderingen gemaakt; maar de ouders hadden de weg tot afval voor hun kinderen gebaad. Het veronachtzamen van Gods beperkingen door hen die het land Kanaän in bezit gekregen hadden, zaaide een kwaad dat vele geslachten achtereen bittere vruchten zou dragen. De eenvoudige leefwijze van de Hebreeërs was reden van hun lichamelijk welzijn; maar omgang met de heidenen had hen ertoe gebracht toe te geven aan eetlust en hartstocht, zodat geleidelijk hun lichaamskrachten afnamen en hun verstandelijke en geestelijke vermogens verzwakten. Door hun zonden werden de Israëlieten van God gescheiden; God ontnam hen Zijn kracht, en niet langer konden ze hun vijanden weerstaan. Zo werden ze onderworpen door die volken die ze met Gods hulp hadden kunnen overwinnen.

[474]

'Zij verlieten de Heere, de God hunner vaders, Die hen uit het land Egypte geleid had' (Richteren 2:12), en hen geleid had *'als een kudde door de woestijn'*. *'Zij tergden Hem door hun hoogten, wekten Hem tot naijver door hun beelden.'* Daarom *'gaf Hij de woning van Silo prijs, de tent die Hij onder de mensen had opgeslagen; Zijn sterkte gaf Hij over in gevangenschap... Zijn volk gaf Hij prijs aan het zwaard, en was verbolgen op Zijn erfdeel.'* (Psalm 78:52,58,60-62) Toch heeft Hij Zijn volk niet geheel en al verlaten. Altijd is er een overblijfsel trouw gebleven aan Jehova, en van tijd tot tijd verwekte God mannen, trouw en moedig, om de afgoderij weg te doen en de Israëlieten van hun vijanden te verlossen. Maar als de bevrijder gestorven was en het volk weer vrij was zijn weg te gaan, keerden ze geleidelijk terug tot hun afgoden. Zo werd de geschiedenis van afdwalen en straffen, van schuldbelijdenis en bevrijding, telkens weer herhaald.

De koning van Mesopotamië, de koning van Moab, en daarna de Filistijnen, de Kanaänieten van Hasor, aangevoerd door Sisera, verdrukten Israël. Othniël, Samgar, Ehud, Debora en Barak werden verwekt als bevrijders van hun volk. Maar opnieuw deden de kinderen Israëls wat kwaad is in de ogen des Heeren; en de Heere gaf hen over in de macht der Midianieten. Tot nu toe had de hand van de verdrukker slechts licht gerust op de stammen ten oosten van de Jordaan, maar in dit geval waren zij het, die het eerst werden getroffen.

De Amalekieten ten zuiden van Kanaän zowel als de Midianieten aan de oostgrens en in de woestijn daarachter, waren nog steeds onverzoenlijke vijanden van Israël. De laatsten waren in de dagen van Mozes bijna geheel verslagen door de Israëlieten, maar sindsdien waren ze sterk gegroeid, en talrijk en machtig geworden. Ze dorstten naar wraak, en nu God Zijn beschermende hand van Israël had teruggetrokken, was de gelegenheid aangebroken. Niet alleen de oostelijke stammen, maar het gehele land zuchtte onder hun strooptochten. De woeste, meedogenloze inwoners van de woestijn kwamen, talrijk als sprinkhanen het land binnenzwermen met hun kudden en schapen. Als een verderfelijke

plaag verspreidden ze zich over het land, van de Jordaan tot aan het land van de Filistijnen. Ze kwamen zodra de oogst begon te rijpen, en bleven tot de laatste vruchten van het land waren gehaald. Zij plunderden de velden kaal en mishandelden de inwoners, en keerden dan terug naar de woestijn. Daarom werden de Israëlieten, die in het vlakke land woonden, gedwongen hun huizen te verlaten en zich te verschuilen in ommuurde steden, of zich zelfs te verschuilen in rotskloven in de bergen. Zeven jaar duurde deze verdrukking, en

[475]

toen het volk in zijn benauwdheid luisterde naar de Heere en zijn zonde beleed, verwekte God weer een helper voor hen.

Gideon was de zoon van Joas, uit de stam Manasse. Dat deel van zijn geslacht had geen vooraanstaande positie, maar het huishouden van Joas werd gekenmerkt door moed en vastberadenheid. Van zijn moedige zonen wordt gezegd dat elk een gestalte had *'als een koningszoon.'* Behalve Gideon waren allen gevallen in de strijd tegen de Midianieten, en er was reden te over om de invallers te vrezen. Gideon werd nu geroepen om zijn volk te bevrijden. Toen de roep kwam, was hij bezig met het dorsen van tarwe. Een hoeveelheid granen was verborgen, en omdat hij de dorsvloer niet durfde te gebruiken, was hij bij de wijnpers aan het dorsen; de tijd voor de druivenoogst was nog niet gekomen, en aan de wijngaarden werd weinig aandacht geschonken.

Terwijl Gideon daar alleen en zwijgend aan het werk was, dacht hij somber na over de toestand in Israël en overwoog hoe zijn volk verlost kon worden van dat slavenjuk.

Plotseling verscheen de *'Engel des Heeren'* en sprak hem aan met de woorden: *'De Heere is met u, gij dappere held.'*

'Och, mijn heer,' was zijn antwoord, *'indien de Heere met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? Waar zijn dan al Zijn wonderen, waarvan onze vaders ons vertelden, als zij zeiden: Heeft de Heere ons niet uit Egypte gevoerd? Maar nu heeft de Heere ons verstoten en ons prijsgegeven aan de greep van Midian.'*

De hemels Boodschapper antwoordde: *'Ga heen in deze uw kracht en verlos Israël uit de greep van Midian. Ik zend u immers?'*

Gideon vroeg om een teken dat Hij, die hem aansprak, de Verbondsengel was, Die in het verleden Israël had bijgestaan. Gods engelen die met Abraham spraken, hadden zijn gastvrijheid genoten; en Gideon vroeg nu aan de Goddelijke Boodschapper zijn gast te willen zijn. Terwijl hij zich naar zijn tent haastte, maakte hij uit zijn schamele voorraad een geitenbokje en wat ongezuurde koeken klaar, die hij zijn gast voorzette. Maar de Engel gebod hem: *'Neem het vlees en de ongezuurde broden en leg ze op deze rots en giet het vleesnat uit.'* Gideon deed wat hem gezegd werd, en kreeg het gevraagde teken: met zijn staf raakte de Engel het vlees en de broden aan, en een vlam kwam uit de rots en verteerde het offer. Toen verdween de Engel uit zijn ogen.

De vader van Gideon, die evenals zijn landslieden avallig geworden was, had te Ofra, waar hij woonde, een groot altaar gebouwd voor Baäl, waar de bewoners van de stad aanbaden. Gideon kreeg opdracht dit altaar te verwoesten en een altaar te bouwen voor Jehova op de rotssteen waarop

[476]

het offer verteerd was, om daar de Heere een offer te brengen. God had geboden dat de priesters moesten offeren, en dat dit alleen op het altaar te Silo mocht gebeuren; maar Hij, Die de offerdienst had ingesteld en op Wie de offeranden wezen, kon deze instelling wijzigen. De verlossing van Israël moest voorafgegaan worden door een plechtig protest

tegen de Baälsdienst. Gideon moest de afgodendienst bestrijden voordat hij tegen de vijanden van Israël uittrok.

Gods bevel werd trouw volvoerd. Daar Gideon wist dat hij tegenstand zou ontmoeten als hij openlijk handelde, deed hij zijn werk in stilte; met behulp van zijn knechten voltooide hij het werk in één nacht. De toorn van de mensen van Ofra was groot toen ze de volgende morgen zagen wat er gebeurd was. Ze zouden Gideon gedood hebben als niet Joas - die van het bezoek van de Engel had vernomen - zijn zoon had verdedigd. *'Wilt gij voor Baäl strijden?'* vroeg hij. *'Of wilt gij hem helpen? Wie voor hem strijdt, zal nog deze morgen ter dood gebracht worden. Indien hij een god is, laat hij voor zichzelf strijden, nu iemand zijn altaar neergehaald heeft.'* Als Baäl zijn eigen altaar niet kon beschermen, hoe zou hij dan zijn vereerders kunnen beschermen?

Alle plannen van geweld tegen Gideon werden terzijde geschoven; en toen hij de oorlogsbazuin blies, waren de mannen van Ofra de eersten die zich achter hem schaarden. Boden werden uitgezonden naar zijn eigen stam Manasse, ook naar Aser, Zebulon en Naftali, en allen gaven gehoor aan zijn oproep.

Gideon durfde zich niet aan het hoofd van het leger te plaatsen voordat hij nog meer bewijzen had dat God hem voor deze taak had geroepen en met hem zou zijn. Hij bad: *'Indien Gij door mijn hand Israël wilt verlossen, zoals Gij gezegd hebt - zie, ik leg een vlies wol op de dorsvloer; wanneer er alleen op het vlies dauw zal zijn, maar het gehele land droog blijft, dan zal ik weten dat Gij door mijn hand Israël verlossen wilt, zoals Gij gezegd hebt.'* De volgende morgen was het vlies nat, terwijl de grond droog was. Maar er kwam twijfel bij hem op, omdat wol van nature het vocht uit de lucht in zich opneemt; de proef kon een vergissing zijn. Daarom vroeg hij om een herhaling van het teken, maar nu in omgekeerde volgorde, met de bede dat zijn voorzichtigheid God niet zou vertoornen. Zijn bede werd toegestaan.

Hierdoor bemoedigd ging Gideon zijn troepen voor om de invallers aan te vallen. *'Geheel Midian nu en Amalek en de stammen van het Oosten hadden zich met elkander verenigd; zij waren overgestoken en hadden zich gelegd in de vlakte van Jizrel.'* De hele strijdmacht onder aanvoering van Gideon telde slechts tweeëndertigduizend man; maar met het gro-

[477]

te leger van de vijanden voor zich sprak God tot hem: *'Er is teveel krijgsvolk bij u dan dat Ik Midian in hun macht zou geven; anders zou Israël zich tegen Mij kunnen roemen zeggende: Mijn eigen hand heeft mij verlost. Nu dan, roept ten aanhoren van het volk; wie bang is en beeft, keren terug en sluipen weg van het gebergte Gilead.'* Zij, die liever geen gevaren en moeilijkheden trotseerden, of wiens wereldse belangen hun harten zouden aftrekken van Gods werk, zouden het leger van Israël niet sterken. Hun tegenwoordigheid zou alleen maar een oorzaak van zwakte zijn.

In Israël was een wet gegeven dat eer ze ten strijde trokken, de volgende aankondiging in het leger moest worden gedaan: *'Wie heeft een nieuw huis gebouwd, maar het nog niet in gebruik genomen? Hij mag heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd omkomen en een ander het in gebruik neme. En wie heeft een wijngaard geplant, maar de vrucht daarvan nog niet genoten? Hij mag heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd omkomen en een ander de vrucht daarvan geniete. En wie heeft een vrouw ondertrouwd, maar haar nog niet gehuwd? Hij mag heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat hij niet in de strijd omkome en een ander haar huwe. Verder zouden de opzieners nog tot het volk zeggen: Wie is bevreesd en week van hart? Hij mag*

heengaan en naar zijn huis terugkeren, opdat het hart van zijn broeders niet versmelten zoals het zijne.' (Deuteronomium 20:5-8)

Omdat zijn leger zo klein was, vergeleken met dat van de vijanden, had Gideon de gebruikelijke aankondiging niet gedaan. Hij was verbaasd toen hij hoorde dat zijn leger te groot was. Maar de Heere zag trots en ongeloof in de harten van Zijn volk. In geestdrift ontstoken door de oproep van Gideon waren ze gekomen; maar velen werden bevreesd toen ze het grote leger van Midian zagen. Toch zouden zij, die nu bevreesd waren, bij de overwinning van Israël de eer hebben opgeëist in plaats van deze aan God te geven.

Gideon gehoorzaamde Gods bevel, en zag met bezwaard hart hoe tweeëntwintig-duizend man, of meer dan twee derde van zijn strijdmacht, het leger verliet. Opnieuw kwam Gods woord tot hem: *'Nog is er te veel krijgsvolk; doe het afdalen naar het water, dan zal Ik hen daar voor u beproeven. Ieder van wie Ik u zeggen zal: Deze zal met u gaan, die zal met u gaan, maar ieder van wie Ik u zeggen zal: Deze zal niet met u gaan, die zal niet gaan.'* Het volk werd naar het water gebracht, waar ze meenden dat ze het leger zouden moeten aanvallen. Enkelen namen haastig wat water in de hand en slurpten dit op onder het gaan; maar bijna allen knielden neer en dronken op hun gemak uit de stroom. Degenen die het water in hun

[478]

hand namen, telden slechts driehonderd van de tienduizend; toch werden zij gekozen, en alle anderen konden naar hun huizen terugkeren.

Vaak wordt het karakter door de eenvoudigste middelen getoetst. Zij die in tijden van gevaar alleen dachten aan hun eigen behoeften, konden niet vertrouwd worden in noodgevallen. God heeft in Zijn werk geen plaats voor mensen die onverschillig en gemakzuchtig zijn. De mannen die Hij had gekozen, waren de weinigen die niet toestonden dat hun eigen behoeften hun plicht in de weg stonden. De driehonderd uitverkoren mannen waren niet alleen moedig en beheerst, maar ze waren ook gelovig. Ze hadden zich niet verontreinigd met afgoderij. God kon hen leiden, en door hen de verlossing van Israël tot stand brengen. Succes is niet van aantallen afhankelijk. God kan evengoed door weinigen als door velen verlossing schenken. Hij wordt meer geëerd door het karakter van degenen die Hem dienen dan door het grote aantal aanbidders.

De Israëlieten legerden zich op een heuvel die uitzag over het dal waar hun vijanden zich bevonden. *'Midian nu en Amalek en al de stammen van het Oosten lagen in de vlakte, talrijk als sprinkhanen, en hun kamelen waren ontelbaar, talrijk als het zand aan de oever der zee.'* Gideon beefde als hij dacht aan de strijd die de volgende dag zou plaatsvinden. Maar in de nacht sprak de Heere tot hem, en gaf hem opdracht met zijn knecht Pura naar het kamp der Midianieten te gaan, waar hij iets zou horen dat hem zou bemoedigen. Hij ging, en hoorde in het duister van de nacht, hoe een soldaat een droom vertelde aan zijn metgezel. *'Zie, een gerstenbroodkoek rolde de legerplaats van Midian binnen, kwam tot aan de tent, stootte die om, zodat ze neerviel, en keerde ze ondersteboven, en daar lag de tent.'* De ander antwoordde met de woorden, die het hart van de onzichtbare luisteraar roerden: *'Dit is niet anders dan het zwaard van Gideon, de zoon van Joas, de Israëliet; God heeft Midian en de gehele legerplaats in zijn macht gegeven.'* Gideon erkende dat God tot hem sprak door de mond van deze Midianitische vreemdelingen. Hij keerde terug tot de weinigen die onder zijn bevel stonden en zei: *'Staat op, want de Heere heeft de legerplaats van Midian in uw macht gegeven.'*

Op Gods aanwijzing bracht hij een plan om aan te vallen, dat direct ten uitvoer werd gebracht. De driehonderd mannen werden in drie groepen verdeeld. Iedere man kreeg een bazuin, en een fakkel in een stenen kruik. De mannen werden zo geplaatst, dat ze het

legerkamp van Midian van verschillende kanten naderden. Midden in de nacht bliezen de drie groepen, op een teken van Gideon, op hun bazuinen; toen braken ze hun kruiken,

[479]

zwaaiden de brandende fakkels en renden op de vijand toe onder de strijdkreet: *'Het zwaard van de Heere en van Gideon!'*

Het slapende leger werd wakker geschrikt. Aan alle kanten zagen ze het licht van brandende fakkels. Overal weerklonk het geluid van bazuinen met de kreten van de aanvallers. Omdat ze geloofden dat ze werden aangevallen door een overweldigende meerderheid, werden ze door paniek getroffen. Met luid geschreeuw sloegen ze op de vlucht, en daar ze hun metgezellen aanzagen voor hun vijanden, doodden ze elkander. Bij het bericht van de overwinning gingen duizenden Israëlieten, die naar hun huizen waren teruggekeerd, terug en achtervolgden de vluchtende vijand.

De Midianieten vluchtten naar de Jordaan in de hoop hun grondgebied aan de overkant van de rivier te kunnen bereiken. Gideon zond boden naar Efraïm met de opdracht de vluchtelingen in het zuiden op te vangen. Intussen stak hij met zijn driehonderd vermoeide mannen de stroom over achter hen aan, die reeds over de rivier waren. De beide vorsten, Zebach en Salmunna, die over het gehele leger stonden, en die met een leger van vijftienduizend mannen waren ontsnapt, werden door Gideon ingehaald, hun gehele macht werd verslagen en de beide leiders gevangengenomen en gedood.

In deze geweldige nederlaag kwamen niet minder dan honderdtwintig duizend van de invallers om het leven. De macht der Midianieten was gebroken en nooit meer konden ze strijden tegen Israël. Het bericht verspreidde zich overal, dat de God van Israël weer voor Zijn volk had gestreden. Woorden schieten te kort om de vrees te beschrijven van de omringende volken, toen ze hoorden welke eenvoudige middelen hadden gezegevierd over de macht van een trots, oorlogszuchtig volk.

De leidsman aan wie God had opgedragen de Midianieten te verslaan, bekleedde geen vooraanstaande plaats in Israël. Hij was geen vorst, priester of Leviet. Hij beschouwde zich als de kleinste van zijn vaders huis. Maar God zag hem als een moedig en oprecht man. Hij vertrouwde niet op zichzelf, en was bereid Gods leiding te volgen. God kiest niet altijd mannen met grote talenten voor Zijn werk, maar Hij kiest hen die Hij het best kan gebruiken. *'Ootmoed gaat vooraf aan de eer.'* (Spreuken 15:33) Het meeste kan God bereiken door hen die zich bewust zijn van hun eigen onwaardigheid, en die Hem als hun Leidsman en Bron van kracht willen vertrouwen. Hij wil hen sterken door hun zwakheid te verenigen met Zijn kracht en hen verstandig maken door hun onkunde te verenigen met Zijn wijsheid.

God zou veel meer voor Zijn volk kunnen doen, als ze ware nederigheid zouden bezitten; er zijn echter weinigen die een grote mate van

[480]

verantwoordelijkheid kunnen dragen, zonder dat ze zelfverzekerd worden en vergeten dat ze van God afhankelijk zijn.

Daarom gaat God bij het kiezen van Zijn werktuigen vaak voorbij aan hen die door de wereld als grote, talentvolle en kundige mannen worden beschouwd. Vaak zijn ze te trots en zelfverzekerd. Ze voelen zich in staat te handelen zonder God om raad te vragen.

Eenvoudig het blazen op de bazuin door het leger van Jozua, toen het rondom Jericho trok, en door de kleine groep van Gideon rondom de legers van Midian, was door Gods macht al voldoende om de macht van Zijn vijanden omver te werpen. De best

uitgedachte plannen van de mens zullen, los van Gods macht en wijsheid, een mislukking blijken, terwijl de minst belovende methoden succes zullen hebben als ze door God gebruikt worden en nederig en gelovig worden aangewend. Vertrouwen in God en gehoorzaamheid aan Zijn wil zijn voor de christen in hun geestelijke strijd even belangrijk als voor Jozua en Gideon in hun strijd met de Kanaänieten. Door de steeds terugkerende openbaringen van Zijn macht voor Israël wilde God hen ertoe brengen geloof te tonen in Hem - met het vertrouwen om in elke moeilijkheid Zijn hulp te zoeken. Hij is nog even bereidwillig om samen te werken met Zijn volk in deze tijd, en grote dingen te doen door zwakke werktuigen. Heel de hemel staat gereed als we een beroep doen op wijsheid en kracht. God *'is bij machte oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen.'* (Efeze 3:20)

Gideon keerde terug van het achtervolgen van de vijanden van het volk; daar echter wachtten hem kritiek en aanklachten van zijn eigen landgenoten. Toen hij de mannen van Israël had opgeroepen om de Midianieten te bestrijden, was de stam Efraïm achtergebleven. Ze beschouwden de onderneming als gevaarlijk; en omdat Gideon hen geen speciale oproep zond, namen ze dit als verontschuldiging voor het feit dat ze zich niet bij hun broeders hadden gevoegd. Toen het bericht van de overwinning van Israël hen bereikte, waren de Efraïmieten afgunstig omdat zij er geen aandeel in hadden gehad. Na de verwarde vlucht van Midian, hadden de mannen van Efraïm op Gideons aanwijzingen de veren van de Jordaan bezet en zo de ontkoming van de vluchtelingen verhinderd. Hierdoor waren vele vijanden gedood, waaronder twee vorsten, Oreb en Zeëb. Zo hielpen de mannen van Efraïm na de strijd de overwinning te voltooien. Toch waren ze afgunstig en boos, alsof Gideon naar eigen goeddunken had gehandeld. Ze zagen niet de hand van God in de overwinning van Israël en waardeerden niet Zijn macht en barmhartigheid in hun verlossing; dit feit liet zien dat ze niet geschikt waren te dienen als werktuigen die Hij gekozen had.

[481]

Toen Gideon terugkeerde met de zegetekenen van de overwinning, verweten ze hem toornig: *'Wat is dit voor een handelwijze jegens ons, dat jij ons niet hebt opgeroepen, toen jij ten strijde trok tegen Midian?'*

'Wat heb ik nu gedaan in vergelijking met u?' zei Gideon. *'Is de nalezing van Efraïm niet beter dan de wijnoogst van Abiëzer? In uw macht heeft God gegeven Oreb en Zeëb, de vorsten van Midian; wat heb ik kunnen doen in vergelijking met u?'*

De geest van afgunst had makkelijk kunnen leiden tot een twist, die strijd en bloedvergieten als gevolg had kunnen hebben; maar het kalme antwoord van Gideon stilde de toorn van de mannen van Efraïm, en ze keerden in vrede terug naar hun woningen. Hoewel vastbesloten en onwankelbaar als het om principes ging, en in de strijd een moedig held, openbaarde Gideon een geest van voorkomendheid die men zelden ontmoet.

Het volk van Israël stelde uit dank voor hun bevrijding van de Midianieten voor om Gideon koning te maken, met dien verstande dat ook zijn nakomelingen op de troon zouden zitten. Dit was in strijd met de beginselen van het Godsbestuur. God was de Koning van Israël, en als ze een mens op de troon plaatsten, zou dit betekenen dat ze Gods gezag zouden verwerpen. Gideon besepte dit; zijn antwoord laat zien hoe waar en edel zijn drijfveren waren. *'Ik zal niet over u heersen'*, zei hij, *'en ook mijn zoon zal niet over u heersen, de Heere zal over u heersen.'*

Gideon beging echter een andere misslag, waardoor zijn huis en geheel Israël door onheil werden getroffen. De tijd van werkeloosheid die volgt op een grote strijd is dikwijls veel gevaarlijker dan de strijd zelf. Aan dit gevaar stond Gideon nu bloot. Een geest van onrust vervulde hem. Tot dusver was hij tevreden geweest met het uitvoeren van de bevelen die God gegeven had; maar in plaats van te wachten op Gods leiding, begon hij nu plannen

te maken voor zichzelf. Als de legers van de Heere een duidelijke overwinning hebben behaald, zal satan zijn inspanningen verdubbelen om Gods werk teniet te doen. Zo kwamen er plannen en gedachten op in de geest van Gideon waardoor het volk van Israël van God werd afgeleid.

Omdat hij opdracht gekregen had te offeren op de rots waar de Engel aan hem verschenen was, trok Gideon daaruit de gevolgtrekking dat hij was aangewezen om dienst te doen als priester. Zonder op Gods goedkeuring te wachten, besloot hij een geschikte plaats te zoeken en daar een eredienst in te stellen, gelijk aan de dienst in de tabernakel. Omdat het volk achter hem stond, had hij geen moeilijkheden bij het uitvoeren van zijn plannen. Op zijn verzoek werden alle sieraden die aan de Midianieten ontnomen waren, aan hem overhandigd als zijn aandeel in de buit. Het volk

[482]

bracht ook tal van andere kostbaarheden, waaronder de kostbare kleding van de vorsten van Midian. Uit deze materialen maakte Gideon een efod en een borstplaat, in navolging van de voorwerpen die door de hogepriester werden gedragen. Deze handelwijze bleek een valstrik voor hem en zijn gezin en ook voor Israël. Deze onwettige dienst bracht velen in Israël ertoe de Heere geheel de rug toe te keren om de afgoden te dienen. Na de dood van Gideon namen velen, ook uit zijn eigen familie, deel aan deze afval. Het volk werd van God afgeleid door de man die vroeger een eind van hun afgoderij had gemaakt.

Weinigen zijn zich bewust van de verstrekkende invloed van hun woorden en daden. Dikwijls veroorzaken de dwalingen van ouders de noodlottigste gevolgen bij hun kinderen en kleinkinderen, lang nadat ze zelf gestorven zijn. Iedereen heeft een bepaalde invloed op anderen en zal aansprakelijk worden gesteld voor de gevolgen van die invloed. Woorden en daden hebben grote macht, en de eeuwigheid zal eenmaal laten zien wat de gevolgen van ons leven zijn geweest. De indruk van onze woorden en daden zal op ons terugvallen in zegen of vloek. Deze gedachte is van ontzagwekkende betekenis, en zou ons nader tot God moeten brengen door de nederige bede dat Hij ons zal leiden door Zijn wijsheid.

Zij die een vooraanstaande positie bekleden, kunnen op een dwaalspoor leiden. De verstandige kan dwalen; de sterke kan struikelen en vallen. Voortdurend moet het licht van boven onze weg verlichten. Onze enige veiligheid ligt in ons onvoorwaardelijk geloven in Hem Die gezegd heeft: *'Volg Mij.'* (Matthéüs 9:9)

Na de dood van Gideon *'dachten de Israëlieten niet aan de Heere, hun God, Die hen uit de macht van al hun vijanden rondom gered had, en waren het huis van Jerubbaäl-Gideon niet erkentelijk in verhouding tot al het goede, dat hij aan Israël gedaan had.'* Zonder te denken aan alles wat ze aan Gideon te danken hadden als rechter en bevrijder, koos het volk van Israël zijn onwaardige zoon Abimelech als koning, die, om zijn macht te bevestigen, op één na alle wettige kinderen van Gideon vermoordde. Als mensen hun vrees voor God loslaten, duurt het niet lang of ze geven ook oprechtheid en eerlijkheid prijs. Als men Gods barmhartigheid op prijs stelt, zal men ook waardering hebben voor mensen die, evenals Gideon, gebruikt worden als werktuigen om Zijn volk te zegenen. De wrede handelwijze van Israël tegenover het huis van Gideon was te verwachten van een volk dat zo'n ondankbaarheid jegens God toonde.

Na de dood van Abimelech stonden er richters op die de Heere vreesden, waardoor een tijd lang de afgoderij werd tegengehouden, maar weldra

[483]

keerde het volk terug tot de gebruiken van de heidense volken om hen heen. Onder de

stammen in het noorden hadden de goden van Syrië en Sidon vele aanbidders. In het zuidwesten hadden de goden van de Filistijnen, en in het oosten de goden van de Moabieten en Ammonieten de harten van Israël afgekeerd van de God hunner vaders. Maar de afval werd spoedig gestraft. De Ammonieten onderwierpen de stammen in het oosten en trokken de Jordaan over en vielen het gebied van Juda en Efraïm binnen. In het westen kwamen de Filistijnen van hun vlakten langs de kust, om overal te roven en te branden. Opnieuw scheen Israël overgelaten aan de macht van onverbiddelijke vijanden.

Weer zocht het volk hulp bij Hem, Die ze verlaten en versmaad hadden. *'Toen riepen de Israëlieten tot de Heere: Wij hebben tegen U gezondigd, want wij hebben onze God verlaten en de Baäls gediend.'* Maar deze droefheid had geen oprecht berouw gewekt. Het volk treurde over de zonden, omdat daardoor het lijden hun getroffen had, maar ze treurden niet over het feit dat ze God gesmaad hadden door het overtreden van Zijn heilige wet. Oprecht berouw is meer dan droefheid over zonde. Het is een bewust zich afkeren van het kwaad.

De Heere antwoordde hen door één van Zijn profeten: *'Heb Ik u niet verlost uit de macht van de Egyptenaren, de Amoriëten, de Ammonieten, de Filistijnen, de Sidonieten, Amalek en Maon, toen zij u verdrukten en gij tot Mij riep? Gij echter hebt Mij verlaten en andere goden gediend; daarom zal Ik u niet meer verlossen. Gaat maar de goden aanroepen, die gij verkozen hebt; laten die u verlossen wanneer gij in benauwdheid zijt.'* Deze ernstige en aangrijpende woorden doen ons denken aan een ander beeld - de grote oordeelsdag - wanneer degenen die Gods genade verworpen hebben en Zijn barmhartigheid hebben veracht, met Zijn gerechtigheid in aanraking zullen worden gebracht. Voor die rechtbank moeten zij verantwoording afleggen die de hun door God geschonken talenten van tijd, middelen of verstand hebben gebruikt om de goden van deze wereld te dienen. Ze hebben hun enige ware en liefdevolle Vriend verlaten, om de weg van het gemak en van werelds genoegens te kiezen. Ze waren van plan eenmaal terug te keren tot God; maar de wereld met haar dwaasheden en misleidingen heeft hun aandacht opgeëist. Lichtzinnig vermaak, het pronken met kleding, en het toegeven aan eetlust verstokten het hart en stompten het geweten af, zodat de stem van waarheid niet langer werd gehoord. De plicht werd verwaarloosd. Dingen van onschatbare waarde werden niet gewaardeerd, tot het hart alle verlangen verloor om een offer te brengen voor Hem, Die zoveel voor de mens heeft gegeven. In de tijd van de oogst zullen ze maaien wat ze gezaaid hebben.

[484]

De Heere zei: *'Omdat gij weigerde, toen Ik riep, niemand acht gaf toen Ik Mijn hand uitstreckte, gij al Mijn raadgevingen in de wind sloeg, en mijn vermaning niet wilde,... zal Ik spotten, wanneer uw verschrikking komen zal... Als een storm en uw verderf zal aansnellen als een wervelwind, wanneer benauwdheid en angst over u zullen komen. Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden, ze zullen Mij zoeken, maar Mij niet vinden. Omdat zij de kennis hebben gehaat en de vreze des Heeren niet hebben verkozen, Mijn raad niet hebben gewild, al Mijn vermaningen hebben versmaad, zullen zij eten van de vrucht van hun wandel en verzadigd worden van hun raadslagen... Maar wie naar Mij luistert, zal gerust wonen, beveiligd tegen de verschrikkingen van het onheil.'* (Spreuken 1:24-33)

Nu verootmoedigden de Israëlieten zich voor de Heere. *'Zij verwijderden de vreemde goden uit hun midden en dienden de Heere.'* En het liefdevolle hart van de Heere werd bedroefd; *'Hij kon Israëls ellende niet langer aanzien.'* Welk een lankmoedige barmhartigheid van onze God! Toen Zijn volk afstand deed van hun zonden, die Zijn tegenwoordigheid onmogelijk hadden gemaakt, hoorde Hij naar hun gebeden en begon voor hen te werken.

Een verlosser stond op in de persoon van Jefta, een Gileadiet, die tegen de Ammonieten streed en hun macht vernietigde. Achttien jaar lang had Israël gezocht onder de druk van zijn vijanden, en toch was de les die ze door lijden moesten leren, zo snel vergeten.

Toen Zijn volk weer hun boze wegen koos, liet God toe dat ze door machtige vijanden, de Filistijnen, werden verdrukt. Jarenlang werden ze in het nauw gebracht, soms volledig onderworpen door deze wrede, oorlogszuchtige natie. Ze hadden zich met deze afgodendienaars vermengd in hun genotzucht en eredienst, tot ze één schenen te zijn in geest en zin. Toen werden zij, die zich hadden voorgedaan als de vrienden van Israël, hun bitterste vijanden, die alles in het werk stelden om hun ondergang te bewerken.

Evenals Israël geven christenen vaak toe aan de invloed van de wereld, en nemen haar beginselen en gewoonten over om de vriendschap van de ongelovigen te bezitten; maar ten slotte zal blijken dat deze zogenaamde vrienden hun gevaarlijkste vijanden zijn. De Bijbel zegt duidelijk dat er geen overeenstemming kan zijn tussen Gods volk en de wereld. *'Verwondert u niet, broeders, wanneer de wereld u haat.'* (1 Johannes 3:13) Jezus heeft gezegd: *'Zij heeft Mij eer dan u gehaat.'* (Johannes 15:18) Satan werkt door de goddelozen, onder het voorwendsel van vriendschap, om Gods volk over te halen tot zonde, zodat hij hen van God kan scheiden; en als ze van hun bescherming ont-

[485]

daan zijn, zal hij zijn trawanten aan het werk zetten om hun ondergang te bewerkstelligen.

[486]

Hoofdstuk 54 – Simson

Zie Richteren 13-16

Temidden van de algemene afval bleven Gods getrouwe aanbidders Hem smeken om de verlossing van Israël. Hoewel het scheen dat er geen antwoord kwam, hoewel jaar na jaar de hand van de verdrukker zwaar drukte op het land, was Gods voorzienigheid aan het werk om hulp te brengen. Reeds in de beginjaren van de Filistijnse verdrukking werd een kind geboren dat door God gebruikt zou worden om de macht van deze vijanden in te binden.

Aan de grens van het gebergte ten oosten van de vlakten van de Filistijnen lag het stadje Zora. Hier woonde het gezin van Manoach, uit de stam Dan, één van de weinige gezinnen die onder de algemene afval trouw waren gebleven aan Jehova. Aan de kinderloze vrouw van Manoach verscheen de Engel des Heeren met de boodschap dat ze een zoon zou ontvangen, door wie God Israël zou verlossen. Met het oog hierop onderrichtte de Engel haar over haar leefwijze, en over de behandeling van het kind: *'Dus neem u in acht en drink geen wijn of bedwelmende drank en eet niets onreins.'* Vanaf zijn jeugd kreeg het kind dezelfde beperkingen opgelegd, met de toevoeging dat zijn haar niet afgeknipt mocht worden; want hij zou aan God gewijd worden vanaf zijn geboorte als een Nazireeër.

De vrouw zocht haar man op, en vertelde van de Engel en Diens boodschap. Bevreemd dat ze een fout zouden begaan in dit belangrijke werk dat hun was toevertrouwd, bad de man: *'Moge de Man Gods, Die Gij gezonden hebt, nog eens tot ons komen en ons leren, wat wij met de jongen moeten doen, die geboren zal worden.'*

Toen de Engel weer verscheen, luidde de bezorgde vraag van Manoach: *'Hoe moeten de leefwijze en het werk van de jongen zijn?'* De reeds eerder gegeven raad werd herhaald: *'De vrouw neme zich in acht voor alles, wat Ik haar genoemd heb. Zij mag niets eten, dat van de wijnstok afkomstig is; wijn of bedwelmende drank mag zij niet drinken en niets onreins eten. Zij moet alles in acht nemen, wat Ik haar geboden heb.'*

God had een belangrijke opdracht voor het beloofde kind van Manoach en de gewoonten van moeder en kind werden nauwkeurig omschreven om hem geschikt te maken voor dit werk. *'Zij mag geen wijn of bedwelmende drank drinken'*, had de Engel gezegd van de vrouw van Manoach, *'en niets onreins eten. Ze moet alles in acht nemen, wat Ik haar*

[487]

geboden heb.' De gewoonten van de moeder zullen het kind ten goede of ten kwade beïnvloeden. Ze moet vaste beginselen hebben, en matigheid en zelfbeheersing beoefenen als het welzijn van haar kind haar ter harte gaat. Onverstandige raadgevers zullen bij de moeder erop aandringen toe te geven aan elk verlangen en elke ingeving, maar deze gedachten zijn onjuist en verkeerd. Op Gods bevel moet de moeder de uiterste zelfbeheersing beoefenen.

Vaders zowel als moeders dragen deze verantwoordelijkheid. Beide ouders dragen hun eigenschappen, zowel verstandelijk als geestelijk, hun aard en eetlust over op hun kinderen. Als gevolg van onmatigheid van de ouders schieten kinderen vaak tekort in lichaamskrachten en in verstandelijke en geestelijke krachten. Drankgebruikers en rokers kunnen en zullen hun onverzadigbare verlangens, hun vergiftigd bloed en geprikkelde zenuwen overdragen aan hun kinderen. Mensen die zedeloos leven, dragen vaak hun zondige verlangens, zelfs afgrijpselijke ziekten over als erfenis aan hun kinderen. En daar de kinderen minder kracht hebben dan de ouders om aan verleidingen weerstand te bieden,

zinkt elke generatie dieper. Tot op zekere hoogte zijn ouders niet alleen verantwoordelijk voor de gewelddadige hartstochten en verkeerde eetlust van hun kinderen, maar ook voor de kwalen van duizenden kinderen die doof, blind, mismaakt of geestelijk gestoord worden geboren.

Elke vader en moeder zou zich moeten afvragen: 'Wat zullen we doen met het kind dat we zullen krijgen?' De invloed op het kind vóór de geboorte wordt door velen over het hoofd gezien; maar het onderricht van de hemel aan deze Hebreeuwse ouders, dat tweemaal op uiterst nadrukkelijke wijze werd herhaald, toont aan hoe onze Schepper hierover denkt.

Het was niet voldoende dat het beloofde kind een goede erfenis van de ouders ontving. Deze moest opgevolgd worden door zorgvuldige opvoeding en het vormen van goede leefgewoonten. God had geboden dat de toekomstige richter en bevrijder van Israël vanaf zijn kinderjaren in de uiterste matigheid zou worden opgevoed. Hij zou vanaf zijn geboorte een Nazireeër zijn, en nooit wijn of sterke drank mogen drinken. De lessen van matigheid, zelfbeheersing en zelfverloochening moeten reeds aan kinderen worden onderwezen als ze nog baby zijn.

Het verbod van de Engel omvatte alles wat onrein was. Het onderscheid tussen rein en onrein voedsel was niet zomaar een vormelijke en willekeurige instelling, maar was gegrond op gezondheidsbeginselen. De verbazingwekkende vitaliteit die duizenden jaren lang het joodse volk heeft gekenmerkt, is tot op zekere hoogte aan het naleven hiervan toe te schrijven. De matigheidsbeginselen gaan verder dan alleen het zich ont-

[488]

houden van sterke dranken. Het gebruiken van prikkelende en onverteerbare voedingsmiddelen is vaak even nadelig voor de gezondheid, en legt in vele gevallen de basis voor dronkenschap. Ware matigheid onderwijst ons, dat we alles moeten nalaten wat nadelig is, en alleen datgene moeten gebruiken wat gezond is. Weinigen beseffen in hoeverre hun eetgewoonten te maken hebben met hun gezondheid, hun karakter, hun bruikbaarheid in deze wereld, en hun eeuwige bestemming. De eetlust moet altijd ondergeschikt zijn aan zedelijke en verstandelijke krachten. Het lichaam moet de geest dienen, niet omgekeerd.

De Goddelijke belofte aan Manoach werd te zijner tijd vervuld door de geboorte van een zoon, die de naam Simson droeg. Toen de jongen opgroeide, bleek dat hij beschikte over buitengewone lichaamskrachten. Simson en zijn ouders begrepen echter heel goed, dat dit niet het gevolg was van zijn sterke spieren, maar van het feit, dat hij een Nazireeër was, dat gesymboliseerd werd door zijn lange haar. Als Simson even trouw aan Gods geboden was geweest als zijn ouders dat waren, zou zijn toekomst edeler en gelukkiger zijn geweest. Maar de omgang met afgodendienaars bedierf hem. Daar het stadje Zora niet ver van het land van de Filistijnen lag, ging Simson vriendschappelijk met hen om. Zo ontstonden in zijn jeugd vriendschapsbanden waarvan de invloed zijn hele leven verduisterden. Een meisje in de Filistijnse stad Timnath won Simsons genegenheid, en hij besloot met haar te trouwen. Zijn godvrezende ouders, die trachtten hem van dit voornemen af te brengen, kregen ten antwoord: '*Zij bevalt mij.*' Tenslotte gaven de ouders toe aan zijn verlangens, en het huwelijk vond plaats.

Juist bij het bereiken van de mannelijke leeftijd, de tijd dat hij aan zijn Goddelijke zending gehoor moest geven - de tijd dat hij meer dan ooit trouw had moeten zijn aan God - verbond Simson zich met de vijanden van Israël. Hij vroeg zich niet af of hij God beter verheerlijken kon door zijn verbintenis met het voorwerp van zijn liefde, of dat hij zich daar plaatste waar hij niet kon beantwoorden aan het doel dat door zijn leven bereikt kon worden.

Aan allen die in de eerste plaats trachten God te eren, heeft Hij wijsheid beloofd; maar er is geen belofte voor hen die erop uit zijn zichzelf te behagen.

Hoevelen gaan de weg die Simson volgde! Hoe dikwijls vinden huwelijken plaats tussen gelovigen en ongelovigen, omdat alleen gehoor wordt gegeven aan genegenheid bij het kiezen van man of vrouw! Beide partijen vragen God niet om raad en hebben zijn eer niet op het oog. Het christendom zou zijn invloed moeten doen gelden op de huwelijksband, maar heel

[489]

vaak zijn de drijfveren die tot deze verbintenis leiden, niet in overeenstemming met christelijke beginselen. Satan tracht steeds zijn greep op Gods volk te verstevigen door hen ertoe te brengen een verbintenis aan te gaan met zijn onderdanen; en om dit te bereiken wekt hij ongeheiligde hartstochten op in het hart. De Heere heeft echter duidelijk verklaard in Zijn Woord dat Zijn volk zich niet mag verbinden met hen die Hem niet liefhebben. *'Welke overeenstemming is ertussen Christus en Belial, of welk deel heeft een gelovige samen met een ongelovige? Welke gemeenschappelijke grondslag heeft de tempel Gods met de afgoden?'* (2 Korinthe 6:15-16)

Tijdens de bruiloft kwam Simson in nauw contact met hen die de God van Israël haatten. Wie vrijwillig zo'n verbintenis aangaat, zal het noodzakelijk achten om tot op zekere hoogte in te stemmen met de gewoonten en gebruiken van zijn metgezellen. De tijd die op deze wijze wordt doorgebracht, is erger dan verknoeid. Gedachten worden gekoesterd en woorden gesproken die ertoe leiden dat beginselen worden prijsgegeven en de krachten van de ziel worden verzwakt.

De vrouw, om wie Simson Gods gebod had overtreden, bleek ontrouw jegens haar man nog voor de bruiloft voorbij was. Verontwaardigd over haar trouweloosheid verliet Simson haar voor enige tijd en ging terug naar zijn huis te Zora. Toen hij eindelijk terugkeerde naar zijn bruid, was ze de vrouw van een ander geworden. Hij nam wraak door alle velden en wijngaarden van de Filistijnen te verwoesten, waarvoor ze haar ter dood brachten, hoewel het feit dat ze haar man bedrogen had, aan deze Filistijnen was te wijten. Simson had reeds bewijzen geleverd van zijn buitengewone kracht door het doden van een jonge leeuw met zijn blote handen, en door het doden van dertig mannen uit Askelon. Nu viel hij, woedend over de verraderlijke moord op zijn vrouw, de Filistijnen aan en sloeg hen met een grote slag. Toen zocht hij een schuilplaats voor zijn vijanden en trok zich terug naar de rots Etam, op het grondgebied van de stam van Juda.

Hij werd echter achtervolgd door een sterke macht, en de inwoners van Juda stemden laaghartig erin toe hem uit te leveren aan zijn vijanden. Drieduizend mannen uit Juda zochten hem op. Ondanks hun grote overmacht zouden ze dit niet gewaagd hebben als ze niet overtuigd waren geweest van het feit dat hij zijn landslieden niets zou aandoen. Simson stemde toe zich te laten binden om aan de Filistijnen te worden uitgeleverd, maar eiste eerst de belofte van de mannen van Juda dat ze hem niet zouden aanvallen, daar hij anders gedwongen zou zijn hen te doden. Hij liet zich binden met twee nieuwe touwen en werd onder luid gejuich van de Filistijnen in hun legerplaats gebracht. Maar nog terwijl hun juichkreten

[490]

weerklonken kwam de Geest des Heeren machtig op hem. Hij verbrak de sterke touwen alsof het vlas was dat verschroeid was. Toen greep hij het eerste wapen dat bij de hand was, dat, ofschoon maar een ezelskinnebak, een dodelijker uitwerking kreeg dan zwaard of

speer, en sloeg de Filistijnen tot ze in ontzetting op de vlucht sloegen, met achterlating van duizend doden op het veld.

Als de Israëlieten achter Simson hadden gestaan en hem gevolgd waren na deze overwinning, zouden ze zich op dat ogenblik bevrijd hebben van de macht van de verdrukkers. Maar ze waren moedeloos en lafhartig geworden. Ze hadden nagelaten wat God hun geboden had, - de heidenen te verdrijven - en in plaats daarvan hun zeden en gebruiken overgenomen, hun wreedheid verdragen en zelfs hun onrecht goedgekeurd, zolang dit niet tegen henzelf was gericht. Als ze onder de macht van de verdrukker werden gebracht, legden ze zich rustig neer onder deze ontaardende vernedering, wat niet nodig was geweest als ze God hadden gehoorzaamd. Zelfs toen de Heere een bevrijder verwekte, kozen ze dikwijls de kant van hun vijanden en lieten hem in de steek.

Na Simsons overwinning maakten de Israëlieten hem tot richter, en hij bestuurde Israël twintig jaar. De ene verkeerde stap baant echter de weg voor de volgende stap. Simson had Gods gebod overtreden door een vrouw uit de Filistijnen te nemen, en weer waagde hij zich onder zijn doodsvijanden, om toe te geven aan een ongeoorloofde hartstocht. In vertrouwen op zijn grote kracht, waarvoor de Filistijnen zo'n vrees koesterden, ging hij onverschrokken naar Gaza, om daar een hoer op te zoeken. De inwoners van de stad hoorden van zijn aanwezigheid, en wilden zich maar al te graag wreken. Hun vijand was veilig opgesloten binnen de sterke muren van hun stad; ze waren zeker van hun prooi en wachtten slechts tot de morgen aanbrak om hem gevangen te nemen. Midden in de nacht werd Simson wakker. Zijn geweten klaagde hem aan, toen hij eraan dacht dat hij zijn gelofte als Nazireeër gebroken had. Maar ondanks zijn zonde had God hem niet verlaten. Zijn reuzenkracht diende opnieuw om hem te redden. Hij ging naar de stadspoort, rukte deze uit haar hengsels en droeg ze met deurposten en grendels boven op een heuvel op weg naar Hebron. Maar zelfs deze ontsnapping op het laatste moment betekende voor hem geen halt op zijn zondige levensweg. Hij waagde zich niet meer onder de Filistijnen, maar zocht toch nog het zingenot, dat tenslotte zijn ondergang zou zijn. *'Hij vatte liefde op voor een vrouw in het dal Sorek'*, niet ver van zijn geboorteplaats. Haar naam was Delila, 'vernietigster'. Het dal Sorek stond bekend om zijn wijngaarden; ook dit was een gevaar voor de onstandvastige Nazireeër, die reeds wijn had gebruikt, en daardoor nog een

[491]

band had verbroken die hem met reinheid en met God verbond. De Filistijnen letten scherp op hetgeen hun vijand deed, en toen hij zich verlaagde tot deze nieuwe verbintenis, besloten ze om Delila te gebruiken voor het bereiken van hun doel: zijn ondergang.

Een afvaardiging, die bestond uit bestuurders van elke Filistijnse provincie, werd naar het dal Sorek gezonden. Ze durfden hem niet te grijpen zolang hij in het bezit was van zijn grote kracht, maar wilden, indien mogelijk, te weten zien te komen wat het geheim van deze kracht was. Daartoe kochten ze Delila om, met het verzoek het hun bekend te maken als ze het wist.

Toen de verraadster Simson kwelde met haar vragen, bedroog hij haar door te zeggen dat hij zo zwak zou zijn als andere mensen als men zekere dingen probeerde. Toen ze de proef nam, ontdekte ze zijn bedrog. Ze beschuldigde hem van oneerlijkheid door te zeggen: *'Hoe kunt gij zeggen: Ik heb u lief, terwijl uw hart mij niet toebehoort? Nu hebt gij mij reeds driemaal bedrogen en mij niet verteld, waardoor uw kracht zo groot is.'* Driemaal had Simson een duidelijk bewijs gehad dat de Filistijnen samenspannen met deze verleidster om hem ten onder te brengen; maar als haar voornemen mislukte, deed ze de hele zaak af als een grap, en verbande hij de vrees uit zijn hart.

Dag aan dag viel Delila hem lastig, tot zijn ziel *'ongeduldig werd tot stervens toe'*; toch werd hij door een geheimzinnige macht aan haar gebonden. Tenslotte gaf Simson toe en maakte haar zijn geheim bekend: *'Geen scheermes is ooit op mijn hoofd gekomen, want van de moederschoot af ben ik een Nazireeër Gods. Indien ik geschoren werd, zou mijn kracht van mij wijken, en ik zou machteloos wezen en gelijk aan ieder ander mens.'* Onmiddellijk werd een boodschapper gezonden naar de vorsten van de Filistijnen, met het bericht dat ze zonder uitstel moesten komen. Terwijl de strijder sliep, werd de zware haardos afgeknipt. Toen riep ze, zoals ze driemaal eerder had gedaan: *'De Filistijnen over u, Simson!'* Plotseling ontwaakte hij, en meende evenals tevoren zijn kracht te gebruiken om hen te vernietigen; maar alle kracht was geweken uit zijn armen, en hij besepte dat de Heere van hem geweken was. Toen zijn haar was afgeschoren, begon Delila hem te plagen en hem pijn te doen, om zo zijn kracht te beproeven; want de Filistijnen waagden het niet hem te naderen eer ze er zeker van waren dat zijn kracht verdwenen was. Toen grepen ze hem, en nadat ze hem de ogen hadden uitgestoken, brachten ze hem naar Gaza. Hier werd hij geboeid in hun gevangenis geworpen, en beperkt tot zware arbeid. Wat een verandering voor hem, die richter en voorvech-

[492]

ter van Israël was geweest - nu zwak, blind, gevangen, verlaagd tot de slaafse dienst! Geleidelijk had hij de voorwaarden, verbonden aan zijn heilige roeping, overtreden. God had lang geduld met hem gehad; maar toen hij zich zodanig aan de zonde overgaf, dat hij zijn geheim verried, verliet God hem. Zijn kracht was niet verborgen in zijn lange haar, maar dit was een teken van zijn trouw aan God; en toen dit symbool werd opgeofferd aan het toegeven aan zijn lusten, gingen de zegeningen, waarvan dit een teken was, ook verloren.

In lijden en vernedering een mikpunt van spot voor de Filistijnen, leerde Simson zijn zwakheid beter kennen dan ooit tevoren; en zijn beproevingen brachten hem tot inkeer. Naarmate zijn haar groeide, keerde zijn kracht geleidelijk terug; maar zijn vijanden, die hem als een geboeide en hulpeloze gevangene beschouwden, koesterden geen achterdocht.

De Filistijnen schreven hun overwinning toe aan hun goden; en uitdagend bespotten ze de God van Israël. Een feest werd gevierd ter ere van Dagon, de visgod, 'de beschermer van de zee.'

Uit heel het land van de Filistijnen kwamen de inwoners met hun vorsten samen. Tal van aanbidders vulden de grote tempel en de galerijen rond het dak. Het was een toneel van feestelijkheid en plezier. Vol praal werd de offerdienst gehouden, gevolgd door muziek en dansen. Toen werd, als kroonstuk van Dagon's macht, Simson binnengebracht. Kreten van verrukking begroetten zijn verschijning. Het volk en zijn oversten spotten met zijn ellende, en aanbaden de god die de verwoester van hun land in hun macht had gegeven. Na een tijd vroeg Simson, alsof hij vermoeid was, toestemming om tegen de beide middelste pilaren te mogen leunen, die het dak van de tempel ondersteunden. Daar bad hij een stil gebed: *'Heere, Heere, gedenk toch mijner en maak mij nog slechts ditmaal sterk, o God; opdat ik mij met één wraak voor mijn beide ogen op de Filistijnen wreke.'* Met deze woorden omvatte hij de beide pilaren met zijn machtige armen; en onder de uitroep: *'Dat ik met de Filistijnen sterve!'* boog hij zich, en het dak stortte in, waardoor op eenmaal die grote menigte werd verpletterd. *'De doden die hij in zijn sterven gedood heeft, waren talrijker dan die hij in zijn leven gedood had.'*

De afgod werd samen met zijn aanbidders, priester en landman, krijgsman en edelman, begraven onder de puinhopen van Dagon's tempel. Onder hen was de reuzengestalte van hem die door God was uitgekozen de bevrijder van Zijn volk te zijn. Berichten van deze ramp bereikten het land Israël, en de verwanten van Simson kwamen uit

hun heuvels en redden het lichaam van de gevallen held. Ze *'voerden hem mee en begroeven hem tussen Zora en Esthaol in het graf van zijn vader Manoach.'*

[493]

Gods belofte, dat Hij door Simson zou beginnen Israël uit de handen van de Filistijnen te verlossen, was in vervulling gegaan; maar hoe somber en verschrikkelijk is het verslag van dat leven, dat tot lof van God en heerlijkheid van het volk had kunnen zijn! Als Simson trouw was geweest aan zijn Goddelijke zending, zou God Zijn doel vervuld hebben tot Zijn eer en verheffing. Maar hij bezweek voor de verleiding en toonde zich het in hem gestelde vertrouwen onwaardig, en zijn zending werd vervuld door zijn nederlaag, slavernij en dood.

In lichamelijk opzicht was Simson de sterkste man op aarde; maar wat zelfbeheersing, oprechtheid en vastheid van karakter aangaat, was hij een van de zwaksten. Velen houden sterke hartstochten ten onrechte voor een sterk karakter, maar in werkelijkheid is iemand die zich door zijn hartstochten laat beheersen, een zwakkeling. De ware grootheid van een mens wordt afgemeten naar de kracht van de gevoelens die hij beheerst, niet naar de gevoelens waardoor hij beheerst wordt.

God had voorzieningen getroffen voor Simson, zodat hij in staat was het werk te doen waarvoor God hem had bestemd. Bij het begin van zijn leven had hij alle mogelijke voorrechten voor lichaamskracht, verstandelijke kracht en zedelijke reinheid. Maar door de invloed van slechte metgezellen liet hij zijn greep op God, de Enige beveiliging van de mens, los en werd door het kwaad meegesleurd. Zij die op het pad van plicht met verzoeking in aanraking komen, kunnen verzekerd zijn dat God hen wil beschermen; maar als iemand zich opzettelijk blootstelt aan verleiding, zal hij vroeg of laat vallen.

Satan doet zijn uiterste best om juist hen die door God bedoeld zijn als werktuigen voor een bijzonder werk, te doen afdwalen. Hij valt ons aan op onze zwakke punten, en probeert door de gebreken in het karakter zeggenschap over de gehele mens te krijgen; en hij weet dat hij zal slagen als men vasthoudt aan deze gebreken. Niemand hoeft echter de nederlaag te lijden. De mens wordt niet aan zichzelf overgelaten in zijn strijd tegen de macht van het kwaad. Hulp is nabij en staat ter beschikking van iedere ziel die er werkelijk naar verlangt. Engelen van God, die opklimmen en neerdalen langs de ladder die Jakob in zijn droom zag, zullen iedereen helpen die dat wil, om op te klimmen naar de hoogste hemel.

[494]

Hoofdstuk 55 – Het kind Samuël

Zie 1 Samuël 1; 2:1-11

Elkana, een Leviet uit het gebergte Efraïm, was een rijk en invloedrijk man, die de Heere liefhad en vreesde. Zijn vrouw Hanna was ook een vrome vrouw. Ze was zachtzinnig en eenvoudig en haar karakter werd gekenmerkt door diepe ernst en een groot geloof.

De zegen waarnaar elke Israëliet zozeer verlangde, was aan dit godsvruchtig echtpaar onthouden; hun huis werd niet opgevrolijkt door de stemmen van kinderen; en het verlangen dat zijn naam zou blijven voortbestaan, had de man ertoe gebracht - zoals vaak gebeurde - een tweede huwelijk te sluiten. Maar deze stap, die gedaan werd door een gebrek aan geloof in God, maakte niet gelukkig. Zonen en dochters werden in het gezin geboren, maar de blijdschap en schoonheid van deze geheiligde instelling van God was afwezig en de vrede in het gezin was verstoord. Peninna, de tweede vrouw, was jaloers en bekrompen van geest, en gedroeg zich trots en aanmatigend. Voor Hanna scheen de hoop verdwenen en het leven was voor haar een last geworden; toch bleef ze geduldig en klaagde niet.

Getrouw nam Elkana de instellingen van God waar. De tabernakeldienst in Silo werd nog onderhouden, maar door onregelmatigheden in de bediening werd van zijn dienst in het heiligdom geen gebruik gemaakt, hoewel hij als Leviet daar moest zijn. Toch ging hij met de zijnen op de vastgestelde tijden naar de samenkomst.

Zelfs tijdens deze hoge feesten, verbonden met de dienst van God, verstoorde de boze geest die een vloek op zijn gezin had gebracht, de rust. Nadat het dankoffer gebracht was, nam heel het gezin deel aan een vreugdevol feestmaal, zoals gebruikelijk was. Bij deze gelegenheden gaf Elkana aan de moeder van zijn kinderen een deel voor haarzelf en voor elk van haar zonen en dochters; maar als teken van zijn liefde voor Hanna kreeg deze een dubbel deel, waarmee hij te kennen gaf dat zijn liefde voor haar even groot was als dat ze moeder zou zijn geweest. De tweede vrouw, die jaloers was, maakte dan aanspraak op het feit, dat zij door God begunstigd was, terwijl ze Hanna tergde met haar kinderloosheid, als bewijs van Gods misnoegen. Elk jaar herhaalde dit zich, tot Hanna het niet langer kon verdragen. Ze was niet in staat haar verdriet te verbergen, en weende bitter, terwijl ze zich van het feest terugtrok. Tevergeefs trachtte haar man

[495]

haar te troosten. *'Waarom weent gij en waarom eet gij niet? Waarom zijt gij zo verdrietig gestemd?'* vroeg hij. *'Ben ik u niet meer waard dan tien zonen?'*

Hanna uitte geen verwijt. De last die ze met geen aardse vriend kon delen, bracht ze naar God. Ernstig smeekte ze dat Hij van haar de smaad zou wegnemen en haar een zoon zou geven, die ze voor Hem kon opvoeden. Ze deed een plechtige gelofte dat ze, als God haar verzoek toestond, haar kind aan God zou wijden vanaf zijn geboorte. Hanna was dicht bij de deur van de tabernakel, en in de bitterheid van haar geest bad ze, en weende bitter. Toch sprak ze in stilte met God, zonder een woord te uiten. In die boze tijd zag men zoiets zelden. Feestvieren en zelfs dronkenschap waren heel gewoon, zelfs bij godsdienstige samenkomsten; en Eli, de hogepriester, dacht bij het zien van Hanna, dat ze te veel gedronken had. Hij meende dat ze een bestraffing verdiend had en streng zei hij tot haar: *'Hoe lang zult gij u als een beschonkene gedragen? Zorg, dat gij uw roes kwijtraakt.'*

Bedroefd en opgeschrikt antwoordde Hanna zachtmoedig: *'Neen, mijn heer, ik ben een diepbedroefde vrouw; wijn noch bedwelmende drank heb ik gedronken, maar ik heb*

mijn hart uitgestort voor het aangezicht des Heeren. Houd uw dienstmaagd niet voor een nietswaardige; want door grote zorg en smart gekweld heb ik zo lang gesproken.'

De hogepriester was diep bewogen, want hij was een man Gods; in plaats van haar te bestraffen, zegende hij haar: *'Ga heen in vrede, en de God van Israël zal u geven, wat jij van Hem gebeden hebt.'*

Het gebed van Hanna werd verhoord; ze ontving het geschenk waarom ze zo vurig gebeden had. Toen ze het kind zag, noemde ze het Samuël - *'van God gebeden'*. Zodra de kleine oud genoeg was om van zijn moeder gescheiden te worden, vervulde ze haar gelofte. Ze beminde haar kind met alle liefde van een moederhart; dagelijks hield ze meer van hem, als ze hem groter zag worden en naar zijn kinderpraat luisterde. Hij was haar enige zoon, de bijzonder gave van de hemel; maar ze had hem gekregen als een schat, die aan God was gewijd, en ze wilde de Gever het Zijne niet onthouden.

Weer reisde Hanna met haar man naar Silo, en bood de priester in de Naam van God haar kostbare gave aan, met de woorden: *'Om deze jongen heb ik gebeden, en de Heere heeft mij gegeven, wat ik van Hem gebeden heb. Daarom sta ik hem aan de Heere af; zolang hij leeft, zij hij aan de Heere afgestaan.'* Eli was diep onder de indruk van het geloof en de toewijding van deze Israëlitische vrouw. Hij was een toegeeflijk vader, en voelde zich ootmoedig en nederig bij het zien van het grote offer van deze moeder, die haar enig kind afstond, om het te wijden aan de dienst van God. Hij voelde zich

[496]

aangesproken in zijn eigenliefde, en nederig boog hij zich voor de Heere en aanbad Hem.

Het hart van de moeder was vol lof en dank, en ze wenste haar dankbaarheid te uiten. De Geest van inspiratie daalde op haar neer, en ze bad:

'Mijn hart juicht in de Heere, mijn hoorn is verhoogd in de Heere. Wijd opent zich mijn mond tegen mijn vijanden, want ik verheug mij in uw hulp. Er is niemand heilig gelijk de Heere, want niemand is er buiten U, en er is geen Rots gelijk onze God. Spreekt toch niet steeds zo hoogmoedig, geen verwaten taal kome uit uw mond. De Heere immers is een alwetend God en door Hem worden de daden getoetst...

De Heere doodt en doet herleven, Hij doet naar het dodenrijk neerdalen en daaruit opkomen. De Heere maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij. Hij heft de geringe op uit het stof, Hij heft de arme omhoog uit het slijk, om hem te doen zitten bij edelen, en een erzetel te doen verwerven. Want de grondvesten der aarde zijn des Heeren; Hij heeft daarop het aardrijk gesteld. De voeten Zijner gunstgenoten behoedt Hij, maar de goddelozen komen om in duisternis, want niet door kracht is een man sterk. Wie met de Heere twisten, worden gebroken; over hen dondert Hij in de hemel. De Heere richt de einden der aarde; Hij geeft sterkte aan Zijn Koning en verhoogt de hoorn van Zijn gezalfde.'

De woorden van Hanna waren profetisch, zowel aangaande David, die als koning van Israël zou heersen, als over de Messias, de Gezalfde des Heeren. Terwijl ze eerst verwijst naar het roemen van een onbeschaamde en twistzieke vrouw, gaat ze over op de vernietiging van Gods vijanden en de overwinning van Zijn verlost volk.

Uit Silo keerde Hanna rustig terug naar haar huis in Rama, terwijl ze het kind Samuël achterliet om opgevoed te worden voor de dienst in het huis Gods, onder leiding van de hogepriester. Vanaf zijn vroegste kinderjaren had ze haar zoon geleerd God lief te hebben en te vrezen, en zich te beschouwen als het eigendom van de Heer. Door elke vertrouwd voorwerp om hem heen had ze getracht zijn gedachten te richten op de Schepper. Toen ze haar kind niet langer bij zich had, eindigde haar moederzorg niet. Dagelijks bad ze voor hem. Elk jaar maakte ze eigenhandig een linnen lijfrok voor hem; en als ze met haar man

naar Silo ging om te aanbidden, gaf ze aan het kind dit bewijs van haar liefde. Elke draad van het kleed was geweven met de bede, dat hij rein, edel en oprecht zou zijn. Ze vroeg niet om wereldse grootheid voor haar zoon, maar smeekte dat hij die grootheid

[497]

zou bezitten waarop de hemel prijs stelt - dat hij God zou eren en een zegen zou zijn voor zijn medemensen.

Hoe rijk was Hanna beloond! En wat een voorbeeld is haar bemoediging om getrouwd te zijn! Er zijn onschatbare gelegenheden, oneindig kostbare belangen voor elke moeder. De eenvoudige dagelijkse plichten die veel vrouwen als een vervelende taak beschouwen, moeten gezien worden als een edel en groots werk. De moeder heeft het voorrecht een zegen te zijn voor de wereld door haar invloed, en op deze wijze zal ze zelf blijdschap kennen. Ze kan de weg banen voor haar kinderen, door zonneschijn en schaduw, naar een hoger leven. Maar de moeder kan alleen maar hopen het karakter van haar kinderen naar het Goddelijk voorbeeld te vormen als ze in haar eigen leven tracht de leer van Christus na te volgen. De wereld is vol verderfelijke invloeden. Mode en gewoonten oefenen een grote invloed uit op de jeugd. Als de moeder tekort schiet in haar taak om te onderwijzen, te leiden en te weerhouden, zullen haar kinderen van nature het kwade volgen en zich afkeren van het goede. Iedere moeder moet vaak haar Heiland zoeken met de bede: 'Onderwijs ons hoe we het kind moeten leiden en wat we ermee moeten doen.' Laat ze acht slaan op het onderricht dat God in Zijn Woord gegeven heeft, en ze zal de wijsheid ontvangen die ze nodig heeft.

'De jonge Samuël nam toe in aanzien en in gunst, zowel bij de Heere als bij de mensen.' Hoewel Samuël zijn jongensjaren doorbracht in de tabernakel en bezig was in de dienst van God, was hij niet vrij van boze invloeden of zondige voorbeelden. De zonen van Eli vreesden God niet en hadden geen eerbied voor hun vader; maar Samuël zocht hun gezelschap niet en volgde hun boze wegen niet. Steeds streefde hij ernaar te worden wat God van hem verwachtte. Iedere jongere bezit dit voorrecht. God is blij als zelfs kleine kinderen Hem willen dienen.

Samuël was onder de hoede van Eli geplaatst, en de beminnelijkheid van zijn karakter won de genegenheid van de bejaarde priester. Hij was vriendelijk, edelmoedig, gehoorzaam en eerbiedig. Eli, die verdriet had over zijn afgedwaalde zonen, vond rust en troost en een zegen in de tegenwoordigheid van het kind dat aan zijn zorg was toevertrouwd. Samuël was behulpzaam en liefdevol, en een vader kon niet meer van zijn kind houden dan Eli van deze jongen. Het was wonderlijk dat tussen deze hogepriester, het godsdienstig hoofd van het volk, en het eenvoudig kind zulk een warme genegenheid kon bestaan. Naarmate de gebreken van de ouderdom Eli plaagden en hij zich meer zorgen maakte over het losbandig gedrag van zijn zonen, wendde hij zich tot Samuël om vertroosting. Gewoonlijk be

[498]

gonnen de Levieten hun taak eerst op de leeftijd van vijftientwintig jaar, maar Samuël was een uitzondering op deze regel. Elk jaar werden hem belangrijker zaken toevertrouwd; en toen hij nog een kind was, droeg hij reeds de linnen efod als teken van zijn wijding aan het heiligdom. Zo jong als hij was bij zijn komst in het heiligdom, kreeg hij reeds bepaalde opdrachten uit te voeren. Deze waren in het begin heel eenvoudig, en niet altijd prettig; maar hij deed ze bereidwillig en naar zijn beste vermogen. Hij beschouwde zich als een dienaar van God en zag zijn werk als Gods werk. Zijn dienst werd aanvaard, omdat liefde tot God en

de oprechte wens Zijn wil te doen daarvan de drijfveer waren. Op deze wijze werd Samuël een medewerker van de Heere van hemel en aarde. En God bereidde hem voor op het doen van een groot werk in Israël.

Als kinderen zouden leren de eenvoudige taken in het leven te zien als een weg die door God voor hen was bepaald, als een school waar ze worden opgevoed voor getrouwe en bruikbare dienst, zouden ze hun werk met veel meer blijdschap doen. Het doen van het werk als voor de Heere geeft inhoud aan de nederigste bezigheid en verbindt de werker op aarde met de heilige wezens die Gods wil in de hemel volbrengen.

Succes in dit leven, succes in het verkrijgen van het eeuwige leven, is in grote mate afhankelijk van een getrouw, nauwgezet volbrengen van de dagelijkse kleine dingen. In Gods werken zien we volmaaktheid zowel in grote als in kleine dingen. De hand Die de werelden in de ruimte heeft geplaatst, heeft met grote kundigheid de leliën in het veld gevormd. Zoals God volmaakt is in Zijn omgeving, moeten wij het zijn in de onze. De evenredige vorming van een sterk, aantrekkelijk karakter wordt gevormd door dagelijks volbrengen van de plicht. Trouw zowel in het kleine als in het grote moet ons leven kenmerken. Het leven wordt verrijkt door getrouwheid in kleine dingen, door kleine daden van vriendelijkheid, en als ons werk op aarde is voleindigd, zal blijken dat elk van deze trouw volbrachte kleine plichten een invloed ten goede heeft gehad - een invloed die nooit teniet gedaan kan worden.

Onze hedendaagse jeugd is even waardevol in Gods oog als Samuël dat was. Door oprechte christenen te zijn kunnen ze een machtige invloed uitoefenen in het werk van hervorming. Nu zijn zulke mensen nodig! God heeft voor ieder van hen een werk te doen. Nooit hebben mensen meer tot stand gebracht voor God en de mensheid dan nu het geval kan zijn in het leven van hen die trouw willen zijn aan de taak die God hen heeft opgedragen.

[499]

Hoofdstuk 56 – Eli en zijn zonen

Zie 1 Samuël 2:12-36

Eli was priester en richter in Israël. Hij bekleedde de hoogste en meest verantwoordelijke plaats onder Gods volk. Als iemand door God aangewezen voor de heilige taak van het priesterambt en geplaatst over het land als het hoogste rechterlijk gezag, zag men hem als een voorbeeld, en hij had grote invloed op de stammen van Israël. Maar hoewel hij aangewezen was om het volk te besturen, kon hij zijn eigen gezin niet de baas. Eli was een toegeeflijke vader. Hij had de vrede en het gemak lief, en oefende zijn gezag niet uit om de verkeerde gewoonten en neigingen van zijn kinderen te verbeteren. In plaats van hen te bestraffen of te vermanen, legde hij zich neer bij hun wil en liet hen hun eigen gang gaan. In plaats van de opvoeding van zijn kinderen te zien als de belangrijkste van al zijn plichten, behandelde hij deze aangelegenheid als van weinig belang. De priester en richter van Israël was niet onkundig betreffende de plicht zijn kinderen te beteugelen en te besturen. Maar Eli schrok terug voor deze taak, omdat hij hierdoor tegen de wil van zijn zonen moest ingaan, en hen zou moeten straffen en bepaalde dingen ontzeggen. Zonder te denken aan de verschrikkelijke gevolgen van zijn handelwijze liet hij zijn kinderen hun eigen wil volgen, en veronachtzaamde de opdracht hen geschikt te maken voor de dienst van God en hun taak in het leven.

God had van Abraham gezegd: *'Ik heb hem gekend, opdat hij gebieden zou, dat zijn zonen en zijn huis na hem de weg des Heeren zouden bewaren door gerechtigheid en recht te doen.'* (Genesis 18:19) Maar Eli liet zijn kinderen over hem heersen. De vader werd ondergeschikt aan de kinderen. De vloek van de zonde was merkbaar in het verderf en het kwaad dat het leven van zijn zonen kenmerkte. Ze hadden geen juist besef van Gods karakter en van de heiligheid van Zijn wet. Ze beschouwden Zijn dienst als iets heel gewoons. Vanaf hun kinderjaren waren ze gewend aan het heiligdom en Zijn dienst; maar in plaats van meer eerbied te koesteren, hadden ze alle begrip verloren voor de heiligheid en betekenis ervan. De vader had hun gebrek aan eerbied voor zijn gezag niet bestraft, en niets gezegd over hun oneerbiedigheid voor de plechtige diensten van het heiligdom; en toen ze volwassen waren geworden, droeg hun leven de dodelijke vruchten van ongeloof en opstand.

[500]

Hoewel ze volkomen ongeschikt waren voor hun ambt, werden zij gewijd tot priester om God te dienen in Zijn heiligdom. De Heere had nauwgezette voorschriften gegeven aangaande het brengen van offers; maar deze slechte mannen toonden ook in hun werk hun onverschilligheid voor het gezag, en schonken geen aandacht aan de wet van offeranden, die op uiterst plechtige wijze gebracht moesten worden. Deze offeranden, die heenwezen op de dood van Christus, moesten in het hart van het volk geloof wekken in de komende Verlosser; daarom was het van het grootste belang dat nauwlettend acht werd geslagen op Gods aanwijzingen in dit opzicht. Bij deze offeranden mocht alleen het vet op het altaar worden verbrand; een bepaald deel was bestemd voor de priesters, maar de offeraar kreeg het grootste deel terug, om het samen met zijn vrienden tijdens een offermaaltijd te eten. Op deze wijze werden de harten van allen in dank en geloof gericht op het grote Offer dat de zonde van de wereld zou wegnemen.

In plaats van de ernst van deze symbolische dienst te beseffen, dachten de zonen van Eli er alleen aan hoe ze hun zinnen erdoor konden bevredigen. Ze waren niet tevreden

met dat deel van het zoenoffer waarop zij recht hadden, en eisten meer; en de grote hoeveelheid offers die gedurende de jaarlijkse feesten werden gebracht, verschaften hun een extra bron van inkomsten ten koste van het volk. Niet alleen eisten ze meer dan datgene waarop ze recht hadden, maar ze wilden zelfs niet wachten tot het vet was verbrand als een offer voor God. Ze eisten dat deel wat hun beviel, en als men dat weigerde, dreigden ze het met geweld te zullen nemen.

Dit gebrek aan eerbied van de priesters ontnam al spoedig de heilige en indrukwekkende betekenis aan deze plechtigheid, en het volk ging het spijsoffer van de Heere verachtten. Het grote Offer, waarop ze moesten heen wijzen, werd uit het oog verloren. *'Zo was de zonde van die jonge mannen zeer groot voor het aangezicht des Heeren.'*

Deze ontrouwe priesters overtraden eveneens de wet van God en onteerden hun heilig ambt door hun lage en ontterende gewoonten; toch bleven ze door hun tegenwoordigheid voortgaan Gods tabernakel te verontheiligen. Velen onder het volk, die verontwaardigd waren over het goddeloze gedrag van Hofni en Pinehas, kwamen niet langer naar de plaats van aanbidding. Op deze wijze werd de dienst van God veracht en verwaarloosd omdat ze vereenzelvigd werd met de zonden van goddeloze mannen, terwijl zij wiens hart uitging naar de zonde, gesterkt werden in het kwaad. Goddeloosheid, losbandigheid en zelfs afgoderij vierden hoogtij.

Eli had een grote dwaling begaan door zijn zonen toe te staan dienst te doen in het heiligdom. Door hun gedrag te verontschuldigen onder allerlei

[501]

voorwendsels, zag hij hun zonden niet langer; maar ten slotte kwam een moment dat hij zijn ogen niet langer kon sluiten voor de zonden van zijn zonen. Het volk klaagde over hun gewelddadigheid, en de hogepriester was bedroefd en verontrust. Hij durfde niet langer te zwijgen. Maar zijn zonen waren opgegroeid met de gedachte, dat ze met niemand anders rekening hoefden te houden dan met zichzelf, en nu stoorden ze zich nergens aan. Ze zagen dat hun vader verdriet had, maar dit raakte hen niet. Ze hoorden zijn zachtmoedige raadgevingen, maar waren er niet van onder de indruk, en wilden hun verkeerde leefwijze niet opgeven, hoewel ze gewaarschuwd waren voor de gevolgen van hun zonde. Als Eli zijn goddeloze zonen op de juiste wijze had behandeld, zouden ze uit hun priesterambt ontzet en met de dood gestraft zijn. Uit vrees voor de openbare schande die hiervan het gevolg zou zijn, handhaafde hij hen in hun vertrouwenspositie. Hij liet hen doorgaan hun verderf te vermengen met de heilige dienst van God en op de belangen van de waarheid een smet te werpen, die de jaren niet konden wegnemen. Maar toen de richter van Israël zijn plicht verzuimde, trad God zelf op.

'Er kwam een man Gods tot Eli en zeide tot hem: Zo zegt de Heere: Heb Ik Mij niet duidelijk aan dit huis uws vaders geopenbaard, toen dit in Egypte aan het huis van Farao onderworpen was? En Ik heb hem uit alle stammen Israëls Mij tot priester verkoren om Mijn altaar te beklimmen, reukwerk te ontsteken en de efod te dragen voor Mijn aangezicht; aan het huis uws vaders heb Ik alle vuuroffers der Israëlieten gegeven. Waarom veracht gij Mijn slachtoffer en Mijn spijsoffer, die Ik in (Mijn) woning voorgeschreven heb, eert gij uw zonen boven Mij, en doet u te goed aan het beste deel van elk spijsoffer van Mijn volk Israël? Daarom, luidt het Woord van de Heere, de God van Israël, Ik heb duidelijk gezegd: Uw huis en uws vaders huis zullen voor altijd voor Mijn aangezicht wandelen, maar nu luidt het woord des Heeren: Dit zij verre van Mij! Want wie Mij eren, zal Ik eren, maar wie Mij versmaden, zullen gering geacht worden..... Ik zal Mij een betrouwbaar priester aanstellen,

die naar Mijn hart en in Mijn Geest handelt en Ik zal voor hem een duurzaam huis bouwen, zodat hij te allen tijde voor het aangezicht van Mijn Gezalfde wandelen zal.'

God beschuldigde Eli, dat hij zijn zonen eerde boven de Heere. Eli had toegelaten dat het offer, door God als een zegen aan Israël gegeven, een afschuw werd, liever dan zijn zonen te schande te brengen wegens hun goddeloos en afschuwelijk gedrag. Degenen die hun eigen zinnen volgen, uit verblinde liefde voor hun kinderen, en toelaten dat deze in alle opzichten bevrediging vinden in hun zelfzuchtige verlangens, zonder God te eren

[502]

door hun gezag te laten gelden, laten duidelijk zien dat ze hun goddeloze kinderen boven God stellen. Ze stellen meer prijs op hun goede naam dan op de eer van God; liever behagen ze hun kinderen dan God, en ervoor zorg te dragen dat aan Zijn dienst alle schijn van het kwaad ontbreekt.

God hield Eli als priester en richter van Israël aansprakelijk voor de zedelijke en godsdienstige gesteldheid van Zijn volk, vooral ten opzichte van zijn zonen. Vóór alles had hij door zachtmoedige maatregelen moeten trachten het kwaad te weerhouden; en als dit geen uitwerking zou hebben, zou hij door strenge straffen het kwaad hebben moeten onderdrukken. Hij haalde Gods misnoegen over zich omdat hij de zonde niet bestrafte en geen recht uitoefende op de zondaar. God kon niet op hem rekenen wat betreft zijn taak Israël rein te bewaren. Zij die niet de moed bezitten om het kwaad te bestraffen, of door gemakzucht of gebrek aan belangstelling niet hun uiterste best doen het gezin of Gods gemeente zuiver te bewaren, worden aansprakelijk gesteld voor het kwaad dat het gevolg kan zijn van het nalatig zijn in hun plicht. We worden evengoed aansprakelijk gesteld voor het kwaad dat we hadden kunnen tegengaan in anderen door het uitoefenen van ouderlijk of pastoraal gezag, als wanneer we zelf dit kwaad hadden begaan.

Eli bestuurd zijn gezin niet volgens Gods richtlijnen voor het besturen van een gezin. Hij volgde zijn eigen oordeel. De toegeeflijke vader zag de gebreken en zonden van zijn zonen in hun kinderjaren over het hoofd, met de gedachte dat ze later over deze verkeerde gewoonten zouden zegevieren. Velen begaan een soortgelijke vergissing. Ze menen dat ze een betere opvoedingsmethode hebben dan de methode die God in Zijn Woord heeft gegeven. Ze werken verkeerde neigingen in de hand, terwijl ze als verontschuldiging aanvoeren: 'Ze zijn nog te klein om gestraft te worden. Als ze ouder zijn, kunnen we met ze praten.' Zo worden verkeerde gewoonten sterker, tot ze tot een tweede natuur zijn geworden. De kinderen groeien op zonder zich in iets te beperken, met karaktertrekken die heel hun leven een vloek voor hen zijn, en die zich waarschijnlijk voortplanten in anderen.

Een gezin kan door geen grotere vloek worden getroffen dan de jongeren toe te staan hun eigen weg te kiezen. Als ouders rekening houden met elke wens van hun kinderen, en hun toestaan dingen te doen die niet voor hun bestwil dienen, verliezen de kinderen al spoedig alle eerbied voor hun ouders, alle ontzag voor God en de mens, en worden slaven van satan. De invloed van een slecht bestuurd gezin wordt sterk gevoeld, en is een ramp

[503]

voor de maatschappij. Het werkt het kwaad in de hand waardoor gezinnen, maatschappij en regeringen worden getroffen.

Door zijn positie was de invloed van Eli veel groter dan van iemand uit het volk. Zijn gezinsleven werd in geheel Israël nagevolgd. De schadelijke gevolgen van zijn nalatige,

gemakzuchtige handelwijze waren zichtbaar in tal van gezinnen die door dit voorbeeld werden beïnvloed. Wanneer kinderen hun zin krijgen in het kwaad, terwijl de ouders zich uitgeven voor christenen, wordt Gods waarheid in diskrediet gebracht. De godsvrucht van een gezin blijkt het best uit het karakter, dat door de invloed ervan gevormd wordt. Daden spreken luider dan de stelligste geloofsbelijdenis. Als belijdende christenen niet hun uiterste best doen in het besturen van een goed geordend gezin, dat een getuigenis is van de zegeningen van het geloof in God, maar laks en gemakzuchtig zijn, terwijl ze toegeven aan de verkeerde wensen van hun kinderen, doen ze evenals Eli, en schaden het werk van Christus, terwijl ze hun eigen leven en dat van hun gezinnen verwoesten. Maar hoe groot het kwaad van ouderlijke ontrouw ook mag zijn, dit is veel erger als het voorkomt in de gezinnen van hen die als leraars van het volk zijn aangesteld. Terwijl de eersten tekort schieten in het besturen van hun eigen gezinnen, leiden de laatsten door hun verkeerde voorbeeld velen op een dwaalspoor. Hun schuld is veel groter dan die van de anderen, omdat hun positie veel verantwoordelijker is.

God had beloofd dat het huis van Aäron voor altijd voor Zijn aangezicht zou staan; maar dit was beloofd op voorwaarde dat ze zich volkomen zouden wijden aan de dienst van het heiligdom, God in heel hun leven zouden eren, en niet zichzelf zouden dienen of hun zondige neigingen volgen. Eli en zijn zonen waren op de proef gesteld, en de Heere vond hen onwaardig voor de hoge positie als priesters in Zijn dienst. En Hij had gezegd: *'Dit zij verre van Mij!'* Hij kon Zijn belofte niet in vervulling doen gaan, omdat zij dit onmogelijk hadden gemaakt.

Het voorbeeld van hen die de heilige dingen dienen, moet het volk ertoe brengen eerbied te koesteren voor God en Hem te vrezen. Als mannen die in Christus' plaats staan, (2 Korinthe 5:20) tot het volk spreken over Gods barmhartigheid en over verzoening, terwijl ze hun heilig ambt gebruiken als een dekmantel voor het bevredigen van zelfzuchtige of zinnelijke lusten, maken ze zich tot werktuigen van satan. Evenals Hofni en Pinehas zijn ze oorzaak dat anderen het offer van de Heere minachten. Het is mogelijk dat ze gedurende een tijd hun weg in het verborgen kiezen; maar als eindelijk hun ware aard aan het licht komt, krijgt het geloof van velen een schok,

[504]

met als gevolg dat ze hun vertrouwen in de godsdienst verliezen. Er blijft een wantrouwen achter in allen die zeggen dat ze Gods Woord prediken. Men twijfelt aan de boodschap van de ware boodschapper van Christus. Steeds komt de vraag op: 'Zou deze persoon niet gelijk zijn aan hem van wie we dachten dat hij heilig was, terwijl hij zo verdorven was?' Op deze wijze verliest Gods Woord Zijn invloed op de mens.

In het verwijt van Eli tot zijn zonen ligt een ernstige en ontzagwekkende betekenis - woorden die allen die het heilige dienen, goed zouden moeten overdenken: *'Indien de ene mens tegen de andere mens zondigt, zo zullen de goden hem oordelen; maar indien een mens tegen de Heere zondigt, wie zal dan voor hem bidden?'* Als hun zonden alleen betrekking hadden gehad op hun medemensen, zou de rechter de zaak in orde hebben kunnen brengen door het opleggen van een boete en de eis het verongelijkte te herstellen; op deze wijze hadden de overtreders vergiffenis kunnen ontvangen. Of wanneer ze schuldig waren geweest aan de zonde van aanmatiging, had een zondoffer voor hen gebracht kunnen worden. Maar hun zonden waren dermate vervlochten met hun ambt als priesters van de Allerhoogste in het offeren voor de zonde, en Gods werk werd dermate onteerd door het volk, dat voor hen geen verzoening gedaan kon worden; hun eigen vader durfde, hoewel hij de hogepriester was, niet voor hen te bemiddelen; hij kon hen niet beschermen voor de toorn van een heilig God. Van alle zondaars zijn zij de grootste die de middelen verachten

die de hemel beschikbaar heeft gesteld voor de verlossing van de mens, *'daar zij wat hen betreft de Zoon van God opnieuw kruisigen en tot een bespotting maken.'* (Hebreeën 6:6)

[505]

Hoofdstuk 57 – De ark door de Filistijnen genomen

Zie 1 Samuël 3-7

Het huis van Eli kreeg nog een waarschuwing. God kon niet met de hogepriester en zijn zonen spreken; hun zonden hadden als een dichte wolk Zijn Heilige Geest buitengesloten. Maar te midden van al dit kwaad bleef het kind Samuël trouw aan de God des hemels, en zo moest Samuël als profeet van de Allerhoogste de oordeelsboodschap over het huis van Eli overbrengen.

'Nu was in die dagen het Woord des Heeren schaars; er was geen openbaar gezicht. In die tijd had Eli zich eens op zijn gewone plaats te ruste begeven - zijn ogen begonnen zwak te worden, hij kon niet meer zien – En Samuël zich ook te ruste begeven had, eer de lamp Gods uitgedaan werd in de tempel des Heeren, waar de ark Gods was. Dat de Heere Samuël riep.' Het kind, dat meende de stem van Eli te horen, haastte zich naar het bed van de priester met de woorden: *'Hier ben ik; gij hebt immers geroepen.'* Eli zei: *'Ik heb niet geroepen, mijn zoon; leg u weer neer.'* Drie keer werd Samuël geroepen, en drie keer kreeg hij hetzelfde antwoord. Toen was Eli overtuigd dat de geheimzinnige stem de stem van God was. De Heere was Zijn uitverkoren dienstknecht, de bejaarde grijsaard, voorbijgegaan om te spreken met een kind. Op zichzelf was dit een bittere, hoewel verdiende bestraffing voor Eli en zijn huis.

In het hart van Eli was echter geen gevoel van nijd of afgunst. Hij zei Samuël, dat deze bij een volgende oproep moest antwoorden: *'Spreek Heere, want uw knecht hoort!'* Opnieuw klonk de stem, en het kind antwoordde: *'Spreek, want uw knecht hoort.'* Hij was zo onder de indruk van de gedachte, dat de grote God met hem wilde spreken, dat hij zich niet precies herinnerde wat Eli hem gezegd had.

'Toen zeide de Heere tot Samuël: Zie, Ik ga in Israël iets doen, zodat een ieder die ervan hoort, de beide oren tuiten zullen. Te dien dage zal Ik aan Eli in vervulling doen gaan al wat Ik over zijn huis gesproken heb, van het begin tot het einde. Want Ik heb hem te kennen gegeven, dat Ik over zijn huis voor altijd gericht zal oefenen om de ongerechtigheid, waarvan hij geweten heeft; immers zijn zonen brachten een vloek over zich en hij heeft hen niet eens berispt. Daarom heb Ik het huis van Eli gezworen:

[506]

Nooit zal de ongerechtigheid van het huis van Eli worden verzoend door slachtoffer of door spijsoffer.'

Eer hij deze boodschap ontvangen had van God, *'kende Samuël de Heere nog niet; nog nooit was hem een Woord des Heeren geopenbaard'*; dat wil zeggen, dat hij niet bekend was met de directe openbaringen van Gods tegenwoordigheid zoals de profeten deze kenden. God wilde Zich op zulk een onverwachte wijze bekend maken, opdat Eli ervan zou horen door de verbazing en verwondering van de jongen.

Samuël was ontzet en verbaasd dat hij zo'n verschrikkelijke boodschap gekregen had. De volgende morgen deed hij zijn werk als gewoonlijk, maar zijn jonge hart was bezwaard. De Heere had niet bevolen dit verschrikkelijke vonnis bekend te maken, daarom zweeg hij en vermeed zoveel mogelijk de nabijheid van Eli. Hij beefde bij de gedachte dat deze hem zou dwingen te spreken over Gods oordelen over iemand die hij liefhad en eerbiedigde. Eli was ervan overtuigd, dat de boodschap een ramp inhield voor hem en zijn huis. Hij riep Samuël, en droeg hem op getrouw te vertellen wat de Heere hem had

geopenbaard. De jongen gehoorzaamde, en de oude man boog zich onderworpen voor het ontzettend oordeel. *'Hij is de Heere,'* zei hij; *'Hij doe wat goed is in Zijn ogen.'*

Toch openbaarde Eli geen vruchten van oprecht berouw. Hij beleed zijn schuld, maar liet de zonde niet los. Jaar na jaar wachtte de Heere met het aankondigde oordeel. In al die jaren had er veel gedaan kunnen worden om de fouten uit het verleden te herstellen, maar de oude priester ondernam geen stappen om de zonden die het heiligdom verontreinigden en waardoor duizenden in Israël werden besmet, weg te doen. Gods lankmoedigheid bracht Hofni en Pinehas ertoe hun harten te verharderen en nog brutaler te zondigen. De boodschappen van waarschuwing en vermaning aan het huis van Eli waren bekendgemaakt aan het gehele volk. Hierdoor hoopte hij dat tot op zekere hoogte de boze invloed van het verleden zou worden tegengegaan. Maar op de waarschuwingen sloeg men geen acht, zomin de priesters als het volk. Ook de omringende volken, die op de hoogte waren van de zonden die in Israël in het openbaar werden bedreven, zonken dieper in hun afgoderij en misdaden. Ze hadden geen schuldgevoelens, wat wel het geval zou zijn geweest als ze hadden gezien dat Israël trouw was gebleven aan God. Maar de dag van vergelding naderde. Gods gezag was terzijde gesteld, Zijn eredienst was veronachtzaamd en bespot, en Hij moest nu wel tussenbeide komen om Zijn Naam hoog te houden.

[507]

'Israël trok ten strijde tegen de Filistijnen en legerde zich bij Eben-Haëzer; de Filistijnen echter hadden zich gelegerd te Afek.' De Israëlieten ondernamen deze veldtocht zonder eerst God om raad te vragen, zonder de goedkeuring van de hogepriester of van een profeet. *'De Filistijnen stelden zich in slagorde op tegenover Israël. De strijd werd algemeen en Israël leed de nederlaag tegen de Filistijnen; en dezen versloegen in de slag op het open veld ongeveer vierduizend man.'*

Toen de verslagen en ontmoedigde strijdmacht terugkeerde naar de legerplaats, *'zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft de Heere ons heden de nederlaag laten lijden tegen de Filistijnen?'* Het volk was rijp voor Gods oordelen, en toch zag het niet dat hun eigen zonden oorzaak waren van de ramp. En ze zeiden: *'Laten wij de ark van het verbond des Heeren uit Silo halen, zodat die midden onder ons kome en ons verlosse uit de macht onzer vijanden.'* De Heere had geen opdracht of toestemming gegeven om de ark in het leger te brengen; toch waren de Israëlieten zeker dat ze nu zouden overwinnen, en juichten luid, toen de ark door de zonen van Eli het legerkamp werd binnengedragen.

De Filistijnen beschouwden de ark als de god van Israël. Alle machtige werken die Jehova voor Zijn volk had gedaan, schreven ze toe aan de macht van de ark. Toen ze het gejuich hoorden bij het naderen ervan, zeiden ze: *'Wat betekent toch dat luide gejuich in de legerplaats der Hebreëen? Toen zij vernamen, dat de ark des Heeren in de legerplaats gekomen was, werden de Filistijnen bevreesd, want zij zeiden: God is in de legerplaats gekomen, en zij zeiden: Wee ons, want zo iets is noch gisteren noch eergisteren geschied. Wee ons! Wie redt ons uit de macht van deze geweldige God? Dit is dezelfde God, die de Egyptenaren met allerlei plagen in de woestijn geslagen heeft. Grijpt moed en zijt mannen, gij Filistijnen, opdat gij geen slaven der Hebreëen wordt, zoals zij van u geweest zijn. Zijt mannen en strijdt!'*

De Filistijnen vielen krachtig aan, en de Israëlieten leden een zware nederlaag. Tweeëndertigduizend mannen lagen dood op het slagveld, en de ark van God werd genomen, terwijl de beide zonen van Eli omkwamen bij de verdediging ervan. Weer werd voor de geschiedenis een getuigenis opgetekend - dat het onrecht van hen die zich Gods volk noemen, niet ongestraft blijft. Hoe meer men weet van Gods wil, des te groter is de zonde van hen die er geen acht op slaan.

Israël werd getroffen door de zwaarste ramp die hen ooit had kunnen overkomen! De ark van God was veroverd en in het bezit van de vijand. De heerlijkheid was werkelijk geweken uit Israël, toen het symbool van

[508]

Gods tegenwoordigheid en macht uit hun midden verdwenen was. De wonderlijkste openbaringen van Gods waarheid en macht waren nauw verbonden met deze heilige schrijn. In het verleden hadden wonderbare overwinningen plaatsgevonden wanneer de ark aanwezig was. Ze werd overschaduwd door de vleugels van gouden engelen, en de onbeschrijflijke heerlijkheid van de shekinah, het zichtbaar symbool van God, de Allerhoogste, rustte op de ark in het Heilige der heiligen. Nu echter had de ark geen overwinning gebracht. In dit geval had ze geen bescherming geboden, en in geheel Israël werd rouw bedreven.

Ze hadden niet begrepen dat hun geloof slechts een vormendienst was en daarom niets bij God bereikte. Gods wet, die in de ark werd bewaard, was eveneens een symbool van Zijn tegenwoordigheid; maar ze hadden de geboden veracht, zich niet gestoord aan deze voorschriften, en de Geest des Heeren uit hun midden verdreven. Zolang het volk gehoor gaf aan de geboden, wilde de Heere voor hen werken door Zijn oneindige macht; maar als ze de ark zagen en deze niet in verband brachten met God, of Zijn geopenbaarde wil gehoorzaamden door Zijn wet te eerbiedigen, kon deze niet meer voor hen doen dan met een gewone kist het geval zou zijn geweest. Ze zagen de ark zoals de afgodische volken hun goden zagen, alsof deze in zichzelf de kracht bezat zalig te maken en te redden. Ze overtraden de wet die daarin geborgen was; want hun verering van de ark bracht hen tot vormendienst, schijnheiligheid en afgoderij. Hun zonde had een scheiding gemaakt tussen God en hen, en Hij kon hun de overwinning niet schenken eer ze zich bekeerd hadden en hun zonden de rug hadden toegekeerd.

Het was niet voldoende dat de ark en het heiligdom in het midden van Israël waren. Het was niet voldoende dat de priesters offerden, en het volk Gods kinderen werden genoemd. De Heere luistert niet naar de bede van hen die ongerechtigheid in hun hart koesteren; want er staat geschreven: *'Wie zijn oor afwendt van het horen der wet, diens gebed zelfs is een gruwel.'* (Spreuken 28:9)

Toen het leger ten strijde trok, bevond de oude, blinde Eli zich in Silo. Met angstige voor gevoelens wachtte hij de uitslag van de strijd af, want zijn hart beefde om de ark Gods. Hij zat naast de deur van de tabernakel, dag na dag, terwijl hij vol onrust wachtte op een boodschapper van het slagveld.

Ten slotte kwam een Benjaminit uit het leger, *'zijn klederen waren gescheurde klederen en er was aarde op zijn hoofd'*, naar de stad rennen. Zonder acht te slaan op de oude man aan de kant van de weg, haastte hij zich naar de stad om daar aan de wachtende menigte het bericht van de nederlaag en het verlies van de ark mee te delen.

[509]

Het geluid van jammeren en klagen drong door tot de oude man bij de tabernakel. De boodschapper werd bij hem gebracht. En de man zei tot Eli: *'Israël is voor de Filistijnen op de vlucht geslagen; een grote nederlaag heeft het volk geleden; ook uw beide zonen, Hofni en Pinehas zijn dood.'* Dit alles kon Eli verdragen, hoe erg het ook was, want hij had het zien aankomen. Maar toen de boodschapper er aan toevoegde: *'en de ark Gods is buitgemaakt'*, kwam een blik van onuitsprekelijke angst op zijn gelaat. De gedachte, dat zijn zonde oorzaak was geweest dat God onteerd was en dat Hij daarom Zijn tegenwoordigheid

uit Israël had weggenomen, was meer dan hij kon verdragen; zijn kracht bezweek, hij viel, *'brak zijn nek en stierf.'*

De vrouw van Pinehas was ondanks de goddeloosheid van haar man een vrouw die de Heere vreesde. De dood van haar schoonvader en van haar man, en vooral het verschrikkelijke bericht dat de ark Gods was buitgemaakt, veroorzaakte haar dood. Ze had het gevoel dat de laatste hoop voor Israël verdwenen was; en ze noemde het kind, dat in dit uur van tegenspoed geboren werd, Ikabod, of *'de eer is weggevoerd uit Israël'*; stervend herhaalde ze de woorden: *'Weg is de eer uit Israël weggevoerd, want de ark Gods is buitgemaakt.'*

Maar de Heere had Zijn volk niet geheel en al verlaten, en zou niet toestaan dat de heidenen triomfeerden. Hij had de Filistijnen als werktuigen benut om Israël te straffen, en Hij gebruikte de ark om de Filistijnen te straffen. In het verleden had Gods heerlijkheid op deze ark gerust om Zijn volk te sterken en te verheerlijken. Deze onzichtbare heerlijkheid zou nog steeds aanwezig zijn om schrik en ondergang te brengen over de overtreders van Zijn heilige wet. Vaak gebruikt de Heere Zijn bitterste vijanden om de ontrouw te straffen van hen die voorgeven in Hem te geloven. De goddeloze mag dan gedurende enige tijd triomferen als hij ziet dat Israël wordt gestraft, maar de tijd komt dat het vonnis van een Heilig God, Die de zonden haat, hen treft. Wanneer ongerechtigheid wordt gekoesterd, zullen Gods oordelen snel en onafwendbaar volgen.

In triomf voerden de Filistijnen de ark mee naar Asdod, één van de vijf voornaamste steden, waar hij in het huis van hun god Dagon werd geplaatst. Ze meenden dat de macht die de ark altijd had vergezeld, nu hun deel zou zijn, en dat deze macht hen, samen met die van hun god Dagon, onoverwinnelijk zou maken. Toen ze echter de volgende morgen de tempel betraden, zagen ze iets dat hen met schrik vervulde. Dagon was voorover gevallen voor de ark van Jehova. Eerbiedig tilden de priesters de afgod op en zetten hem weer op zijn plaats. Maar de volgende morgen lag

[510]

Dagon verminkt weer op de grond voor de ark. Het bovenste deel van deze god was een mens, het onderste deel een vis. Nu was het menselijk deel afgebroken, en alleen het visgedeelte was overgebleven. Priesters en volk waren met schrik geslagen; ze zagen dit geheimzinnig voorval als een slecht voorteken, dat onheil inhield voor hen en hun afgoden, afkomstig van de God van de Hebreëen. Ze brachten de ark uit de tempel naar een apart gebouw.

De inwoners van Asdod werden getroffen door een pijnlijke en dodelijke ziekte. Denkend aan de plagen waarmee de God van Israël Egypte had geslagen, schreef het volk zijn beproevingen toe aan de aanwezigheid van de ark in hun midden. Besloten werd de ark naar Gat te brengen. Maar de plaag volgde de ark, en de inwoners van Gat brachten de ark naar Ekron. Hier zag het volk met schrik de komst van de ark tegemoet, en ze riepen: *'Zij brengen de ark van de God van Israël tot ons om ons en ons volk te doden.'* Ze riepen hun goden aan om bescherming, evenals het volk van Gat en Asdod had gedaan; maar het werk van de verdelger ging door, tot ten slotte het geroep van de stad ten hemel opsteeg. Bevreesd om de ark nog langer onder mensen te bewaren, plaatsten ze deze nu in het veld. Er volgde een muizenplaag, die het land en de vruchten ervan verdoerde, zowel in de schuren als op het land. Het volk werd nu met volkomen vernietiging door ziekte of hongersnood bedreigd.

Zeven maanden bleef de ark in het land van de Filistijnen, en in deze tijd deden de Israëlieten niets om hem terug te halen. De Filistijnen wilden echter maar al te graag van de tegenwoordigheid ervan bevrijd worden. In plaats dat de ark hen voorspoed had gebracht,

was deze een last en een vloek geworden. Ze wisten echter niet wat ze moesten doen; waarheen de ark werd gebracht, volgden ook Gods oordelen. Het volk riep de vorsten, met de priesters en waarzeggers, en vroeg: *'Wat moeten wij doen met de ark des Heeren? Geeft ons te kennen, hoe wij haar zullen terugzenden naar haar eigen plaats.'* Ze kregen de raad de ark terug te zenden met kostbare schuldoffers. *'Dan zult gij genezen'*, zeiden de priesters, *'en zal u bekend worden, waarom Zijn hand niet van u wijkt!'*

Om een plaag af te wenden of te doen ophouden was het vroeger gebruikelijk onder de heidenen om een beeld te maken van goud, zilver of van ander materiaal, van hetgeen de plaag had veroorzaakt, of van het onderwerp of het lichaamsdeel waarop het betrekking had. Dit werd op een in het oog vallende plaats neergezet, en men meende dat het een daadwerkelijke bescherming zou verlenen tegen het kwaad dat op deze wijze was afgebeeld. Een soortgelijk gebruik bestaat nog onder sommige heidense

[511]

volken. Als iemand lijdt aan een ziekte, en naar de tempel van zijn god gaat om genezing te vinden, neemt hij een afbeelding van het desbetreffende lichaamsdeel mee en brengt dat als een offer aan zijn god.

In overeenstemming met het heersend bijgeloof geboden de Filistijnse vorsten het volk om afbeeldingen te maken van de plagen waardoor ze getroffen waren - *'vijf gouden builen en vijf gouden muizen, naar het aantal van de stadsvorsten der Filistijnen; want'*, zeiden ze, *'eenzelfde plaag treft allen, ook uw stadsvorsten.'*

Deze wijze mannen erkenden dat een geheimzinnige macht de ark vergezelde - een macht waaraan ze geen weerstand konden bieden. Toch raadden ze het volk niet aan zich van hun afgoderij af te keren om de Heere te dienen. Ze haatten de God van Israël, hoewel ze gedwongen waren zich door Zijn oordelen te onderwerpen aan Zijn gezag. Zo kunnen zondaars overtuigd Zijn door Gods oordelen dat het tevergeefs is tegen Hem te strijden. Ze kunnen gedwongen zijn zich te onderwerpen aan Zijn macht, terwijl hun hart in opstand komt tegen Zijn leiding. Deze onderwerping kan een zondaar niet redden. Het hart moet zich overgeven aan God - moet door Gods genade verzacht worden - eer de bekering van de mens door God aangenomen wordt.

Hoe groot is Gods verdraagzaamheid over de goddelozen! De afgodische Filistijnen en het afvallige Israël hadden de zegeningen van Zijn voorzienigheid genoten. Duizenden onopgemerkte zegeningen waren gekomen op de weg van ondankbare, opstandige mensen. Elke zegening sprak hen van de Gever, maar ze stoorden zich niet aan Zijn liefde. Gods verdraagzaamheid was groot jegens de mensen kinderen; maar toen ze hardnekkig volhardden in hun onboetvaardigheid, trok Hij Zijn beschermende hand van hen terug. Ze weigerden te luisteren naar de stem van God in Zijn geschapen werken, Zijn waarschuwingen, raadgevingen en vermaningen in Zijn Woord, en daarom was Hij gedwongen tot hen te spreken door Zijn oordelen.

Onder de Filistijnen waren enkelen die tegen het terugzenden van de ark naar haar eigen land waren. Zulk een erkenning van de macht van Israëls God was een vernedering voor de trots van de Filistijnen. Maar de priesters en waarzeggers gaven het volk de raad niet te vervallen in de hardnekkigheid van Farao en de Egyptenaren, zodat nog meer onheil hen zou treffen. Een plan werd voorgesteld, dat de goedkeuring van allen kon wegdragen, en dit werd dan ook onmiddellijk ten uitvoer gebracht. De ark werd met het gouden zoenoffer op een nieuwe wagen geplaatst, zodat er geen gevaar was voor verontreiniging; aan deze wagen werden twee koeien gespannen,

[512]

die nog nooit een juk hadden gedragen. Hun kalveren werden opgesloten, en de koeien konden gaan waarheen ze wilden. Als de ark op deze wijze over de weg van Beth-Semes, de meest nabije stad van Israël, zou terugkeren, zouden de Filistijnen dat zien als bewijs, dat al hun rampen waren toe te schrijven aan de God van Israël. *'En zo niet,'* zeiden ze, *'dan weten wij, dat niet Zijn hand ons getroffen heeft; dan is het ons toevallig overkomen.'*

Toen ze losgelaten werden, keerden de koeien hun kalveren de rug toe en namen al loeiende de weg naar Beth-Semes. Zonder dat een menselijke hand hen leidde, vervolgden de dieren hun weg. Gods tegenwoordigheid vergezelde de ark, en bracht deze veilig op de bestemde plaats. Het was de tijd van de tarweoogst, en de mannen van Beth-Semes waren bezig met de oogst in het dal. *'Toen zij opkeken, zagen zij de ark, en zij waren verheugd haar te zien. De wagen nu kwam bij het veld van de Beth-Semiet Jozua en hield daar stil. Daar lag een grote steen. Zij kloofden het hout van de wagen en offerden de koeien als een brandoffer voor de Heere.'* De vorsten van de Filistijnen, die van verre de ark gevolgd hadden, tot aan het gebied van Beth-Semes toe, en de ontvangst hadden gadeslagen, keerden terug naar Ekron. De plaag was opgehouden, en ze waren overtuigd dat hun rampen een oordeel waren geweest van de God van Israël.

De mannen van Beth-Semes verspreidden snel het bericht dat de ark bij hen was, en de mensen uit de omgeving stroomden toe om de ark te verwelkomen. De ark was op een grote steen geplaatst, en offers werden aan de Heere gebracht. Als de aanbidders zich bekeerd zouden hebben van hun zonden, zou Gods zegen op hen gerust hebben. Maar ze gaven geen gehoor aan Zijn geboden, en hoewel ze de terugkeer van de ark hadden gezien als een voorbode van iets goeds, hadden ze geen juist begrip van de heiligheid ervan. In plaats van uit te zien naar een geschikte bergplaats, lieten ze haar op het veld staan. Terwijl ze op de heilige kist bleven zien, en spraken over de wonderlijke wijze waarop deze was teruggekeerd, begonnen ze zich af te vragen waarin haar geheimzinnige macht lag. Ten slotte konden ze hun nieuwsgierigheid niet langer bedwingen en openden het deksel om in de ark te zien.

Heel Israël had geleerd dat ze de ark vol ontzag en eerbied moesten beschouwen. Als ze van plaats tot plaats werd vervoerd, mochten zelfs de Levieten ze niet zien. Eens per jaar mocht de hogepriester een blik werpen op de ark van God. Zelfs de heidense Filistijnen hadden het niet gewaagd de ark te openen. Hemelse engelen hadden ongezien de ark op al haar reizen begeleid. Het oneerbiedig gedrag van het volk in Beth-Semes werd

[513]

zwaar gestraft. Velen werden op slag gedood. De overlevenden werden door deze straf niet tot inkeer gebracht, maar beschouwden de ark met bijgelovige vrees. Daar ze verlangden van haar tegenwoordigheid verlost te worden, maar haar niet durfden te vervoeren, zonden ze een boodschap naar de inwoners van Kirjat-Jeárim, met het verzoek de ark op te halen. Vol vreugde verwelkomden de mannen van deze plaats de heilige kist. Ze wisten dat deze het pand van Goddelijke gunst was voor de gehoorzamen en de getrouwen. Eerbiedig brachten ze de ark naar hun stad en plaatsten haar in het huis van Abinádab, een Leviet. Deze man wees zijn zoon Eleazar aan om er zorg voor te dragen, en vele jaren bleef de ark daar.

Sedert de Heere Zich voor het eerst aan de zoon van Hanna had geopenbaard, was de roeping van Samuël tot het profetisch ambt erkend door geheel het volk. Door getrouw Gods boodschap door te geven aan het huis van Eli, al was dit pijnlijk geweest, had Samuël getoond dat hij trouw was aan Jehova; *'en de Heere was met hem en liet geen van Zijn*

woorden ter aarde vallen. En geheel Israël van Dan tot Berseba kwam tot de erkenning, dat aan Samuël door de Heere het ambt van profeet was toevertrouwd.'

Als volk bleven de Israëlieten volharden in hun ongeloof en afgoderij, en tot straf bleven ze onderworpen aan de Filistijnen. In deze tijd bezocht Samuël de steden en dorpen in het hele land, om te trachten de harten van het volk tot de God hunner vaders te keren; en zijn pogingen bleven niet zonder succes. Nadat het huis Israëls gedurende twintig jaar gezucht had onder de druk van hun vijanden, *'achtervolgde het de Heere met Zijn klachten'*. Samuël troostte hen met de woorden:

'Indien gij u met uw gehele hart tot de Heere bekeert, doet dan de vreemde goden en de Astartes uit uw midden weg en richt uw hart op de Heere en dient Hem alleen.' We zien hier dat praktische vroomheid, de godsdienst van het hart, in de dagen van Samuël werd geleerd als in de dagen van Christus. Zonder de genade van Christus hadden uiterlijke vormen van godsdienst geen waarde voor het oude Israël. Dit geldt ook voor het moderne Israël.

In onze dagen is er evenzeer behoefte aan de herleving van godsdienst van het hart als dat het geval was in het oude Israël. Beking is de eerste stap die gedaan moet worden door een ieder dit tot God wil terugkeren. Niemand kan dit voor een ander doen. We moeten onszelf voor God vernederen en onze afgoden wegdoen. Als wij gedaan hebben wat we kunnen, zal de Heere ons Zijn heil openbaren.

Met behulp van de stamhoofden werd een grote vergadering bijeen geroepen te Mispa. Hier werd een plechtig vasten gehouden. In diepe ootmoed beleed het volk zijn schuld; en als bewijs van hun vastbeslotenheid

[514]

om gehoor te geven aan het onderricht dat ze gekregen hadden, stelden ze Samuël aan als richter.

De Filistijnen beschouwden deze vergadering als een voorbereiding voor oorlog, en trokken met een grote krijgsmacht uit om de Israëlieten uiteen te jagen eer ze hun plannen konden uitvoeren. Het bericht van hun nadering bracht grote schrik in Israël. Het volk smeekte Samuël: *'Laat niet na voor ons tot de Heere, onze God, te roepen, opdat Hij ons verlosse uit de macht der Filistijnen.'*

Terwijl Samuël bezig was een lam te offeren als brandoffer, naderden de Filistijnen voor de strijd. Toen openbaarde de Almachtige, Die op de Sinaï was neergedaald onder vuur en rook en donder; Die de Rode Zee had gekliefd en voor de Israëlieten een weg had gebaad door de Jordaan, opnieuw Zijn macht. Een vreselijke storm brak los over de naderende strijdmacht, en de aarde werd bezaaid met de lijken van machtige krijgslieden.

Vol ontzag stonden de Israëlieten, bevend van hoop en vrees. Toen ze de slachting onder hun vijanden zagen, wisten ze dat God hun berouw had aangenomen. Hoewel ze niet voorbereid waren op de strijd, grepen ze de wapenen van de gedode Filistijnen en vervolgden de vluchtenden tot aan Bethkar. Deze overwinning werd behaald op dezelfde plaats waar Israël twintig jaar geleden door de Filistijnen was verslagen, waar de priesters waren gedood en Gods ark was buitgemaakt. Zowel voor volken als voor enkelingen is het pad van gehoorzaamheid aan God de weg van veiligheid en geluk, terwijl de weg van de overtreder voert naar ondergang en verderf. De Filistijnen waren nu zó volkomen onderworpen, dat ze de vestingen die ze aan Israël ontnomen hadden, overgaven en zich gedurende vele jaren van vijandelijkheden onthielden. Andere volken volgden dit voorbeeld, en de Israëlieten verheugden zich over hun vrede tot het eind van Samuëls regering.

Opdat deze gebeurtenis nooit zou worden vergeten, richtte Samuël tussen Mispa en Sen een grote steen op als gedenkteken. Hij noemde de naam van deze steen Eben-

Haëzer, 'steen der hulpe', terwijl hij tot het volk zei: *'Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.'*

[515]

Hoofdstuk 58 – De Profetenscholen

De Heere Zelf leidde de opvoeding van Israël. Zijn zorg beperkte zich niet tot de godsdienstige belangen alleen; alles wat te maken had met hun verstandelijk of lichamelijk welzijn stond onder Zijn Goddelijke voorziening en viel onder Zijn wetten.

God had de Hebreeën geboden Zijn wetten bekend te maken aan hun kinderen en hen te vertellen over Zijn bejegeningen met de vaderen. Dit was een van de bijzondere taken van elke ouder - iets wat ze niet aan anderen mochten overlaten. Niet de vreemdeling, maar de liefhebbende vader en moeder moesten de kinderen onderwijzen. Gedachten aan God moeten door heel het dagelijks leven vervlochten zijn. Gods machtige werken in de verlossing van Zijn volk, en de beloften van de Verlosser, Die komen zou, moesten dikwijls in de gezinnen van Israël herhaald worden; en het gebruik van beelden en symbolen maakte dat de lessen diep werden ingeprent in het geheugen. De grote waarheden van Gods zorg en van het toekomstig leven moesten worden ingegrift in het jonge verstand. Het kind werd onderwezen om God te ontdekken in de natuur zowel als in de geopenbaarde Woorden van God. De sterren aan de hemel, de bomen en bloemen van het veld, de statige bergen, de stromende beken - alles sprak over de Schepper. De indrukwekkende offerdienst en de dienst in het heiligdom, alsmede de woorden van de profeten waren een openbaring van God.

Op deze wijze werd Mozes opgevoed in het eenvoudig huisje in Gosen; Samuël werd zo onderricht door Hanna; David kreeg op deze wijze les, in de heuvels te Bethlehem; Daniël, voordat hij werd weggevoerd in ballingschap. Ook de jeugd van Christus te Nazareth werd op deze wijze doorgebracht, Timotheüs leerde zo de waarheden van de Heilige Schrift van zijn grootmoeder Loïs en zijn moeder Eunice. (2 Timotheüs 1:5; 3:15)

Verdere voorzieningen voor de opvoeding van de jeugd werden getroffen door het stichten van de profetenscholen. Als jonge mensen meer wilden weten van Gods Woord, en wijsheid zochten van boven, om leraars te worden in Israël, konden ze naar deze scholen gaan. De profetenscholen werden gesticht door Samuël om dienst te doen als beveiliging tegen het heersende bederf, om de morele en geestelijke groei van de jongeren te bevorderen, en de toekomstige voorspoed van het volk in de hand te werken door het voortbrengen van mensen die geschikt waren om

[516]

leiding te geven en raad te geven door hun vrees voor God. Hiervoor bracht Samuël groepen jonge mannen samen die vroom, verstandig en vlijtig waren. Ze werden profetenzonen genoemd. Terwijl ze omgang hadden met God, en Zijn Woord en werken bestudeerden, schonk God hun wijsheid naast de kennis die ze van nature reeds bezaten. De leraars waren niet alleen goed onderwezen in de Goddelijke waarheden, maar hadden zelf omgang met God en ze waren op bijzondere wijze vervuld met Gods Geest. Ze genoten de eerbied en het vertrouwen van het volk, zowel wat hun kennis als hun godsvrucht aanging.

In de dagen van Samuël waren er twee zulke scholen - één te Rama, de woonplaats van de profeet, de ander in Kirjath-Jeärim, waar de ark zich toen bevond. Later werden nog meer scholen gesticht.

De leerlingen op deze scholen voorzagen in hun onderhoud door het bewerken van de grond of door andere bezigheid. In Israël was zoiets niet vreemd of vernederend; het werd juist als een overtreding gezien om de kinderen op te laten groeien zonder dat ze een

nuttige bezigheid kenden. Op bevel van God moest ieder kind een of ander vak leren, zelfs al was dat kind voorbestemd voor het priesterambt. Vele van de godsdienstleraars voorzagen in hun onderhoud door handenarbeid. Zelfs in de dagen van de apostelen had men voor Paulus en Aquila niet minder respect omdat ze in hun onderhoud voorzagen door het maken van tenten.

De voornaamste onderwerpen van studie op deze scholen waren Gods wet en de geboden die Mozes gekregen had, de gewijde geschiedenis, gewijde muziek en dichtkunst. De vorm van onderricht verschilde veel met de theologische scholen in onze tijd, vanwaar veel studenten komen die bij het behalen van hun graad minder weten van Gods Woord en van godsdienstige waarheden dan bij het begin van hun studie. In deze scholen van vroeger was het voornaamste doel van de studie een kennis van Gods wil en de plicht van de mensen opzichte van God. In de geschiedenis zocht men Gods weg te ontdekken. De grote waarheden, in de tempeldienst onderwezen, werden bestudeerd, en het geloof legde beslag op het grote middelpunt van deze dienst - het Lam Gods, Dat de zonde van de wereld zou wegnemen.

Er werd een geest van toewijding gekweekt. Niet alleen leerden de leerlingen de betekenis van het gebed, ze leerden ook hoe ze moesten bidden, hoe ze hun Schepper moesten naderen, hoe ze geloof in Hem moesten tonen, hoe ze het onderricht van Zijn Geest moesten verstaan en gehoorzamen. Een geheiligd verstand bracht uit Gods schatkamer oude en nieuwe

[517]

dingen te voorschijn, en Gods Geest kwam tot uiting in profetie en gewijde zang.

De muziek was bedoeld om een heilig doel te dienen, om de gedachten te leiden naar alles wat zuiver, edel en verheffend is, en om in de ziel toewijding en dank aan God te kweken. Wat een tegenstelling met de hedendaagse muziek! Hoeveel mensen gebruiken deze gave om zichzelf te verheffen, in plaats van God te verheerlijken! Liefde voor muziek maakt dat onbedachtzame samengaat met liefhebbers van de wereld in vermakelijkheidsinstellingen, waarheen God Zijn kinderen verbiedt naartoe te gaan. Zo wordt datgene wat een zegen kan zijn bij het juiste gebruik, één van de meest succesvolle middelen waardoor satan de geest afbrengt van de plicht en het overdenken van hemelse dingen.

Muziek maakt deel uit van de aanbidding van God in de hemel, en in onze liederen moeten we trachten zoveel als mogelijk is de harmonie van de hemelse koren te benaderen. De juiste oefening van de stem is een belangrijk deel van de opvoeding en moet niet verwaarloosd worden. Zingen is als deel van de eredienst evenzeer een vorm van aanbidding als het gebed. Het hart moet voelen wat in het lied leeft om er op de juiste wijze uiting aan te geven.

Hoe groot is het verschil tussen deze scholen waar Gods profeten onderricht gaven, en onze moderne onderwijsinstellingen! Hoe weinig scholen zijn er die niet beheerst worden door de gewoonten en de normen van de wereld! Er is een betreutswaardig gebrek aan goede tucht en oordeelkundige discipline. De onkunde omtrent Gods Woord bij hen die voorgeven christenen te zijn, is schrikwekkend. Oppervlakkige gesprekken, louter sentimentaliteit, worden gezien als onderricht op zedelijk en godsdienstig vlak. Gods gerechtigheid en barmhartigheid, de schoonheid van Zijn Heiligheid, het loon voor het goed doen, en de afschuwelijke aard van de zonde en de zekerheid van de verschrikkelijke gevolgen ervan, worden niet nadrukkelijk aan de jongeren onderwezen. Verkeerde metgezellen onderwijzen de jeugd op het pad van de misdaad, losbandigheid en ondeugd.

Zijn er geen lessen te vinden voor onze hedendaagse leraren in deze oude scholen in Israël? Hij Die de mens geschapen heeft, heeft ook voorzien in de ontwikkeling van

lichaam, ziel en geest. Daarom is werkelijk succes in opvoeding afhankelijk van de trouw waarmee de plannen van de Schepper worden uitgevoerd.

Het ware doel van de opvoeding is om het beeld van God in de ziel te herstellen. In het begin schiep God de mens naar Zijn beeld. Hij schonk hem edele eigenschappen. Zijn geest was evenredig ontwikkeld, en de ver-

[518]

mogens van zijn wezen waren harmonieus gevormd. De zonde heeft het beeld van God in de mens mismaakt en haast uitgewist. Om dit beeld weer te herstellen, werd het verlossingsplan bedacht en de mens werd een proeftijd toegestaan. Het grote levensdoel is, de mens terug te leiden naar de volmaaktheid waarin hij was geschapen - en aan dit doel is al het andere ondergeschikt. Het is de taak van ouders en leraren om bij de opvoeding van de jeugd samen te werken met God; en door dit te doen zijn ze *'Gods mede arbeiders'*. (1 Korinthe 3:9)

Alle eigenschappen die de mens bezit - van geest, ziel en lichaam - heeft hij van God gekregen om ze te gebruiken op een dusdanige wijze, dat de hoogste graad van volmaaktheid bereikt kan worden. Deze talenten mag men niet uitsluitend voor zichzelf gebruiken; want Gods karakter is weldadigheid en liefde, en dit karakter moeten wij bezitten. Elke eigenschap, elk vermogen waarmee de Schepper ons heeft toegerust, moet gebruik worden tot Zijn eer en tot het welzijn van onze medemensen. Hierin wordt de zuiverste, edelste vreugde gevonden.

Als dit beginsel de aandacht had gekregen waarop het recht had, zou er een radicale verandering plaatsvinden in sommige gangbare onderwijsmethoden. In plaats van hoogmoed en zelfzucht te kweken, zouden leraren ernaar moeten streven liefde voor goed doen en waarheid en schoonheid te wekken - het verlangen wakker maken naar geestelijke groei. De leerling zou ernaar streven Gods gaven die in hem leven, te ontwikkelen, niet om anderen de ogen uit te steken, maar om te beantwoorden aan het doel van zijn Schepper en meer op Hem te gelijken. In plaats van zich te richten naar aardse maatstaven, of gedreven te worden door de wens naar zelfverheffing, waardoor men kleingeestig en bekrompen wordt, zou de geest gericht worden op de Schepper, om Hem te kennen en Hem gelijk te worden.

'De vreze des Heeren is het begin der wijsheid en de wetenschap der heiligen is verstand.' (Spreuken 9:10) Het grote levenswerk is het bouwen aan het karakter, en een kennen van God is de grondslag van alle ware opvoeding. Het doel van de leraar moet zijn om deze kennis mee te delen en het karakter te vormen naar dit voorbeeld. Gods wet openbaart Zijn karakter. Daarom zegt de Psalmist: *'Al Uw geboden Zijn gerechtigheid'*; en *'uit Uw bevelen heb ik inzicht ontvangen.'* (Psalm 119:172,104) God heeft Zich aan ons bekend gemaakt in Zijn Woord en in de werken van de schepping. Door het Woord van Inspiratie en het boek van de natuur moeten we God leren kennen.

Het is een wet van het verstand, dat dit zich aanpast aan de onderwerpen waarbij het geleerd wordt stil te staan. Als het zich bezighoudt met gewone dingen, zal het bekrompen en verzwakt worden. Als het zich nooit

[519]

met moeilijke vraagstukken hoeft bezig te houden, zal het na een tijd de macht verliezen verder te groeien. Als onderwijzende macht kent de Bijbel zijns gelijke niet. In Gods Woord vindt de geest onderwerpen voor de diepste gedachten, de verhevenste idealen. De Bijbel is de meest leerzame geschiedenis voor de mens. Hij komt uit de Bron van eeuwige Waarheid,

en een Goddelijke hand heeft zijn zuiverheid door de eeuwen heen beschermd. Hij verlicht het verre verleden, dat tevergeefs door de mens is nagespeurd. In Gods Woord zien we de macht die de fundamenteën van de aarde heeft gelegd en de hemelen heeft uitgespannen. Alleen hier vinden we de geschiedenis van het menselijk geslacht, niet door menselijke vooroordelen of hoogmoed verdraaid. Hier vinden we de strijd, de nederlagen en de overwinningen van de grootste mannen die de wereld ooit heeft gekend. Hier worden de grote vragen van plicht en bestemming ontvouwt. Het gordijn dat de zichtbare wereld scheidt van de onzichtbare wereld, wordt terzijde geschoven, en we zien de strijd tussen de machten van goed en kwaad, van het eerste komen van zonde tot de laatste overwinning van gerechtigheid en Waarheid; en dit alles is een openbaring van Gods karakter. Bij het eerbiedig overdenken van deze waarheden in Gods Woord wordt de geest van de leerling in aanraking gebracht met de Geest van God. Deze studie zal niet alleen het karakter veredelen, maar ook de verstandelijke vermogens versterken en verlevendigen.

Het onderricht van de Bijbel heeft een grote invloed op de voorspoed van de mens in alle opzichten van dit leven. Hierdoor worden de beginselen ontvouwt die de hoeksteen vormen van de voorspoed van een volk - beginselen die nauw verbonden zijn met de welvaart van de maatschappij en die de beveiliging vormen van het gezin - beginselen zonder welke niemand gelukkig, bruikbaar en geëerd kan zijn in dit leven, of hoop kan koesteren op het eeuwig leven. In het leven is geen enkel voorval, geen enkele menselijke ervaring waarvoor de leer van de Bijbel geen voorziening getroffen heeft. Als Gods Woord bestudeerd en gehoorzaamd wordt, zal het aan de wereld mannen geven die een beter en actiever verstand hebben dan alles wat menselijke bespiegelingen kunnen geven. Het zal mensen kracht en standvastigheid van karakter geven, een scherp begrip en gezond oordeel - mensen die een eer voor God en een zegen voor de wereld zullen zijn. Het bestuderen van de wetenschap is slechts een verklaring van Gods handschrift in de stoffelijke wereld. Wetenschap levert door haar onderzoekingen alleen maar nieuwe bewijzen van Gods wijsheid en almacht. Als ze op de juiste wijze worden verstaan, maken het boek van de natuur en het geschreven Woord ons bekend met God door ons

[520]

iets te leren van de verstandige en weldadige wetten waardoor Hij werkt.

De leerling moet God leren zien in alle werken van de schepping. Leraren moeten het voorbeeld van de grote Leraar navolgen, Die uit de bekende voorvallen van de natuur lessen nam, waardoor Zijn onderricht werd vereenvoudigd en een diepe indruk werd gemaakt op de geest van Zijn toehoorders. De vogels in de bomen, de bloemen in het dal, de statige bomen, de vruchtbare landerijen, het opkomende graan, de woeste grond, de ondergaande zon, die met haar stralen het westen verlicht - dit alles diende om te onderrichten. Hij verbond de zichtbare werken van de Schepper met woorden van leven die Hij sprak, opdat elke keer als Zijn toehoorders deze voorwerpen zouden zien, hun gedachten gericht zouden worden op de lessen vol Waarheid, die Hij eraan had verbonden.

Het beeld van God, geopenbaard in de Bijbel, zien we op de statige bergen, de vruchtbare dalen, de uitgestrekte oceanen. Heel de natuur spreekt de mens van de liefde van zijn Schepper. Hij heeft Zich aan ons bekend gemaakt door ontelbare tekenen in de hemelen en op de aarde. Deze wereld is niet alleen maar jammer en ellende. *'God is liefde'* (1 Johannes 4:8,16) staat geschreven op elke knop die ontluikt, op elke bloem, op elk grassprietje. Hoewel de aarde doornen en distels heeft voortgebracht als gevolg van de zonde, heeft de distel bloemen en bloeien de rozen. Alles in de natuur getuigt van de tedere, Vaderlijke zorg van onze God en van Zijn verlangen om Zijn kinderen gelukkig te maken. Zijn verboden en beperkingen zijn niet alleen maar bedoeld om Zijn gezag te openbaren,

maar in alles wat Hij doet, heeft Hij het welzijn van Zijn kinderen voor ogen. Hij vraagt hen niet iets op te geven dat hun voordeel zou kunnen brengen.

De mening die in sommige klassen van de maatschappij bestaat, dat de godsdienst niet meewerkt aan gezondheid of geluk in dit leven, is één van de gevaarlijkste dwalingen. De Bijbel zegt: *'De vreze des Heeren is ten leven; men overnacht verzadigd.'* (Spreuken 19:23) *'Wie is de man die het leven begeert, vele dagen wenst om het goede te genieten? Bewaar uw tong voor het kwade en uw lippen voor het spreken van bedrog; wijk van het kwade en doe het goede, zoek de vrede en jaag die na.'* (Psalm 34:13-15) De woorden van wijsheid zijn *'leven voor wie ze vinden, genezing voor hun ganse lichaam.'* (Spreuken 4:22)

Ware godsdienst brengt de mens in harmonie met Gods wetten, in lichamelijk, verstandelijk en geestelijk opzicht. Hij leert zelfbeheersing, kalmte, matigheid. Godsdienst veredelt de geest, verfijnt de smaak, en heiligt het oordeel. Hij maakt dat de ziel deel heeft aan de zuiverheid van de hemel. Geloof in Gods liefde en voorzienigheid maakt de lasten van zorg

[521]

en onrust lichter. Het vervult het hart met vreugde en tevredenheid in de staat waarin men zich bevindt. Godsdienst bevordert de gezondheid, verlengt het leven, en maakt dat de zegeningen meer op prijs worden gesteld. Hij opent voor de ziel een altijd stromende bron van geluk. Allen die nog niet voor Christus hebben gekozen, zouden moeten beseffen dat Hij iets heeft dat oneindig veel beter voor hen is dan alles wat ze voor zichzelf wensen. De mens berokkent zichzelf het grootste verlies en het grootste onrecht aan zijn ziel, als hij denkt en handelt in strijd met Gods wil. Ware vreugde is nooit te vinden op het pad dat verboden is door Hem, Die weet wat het beste is en Die het beste zoekt voor Zijn schepselen. Het pad van overtreding voert naar ellende en ondergang; maar de wegen van wijsheid *'zijn lieflijke wegen, al haar paden zijn vrede.'* (Spreuken 3:17)

Zowel de lichamelijke als de godsdienstige opvoeding op de scholen van de Hebreeën kunnen nuttig bestudeerd worden. De waarde van zo'n opvoeding is niet te schatten. Er is een nauwe samenhang tussen de geest en het lichaam, en om een hoge maatstaf te bereiken op moreel en verstandelijk vlak, moet men acht geven op de wetten die ons lichaam beheersen. Om een sterk, evenwichtig karakter te bezitten, moeten de verstandelijke en lichaamskrachten geoefend en ontwikkeld worden. Welke studie leent zich daarvoor beter voor de jongeren dan het bestuderen van dat wonderlijk organisme dat God ons heeft toevertrouwd alsmede de studie van de wetten waardoor dit beschermd kan worden?

Evenals in de dagen van Israël moet elke jongere onderricht ontvangen in de dagelijkse plichten. Ieder zou een bepaalde kennis moeten bezitten waardoor hij zo nodig zichzelf kan onderhouden. Dit is noodzakelijk, niet alleen als beveiliging tegen de wisselvalligheden van het leven, maar ook door de invloed ervan op de lichamelijke, verstandelijke en morele ontwikkeling. Al zou het vaststaan dat men nooit zijn toevlucht zou behoeven te nemen tot handenarbeid om in zijn onderhoud te voorzien, toch zou ieder onderwezen moeten worden om te leren werken. Zonder lichamelijke oefening kan niemand genieten van een gezond gestel en een goede gezondheid; en de discipline van goed geregelde arbeid is uiterst belangrijk voor het verkrijgen van een sterke, werkzame geest en een edel karakter.

Iedere leerling zou elke dag een gedeelte van zijn tijd moeten besteden aan handenarbeid. Op deze wijze zullen gewoonten worden gevormd en een geest van zelfvertrouwen worden gekweekt, terwijl de jeugd beschermd wordt tegen de vele gevaren

en ontaardende gebruiken die zo vaak het gevolg zijn van nietsdoen. Dit alles is in overeenstemming met

[522]

het voornaamste doel van de opvoeding; door het aanmoedigen van werkzaamheid, vlijt en reinheid komen we in harmonie met de Schepper.

Jongeren moeten begrijpen waarom ze geschapen zijn - om God te eren en een zegen te zijn voor hun medemensen; ze moeten de tedere liefde zien die de Vader in de hemel jegens hen openbaart, en beseffen voor welke hoge bestemming dit leven hen klaarmaakt - de waardigheid en eer dat ze zonen van God zullen zijn -; duizenden zouden zich dan vol verachting afkeren van de lage en zelfzuchtige bedoelingen en het zinloos najagen van genot waarmee ze zich steeds hebben beziggehouden. Ze zouden leren de zonde te haten en te schuwen, niet alleen uit vrees voor straf of uit hoop op beloning, maar door een besef van de laagheid ervan - omdat het de krachten die ze van God ontvangen hebben, verlaagt, en een smet werpt op God beeld in hen.

God wenst niet dat de jeugd geen doel heeft om na te streven. De elementen van het karakter die maken dat iemand succes heeft en door anderen geëerd wordt - het onweerstaanbaar verlangen om iets groots tot stand te brengen, de ontembare wil, de volhardende inspanning, de onvermoeibare volharding - deze moeten niet vernietigd worden. Door Gods genade kunnen ze gericht worden op doelen die veel hoger staan dan de zelfzuchtige en tijdelijke belangen, zoals de hemel veel hoger is dan de aarde. En de opvoeding, in dit leven begonnen, zal doorgaan in het eeuwige leven. Van dag tot dag zullen Gods wonderwerken, de bewijzen van Zijn wijsheid en macht in het scheppen en onderhouden van het heelal, de oneindige verborgenheid van liefde en wijsheid in het verlossingsplan, zich duidelijker ontvouwen voor de geest. *'Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben.'* (1 Korinthe 2:9) Reeds in dit leven kunnen we een glimp opvangen van Zijn tegenwoordigheid en kunnen we ervaren welk een blijdschap de omgang met de hemel betekend, maar de volheid van deze vreugde en de zegeningen ervan zullen pas in het hiernamaals worden ervaren. Alleen de eeuwigheid zal openbaren tot welke heerlijke bestemming de mens kan komen, als Gods beeld in hem hersteld is.

[523]

Hoofdstuk 59 – De eerste koning van Israël

Zie 1 Samuël 8-12

Israël werd bestuurd in Naam en op gezag van God. Het werk van Mozes, van de zeventig oudsten en van de oversten en richters was alleen om nadruk te leggen op de wetten die God gegeven had; ze hadden niet de bevoegdheid wetten uit te vaardigen voor het volk. Dit was en zou de voorwaarde zijn voor het voortbestaan van Israël als natie. Van tijd tot tijd zond God mannen die door Hem waren geïnspireerd om het volk te onderrichten en toe te zien op de naleving van de wetten.

De Heere had voorzien dat Israël om een koning zou vragen, maar Hij stemde niet toe dat er een verandering zou plaatsvinden in de beginselen waarop de staat was gefundeerd. De koning zou de plaatsvervanger van de Allerhoogste zijn. God moest gezien worden als het Hoofd van het volk, en Zijn wet moest de grondwet vormen van het land.

Toen de Israëlieten zich vestigden in Kanaän, erkenden ze de beginselen van de theocratie, en het volk was voorspoedig onder de leiding van Jozua. Maar de groei van de bevolking en de omgang met anderen volken bracht een verandering. Het volk nam veel van de gebruiken van de heidense burens over, en gaf zo ten dele zijn bijzonder, heilig karakter prijs. Langzamerhand verloren ze hun eerbied voor God en beschouwden het niet langer een eer om Zijn uitverkoren volk te zijn. Aangetrokken door de pracht van heidense vorsten, waren ze beu van hun eigen eenvoud. Afgunst en jild ontsproot tussen de stammen onderling. Innerlijke verdeeldheid verzwakte hen; gedurig stonden ze bloot aan de invallen van heidense vijanden en het volk kwam ertoe te geloven dat ze, om hun plaats onder de volken te handhaven, verenigd moesten worden onder één krachtig centraal gezag. Toen ze de gehoorzaamheid aan Gods wet opgaven, wensten ze vrij te zijn van de heerschappij van hun Goddelijke Heerser; daarom werd de vraag naar een koning algemeen in Israël.

Sedert de dagen van Jozua had niemand het volk met meer wijsheid en succes geleid dan Samuël. Door God aangesteld als richter, profeet en priester had hij onvermoeid gewerkt voor het welzijn van zijn volk, en het was voorspoedig geweest onder zijn verstandige leiding. Orde was her-

[524]

steld, godsvrucht bevorderd en de geest van ontevredenheid gedurende enige tijd beteugeld. Maar met het klimmen der jaren was de profeet gedwongen geworden het bestuur te delen met anderen, en hiertoe had hij zijn twee zonen aangewezen. Terwijl Samuël zijn ambt bleef uitoefenen te Rama, vestigden de beide jonge mannen zich te Berseba om het volk te richten in het zuidelijk deel van het land.

Het gehele volk had toestemming gegeven dat Samuël zijn zonen had aangewezen als zijn helpers, maar ze toonden zich het vertrouwen dat in hen gesteld was onwaardig. Door Mozes had de Heere speciale richtlijnen gegeven, dat de oversten in Israël rechtvaardig zouden richten, weduwen en wezen eerlijk zouden behandelen, en onomkoopbaar moesten zijn. Maar de zonen van Samuël *'waren op winstbejag uit, namen geschenken aan en bogen het recht'*. De zonen van de profeet hadden geen acht geslagen op de voorschriften die hij hen had trachten in te prenten. Ze hadden geen voorbeeld genomen aan het zuivere, onzelfzuchtige leven van hun vader. De waarschuwing die Eli had gekregen, had niet die invloed gehad op Samuël die noodzakelijk was geweest. Tot op zekere hoogte was hij te toegeeflijk geweest voor zijn zonen, en de resultaten kwamen aan het licht in hun karakter en leven.

De onrechtvaardigheid van deze richters veroorzaakte veel ontevredenheid, en zo had men een voorwendsel om aan te dringen op de verandering die zo lang in stilte was gewenst. *'Alle oudsten van Israël kwamen bijeen; zij gingen naar Samuël in Rama en zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden en uw zonen wandelen niet in uw wegen; stel nu een koning over ons aan om ons te richten.'* Samuël was niet op de hoogte van dit misbruik onder het volk. Als hij geweten had hoe zijn zonen zich misdroegen, zou hij hen zonder meer hebben afgezet; maar dit was niet wat men wenste. Samuël zag in dat ontevredenheid en trots de voornaamste drijfveer van hun verzoek was, en dat hun vraag een vastbesloten doel inhield. Tegen Samuël was nooit een klacht ingebracht. Allen waren zich bewust van zijn oprechtheid en van de wijsheid van zijn bestuur; maar de oude profeet zag het verzoek als een aanklacht tegen hem, en als een rechtstreekse poging hem af te zetten. Hij openbaarde echter niet zijn gevoelens; hij uitte geen verwijt, maar legde in gebed de zaak voor aan de Heere en vroeg Hem om raad.

En de Heere zei tot Samuël: *'Luister naar het volk, in alles wat zij tot u zeggen, want niet u hebben zij verworpen, maar Mij hebben zij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn. Juist zoals zij gedaan hebben van de dag af, toen Ik hen uit Egypte leidde, tot op de huidige dag, dat ze*

[525]

Mij hebben verlaten en andere goden gediend, zó doen zij nu ook tegen u.' De profeet werd bestraft omdat hij zich gegriefd voelde over het gedrag van het volk tegen hem als persoon. Ze hadden niet hem beledigd, maar het gezag van God, die de heersers over Zijn volk had aangesteld. Zij die de trouwe dienstknecht van God verachten en verwerpen, tonen minachting niet voor de mens, maar voor de Meester, Die hem gezonden heeft. Gods woorden, Zijn vermaningen en raadgevingen worden terzijde gezet; Zijn gezag wordt verworpen.

Israël had zijn grootste voorspoed gekend in de tijd toen ze Jehova erkend hadden als hun Koning - toen de wetten en het bestuur, door Hem gegeven, werden beschouwd als beter dan van de andere volken. Mozes had tot Israël gezegd betreffende Gods geboden: *'Dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn in de ogen der volken, die bij het horen van al deze inzettingen zullen zeggen: Waarlijk, dit grote volk is een wijze en verstandige natie.'* (Deuteronomium 4.6) Maar doordat ze Gods wet hadden losgelaten, was Israël niet het volk geworden dat God van hen had willen maken, en nu schreven ze alle kwaden gevolgen van hun eigen zonden en dwaasheden toe aan het bestuur van God. Zo volkomen waren ze door de zonde verblind.

Door Zijn profeten had de Heere voorzeggd dat Israël door een koning bestuurd zou worden; dit wil echter niet zeggen dat deze bestuursvorm de beste voor hen was, of dat deze met Zijn wil in overeenstemming was. Hij liet toe dat het volk zijn eigen keus volgde, omdat ze weigerden zich te storen aan Zijn raad. Hosea zegt, dat God hun een koning gaf in Zijn toorn. (Hosea 13:11) Als mensen hun eigen weg kiezen, zonder God om raad te vragen, of zelfs handelen in strijd met Zijn wil, die ze kennen, geeft Hij vaak gehoor aan hun wensen, opdat ze door de bittere ervaringen die ze meemaken, hun dwaasheid zouden beseffen en berouw zouden hebben over hun zonde. Menselijke trots en wijsheid blijken vaak een gevaarlijke leidsman te zijn. De dingen die het hart zoekt, in strijd met Gods wil, zullen ten slotte blijken een vloek te zijn in plaats van een zegen.

God wilde dat Zijn volk alleen op Hem zou zien als hun Wetgever en Bron van kracht. Als ze hun afhankelijkheid voelde van God, zouden ze steeds bij Hem blijven. Ze zouden veredeld en verfijnd worden, geschikt voor de hoge roeping waartoe Hij hen als Zijn uitverkoren volk had bestemd. Maar wanneer er iemand op de troon zou worden geplaatst,

zou dit de gedachten van het volk afkeren van God. Ze zouden meer op menselijke kracht vertrouwen dan op Gods macht, en de fouten van hun koning zouden hen tot zonde verleiden, zodat het volk van God gescheiden zou zijn.

[526]

Samuël kreeg opdracht het verzoek van het volk toe te staan, maar hen te waarschuwen dat Gods ongenoegen op hen rustte, terwijl hij tevens moest vertellen wat de gevolgen van hun keus zouden zijn. *'En Samuël sprak al de woorden des Heeren tot het volk, dat hem om een koning gevraagd had.'* Getrouw hield hij hen voor welke lasten op hen zouden drukken, en hij liet de tegenstelling zien tussen zo'n druk en hun huidige betrekkelijk vrije en voorspoedige toestand. Hun koning zou de pracht en luxe van andere vorsten willen navolgen, en om dit te kunnen, zouden zware eisen aan mensen en bezittingen worden gesteld. De beste van hun jonge mannen zou hij opeisen voor zijn dienst. Ze zouden wagenvoerders, ruiters en lopers voor hem worden. Ze zouden deel uitmaken van zijn leger, en zijn landerijen moeten bewerken, zijn oogsten moeten binnenhalen, en het wapentuig moeten vervaardigen voor zijn dienst. De dochters van Israël zouden genomen worden om dienst te doen voor de huishouding van de koning. Om zijn koninklijke staat op te houden zou hij beslag leggen op hun beste landerijen, die de Heere Zelf aan het volk geschonken had. De meest waardevolle dienstknechten en het beste van hun vee zou hij nemen om hem te dienen. Daarnaast zou de koning een tiende opeisen van al hun inkomsten, de vrucht van hun werk, of de opbrengst van de bodem. *'Gij zult hem tot slaven zijn'*, besloot de profeet zijn toespraak. *'Te dien dage zult gij jammeren over uw koning die gij u gekozen hebt, maar de Heere zal u te dien dage niet antwoorden.'* Hoe veeleisend de lasten van het koningschap ook zouden zijn, wanneer dit eenmaal een feit zou zijn, konden ze het niet zonder meer afschudden.

Maar het volk antwoordde: *'Neen, toch moet er een koning over ons zijn; dan zullen ook wij zijn als alle andere volken; onze koning zal ons richten, vóór ons uitrukken en onze oorlogen voeren.'*

'Als alle andere volken.' De Israëlieten begrepen niet dat ze door te verschillen met andere volken een speciaal voorrecht en een bijzondere zegen genoten. God had de Israëlieten van alle andere volken gescheiden om hen tot Zijn bijzonder eigendom te maken. Maar zij stelden deze eer niet op prijs, en verlangden vurig het voorbeeld van de heidenen na te volgen. Dit verlangen om zich te voegen naar wereldse gebruiken en gewoonten bestaat nog onder hen die belijden tot Gods volk te behoren. Als ze de Heere loslaten, streven ze naar het gewin en de eer van de wereld. Christenen zijn er steeds op uit om de gebruiken na te volgen van hen die de god van deze wereld aanbidden. Velen stellen dat ze, door zich te verenigen met mensen uit de wereld en door hun gebruiken over te nemen, meer invloed kunnen hebben over ongelovigen. Maar allen die deze weg volgen, schei-

[527]

den zich af van de Bron van hun kracht. Door hun vriendschap met de wereld worden ze vijanden van God. Ter wille van aardse onderscheidingen geven ze de onvoorstelbare eer prijs waartoe God hen geroepen heeft, en verkondigden niet langer de deugden van Hem Die hen uit het duister geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. (1 Petrus 2:9)

Diep bedroefd luisterde Samuël naar de woorden van het volk; maar de Heere zei tot hem: *'Luister naar hen en stel een koning over hen aan.'* De profeet had zijn plicht gedaan. Trouw had hij het volk gewaarschuwd, en ze hadden de waarschuwing verworpen.

Bezwaard liet hij hen gaan, terwijl hij zich gereed maakte voor de grote ommekeer in het bestuur.

Samuëls leven van zuiverheid en onzelfzuchtige dienst was een blijvende aanklacht tegen de zelfzuchtige priesters en oudsten en tegen de trotse, vleselijk gezinde vergadering van Israël. Hoewel hij niet praalde en geen vertoon maakte, droeg zijn werk het stempel van de hemel. Hij werd geëerd door de Verlosser van de wereld, onder Wiens leiding hij het Hebreeuwse volk bestuurdde. Maar het volk had genoeg van zijn vroomheid en toewijding; het verachtte zijn nederig gezag en verwierp hem om een koning te hebben die hen zou besturen.

In het karakter van Samuël vinden we een weerspiegeling van Christus. De zuiverheid van het leven van de Heiland wekte de toorn van satan op. Dat leven was het Licht der wereld, en openbaarde de verborgen zonden in de harten van de mensen. Christus' heiligheid wekte de felle haat van oneerlijke belijders van de godsdienst. Christus kwam niet beladen met de rijkdom en eer van de wereld, en toch toonden de werken die Hij verrichtte dat Hij grotere macht bezat dan een aardse vorst. De joden zagen uit naar de Messias om het juk van de verdrukker af te werpen, terwijl ze vasthielden aan de zonden die dat juk op hun schouders hadden gebracht. Als Christus hun zonden had bedekt en hun godsvrucht had geprezen, zouden ze Hem als hun koning hebben aanvaard; maar ze wilden niet luisteren naar Zijn woorden, die hun zonden bestraften. De beminlijkheid van een karakter waarin weldadigheid, zuiverheid en heiligheid overheersten, en waarin geen haat was, behalve voor de zonde, verachtten zij. Zo is het altijd geweest. Het licht van de hemel brengt veroordeling voor allen die weigeren het te volgen. Als huichelaars zich bestraft voelen door het voorbeeld van hen die de zonde haten, zullen ze werktuigen worden van satan, en de getrouwen benauwen en vervolgen. *'Allen, die in Christus Jezus godsvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden.'* (2 Timotheüs.3:12)

Hoewel profeten het koningschap in Israël hadden voorzeggd, had God Zich het recht voorbehouden Zelf hun koning te kiezen. De Hebreeën had-

[528]

den tenminste zoveel eerbied voor Gods gezag dat ze de beslissing hiervoor geheel aan Hem overlieten. De keus viel op Saul, een zoon van Kis, uit de stam van Benjamin.

De persoonlijke hoedanigheden van de toekomstige vorst bevredigden de trots van het hart dat naar een koning had gevraagd. *'Onder de Israëlieten was er niemand schoner dan hij.'* Hij had een edel en waardig voorkomen, was in de kracht van zijn leven, had een aantrekkelijk en lange gestalte en het voorkomen van een geboren heerser. Toch, met al deze uiterlijke aantrekkelijkheid, miste Saul de eigenschappen die ware wijsheid vormen. In zijn jeugd had hij niet geleerd zijn opvliegende hartstocht te beheersen; nooit had hij de vernieuwende kracht van Gods genade ervaren.

Saul was de zoon van een machtig en welgesteld vorst; evenwel hielp hij, naar de gewoonte van die tijd, zijn vader bij diens werk als landbouwer. Enkele van de dieren van zijn vader waren verdwaald op het gebergte, en met een knecht ging Saul op zoek naar de dieren. Drie dagen lang zochten ze tevergeefs, en toen ze in de omgeving kwamen van Rama, de woonplaats van Samuël, stelde de knecht voor om aan de profeet te vragen waar de vermiste dieren waren. *'Ik heb nog het vierde deel van een zilveren sikkel bij mij,'* zei hij, *'ik zou dit de man Gods kunnen geven, dan zal hij ons over onze tocht inlichten.'* Dit was gebruikelijk in die dagen. Als iemand een meerdere opzocht, bracht hij een klein geschenk mee, als blijk van zijn achting.

Toen ze de stad naderden, kwamen ze enkele meisjes tegen die uitgingen om water te putten, en ze vroegen hen waar de ziener woonde. Ze kregen te horen dat er een

godsdienstplechtigheid zou plaatsvinden waarbij de profeet aanwezig zou zijn, en dat dit offer zou plaatsvinden op de 'hoogte', waarna een feestmaal gehouden zou worden. Onder het bestuur van Samuël was er veel veranderd. Toen God hem riep, stond de heiligdomsdienst niet erg in aanzien. *'De mensen gingen het offer des Heeren gering achten.'* 1 Samuël 2:17 Nu echter werd in heel het land Gods eredienst gehandhaafd, en stelde het volk belang in de godsdienstoefeningen. Omdat er in de tabernakel geen dienst werd gedaan, werden de offerande tijdelijk op andere plaatsen gebracht. De steden van de priesters en de Levieten, waar het volk onderricht moest worden, waren hiervoor aangewezen. De hoogste punten in deze steden werden gewoonlijk als offerplaats gebruikt, en daarom hoogten genoemd. Bij de stadspoort ontmoette Saul de profeet. God had aan Samuël geopenbaard dat op dat tijdstip Israëls toekomstige koning voor hem zou verschijnen. Toen ze tegenover elkaar stonden, zei de Heere tot Samuël: *'Dit is de man, over wie Ik u gesproken heb; deze zal over Mijn*

[529]

volk heersen.'

Op de vraag van Saul: *'Wijs mij toch, waar het huis van de ziener is'*, antwoordde Samuël: *'Ik ben de ziener.'* Nadat hij hem gezegd had dat de verdwaalde dieren gevonden waren, drong hij bij hem erop aan te blijven bij het feest, en voegde eraan toe: *'Maar aan wie behoort al wat Israël begerenswaardig acht? Behoort het niet aan u en aan uw gehele familie?'* Het hart van Saul werd getroffen door deze woorden van de profeet. Hij moest wel iets begrijpen van deze woorden, want de vraag naar een koning was een nationale aangelegenheid geworden. Toch antwoordde hij met bescheiden geringschatting van zichzelf: *'Ben ik niet een Benjaminit, uit één van de kleinste stammen van Israël? En is mijn geslacht niet het geringste van alle geslachten van de stam Benjamin? Waarom spreekt gij dan zó tot mij?'*

Samuël bracht de vreemdeling naar de vergaderplaats, waar de voornaamste mannen van de stad bijeen waren. Op aanwijzing van de profeet kreeg Saul de ereplaats, en het beste van de maaltijd werd aan hem voorgezet. Toen de dienst voorbij was, nam Samuël zijn gast mee naar huis, en sprak op het dak geruime tijd met hem, terwijl hij hem de grote beginselen, waarop het bestuur van Israël was gegrondvest, uiteenzette en hem op deze wijze trachtte voor te bereiden op zijn hoge roeping.

Toen Saul de volgende morgen vroeg afscheid nam, ging de profeet met hem mee. Buiten de stad gekomen, gaf hij bevel dat de knecht moest doorlopen. Hij bleef met Saul staan, om hem een boodschap van God te geven. *'Toen nam Samuël de oliekruijk, goot haar uit over zijn hoofd, kuste hem en zeide: Heeft de Heere u niet tot vorst over Zijn erfdeel gezalfd?'* Als bewijs dat dit op Gods bevel was gebeurd, voorzegde hij wat op de weg naar huis zou plaatsvinden, en Saul kreeg de verzekering dat Gods Geest hem geschikt zou maken voor de taak die voor hem lag. *'De Geest des Heeren zal u aangrijpen'*, zei de profeet; *'gij zult... tot een ander mens worden. Wanneer deze tekenen aan u geschieden, doe dan wat uw hand vindt, want God is met u.'*

Toen Saul verder ging gebeurde alles wat de profeet had gezegd. Nabij de grens van Benjamin kreeg hij te horen dat de verdwaalde dieren terecht waren. In de vlakte van Tabor ontmoette hij drie mannen die onderweg waren om God in Bethel te aanbidden. Eén van hen droeg drie bokjes om te offeren, een ander drie broden, en de derde een kruik wijn voor het offerfeest. Ze begroetten Saul op de gewone wijze en gaven hem tevens twee van de drie broden. In Gibea, waar hij woonde, kwam een groep profeten terug van de 'hoogte', onder het lofzingen van God op de muziek van fluit en harp, citer en tamboerijn. Toen Saul hen naderde,

[530]

kwam de Geest des Heeren ook over hem en voegde hij zich bij hen, terwijl hij instemde met hun lofzang en profeteerde. Zó ernstig en welsprekend sprak hij, en dusdanig ging hij op in dit alles dat degenen die hem kenden, verbaasd uitriepen: *'Wat is toch de zoon van Kis overkomen? Is Saul ook onder profeten?'*

Terwijl Saul deelnam aan de dienst van de profeten, bewerkte de Heilige Geest een grote verandering in hem. Het licht van Gods reinheid en heiligheid verlichtte het duister van zijn hart. Hij zag zichzelf zoals hij werkelijk was. Hij zag de schoonheid van Gods heiligheid. Nu werd hij opgeroepen te strijden tegen de zonde en tegen satan, en voelde hij dat zijn kracht in deze strijd geheel van God moest komen. Het verlossingsplan, dat tot nu toe vaag en onduidelijk was geweest, werd hem duidelijk gemaakt. De Heere schonk hem moed en wijsheid voor zijn hoge positie. Hij toonde hem de Bron van kracht en genade, en verlichtte zijn verstand wat betreft Gods aanspraken op hem, alsook zijn eigen plicht.

De zalving van Saul tot koning was niet aan het volk bekendgemaakt. Gods keus zou in het openbaar bekendgemaakt worden door het werpen van het lot. Hiervoor riep Samuël het volk bijeen te Mispá. Er werd gebeden om Gods leiding, toen volgde de plechtigheid van het werpen van het lot. Zwijgend wachtte de vergadering op de uitslag. De stam, het geslacht, en daarna het huishouden werden aangewezen, en eindelijk werd Saul, de zoon van Kis genoemd als de man die door God was gekozen. Saul was echter niet in de vergadering aanwezig. De last van de grote verantwoordelijkheid die hij zou moeten dragen, drukte hem, en hij had zich ongemerkt verwijderd. Hij werd teruggebracht naar de vergadering, die trots en voldaan zag dat hij een vorstelijk voorkomen bezat, *'dat hij een hoofd boven al het volk uitstak'*. Zelfs Samuël, die hem aan het volk voorstelde, riep uit: *'Ziet gij wel, wie de Heere verkoren heeft? Want er is niemand als hij onder het gehele volk.'* Als antwoord klonk de luide juichkreet van het volk: *'De koning leve!'*

Toen zette Samuël voor het volk *'het recht van het koningschap'* uiteen, en noemde de beginselen waarop dit was gebaseerd en waardoor het zich moest laten leiden. De koning mocht geen dictator zijn, maar was ondergeschikt aan de wil van de Allerhoogste. Deze toespraak werd in een boek geschreven, waarin tevens de koninklijke onschendbaarheid en de rechten en voorrechten van het volk waren neergelegd. Hoewel het volk de waarschuwing van Samuël had verworpen, trachtte de trouwe profeet zoveel mogelijk hun vrijheid te beschermen.

[531]

Hoewel het merendeel van het volk bereid was geweest Saul als koning te erkennen, was er ook een aantal dat zich ertegen verzette. Dat een koning werd gekozen uit Benjamin, de kleinste stam in Israël, met voorbijgaan van Juda en Efraïm, de grootste en machtigste stammen, was iets dat ze niet konden slikken. Ze weigerden hun trouw te betuigen aan Saul en brachten hem niet de gebruikelijke geschenken. Zij die het luidst hadden geroepen om een koning, weigerden nu de man die God gekozen had, dankbaar te aan te nemen. Iedere stam had wel iemand die ze graag als koning zouden zien, en verschillende leiders onder het volk begeerden deze eer voor zichzelf. Nijd en afgunst vulde het hart van velen. Hun plannen als gevolg van trots en eerzucht waren uitgelopen op teleurstelling en ontevredenheid.

Onder deze omstandigheden oordeelde Saul het niet juist de koninklijke waardigheid op zich te nemen. Hij liet het bestuur als voorheen over aan Samuël en keerde terug naar Gibeá. Op eervolle wijze werd hij vergezeld door een gezelschap dat besloten had achter hem te staan, omdat ze Gods hand hadden gezien in zijn aanstelling. Maar hij deed geen

poging om met geweld zijn aanspraak op de troon te verdedigen. Thuis in het gebergte van Benjamin hield hij zich rustig bezig met zijn werk als landbouwer, terwijl hij het aan God overliet zijn gezag te vestigen.

Kort na de aanstelling van Saul deden de Ammonieten onder aanvoering van hun koning Nachas een inval in het grondgebied van de stammen ten oosten van de Jordaan, en bedreigden de stad Jabes in Gilead. De inwoners trachtten vrede te sluiten door aan te bieden schatting te zullen betalen aan de Ammonieten. De wrede koning wilde dit aanbod echter alleen aannemen als hij iedere man het rechteroog mocht uitsteken als blijvend bewijs van zijn macht.

Het volk in de belegerde stad vroeg om een uitstel van zeven dagen. De Ammonieten stemden hierin toe, met de gedachte dat op deze wijze de eer van hun overwinning des te groter zou zijn. Direct werden boden uit Jabes gezonden om hulp te vragen aan de stammen ten westen van de Jordaan. Dit bericht kwam ook in Gibeon, en bracht algemene ontzetting. Saul hoorde bij zijn terugkeer van het land het nieuws van de ramp. Hij zei: *'Wat heeft het volk, dat het weent?'* Toen hij het ontterende nieuws hoorde, ontwaakten zijn sluimerende krachten. *'Toen... greep de Geest Gods hem aan... hij... nam een span runderen, hieuw ze in stukken en zond deze met de boden door het gehele gebied van Israël, zeggende: Wie niet uittrekt achter Saul en achter Samuël - met diens runderen zal evenzo gehandeld worden.'* Driehonderd dertig duizend man verzamelden zich op de

[532]

vlakke Bezek, onder aanvoering van Saul. Onmiddellijk werden boden gestuurd naar de belegerde stad, met de belofte dat ze de volgende dag hulp konden verwachten, juist op de dag dat ze zich aan de Ammonieten moesten onderwerpen. Door gedurende de nacht snel voort te trekken, staken Saul en zijn leger de Jordaan over en kwamen in de morgenwake te Jabes aan. Evenals Gideon verdeelde hij zijn leger in drie gedeelten en overviel het leger van de Ammonieten, die in dat vroege uur geen gevaar verwachtten en zich volkomen veilig voelden. In de paniek die volgde, werden ze met grote verliezen geslagen. *'Wie overbleven werden verstrooid, zodat er onder hen geen twee bij elkander bleven.'*

De beslistheid en dapperheid van Saul, en de bekwame leiding die hij toonde in het aanvoeren van zo'n grote menigte, waren eigenschappen die het volk van Israël verwachtte van een vorst, zodat ze konden wedijveren met andere volken. Nu begroetten ze hem als hun koning, terwijl ze de eer van de overwinning toeschreven aan menselijke kracht en vergaten dat ze zonder Gods bijzondere zegeningen niets hadden kunnen bereiken. In hun opgewondenheid stelden sommigen voor om allen die eerst geweigerd hadden het gezag van Saul te erkennen, ter dood te brengen. Maar de koning kwam tussenbeide met de woorden: *'Op deze dag zal niemand ter dood gebracht worden, want de Heere heeft heden verlossing aan Israël geschonken.'* Hier liet Saul zien welk een verandering in zijn karakter had plaatsgevonden. In plaats van zich te laten eren, gaf hij God de eer. In plaats van zich te wreken, openbaarde hij een geest van vergevengedzindheid en medeleven. Dit zijn onmiskenbare bewijzen dat Gods genade in het hart aanwezig is.

Samuël stelde nu voor, dat in Gilgal een nationale bijeenkomst gehouden zou worden om het koningschap in het openbaar aan Saul te bevestigen. Dit gebeurde; *'en zij slachtten daar vredeoffers voor het aangezicht des Heeren, en Saul en alle mannen van Israël verheugden zich zeer.'*

Gilgal was de plaats waar Israël zich het eerst had gelegerd bij hun komst in het beloofde land. Hier had Jozua op Gods bevel de zuil van twaalf stenen opgericht als aandenken aan de wonderbare doortocht door de Jordaan. Hier was de besnijdenis opnieuw ingesteld. Hier hadden ze het eerste Pascha gevierd na de zonde te Kades en na hun

woestijnreis. Hier was het manna voor het laatst gevallen. Hier had de Vorst van de heir des Heeren Zich geopenbaard als Leidsman van het leger van Israël. Van deze plaats waren ze naar Jericho getrokken om die stad te veroveren. Hier was Achan gestraft voor zijn zonde, en hier was ook het verbond gesloten met de Gibeonieten, om welke reden Israël gestraft was, daar men God niet om

[533]

raad had gevraagd. Op deze vlakte, waaraan zoveel herinneringen verbonden waren, stonden Samuël en Saul; en toen het welkomsgejuich voor de koning had opgehouden, sprak de bejaarde profeet zijn afscheidswaard als bestuurder van het volk.

'Zie, 'zie hij, 'ik heb naar u geluisterd in al wat gij tot mij gezegd hebt, en heb een koning over u aangesteld. Nu dan, zie, de koning gaat u voor; ik echter ben oud en grijs geworden..... van mijn jeugd af tot op deze dag ben ik u voorgegaan. Hier ben ik. Getuigt tegen mij in tegenwoordigheid des Heeren en in tegenwoordigheid van Zijn gezalfde: Wiens rund heb ik genomen? Wiens ezel heb ik genomen? Wie heb ik verdrukt? Wie heb ik verongelijkt? Uit wiens hand heb ik een geschenk aangenomen en heb daarom mijn ogen toegedaan? Dan zal ik het u teruggeven.'

Eenstemmig antwoordde het volk: *'Gij hebt ons niet verdrukt en gij hebt ons niet verongelijkt en gij hebt uit niemands hand iets aangenomen.'* Samuël zocht niet zijn gedrag te rechtvaardigen. Kort hiervoor had hij de beginselen naar voren gebracht waardoor koning en volk zich moesten laten leiden, en aan zijn woorden wilde hij het gewicht van zijn eigen voorbeeld toevoegen. Vanaf zijn kinderjaren was hij verbonden geweest met het werk van God, en heel zijn lange leven had hem slechts één doel voor ogen gestaan - Gods eer en de voorspoed van Israël.

Eer Israël kon hopen op voorspoed, moesten ze ertoe gebracht worden zich tot God te bekeren. Als gevolg van hun zonde hadden ze hun geloof in God en het besef van Zijn macht en wijsheid om het volk te besturen, verloren - ze twijfelden aan Zijn macht om Zijn zaak te verdedigen. Eer ze ware vrede zouden vinden, moesten ze de zonde zien en belijden waaraan ze schuldig waren. Ze hadden gezegd dat ze een koning wilde hebben opdat hij hen zou richten, voor hen zou uitgaan en hun oorlogen voeren. Samuël ging terug naar het verleden, van de dag af dat God hen uit Egypte had geleid. Jehova, de Koning der koningen, was voor hen uitgegaan en had hun oorlogen gevoerd. Vaak waren ze door hun zonden in de macht van hun vijanden gevallen, maar wanneer ze zich afkeerden van hun boze wegen, verwekte God een bevrijder. *'De Heere zond Jerubbaäl, Barak, Jefta en Samuël, en redde u uit de macht der vijanden die u omringden, zodat gij veilig woont.'* Toch hadden ze gezegd, toen ze in gevaar verkeerden: *'Een koning zal over ons regeren'*, maar de profeet zei: *'De Heere, uw God, is uw Koning.'*

'Blijft nu nog staan', ging Samuël door, *'en ziet dit geweldige dat de Heere voor uw ogen doet zal. Is het nu niet de tijd van de tarweoogst? Ik zal tot de Heere roepen, dat Hij donderslagen en regen geve. Weet dan en*

[534]

ziet, dat het kwaad groot is, dat gij in de ogen des Heeren gedaan hebt door voor u een koning te vragen. Toen riep Samuël tot de Heere, en de Heere gaf op die dag donderslagen en regen.' In de dagen van de tarweoogst, in mei en juni, viel in het Oosten geen regen. De lucht was onbewolkt, en het was zacht weer. Opeens brak er zo'n geweldige storm los, dat de harten van allen met vrees vervuld werden. Ootmoedig erkende het volk nu zijn zonde - de zonde waaraan ze schuldig waren: *'Bidt voor uw knechten tot de Heere, uw God, opdat*

wij niet sterven, want aan al onzen zonden hebben wij nog kwaad toegevoegd door voor ons een koning te vragen.'

Samuël liet het volk niet ontmoedigd achter, want dit zou alle streven naar een beter leven hebben verhinderd. Satan wilde dat ze God zouden zien als streng en niet bereid te vergeven, en daardoor zouden ze blootstaan aan allerlei verleidingen. God is barmhartig en vergevingsgezind, en altijd bereid Zijn gunst te tonen aan Zijn volk als ze naar Zijn stem willen luisteren. *'Vreest niet,'* zei Samuël, *'wel hebt gij al dit kwaad bedreven, maar wijkt niet langer van de Heere af, dient de Heere met uw ganse hart. Gij zult niet afwijken achter de ijdelheden, die baten noch redden kunnen; slechts ijdelheid zijn zij. Want de Heere zal Zijn volk niet verstoten.'*

Samuël zei niets van de beledigingen die men hem had aangedaan; hij uitte geen verwijten voor de ondank, waarmee Israël zijn levenslange toewijding had beloond; maar hij verzekerde hen dat hij steeds belang in hen zou blijven stellen: *'Het zij verre van mij, dat ik tegen de Heere zou zondigen door op te houden voor u te bidden; ik zal u de goede en rechte weg leren. Vrees slechts de Heere en dient Hem trouw met uw ganse hart, want ziet, welke grote dingen Hij onder u gedaan heeft. Maar indien gij toch kwaad doet, zult gij zowel als uw koning weggevaagd worden.'*

[535]

Hoofdstuk 60 – Sauls vermetelheid

Zie 1 Samuël 13 en 14

Na de bijeenkomst te Gilgal ontbond Saul het leger dat op de been gebracht was om de Ammonieten te verslaan. Hij behield slechts tweeduizend man, die onder zijn bevel stonden te Michmas, terwijl nog duizend man onder leiding van zijn zoon Jonathan te Gibeon waren. Dit was een ernstige vergissing. Zijn leger was vol moed en vertrouwen door de pas behaalde overwinning. Als hij nu direct de andere vijanden van Israël had bestreden, zou hij een geweldige slag hebben kunnen slaan voor de vrijheid van het volk.

Intussen waren hun strijdlustige burens, de Filistijnen, actief. Na hun nederlaag te Eben-Haëzer hadden ze nog enkele bergvestingen in het land van Israël bezet gehouden en nu vestigden ze zich in het midden van het land. De Filistijnen hadden, wat bewapening, uitrusting en krijgskunde betrof, ver de overhand over Israël. Gedurende hun lange overheersing hadden ze zich erop toegelegd hun macht te versterken door de Israëlieten te verbieden het beroep van smid uit te oefenen, zodat ze geen wapens konden vervaardigen. Na het sluiten van de vrede moesten de Hebreërs toch nog steeds naar de Filistijnse bezettingen gaan als ze smeedwerk hadden. Door hun gemakzucht en hun slaafse geest na lange onderdrukking hadden de mannen van Israël nagelaten zich van wapens te voorzien. In de strijd werden boog en slinger gebruikt, waar ze wel aan konden komen; maar buiten Saul en zijn zoon Jonathan was niemand in het bezit van een zwaard of een speer.

Pas in het tweede jaar van Sauls regering werd een poging gedaan de Filistijnen te verjagen. De eerste slag bracht Jonathan toe, toen hij de bezetting te Gibeon aanviel en versloeg. De Filistijnen, vertoornd over deze nederlaag, maakten zich gereed voor een snelle aanval op Israël. Saul liet de krijgstrompet blazen door heel het land, waardoor alle krijgslieden werden opgeroepen, ook de stammen over de Jordaan, om samen te komen in Gilgal. Hieraan gaf men gehoor.

De Filistijnen hadden zich met een geweldige legermacht te Michmas verzameld - *'drieduizend wagens, zesduizend ruiters en voetvolk even talrijk als het zand aan de oever der zee'*. Toen Saul en zijn leger te Gilgal deze berichten hoorden, waren ze ontzet bij de gedachte aan de overmacht die tegenover hen zou staan in de strijd. Ze waren niet gereed om de vij-

[536]

and het hoofd te bieden, en velen waren zó bang, dat ze het niet op een slag durfden laten aankomen. Sommigen staken de Jordaan over, terwijl anderen zich verstopten in de kloven en tussen de rotsen die zo talrijk zijn in die omgeving. Naarmate het tijdstip van de strijd naderbij kwam, nam het aantal deserteurs toe, en waren degenen die niet vluchtten, ernstig verontrust en bevreesd.

Toen Saul tot koning over Israël was gezalfd, had hij van Samuël nauwkeurig omschreven aanwijzingen gekregen hoe hij nu moest handelen. *'Gij zult u voor mij uit naar Gilgal begeven'*, had de profeet gezegd, *'en zie, ik zal tot u komen om brandoffers te offeren en vredeoffers te slachten. Zeven dagen zult gij wachten, totdat ik bij u kom en u te kennen geef wat gij doen zult.'* (1 Samuël 10:8)

Saul wachtte dagen achtereën, zonder zijn best te doen het volk te bemoedigen en hen aan te sporen hun vertrouwen op God te stellen. Voordat de tijd die Samuël had gegeven, verstreken was, werd hij geërgerd over de vertraging en liet zich de moed ontnemen door de beproevende omstandigheden om hem heen. In plaats van trouw zijn

best te doen om het volk te bemoedigen en het voor te bereiden op de dienst die Samuël zou verrichtten, gaf hij toe aan ongeloof en sombere voor gevoelens. Het zoeken van God door een offer was een uiterst plechtige en belangrijke zaak. God eiste dat Zijn volk zich zou onderzoeken en zich zou bekeren van hun zonden, opdat hun offeranden door Hem aangenomen konden worden en Hij hen kon zegenen in het verslaan van hun vijanden. Maar Saul was ongedurig geworden. In plaats van hun vertrouwen op God te stellen, zag het volk naar de koning die ze gekozen hadden, om hen aan te voeren en te bevelen.

Toch bleef God nog voor hen zorgen en gaf hen niet over aan de rampen die hen getroffen zouden hebben als alleen menselijke kracht hun toevlucht was geweest. Hij bracht hen in het nauw, zodat ze doordrongen zouden worden van de dwaasheid, op een mens te bouwen, en opdat ze zich tot Hem zouden keren om hulp. De tijd dat Saul op de proef gesteld zou worden, was aangebroken. Nu moest hij tonen of hij al dan niet op God zou vertrouwen en rustig zou wachten zoals God had bevolen, zodat zou blijken dat hij de man was waarop God kon bouwen als leidsman van Zijn volk; of dat hij te kort zou schieten en zich onwaardig zou tonen voor de heilige verantwoording die op hem was gelegd. Zou de koning die door Israël was gekozen, naar de Koning der koningen luisteren? Zou hij de aandacht van zijn twijfelmoedige krijgslieden richten op Hem, in Wie sterkte en verlossing te vinden is? Met toenemend ongeduld wachtte hij op de komst van Samuël, terwijl hij de verwarring en onrust en het deserteren

[537]

van zijn leger toeschreef aan het wegblijven van de profeet. De afgesproken tijd brak aan, maar de man Gods verscheen niet onmiddellijk. Gods voorzienigheid had ervoor gezorgd, dat Zijn dienstknecht opgehouden werd. Maar de rusteloze, impulsieve Saul wilde niet langer wachten. Daar hij voelde dat er iets gedaan moest worden om de vrees van het volk te stillen, besloot hij een vergadering bijeen te roepen voor een godsdienstige plechtigheid en door een offer Gods hulp te vragen. God had bevolen dat alleen zij die tot priester waren gewijd, mochten offeren. Maar Saul gebod: *'Brengt mij het brandoffer'*, en uitgerust met wapenen voor de strijd, naderde hij het altaar en offerde.

'Nauwelijks was hij gereed met het offeren van het brandoffer, of zie, daar kwam Samuël. Saul ging hem tegemoet om hem te begroeten.' Samuël zag dadelijk dat Saul gehandeld had in strijd met de duidelijke aanwijzingen die hij gekregen had. De Heere had tot Zijn profeet gezegd dat Hij in deze tijd zou openbaren wat Israël moest doen in deze crisis. Als Saul voldaan had aan de voorwaarden waarop Gods hulp was beloofd, zou de Heere een wonderbare verlossing voor Israël tot stand gebracht hebben met de weinige mannen die trouw gebleven waren aan de koning. Maar Saul was zó zelfvoldaan over zijn werk, dat hij uitging om de profeet te begroeten als iemand die geprezen in plaats van bestraft moest worden.

Het gelaat van Samuël stond bezorgd; maar op zijn vraag: *'Wat hebt gij gedaan?'* Zocht Saul verontschuldigen voor zijn vermetele daad. Hij zei: *'Daar ik zag, dat het volk van mij wegliep en gij niet op de afgesproken tijd kwaamt, terwijl de Filistijnen te Michmas verzameld waren, dacht ik; nu zullen de Filistijnen op mij afkomen te Gilgal, en ik heb de gunst des Heeren nog niet gezocht; toen heb ik mij verstout en heb het brandoffer geofferd.'*

'Samuël zeide tot Saul: Gij hebt dwaas gehandeld; gij hebt niet in acht genomen het gebod van de Heere, uw God, dat Hij u geboden heeft, anders zou de Heere uw koningschap over Israël voor altijd bevestigd hebben. Maar nu zal uw koningschap niet bestendig zijn. De Heere heeft Zich een man uitgezocht naar Zijn hart en de Heere heeft hem tot een vorst over Zijn volk aangesteld... Daarna stond Samuël op en ging van Gilgal naar Gibeon in Benjamin.'

Eén van beiden, Israël moest ophouden het volk van God te zijn, of het principe waarop het koningschap was gevestigd, moest gehandhaafd worden en het volk moest door Goddelijke macht bestuurd worden. Als Israël geheel en al de Heere wilde toebehoren, als de menselijke wil zich zou onderwerpen aan Gods wil, zou God de Heerser van Israël blijven. Zolang koning en volk

[538]

zich zouden onderwerpen aan God, zou Hij hun toevlucht zijn. Maar een koningschap in Israël dat niet in alles Gods gezag erkende, was ondenkbaar.

Als Saul in deze tijd van beproeving rekening had gehouden met Gods eisen, had God door hem kunnen werken. Zijn falen liet zien, dat hij niet de geschikte plaatsbekleder van God bij Diens volk kon zijn. Hij zou Israël op een dwaalspoor leiden. Niet Gods wil, maar de zijne zou oppermachtig zijn. Als Saul trouw was gebleven zou zijn koningschap voor altijd bevestigd zijn geworden. Maar nu hij faalde, moest God Zijn plannen in vervulling doen gaan door iemand anders. De leiding over Israël moest toevertrouwd worden aan iemand die het volk naar Gods wil zou besturen.

We weten niet welke grote belangen op het spel kunnen staan als God iemand op de proef stelt. Alleen door strikte gehoorzaamheid aan Gods Woord is veiligheid te vinden. Al Zijn beloften worden gegeven op voorwaarde van trouw en gehoorzaamheid, en het te kort schieten aan deze voorwaarde maakt de vervulling van de rijke voorzieningen van de Schrift onmogelijk. We moeten ons niet laten leiden door opwellingen, of vertrouwen op het oordeel van mensen; we moeten vragen naar de geopenbaarde wil van God en leven naar Zijn geboden, die duidelijk zijn bekendgemaakt, hoe de omstandigheden om ons heen ook mogen zijn. God zal wel voor de uitkomst zorgen; door trouw te zijn aan Zijn Woord kunnen we in tijden van beproeving aan engelen en mensen tonen dat de Heere ons in moeilijke omstandigheden kan toevertrouwen Zijn wil te volbrengen, Zijn naam te eren en Zijn volk te zegenen.

Saul had Gods gunst verbeurd, maar was niet bereid zijn hart te verootmoedigen. Wat hij aan ware vroomheid miste, zou hij goedmaken door zijn ijver in uiterlijke godsdienstvormen. Saul was op de hoogte van de nederlaag van Israël, toen de ark door Hofni en Pinehas in het legerkamp was gebracht. Maar hoewel hij dit wist, besloot hij de ark met de priesters op te halen. Hij hoopte hierdoor zijn volk weer vertrouwen te schenken en zijn verstrooide leger bijeen te brengen om met de Filistijnen slag te leveren. Hij zou zich wel redden zonder Samuëls aanwezigheid en steun, en zo ook de onwelkome kritiek en bestraffingen van de profeet ontgaan.

God het de Heilige Geest aan Saul geschonken, om zijn geest te verlichten en zijn hart te verzachten. Hij had nauwkeurige aanwijzingen en ook bestraffingen van de profeet ontvangen. En toch, hoe groot was zijn weerspannigheid! De geschiedenis van Israëls eerste koning levert een somber voorbeeld van de macht van verkeerde gewoonten in de jeugd. Toen hij jong was, had Saul God niet lief en vreesde hij Hem niet. En deze weerspannige geest, die niet onderworpen was, stond klaar om tegen Gods

[539]

gezag in opstand te komen. Wie in hun kinderjaren eerbied leren koesteren voor Gods wil, en getrouw hun plicht vervullen, zullen voorbereid worden op grotere verantwoordelijkheden in latere jaren. Maar mensen kunnen niet doorgaan de krachten die God hen gegeven heeft, te misbruiken en dan, als ze een andere weg willen kiezen, verwachten dat deze krachten zonder meer ter beschikking staan voor het volgen van een geheel tegengestelde koers.

De pogingen van Saul om het volk te bemoedigen, bleken vergeefs. Toen zijn legermacht was geslonken tot zeshonderd man, verliet hij Gilgal en trok zich terug in de bergvesting Gibeā, vanwaar kort geleden de Filistijnen verdreven waren. Deze vesting lag ten zuiden van een diepe vallei of kloof, enkele kilometers ten noorden van Jeruzalem. Aan de noordzijde van datzelfde dal lag de Filistijnse legermacht te Michmas, terwijl afdelingen krijgslieden in verschillende richtingen het land afstroopten.

God had het zo ver laten komen om Sauls verkeerde houding te bestraffen en zijn volk een les van ootmoed en geloof te onderwijzen. Vanwege Sauls zonde in zijn aanmatigend offeren wilde de Heere hem niet de eer gunnen dat de Filistijnen werden verslagen. Jonathan, de zoon van de koning, een man die de Heere vreesde, werd als werktuig aangewezen om Israël te bevrijden. Aangedreven door God stelde hij zijn wapendrager voor om in stilte de vijandelijke legerplaats aan te vallen. *'Misschien zal de Heere voor ons handelen,'* zei hij, *'want de Heere kan evengoed verlossen door weinigen als door velen.'*

De wapendrager, die ook een gelovig en biddend man was, moedigde dit voornemen aan, en samen verlieten ze in stilte het leger, uit vrees dat hun plan bekend zou worden. Met een stil gebed tot de God van hun vaders spraken ze een teken af, waaruit ze konden opmaken wat ze moesten doen. Toen daalden ze af in de kloof die de beide legers van elkaar scheidde, en zochten onder dekking van de rots hun weg. Bij het naderen van de Filistijnse sterkte werden ze door hun vijanden ontdekt. Deze zeiden honend: *'Zie, Hebreëen komen te voorschijn uit de hollen waarin zij zich verborgen hadden'*, en daagden hen uit: *'Klimt tot ons op, dan zullen wij u leren'*, met de bedoeling de beide Israëlieten voor hun waagstuk te straffen. Jonathan en zijn metgezel hadden afgesproken dat deze uitdaging gezien zou worden als bewijs dat de Heere hun onderneming zou doen slagen. Langs een verborgen en moeizaam pad klommen ze uit het zicht van de Filistijnen naar de top van de rots, die als onneembaar werd beschouwd en daarom niet sterk verdedigd werd. Zo drongen ze door naar de legerplaats

[540]

van de vijand en doodden de wachten die, door verrassing en schrik verlamd, geen weerstand boden.

Engelen beschermden Jonathan en zijn metgezel, engelen streden aan hun zijde, en de Filistijnen werden verslagen. De aarde beefde alsof een grote menigte naderde met strijdswagens en paarden. Jonathan begreep dat dit tekenen van Gods hulp waren, en zelfs de Filistijnen begrepen dat God voor Israëls bevrijding streed. Grote vrees greep hen aan, zowel in de legerplaats als daarbuiten. In hun verwarring zagen de Filistijnen hun eigen soldaten aan voor vijanden en begonnen elkaar te doden.

Spoedig hoorde men in het legerkamp van Israël het strijdrumoor. De wachten van de koning berichtten dat er grote verwarring heerste onder de Filistijnen, en dat hun aantal afnam. Toch was niet bekend welke Israëlieten de legerplaats verlaten hadden. Bij navraag bleek dat alleen Jonathan en diens wapendrager ontbraken. Toen Saul echter zag dat de Filistijnen geslagen werden, voerde hij zijn leger aan in de strijd. Ook de Hebreëen die gevlucht waren, keerden terug. Velen kwamen te voorschijn uit de hollen waarin ze zich verborgen hadden, en richtten een grote slachting aan onder de vluchtende Filistijnen.

Vastbesloten om deze gelegenheid volledig te benutten, verbood de koning zonder na te denken zijn soldaten om die dag voedsel tot zich te nemen, met de plechtige vervloeking: *'Vervloekt is de man, die spijs eet vóór de avond en voordat ik mij op mijn vijanden gewroken heb.'*

De overwinning was reeds behaald zonder dat Saul dit wist of er iets aan had gedaan, maar hij hoopte zich te onderscheiden door het verslagen leger helemaal uit te roeien. Het bevel zich van voedsel te onthouden was ingegeven door eierzuchtig streven, en liet zien dat de koning onverschillig stond tegenover de behoeften van zijn volk, als deze in botsing kwamen met zijn wens naar zelfverheffing. Door dit verbod met een eed te bekrachtigen liet Saul zien dat hij onbezonnen en onheilig was. De bewoording van de vloek laat zien dat Saul ijverde voor zijn eigen eer, en niet voor de eer van God. Hij zei dat het doel was, niet *'opdat de Heere aan Zijn vijanden gewroken mag worden'*, maar *'opdat ik mij op mijn vijanden kan wreken'*.

Het verbod was oorzaak dat het volk Gods gebod overtrad. Heel de dag hadden ze gestreden. Ze waren uitgeput door gebrek aan voedsel. Zodra de bepaling voorbij was, vielen ze op de buit aan en aten het vlees met het bloed, waardoor ze het gebod overtraden waarin gezegd wordt dat het eten van bloed niet is toegestaan.

Tijdens de strijd had Jonathan, die niets wist van het gebod van de koning, onbewust gezondigd door wat honing te eten, terwijl hij door een

[541]

bos kwam. Saul hoorde dit 's avonds. Hij had gezegd dat ongehoorzaamheid aan zijn bevel met de dood gestraft zou worden. En hoewel Jonathan niet schuldig was aan een opzettelijke zonde, en God zijn leven op wonderlijke wijze gespaard had en door hem de verlossing had geschonken, besliste de koning dat het vonnis ten uitvoer gebracht moest worden. Als Saul het leven van zijn zoon zou sparen, zou dat een erkenning geweest zijn van zijn zonde van het nemen van een overhaaste beslissing. Hierdoor zou zijn trots een klap krijgen. *'Zo moge God mij doen, ja, nog erger,'* luidde zijn vreselijk oordeel, *'voorwaar, gij moet zeker sterven, Jonathan.'*

Saul kon zich de eer van de overwinning niet toeëigenen, maar hij hoopte geëerd te worden door zijn ijver in het handhaven van de heiligheid van zijn eed. Hij wilde zijn onderdanen ervan doordringen dat zijn koninklijke waardigheid erkend moest worden, zelfs al zou dit het leven van zijn zoon kosten. Nog maar korte tijd geleden had Saul te Gilgal zich veroorloofd de taak van een priester te vervullen, in strijd met Gods gebod. Toen Samuël hem daarvoor bestraft had, bleef hij zich onverzettelijk rechtvaardigen. Nu zijn eigen gebod was veronachtzaamd - hoewel dit werkelijk onredelijk was en onwetend was overtreden - veroordeelde de koning en vader zijn zoon ter dood.

Het volk weigerde in te stemmen met de voltrekking van het vonnis. Ze trotseerde de toorn van de koning en zeiden: *'Zou Jonathan sterven, die deze grote overwinning in Israël behaald heeft? Dat zij verre! Zo waar de Heere leeft, er zal geen haar van zijn hoofd ter aarde vallen. Want met Gods hulp heeft hij heden dit verricht.'* De hooghartige vorst durfde tegen dit eenstemmig besluit niet ingaan. Zo werd het leven van Jonathan gespaard.

Saul moest wel voelen dat zowel het volk als de Heere zijn zoon hoger achtten dan hem. De verlossing van Jonathan was een scherpe veroordeling van de overhaaste beslissing van de koning. Hij had een voorgevoel dat zijn vloek op zijn eigen hoofd zou vallen. Hij zette de strijd tegen de Filistijnen niet langer voort, maar keerde ontstemd en ontevreden terug naar zijn huis.

Zij die direct klaar staan om zich te verontschuldigen of te rechtvaardigen, staan meestal onverzoenlijk ten opzichte van de gebreken van anderen. Evenals Saul halen velen zich Gods misnoegen op de hals, maar ze verwerpen raadgevingen en verachten vermaningen. Zelfs als ze overtuigd worden dat de Heere niet met hen is, weigeren ze in te zien dat zij zelf de oorzaak van hun moeilijkheden zijn. Ze koesteren een trotse, hooghartige

geest, terwijl ze toegeven aan een wreed oordeel over anderen die beter zijn dan zij. Deze mensen doen er goed aan na te denken over woorden

[542]

van Christus: *'Met het oordeel waarmede jij oordeelt, zult jij geoordeeld worden, en met de maat, waarmede jij meet, zal jij gemeten worden.'* (Matthéüs 7:2)

Dikwijls komen degenen die zichzelf verhogen, in een positie waar hun juiste aard wordt geopenbaard. Dat was ook het geval met Saul. Zijn handelwijze overtuigde het volk, dat koninklijke eer en gezag hem meer waard waren dan rechtvaardigheid, barmhartigheid of weldadigheid. Nu zagen de mensen in, welk een dwaasheid ze begaan hadden door het gezag te verwerpen dat God hun had gegeven. Ze hadden de godvruchtige profeet, wiens gebeden voor hen een zegen waren geweest, geruild voor een koning die in zijn blinde ijver een vloek over hen had afgesmeekt. Als de mannen van Israël niet tussenbeide waren gekomen om het leven van Jonathan te redden, zou hun bevrijder op bevel van de koning zijn gedood.

Hoe wantrouwend moet dat volk nadien wel geweest zijn ten aanzien van de leiding van de koning! Hoe bitter moet hun zelfverwijt zijn geweest dat zijzelf hem gekozen hadden als vorst! De Heere heeft lang geduld met afgedwaalde mensen en Hij stelt iedereen in de gelegenheid zijn zonde in te zien en na te laten. Maar al mag het schijnen dat Hij hen die Zijn wil veronachtzamen en Zijn waarschuwingen verachten, zegent, toch zal Hij op Zijn tijd hun dwaasheid openbaar maken.

[543]

Hoofdstuk 61 – Saul verworpen

Zie 1 Samuël 15

Saul had de geloofstoets tijdens de hachelijke toestand te Gilgal niet doorstaan en de dienst van God oneer aangebracht. Maar zijn dwalingen waren nog niet onherstelbaar en de Heere zou hem nog een gelegenheid schenken om de les van onwankelbaar geloof in Zijn woord en gehoorzaamheid aan Zijn bevelen te leren.

Toen de profeet hem te Gilgal had bestraft, had Saul geen grote zonde gezien in zijn handelwijze. Hij meende dat hij onrechtvaardig behandeld was, had getracht zijn daden te rechtvaardigen, en had verontschuldigen aangevoerd voor zijn dwaling. Na die tijd had hij weinig contact met de profeet. Samuël hield van Saul alsof het zijn eigen zoon was, terwijl Saul, ondanks zijn hoogmoedige en vurige geest, de profeet hoogachtte. Maar hij wilde de bestraffing van de profeet niet aannemen en ontweek hem na die tijd zoveel mogelijk.

De Heere zond Zijn dienstknecht echter met een nieuwe opdracht naar Saul. Door zijn gehoorzaamheid kon hij laten zien dat hij trouw was aan God en waardig was een leider van Israël te zijn. Samuël zocht de koning op en bracht hem het Woord van de Heere. Opdat de koning zou beseffen dat het van groot belang was het bevel te gehoorzamen, verklaarde Samuël nadrukkelijk, dat hij sprak namens God, namens hetzelfde gezag waardoor Saul koning was geworden. De profeet zei: *'Zo zegt de Heere der heerscharen: Ik doe bezoeking over wat Amalek Israël heeft aangedaan, hoe hij zich hem in de weg heeft gesteld, toen het uit Egypte trok. Ga nu heen, versla Amalek, slaat al wat hij bezit met de ban en spaar hem niet. Dood man en vrouw, kind en zuigeling, rund en schaap, kameel en ezel.'* De Amalekieten waren de eersten geweest die tegen Israël hadden gestreden in de woestijn. Voor deze zonde en ook voor hun verzet tegen God en hun gruwelijke afgoderij, had de Heere door de mond van Mozes een oordeel over hen uitgesproken. Op Gods bevel was hun wreedheid tegen Israël te boek gesteld, met de opdracht: *'Gij zult de herinnering aan Amalek onder de hemel uitwissen; vergeet het niet.'* (Deuteronomium 25:19) Dit vonnis was vierhonderd jaar lang uitgesteld; maar de Amalekieten hadden zich niet bekeerd van hun zonden. De Heere wist dat dit goddeloze volk zo mogelijk Zijn volk zou uitroeien, en een eind zou maken aan Zijn eredienst op aarde. Nu was de

[544]

tijd aangebroken dat het vonnis, dat zo lang was uitgesteld, voltrokken zou worden.

Omdat God zo verdraagzaam is tegenover de goddelozen, verhardten ze zich in het kwaad; maar hun straf zal niettemin zeker en verschrikkelijk zijn. *'De Heere zal opstaan, zoals op de berg Perasim; Hij zal in beweging komen, zoals in het dal bij Gibeon, om Zijn werk te doen - vreemd zal Zijn werk zijn; en om Zijn daad te verrichten - ongewoon zal Zijn daad zijn.'* (Jesaja 28:21) Voor onze barmhartige God is bestraffing een vreemde daad. *'Zo waar Ik leef, luidt het woord van de Heere Heere, Ik heb geen behagen in de dood van de goddelozen, maar veeleer daarin, dat de goddeloze zich bekeert van zijn weg en leeft.'* (Ezechiël 33:11) De Heere is *'barmhartig en genadig, groot van goedertierenheid en trouw, die... ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft; maar (de schuldige) houdt hij zeker niet onschuldig.'* (Exodus 34:6,7)

Hoewel Hij geen lust heeft in wraak, zal Hij het vonnis voltrekken over hen die Zijn wet overtreden. Hij moet dit wel doen, om de inwoners van de aarde te bewaren voor totale verdorvenheid en ondergang. Om enkelen te redden moet Hij anderen, die door de zonde verhard zijn, verdelgen. *'De Heere is lankmoedig, doch groot van kracht, en de Heere laat*

geenszins ongestraft.' (Nahum 1:3) Door vreselijke dingen te doen in gerechtigheid zal Hij het gezag van Zijn overtreden wet rechtvaardigen. Juist het feit dat Hij zo lang wacht met het voltrekken van de straf, laat de grootte zien van de zonden, die Zijn oordelen en de gestrenge straf voor de zondaar noodzakelijk maken.

Maar zelfs bij het voltrekken van de straf toont God Zijn genade. De Amalekieten moesten verdelgt worden, maar de Kenieten, die in hun midden woonden, moesten gespaard blijven. Hoewel dit volk niet vrij was van afgoderij, aanbaden ze God, en stonden vriendschappelijk tegenover Israël. De zwager van Mozes, Hobab, die de Israëlieten op hun woestijnreis had vergezeld, en door zijn kennis van het land voor hen van onschatbare waarde was geweest, had tot deze stam behoord. Na de nederlaag van de Filistijnen te Michmas had Saul gestreden tegen Moab, Ammon, en Edom, ook tegen de Amalekieten en de Filistijnen. Steeds had hij de overwinning behaald. Toen hij opdracht kreeg ten strijde te trekken tegen de Amalekieten, verklaarde hij direct de oorlog. De profeet ondersteunde zijn bevel en op zijn oproep stroomden de mannen van Israël toe om zich onder zijn bevel te scharen. Deze krijgstoet zou niet dienen om hun eigen welzijn te bevorderen. Israëlieten zouden niet de eer krijgen voor de overwinning, noch de buit van hun vijanden. Ze moesten deze strijd alleen voeren om Gods oordeel over de Amalekieten te voltrekken.

[545]

God wilde dat alle volken de ondergang zouden zien van het volk dat Zijn gezag had getrotseerd, en zouden gadeslaan dat ze vernietigd zouden worden door hetzelfde volk dat ze geminacht hadden.

'En Saul versloeg Amalek van Havila af tot in de nabijheid van Sur, dat ten oosten van Egypte ligt. Agag, de koning van Amalek, greep hij levend, maar het gehele volk sloeg hij met de ban door de scherpte des zwaards. Saul echter en het volk spaarden Agag en het beste van het kleinvee en van de runderen, ook van het naastbeste, verder de lammeren, kortom al wat waardevol was; dat wilden zij niet met de ban slaan. Maar al het vee dat waardeloos was en ondeugdelijk, sloegen zij met de ban.'

De overwinning over de Amalekieten was de schitterendste die Saul ooit behaald had, en hierdoor werd zijn hoogmoed, die zijn zwakke plek vormde, weer aangewakkerd. Gods bevel om Zijn vijanden uit te roeien, was maar ten dele uitgevoerd. Om aan zijn triomfantelijke terugtocht luister bij te zetten door het meevoeren van een vorstelijk gevangene, volgde Saul de gebruiken van de omliggende volken. Hij spaarde Agag, de woeste en oorlogszuchtige koning van de Amalekieten. Het volk spaarde het beste van de kudde en de lastdieren met de verontschuldiging, dat het vee gebruikt zou worden om aan de Heere geofferd te worden. Het was echter hun bedoeling om deze dieren te offeren, zodat ze hun eigen vee konden sparen.

Saul was nu voor het laatst op de proef gesteld. Zijn aanmatigende onachtzaamheid ten opzichte van Gods wil toonde zijn vastbeslotenheid om te heersen als een onafhankelijk vorst. Hierdoor bewees hij dat hij de koninklijke macht als Gods plaatsbekleder niet waard was. Terwijl Saul en zijn leger op weg waren naar huis, in de roes van overwinning, heerste er diepe droefheid in het huis van Samuël. Hij had van God een boodschap ontvangen waarin de houding van de koning aan de kaak werd gesteld: *'Het berouwt Mij, dat Ik Saul tot koning heb aangesteld, want hij heeft zich van Mij afgekeerd en Mijn bevelen niet uitgevoerd.'* De profeet was diep bedroefd over de houding van de opstandige vorst, en hij weende en bad de gehele nacht om het vreselijke vonnis af te wenden.

Het berouw van God is anders dan het berouw van de mens. *'De Onveranderlijke Israëls liegt niet en Hij kent geen berouw; want Hij is geen mens, dat Hij berouw zou hebben.'* Het berouw van de mens houdt een verandering van zinnen in. Gods berouw

omvat een verandering van omstandigheden. De mens kan zijn verhouding tot God herzien door te voldoen aan de voorwaarden waarop hij Gods gunst kan genieten, of hij kan door zijn daden zich deze gunst onttrekken; maar de Heere is de-

[546]

zelfde, *'gisteren, heden en tot in eeuwigheid'*. (Hebreeën 13:8) Sauls ongehoorzaamheid bracht een wijziging aan in zijn verhouding tot God; maar de voorwaarden van aanneming door God zijn onveranderd gebleven - Gods eisen zijn dezelfde gebleven; want bij Hem is *'geen verandering of zweem van ommekeer.'* (Jacobus 1:17)

Met bezwaard gemoed ging de profeet de volgende morgen op weg naar de afgedwaalde koning. Samuël koesterde de stille hoop dat Saul, bij nader inzien, zich van zijn zonde bewust zou worden en door berouw en bekering weer Gods gunst zou kunnen ontvangen. Maar als de eerste stap is gedaan op de weg van de zonde, wordt de volgende stap gemakkelijker. Saul, die door zijn ongehoorzaamheid ontaard was, naderde Samuël met een leugen op zijn lippen. Hij riep uit: *'Wees gezegend door de Heere; ik heb het bevel des Heeren uitgevoerd.'*

De geluiden die de profeet hoorde, weerspraken de woorden van de ongehoorzame koning. Op de scherpe vraag: *'Wat betekent dan dat gebaat van kleinvee, dat in mijn oren klinkt, en het geloei van runderen, dat ik hoor?'* antwoordde Saul; *'Die heeft men van de Amalekiten meegebracht, want het volk heeft het beste van het kleinvee en de runderen gespaard om de Heere, uw God, offers te brengen; maar de rest hebben wij met de ban geslagen.'* Het volk had het bevel van Saul gehoorzaamd; maar om zich te verontschuldigen, schoof hij de zonde van ongehoorzaamheid op hen.

De boodschap van Sauls verwerping bracht Samuël onzegbaar leed. Hij moest zijn boodschap ten aanhoren van heel het leger overbrengen, terwijl ze vervuld waren met trots en blijdschap over een overwinning die zij toeschreven aan de moed en het beleid van hun koning. Want Saul had God niet genoemd als de oorzaak van Israëls overwinning! Maar toen de profeet het bewijs van Sauls opstand zag, werd hij vervuld met verontwaardiging over het feit dat iemand die zozeer door God begunstigd was, Zijn gebod had overtreden en Israël tot zonde had verleid.

Samuël liet zich niet misleiden door de uitvlucht van de koning. Bedroefd en verontwaardigd zei hij: *'Houd stil, dan zal ik u mededelen wat de Heere in deze nacht tot mij gesproken heeft... Zijt gij niet, hoewel gij klein waart in eigen oog, geworden tot een hoofd der stammen van Israël? En heeft de Heere u niet gezalfd tot koning over Israël?'* Hij herhaalde Gods bevel betreffende Amalek, en eiste een verklaring voor de ongehoorzaamheid van de koning.

Saul volhardde in zijn zelfverdediging: *'Ik heb wel naar de Heere geluisterd en ben de weg gegaan, waarop de Heere mij zond en ik heb Agag,*

[547]

de koning van Amalek, meegebracht, maar Amalek zelf heb ik met de ban geslagen. Doch het volk nam van de buit kleinvee en runderen, het beste van het gebannene, om de Heere, uw God, offers te brengen in Gilgal.'

Ernstig en gestreng schoof de profeet al deze leugens terzijde en sprak het onafwendbaar oordeel uit. *'Heeft de Heere evenzeer welgevallen aan brandoffers en slachtoffers als aan het horen naar des Heeren stem? Zie, gehoorzamen is beter dan slachtoffers, luisteren beter dan het vette der rammen. Voorwaar, weerspanning is zonde*

der toverij en wederstreven is afgoderij en beeldendienst. Omdat gij het Woord des Heeren verworpen hebt, heeft Hij u verworpen, zodat gij geen koning meer zult zijn.'

Toen de koning dit vreselijk oordeel hoorde, riep hij uit: *'Ik heb gezondigd, want ik heb het bevel des Heeren, uw opdracht, overtreden; maar ik vreesde het volk en ik heb naar hen geluisterd.'* Ontzet door de beschuldiging van de profeet erkende Saul zijn schuld, die hij eerst hardnekkig had ontkend. Maar hij bleef de schuld geven aan het volk en zei dat hij gezondigd had, omdat hij het volk vreesde.

Vrees voor straf, en geen droefheid over zonde bewoog de koning van Israël, toen hij Samuël smeekte: *'Nu dan, vergeef toch mijn zonde; keer met mij terug, dan zal ik mij voor de Heere neerbuigen.'* Als Saul werkelijk berouw had gehad, zou hij openlijk zijn zonde beleden hebben. Zijn voornaamste zorg was echter dat hij zijn gezag handhaafde en de trouw van het volk behield. Hij wenste de eer van Samuëls tegenwoordigheid om zijn invloed bij het volk te versterken.

'Ik zal met u niet terugkeren,' luidde het antwoord van de profeet, *'want gij hebt het Woord des Heeren verworpen; daarom heeft de Heere u verworpen, dat gij geen koning meer over Israël zult zijn.'* Toen Samuël zich omkeerde om heen te gaan, greep de koning in een opwelling van angst zijn mantel om hem tegen te houden, maar deze scheurde. Hierop zei de profeet: *'De Heere heeft heden het koningschap over Israël van u afgescheurd en heeft het gegeven aan uw naaste, die beter is dan gij.'*

Saul was meer verontrust over de vervreemding van Samuël dan over Gods misnoegen. Hij wist dat het volk meer vertrouwen stelde in de profeet dan in hem. Saul begreep dat hij zijn gezag niet langer kon doen gelden, als iemand anders op Gods bevel tot koning gezalfd zou worden.

Hij was bang voor een opstand als Samuël hem geheel in de steek zou laten. Saul smeekte de profeet om hem te eren voor de oudsten en voor het volk door in het openbaar met hem deel te nemen aan een godsdienstoefening. Op bevel van God deed Samuël wat de koning gevraagd had, opdat hij

[548]

niet de aanleiding tot een opstand zou geven. Maar hij zweeg gedurende de plechtigheid.

Nu moest nog een strenge en vreselijke gerechtsdaad ten uitvoer worden gebracht. Samuël moest in het openbaar Gods eer handhaven en de handelwijze van Saul bestraffen. Hij gaf bevel dat de koning van de Amalekieten voor hem gebracht zou worden. Agag had meer schuld en was genadelozer dan allen die door het zwaard van Israël waren gevallen. Hij had Gods volk gehaat en getracht het te verdelgen, en door zijn invloed was de afgoderij in de hand gewerkt. Op bevel van de profeet werd hij gebracht. Hij vleide zich met de gedachte dat het doodsgevaar geweken was. Maar Samuël sprak: *'Zoals uw zwaard vrouwen kinderloos maakte, zo zal onder de vrouwen uw moeder kinderloos worden. Daarop hieuw Samuël Agag aan stukken voor het aangezicht des Heeren te Gilgal.'* Na deze daad keerde hij terug naar zijn huis in Rama, en Saul ging naar Gibeon. Slechts éénmaal na dit voorval hebben de profeet en de koning elkaar nog ontmoet.

Toen Saul op de troon werd geplaatst, had hij geen hoge dunk van zijn bekwaamheden en was bereid zich te laten onderrichten. Kennis en ervaring ontbraken hem, en hij had ernstige karakterfouten. Maar de Heere schonk hem de Heilige Geest als Leidsman en Helper, en plaatste hem daar, waar hij de eigenschappen die voor een heerser van Israël noodzakelijk waren, kon ontwikkelen. Als hij nederig was gebleven en zich steeds had laten leiden door Goddelijke wijsheid, zou God hem in staat gesteld hebben zijn taak met succes te volvoeren. Onder invloed van Gods genade zou elke goede hoedanigheid versterkt zijn, terwijl verkeerde neigingen hun macht verloren zouden hebben. God wil dit

doen voor allen die zich geheel aan Hem wijden. Velen heeft Hij geroepen voor een taak in Zijn werk, omdat ze nederig en volgzaam zijn. In Zijn voorzienigheid heeft Hij hen daar geplaatst waar ze van Hem kunnen leren. Hij wil hun de gebreken in hun karakter openbaren, en allen die Zijn hulp vragen, zal Hij kracht geven hun fouten te overwinnen.

Saul echter beroemde zich op zijn verheffing, en onteerde God door ongeloof en ongehoorzaamheid. Hoewel hij in het begin nederig en volgzaam was, gaf het succes hem zelfvertrouwen. De eerste overwinning die hij behaald had, maakte hem opgeblazen, en hierin lag voor hem het grootste gevaar. De dapperheid en het juiste beleid dat tot uiting kwam bij het ontzet van Jabes in Gilead had het enthousiasme van heel het volk gewekt. Ze eerden hun koning, terwijl ze vergaten dat hij slechts het werktuig was waardoor God de verlossing tot stand had gebracht. En hoewel Saul de eer oorspronkelijk toeschreef aan God, nam hij deze later voor

[549]

zichzelf. Hij verloor zijn afhankelijkheid van God uit het oog en liet in zijn hart de Heere los. Op deze wijze werd de weg gebaad voor zijn zonde van vermetelheid en heiligschennis te Gilgal. Hetzelfde verblinde zelfvertrouwen was aanleiding dat hij de bestraffing van Samuël verwierp. Saul erkende dat Samuël Gods profeet was. Daarom had hij de bestraffing moeten aanvaarden, al zag hij niet in dat hij gezondigd had. Als hij bereid was geweest zijn dwaling in te zien en te erkennen, zou deze bittere ervaring een goede les zijn geweest voor de toekomst.

Als de Heere Zich op dat moment volledig van Saul had afgekeerd, zou Hij later niet opnieuw door Zijn profeet tot hem gesproken hebben en hem een werk hebben toevertrouwd waardoor hij zijn dwalingen van het verleden had kunnen goedmaken. Als iemand die zegt dat hij Gods kind is, nalatig wordt in het volbrengen van Zijn wil en daardoor anderen beïnvloedt om onverschillig en oneerbiedig te staan ten opzichte van Gods aanwijzingen, is het toch nog mogelijk dat zijn nederlagen en overwinningen veranderen als hij bereid is bestraffingen aan te nemen onder oprecht berouw en in ootmoed en geloof tot God terug te keren. Vaak blijkt vernedering of nederlaag een zegen te zijn als we daardoor beseffen dat we uit onszelf Gods wil niet kunnen volbrengen.

Toen Saul de waarschuwing van Gods Heilige Geest in de wind sloeg en hardnekkig bij zijn zelfrechtvaardiging bleef, verwierp hij het enige middel dat God kon gebruiken om hem te redden. Opzettelijk had hij zich van God losgemaakt. Alleen door terugkeer tot God, door het erkennen van zijn zonde, kon hij rekenen op Gods hulp en leiding.

Te Gilgal deed Saul het voorkomen alsof hij heel nauwgezet was, toen hij voor het leger van Israël stond en God een offer bracht. Maar deze vroomheid was niet oprecht. Een godsdienstplechtigheid die in strijd was met Gods gebod, kon alleen maar Sauls handen verslapen, en hem de hulp ontzeggen die God hem zo graag had willen schenken.

In de strijd tegen Amalek meende Saul alles gedaan te hebben wat de Heere hem geboden had. Maar de Heere stelde een gedeeltelijke gehoorzaamheid niet op prijs en wilde niet over het hoofd zien wat nagelaten was, al klonk de verklaring heel aannemelijk. God heeft niemand toegestaan Zijn eisen los te laten. Hij had aan Israël gezegd: *'Gij zult geenszins doen wat wij hier thans doen: ieder geheel naar zijn eigen goeddunken'*; maar gij zult doen *'wat goed en recht is in de ogen van de Heere, uw God.'* (Deuteronomium 12:8,28) Als we bepalen welke weg we zullen volgen, moeten we niet vragen of er kwaad in schuilt deze weg te gaan, maar of het in overeenstemming is met Gods wil. *'Soms schijnt een weg iemand recht, maar het einde daarvan voert naar de*

[550]

dood.' (Spreuken 14:12)

'Gehoorzamen is beter dan slachtoffers.' De offeranden op zichzelf hadden geen waarde in Gods oog. Hun bedoeling was het berouw over de zonde en het geloof in Christus bij de zondaar tot uitdrukking te brengen, en tevens het afleggen van de belofte om in de toekomst gehoorzaam te zijn aan de wet van God. Zonder berouw, geloof en een gehoorzaam hart hadden deze offeranden geen zin. Toen Saul in strijd met Gods gebod een offer wilde brengen van hetgeen vernietigd had moeten worden, toonde hij openlijk zijn minachting voor Gods gezag. Deze dienst zou in Gods oog een belediging zijn geweest. Hoevelen zijn er echter die, met de zonde van Saul en de gevolgen ervan voor ogen, iets dergelijks doen! Terwijl ze weigeren om bepaalde eisen van de Heere te geloven en te gehoorzamen, volharden ze in het aanbieden van hun vormelijke dienst aan God. Gods Geest antwoordt niet op zo'n dienst. De Heere kan deze niet aanvaarden als men doorgaat met het overtreden van één van Zijn geboden, al is men nog zo ijverig in het doen van zijn godsdienstplichten.

'Weerspanningheid is een zonde der toverij, en wederstreven is afgoderij en beeldendienst.' Oorspronkelijk is opstand ontstaan bij satan, en elke opstand tegen God is rechtstreeks het gevolg van satanische invloeden. Zij die zich keren tegen Gods leiding, hebben een verbond gesloten met de aartsverleider, en deze zal zijn macht en list gebruiken om de zinnen te verblinden en het verstand te misleiden. Hij zal alles in een vals daglicht stellen. Evenals onze stamouders zien zij die door hem betoverd zijn, alleen de voordelen die het gevolg zijn van ongehoorzaamheid.

Er is geen duidelijker bewijs van satans verleidende macht dan het feit dat velen die verleid worden, zichzelf bedriegen door te menen dat ze God een dienst bewijzen. Toen Korach, Dathan en Abiram tegen het gezag van Mozes in opstand kwamen, meenden ze dat ze alleen een mens als zichzelf weerstonden. Ten slotte geloofden ze dat ze werkelijk deden wat God vroeg. Maar door Gods uitverkoren werktuig te verwerpen, verwierpen ze Christus; ze deden Gods Geest smaadheid aan. In de dagen van Christus kruisigden de joodse oversten en schriftgeleerden de Zoon van God. Terwijl ze voorgaven dat ze eerbied hadden voor God. Deze geest leeft nog steeds in de harten van hen die hun eigen wil volgen in strijd met Gods gebod.

Saul had overvloedige bewijzen gehad dat Samuël door God was geleid. Zijn ongehoorzaamheid aan Gods gebod, dat de profeet hem had gebracht, was in strijd met alle gezond verstand. Zijn noodlottige aanmatiging moet toegeschreven worden aan de invloeden van satan. Saul had grote ijver getoond toen hij een eind maakte aan afgoderij en to-

[551]

verij. Toch liet hij zich in zijn ongehoorzaamheid aan Gods gebod leiden door dezelfde geest van vijandschap tegen God, en werd hij evenzeer door satan beïnvloed als diegenen die toverij beoefenden. En toen hij bestraft werd, voegde hij opstandigheid toe aan hardnekkigheid. Hij had Gods Geest niet méér kunnen smaden, als hij zich openlijk met de afgodendienaars had verenigd.

Het is uiterst gevaarlijk de bestraffingen en waarschuwingen van Gods Woord of van Zijn Geest in de wind te slaan. Evenals Saul geven velen toe aan de verleiding tot ze de ware aard van zonde niet meer kunnen onderscheiden. Ze stellen zich gerust met de gedachte dat ze het goede bedoelen en daarom geen kwaad hebben gedaan toen ze

afweken van Gods geboden. Zo doen ze de Geest van genade smaadheid aan, tot ze Zijn stem niet langer horen en aan hun eigen dwalingen worden overgelaten.

God had in de persoon van Saul aan Israël een koning gegeven naar hun hart, zoals Samuël zei toen hij Saul als koning bevestigde te Gilgal: *'Ziedaar de koning, die gij verkoren hebt, die gij begeerd hebt.'* (1 Samuël 12:13) Edel en vorstelijk van voorkomen, was zijn uiterlijk in overeenstemming met hun voorstelling van de koninklijke waardigheid. En zijn moed en bekwaamheid in het leiden van het leger waren eigenschappen die ze als van de grootste betekenis zagen in het afdwingen van eerbied en ontzag bij andere volken. Het kon hen weinig schelen of hun koning die eigenschappen bezat waardoor hij geschikt was te heersen in recht en gerechtigheid. Ze hadden niet gevraagd om iemand met een edel karakter, die God liefhad en vreesde. Ze hadden God niet om raad gevraagd omtrent de eigenschappen van de heerser die ze zochten, zodat ze hun onderscheidend, heilige karakter als Zijn uitverkoren volk zouden bewaren. Ze zochten niet Gods weg, maar hun eigen wil. Daarom gaf God hun de koning die ze wensten - wiens karakter met het hunne overeenkwam. Hun harten waren niet aan God onderworpen, en ook hun koning liet zich niet door God leiden. Onder de leiding van deze vorst zouden ze de ervaring opdoen die maakte, dat ze hun dwaling inzagen en zouden terugkeren tot hun verbondenheid met God.

Toch heeft de Heere Saul niet aan zichzelf overgelaten, nadat Hij de zorg voor het koninkrijk op hem had gelegd. Hij deed Zijn Heilige Geest op hem rusten, zodat Saul zijn eigen zwakheid en behoefte aan Gods genade zou zien. Als Saul God had vertrouwd, zou God met hem gebleven zijn. Zolang zijn wil door Gods wil werd beheerst, zolang hij gehoor gaf aan de leiding van Gods Geest, bekroonde God zijn pogen met succes. Maar toen Saul zijn eigen weg koos, kon de Heere hem niet langer leiden, en moest Hij hem opzij schuiven.

[552]

Toen riep Hij iemand tot de troon, die een man was naar Zijn hart (1 Samuël 13:14) - niet iemand die zonder gebreken was, maar die op God zou vertrouwen in plaats van op zichzelf, en die zich door Zijn Geest zou laten leiden; en die zich zou onderwerpen aan bestraffing en verbetering als hij gezondigd had.

[553]

Hoofdstuk 62 – David tot koning gezalfd

Zie 1 Samuël 16:1-13

Enkele kilometers ten zuiden van Jeruzalem, 'de stad van de grote Koning', ligt Bethlehem, waar David, de zoon van Isaï, geboren werd, meer dan duizend jaar voor het kindje Jezus in een kribbe lag en aanbeden werd door de wijzen uit het Oosten. Eeuwen voor de komst van de Verlosser hield David in zijn jeugd de wacht over zijn schapen, terwijl ze graasden op de heuvels rond Bethlehem. De eenvoudige herdersjongen zong de liederen die hij zelf gemaakt had, en de muziek van zijn harp begeleidde zijn jonge stem. De Heere had David uitgezocht, en bereidde hem in zijn leven in de eenzaamheid met zijn kudde voor op het werk dat Hij hem in latere jaren zou toevertrouwen.

Terwijl David het eenvoudige leven van een herder leidde, sprak de Heere tot Samuël over hem. *'De Heere zeide tot Samuël: Hoe lang zult gij nog leed dragen over Saul, en Ik heb hem toch verworpen, dat hij geen koning meer over Israël zal zijn? Vul uw hoorn met olie en ga heen; Ik zend u naar de Bethlehemiet Isaï, want onder zijn zonen heb Ik Mij een koning uitgezocht..... Gij zult een jonge koe meenemen en zeggen: ik ben gekomen om de Heere een slachtoffer te brengen. Dan zult gij Isaï tot dit offer nodigen, en Ik zal u te kennen geven wat gij doen moet; gij zult voor Mij zalven wie Ik zal aanwijzen. Samuël deed wat de Heere gezegd had en hij kwam te Bethlehem. De oudsten der stad kwamen hem bevend van vrees tegemoet en zeiden: Betekent uw komst vrede? En hij zeide: Ja.'* De oudsten namen de uitnodiging tot het offer aan, en Samuël riep ook Isaï en zijn zonen. Het altaar werd opgericht en het offer gereedgemaakt. Heel het gezin van Isaï was tegenwoordig, met uitzondering van David, de jongste zoon, die bij de schapen was gebleven, want het was niet vertrouwd de kudde alleen te laten.

Toen het offer gebracht was en het offerfeest nog niet was begonnen, begon Samuël zijn profetisch onderzoek van de zonen van Isaï, die er, wat hun uiterlijk betrof, goed uitzagen. Eliab was de oudste, en leek wat betreft postuur en schoonheid meer op Saul dan de andere zonen. Zijn vriendelijk en prettig voorkomen trok de aandacht van de profeet. Terwijl Samuël lette op de vorstelijke verschijning van de jongeman, dacht hij: *'Zeker staat hier voor de Heere Zijn gezalfde'*, en hij wachtte op Gods

[554]

goedkeuring om hem te zalven. Maar de Heere lette niet op de uiterlijke verschijning. Eliab had geen ontzag voor God. Als hij op de troon was geplaatst, zou hij een hoogmoedig, veeleisend heerser zijn geworden. God zei tot Samuël: *'Let niet op zijn voorkomen noch op zijn rijzige gestalte, want Ik heb hem verworpen. Het komt immers niet aan op wat de mens ziet; de mens toch ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan.'* Uiterlijke schoonheid kan de ziel niet aanbevelen bij God. De wijsheid en uitnemendheid die in het karakter en het gedrag naar voren komen, vormen de ware schoonheid van de mens. Deze innerlijke waarde, de uitnemendheid van het hart, bepaalt onze aanneming door de Heere der heerscharen. Hoe diep moeten we doordrongen zijn van deze waarheid bij het beoordelen van onszelf en van anderen! We kunnen uit de vergissing van Samuël leren hoe weinig waarde God hecht aan een aantrekkelijk gelaat of een edele gestalte. We kunnen zien hoe weinig de mens in staat is de verborgenheden van het hart te doorgronden of Gods raad te verstaan als hij niet door Hem verlicht wordt. Gods gedachten en wegen met betrekking tot Zijn schepselen gaan ons beperkt begrip te boven. Maar we kunnen ervan verzekerd zijn dat Zijn kinderen die plaats zullen aangewezen krijgen waarvoor ze het best

geschikt zijn, en in staat zullen worden gesteld het werk te doen dat hun is toevertrouwd, als ze hun wil ondergeschikt willen maken aan God, zodat Zijn weldadige plannen niet gedwarsboomd zullen worden door de dwalingen van de mens.

Eliab ging aan Samuël voorbij, en de zes broers die de dienst bijwoonden, verschenen achtereenvolgens voor de profeet. Maar de Heere liet Zijn keus op geen van hen vallen. Met pijnlijke onzekerheid had Samuël de laatste van de jongemannen zien voorbijgaan. Hij voelde zich verward en onzeker. Hij vroeg aan Isaï: *'Zijn dit al de jongens?'* De vader antwoordde: *'De jongste ontbreekt nog; zie, hij weidt de schapen.'* Samuël verzocht hem te laten halen, met de woorden: *'Wij zullen niet gaan aanzitten, voordat hij hier gekomen is.'*

De eenzame herder schrok door de onverwachte oproep van de bode, die meedeelde dat de profeet naar Bethlehem gekomen was en hem nu liet roepen. Verbaasd vroeg hij waarom de profeet en richter van Israël hem wilde zien. Maar zonder aarzelen gaf hij gehoor aan de oproep. *'Hij nu was rossig; ook had hij mooie ogen en een schoon voorkomen.'* Toen Samuël met genoeg de knappe, mannelijke, eenvoudige herdersjongen gadesloeg, sprak Gods stem tot de profeet: *'Sta op, zalf hem, want deze is het.'* In zijn eenvoudig herdersleven had David zich moedig en trouw getoond, en nu koos God hem als leider van Zijn volk. *'Samuël nam de*

[555]

oliehoorn en zalfde hem te midden van zijn broeders. Van die dag af greep de Geest des Heeren David aan.' De profeet had zijn opdracht uitgevoerd en met een opgelucht hart keerde hij terug naar Rama.

Samuël had aan niemand iets gezegd over zijn opdracht, zelfs niet aan het gezin van Isaï. De zalving van David was in het geheim geschied. Deze zalving gaf de jongeman een idee van de bestemming die voor hem lag, opdat onder de verschillende omstandigheden en gevaren van de komende jaren deze wetenschap hem zou aansporen om trouw te zijn aan Gods bedoelingen bij het verrichten van zijn levenstaak.

De grote eer die David ontving, maakte hem niet trots. Niettegenstaande de hoge positie die hij zou bekleden, bleef hij rustig aan zijn werk bezig, en wachtte af hoe God in de toekomst zijn tijd en wegen zou kiezen. De herdersjongen keerde even nederig en eenvoudig als vóór zijn zalving terug naar de heuvels om, met evenveel liefde als altijd, de wacht te houden over zijn kudden. Maar een nieuwe bezieling lag in zijn liederen die hij dichtte en zong. Voor hem lag een rijk en gevarieerd landschap. De wijnstokken pronkten met hun trossen druiven in de zon. De bomen van het woud bewogen hun groene kruinen in de wind. Hij zag hoe de zon als een bruidegom uit zijn slaapvertrek kwam en zich verblijdde als een krachtige held om zijn pad te gaan. De toppen van de heuvels reikten naar omhoog. In de verte verrezen de ruwe rotsen van het gebergte van Moab. Boven dit alles breidde zich de stralend blauwe hemel uit. En daarboven woonde God. Hij kon Hem niet zien, maar alle werken prezen Hem. Het daglicht, dat bos en veld, weide en rivier bestraalde, voerde zijn gedachten omhoog naar de Vader der lichten, de Bron van alle goede gaven. De dagelijkse openbaringen van het karakter en de majesteit van de Schepper vulden het hart van de jeugdige dichter met aanbidding en blijdschap. Terwijl hij nadacht over God en diens werken, werden het verstand en het hart van David gevormd en gesterkt voor de taak die hem wachtte. Dagelijks kwam hij in nauwer contact met God. Gedurig drong zijn geest door in nieuwe diepten, die hem onderwerpen voor zang en muziek verschaften. De aangename melodie van zijn stem vervulde de lucht en weerklonk van de heuvels als een antwoord op de lofzangen van de engelen in de hemel.

Wie kan de gevolgen van deze jaren van arbeid en afzondering in deze eenzame heuvels schatten? De omgang met de natuur en met God, de zorg voor zijn kudden, de gevaren en reddingen, het verdriet en de vreugde van zijn nederig leven zouden niet alleen het karakter van David vormen en zijn toekomst beïnvloeden, maar door de psalmen van de zanger van Israël zou in de toekomst liefde en geloof in de harten van Gods volk ge-

[556]

wekt worden, waardoor ze nader zouden komen tot het liefderijke hart van Hem, in en door Wie alles bestaat.

In de schoonheid en kracht van zijn jongelingschap bereidde David zich voor op een hoge positie onder de voornaamste op aarde. Zijn talenten gebruikten hij als kostbare gaven van God om de eer van de Goddelijke Gever te vergroten. De gelegenheid om na te denken en te mediteren verrijkten hem met de wijsheid en vroomheid waardoor God en engelen van hem hielden. Terwijl hij nadacht over de volmaaktheid van zijn Schepper, kreeg hij een duidelijker begrip van God. Duistere onderwerpen werden verlicht, problemen werden duidelijk gemaakt, moeilijkheden uit de weg geruimd, en elke nieuwe lichtstraal bracht nieuwe uitingen van verrukking en bekoorlijker lofliederen tot eer van God en van de Verlosser. De liefde die hem aandreef, het verdriet dat hem trof, de overwinningen die hij meemaakte, waren de onderwerpen van zijn overdenkingen. En als hij Gods liefde ontdekte in alle voorzieningen van zijn leven, klopte zijn hart met groter dank en aanbidding. Zijn stem juichte, zijn harp klonk schoner. De herdersjongen nam toe in kracht en in kennis, want de Geest des Heeren rustte op hem.

[557]

Hoofdstuk 63 – David en Goliath

Zie 1 Samuël 16:14-23; 17:1-58

Toen koning Saul begreep dat hij door God verworpen was en de kracht beseftte van de vloek die door de profeet over hem was uitgesproken, werd hij vervuld door bittere wanhoop en opstand. Het was geen oprecht berouw geweest dat het hoofd van de trotse koning had gebogen. Hij had geen duidelijke voorstelling van het hatelijk karakter van zijn zonde en maakte geen aanstalten zijn leven te verbeteren, maar hij koesterde wrok over de vermeende onrechtvaardige behandeling door God, die aan hem en zijn nageslacht de troon van Israël had ontnomen. Steeds was hij vervuld met de gedachte aan de ondergang die over zijn huis gekomen was. Hij meende dat de moed die hij tentoongesteld had bij het bestrijden van zijn vijanden, zijn zonde van ongehoorzaamheid wel kon opheffen. Hij was niet bereid zich neer te leggen bij Gods kastijding, maar zijn trotse geest werd wanhopig, tot hij op het punt stond zijn verstand te verliezen. Zijn raadslieden adviseerden hem een bekwaam musicus te ontbieden, in de hoop dat de kalmerende tonen van een bekoorlijk instrument zijn verontruste geest zouden stillen. Door Gods voorzienigheid werd David, die een bekwaam harpspeler was, voor de koning gebracht. Zijn verheven en door de hemel geïnspireerde muziek had het gewenste effect. De zwaarmoedigheid die als een donkere wolk op de geest van Saul rustte, werd verdreven.

Als zijn dienst niet langer aan het hof vereist werd, keerde David terug naar zijn kudden tussen de heuvels, en hij bleef daar even eenvoudig van geest en gedrag. Als het nodig was, werd hij gehaald om de koning te dienen, om de geest van de verontruste vorst tot bedaren te brengen tot de boze geest van hem geweken was. Maar hoewel Saul zijn tevredenheid over David en diens muziek uitte, keerde de jonge herder altijd opgelucht en blij terug naar de velden en heuvels waar zijn werk wachtte.

David nam toe in gunst bij God en bij de mensen. Hij was onderwezen in de weg van de Heere, en nam zich nu voor meer dan ooit rekening te houden met Gods wil. Hij had nieuwe dingen om over na te denken. Hij was aan het hof van de koning geweest en had gezien welke taken met het koningschap verbonden waren. Hij had enkele van de verleidingen ontdekt waaraan Saul blootstond, en enkele van de verborgenheden in het karakter en het gedrag van de eerste koning van Israël opgemerkt. Hij had gezien hoe de heerlijkheid van het koningschap door een sombere wolk over-

[558]

schaduwd werd, en hij wist dat het huishouden van Saul verre van gelukkig was. Al deze dingen maakten hem, die tot koning van Israël was gezalfd, ongerust. Maar als hij diep in gedachten verzonken was, en door onrust werd overvallen, nam hij zijn harp, en bracht tonen voort die zijn gedachten richtten op de Bron van alle goeds, zodat de duistere wolken die de toekomst schenen te bedekken, werden verdreven.

God onderwees David lessen van vertrouwen. Zoals Mozes voor zijn taak werd opgeleid, maakte de Heere de zoon van Isaï geschikt om de leidsman van Zijn uitverkoren volk te worden. Door zijn zorg voor de kudde kreeg hij een beter begrip van de zorg, die de grote Herder heeft voor de schapen van Zijn weide.

De stille heuvels en woeste ravijnen waar David vaak rondwaalde met zijn kudde, waren schuilplaatsen van roofdieren. Niet zelden kwam een leeuw uit het struikgewas bij de Jordaan, of een beer uit zijn leger in de heuvels, om hongerig een aanval te doen op de kudden. Naar de gewoonte van die dagen was David alleen gewapend met zijn slinger en

herdersstaf. Toch gaf hij reeds vroeg blijk van zijn kracht en moed bij het verdedigen van wat aan zijn hoede was toevertrouwd. Toen hij er later over sprak, zei hij: *'Kwam er een leeuw of een beer, die een schaap uit de kudde weg roofde, dan liep ik hem na, sloeg hem en redde het uit zijn muil. Als hij zich dan tegen mij keerde, greep ik hem bij zijn baard en sloeg hem dood.'* Deze ervaringen sterkten het hart van David en ontwikkelden in hem moed, kracht en geloof.

Nog voordat hij aan het hof van Saul was geroepen, had David zich onderscheiden door moedige daden. De overste die de aandacht van de koning op hem richtte, zei: *'hij is een dapper held, en een krijgsman en verstandig in zaken, en de Heere met hem was.'*

Toen de Filistijnen aan Israël de oorlog verklaarden, namen drie zonen van Isaï ook dienst in het leger onder Saul; David echter bleef thuis. Na enige tijd bezocht hij de legerplaats van Saul. Op bevel van zijn vader moest hij een boodschap overbrengen aan zijn broers, en zich op de hoogte stellen van hun veiligheid en gezondheid. Maar zonder dat Isaï het wist, had de jonge herder een belangrijker zending te verrichten. Het leger van Israël verkeerde in gevaar, en David was door een engel onderricht om zijn volk te redden.

Toen David het leger naderde, hoorde hij een luid rumoer, alsof de strijd op het punt stond te ontbranden, *'het leger trok uit om zich in slagorde te scharen en hief de strijdkreet aan.'* Israël en de Filistijnen stonden in slagorde tegenover elkaar. David haastte zich naar het leger, waar hij

[559]

zijn broers begroette. Terwijl hij met hen sprak, kwam Goliath, de kampvechter van de Filistijnen, naar voren en hoonde met beledigende woorden de Israëlieten, terwijl hij hen uitdaagde iemand uit hun midden aan te wijzen om met hem te strijden. Steeds weer herhaalde hij deze uitdaging, en toen David zag dat heel Israël met vrees vervuld was, en hoorde dat de Filistijn dagelijks zijn uitdaging herhaalde, terwijl niemand de opschepper het zwijgen oplegde, werd zijn geest in hem ontstoken. Hij was vol vuur om de eer van de levende God en de roem van zijn volk te verdedigen.

Het leger van Israël was ontmoedigd. Hun moed was verdwenen. Ze zeiden tot elkaar: *'Hebt gij deze man wel gezien, die daar aankomt? Ja, hij komt om Israël te tarten!'* Beschaamd en verontwaardigd riep David uit: *'Wie toch is deze onbesneden Filistijn, dat hij de slagorden van de levende God tart?'*

Eliab, de oudste broer van David, begreep wat er leefde in de ziel van de jongeman, toen hij deze woorden hoorde. Reeds als herder had David moed, durf en kracht getoond, hoewel er zelden iemand getuige van was geweest. Het geheimzinnig bezoek van Samuël aan het huis van hun vader en zijn stil vertrek had een vermoeden gewekt in de geest van de broers, omtrent het ware doel van zijn bezoek. Hun afgunst was gewekt toen ze zagen dat David boven hen geëerd werd, en ze behandelden hem niet met het respect en de liefde waarop zijn oprechtheid en broederlijke zorg recht had. Ze zagen hem slechts als een aankomend herder, en nu werd de vraag die hij stelde door Eliab beschouwd als kritiek op zijn lafheid, omdat hij niet trachtte de Filistijnse reus het zwijgen op te leggen. De oudste broer riep boos uit: *'Waarom zijt gij eigenlijk gekomen? En bij wie hebt gij die paar schapen daarginds in de woestijn achtergelaten? Ik ken uw overmoed en de boosheid van uw hart: Gij zijt gekomen om de strijd te zien.'* David antwoordde eerbiedig maar beslist: *'Wat heb ik nu misdaan? Het was maar een vraag.'*

De woorden van David werden aan de koning meegedeeld, die de jongeman bij zich liet komen. Verbaasd luisterde Saul naar de woorden van de herder, toen deze zei: *'Laat niemand om hem de moed verliezen; uw knecht zal gaan en met deze Filistijn strijden.'* Saul probeerde David van zijn voornemen af te brengen, maar de jongeman bleef bij zijn

voornemen. Hij antwoordde eenvoudig, zonder aanmatiging, terwijl hij enkele ervaringen vertelde die hij had meegemaakt bij het hoeden van de kudden van zijn vader. Hij zei: *'De Heere, die mij gered heeft uit de klauwen van leeuw en beer, Hij zal mij ook redden uit de hand van deze Filistijn.'* Toen zei Saul tot David: *'Ga, en de Heere zal met u zijn.'*

[560]

Veertig dagen lang had het leger van Israël gebeefd voor de trotse uitdaging van de Filistijnse reus. Hun harten bezweken als ze zijn reuzengestalte zagen, die zes el en een span mat. Op zijn hoofd droeg hij een koperen helm, hij droeg een pantser van vijfduizend sikkels (ongeveer vijfenveertig kilo) en koperen scheenbeschermers. Het pantser was gemaakt van koperen plaatjes die over elkaar lagen als schubben van een vis, en ze waren zo dicht dat geen speerpunt of pijl er doorheen kon dringen. Op zijn schouders droeg de reus een speer, eveneens van koper. *'De schacht van zijn lans was als een weversboom, en de punt van zijn lans was van zeshonderd sikkels ijzer (ongeveer zes kilo). En een schildrager ging voor hem uit.'*

Elke morgen en avond naderde Goliath de legerplaats van Israël en riep met luide stem: *'Waarom trekt gij uit om u in slagorde te scharen? Ben ik geen Filistijn, en zijt gij geen knechten van Saul? Kiest u een man, en laat hij naar mij toe komen. Indien hij met mij vermag te strijden en mij verslaat, dan zullen wij u tot knechten zijn; maar indien ik hem overwin en versla, dan zult gij ons tot knechten zijn en ons dienen. Ook zeide de Filistijn: Ik tart heden de slagorden van Israël: Geeft mij een man, dat wij samen strijden.'*

Hoewel Saul David toestemming had gegeven om de uitdaging van Goliath aan te nemen, had hij weinig hoop dat zijn onderneming met succes bekroond zou worden. Opdracht werd gegeven de jongeman te bekleden met het pantser van de koning. De zware koperen helm werd op zijn hoofd geplaatst en het pantser aangebond; het zwaard van de vorst hing aan zijn zij. Aldus toegerust wilde hij gaan, maar gaf al spoedig de poging op. Eerst dachten de toeschouwers dat David ten slotte besloten had zijn leven niet op het spel te zetten in zo'n ongelijke strijd. Maar daaraan dacht de moedige jongeling helemaal niet. Toen hij bij Saul terugkeerde verzocht hij toestemming de wapenrusting af te leggen, met de woorden: *'Ik kan hierin niet lopen, want ik heb het nog nooit beproefd.'* Hij legde de wapenrusting af, en nam alleen zijn staf in de hand, met zijn herderstas en een eenvoudige slinger. Hij zocht vijf gladde stenen in de beek, deed ze in zijn tas, en ging met de slinger in de hand op de Filistijn af. Onverschrokken stapte de reus naar voren, in de mening de dapperste krijgsman van Israël te ontmoeten. Zijn wapendrager liep voor hem en keek alsof niets tegen hem was opgewassen. Toen hij David naderde, zag hij slechts een opgeschoten jongen. Davids gezicht was blozend van gezondheid, en zijn goed gevormde gestalte, die niet door een wapenuitrusting was bedekt,

[561]

scheen in het nadeel; toch was er een duidelijke tegenstelling tussen zijn jeugdige gedaante en de reuzengestalte van de Filistijn.

Goliath was boos en verbaasd. *'Ben ik een hond,'* riep hij uit, *'dat gij met een stok op mij afkomt?'* Toen liet hij een stroom van de vreselijkste verwensingen en vervloeking bij alle goden die hij kende, op het hoofd van David neerdalen. Spottende riep hij uit: *'Kom maar eens hier, dan zal ik uw vlees aan het gevogelte des hemels en aan het gedierte des velds geven.'*

David week niet voor de kampvechter van de Filistijnen. Hij kwam naar voren en zei tot zijn tegenstander: *'Gij treedt mij tegemoet met zwaard en speer en werpspies, maar ik*

treed u tegemoet in de naam van de Heere der heerscharen, de God der slagorden van Israël, die gij getart hebt. Deze dag zal de Heere u in mijn macht overleveren en ik zal u verslaan en u het hoofd afhouden; op deze dag zal ik de lijken van het leger der Filistijnen aan het gevogelte des hemels en aan het gedierte des velds geven, opdat de gehele aarde weet, dat Israël een God heeft, en deze gehele menigte weet, dat de Heere niet verlost door zwaard en speer. Want de strijd is des Heeren en Hij geeft u in onze macht.'

In zijn stem lag een onbevreesde klank, en op zijn gezicht lag een blik van triomf en blijdschap. Deze toespraak, op heldere toon geuit, werd duidelijk verstaan door de duizenden die in slagorde stonden. De woede van Goliath bereikte zijn hoogtepunt. In zijn razernij schoof hij de helm die zijn voorhoofd beschermde, omhoog en rende toe op David om zich te wreken. De zoon van Isaï verwachtte zijn vijand. *'Toen de Filistijn tot de aanval overging en al nader kwam, David tegemoet, haastte David zich en snelde op de slagorde toe, de Filistijn tegemoet, stak zijn hand in de tas, nam er een steen uit, slingerde die weg en trof de Filistijn tegen zijn voorhoofd, zodat de steen in zijn voorhoofd drong, en hij voorover ter aarde viel.'*

Beide legers stonden verbaasd. Ze waren er vast van overtuigd geweest dat David gedood zou worden. Maar toen de steen door de lucht suisde, recht op het doel af, zagen ze hoe de machtige krijgsman struikelde en zijn handen uitstak alsof hij verblind was. Hij wankelde en sloeg als een omgehouden eik ter aarde. David bedacht zich geen ogenblik. Hij sprong op de gevelde gestalte van de Filistijn, en trok met beide handen het grote zwaard van Goliath. Even tevoren had de reus gesnoefd dat hij daarmee het hoofd van de jongeman van de romp zou scheiden en zijn lichaam aan de vogelen des hemels zou geven. Nu werd het omhoog geheven, en het hoofd van de opschepper rolde van de romp, terwijl een juichkreet opsteeg uit de legerplaats van Israël.

[562]

De Filistijnen werden met schrik bevangen, en de verwarring die volgde, eindigde in een overhaaste vlucht. De triomfkreten van de Hebreëen weerklonken tussen de bergen, toen ze hun vluchtende vijanden achtervolgden; en ze *'vervolgden de Filistijnen in de richting van Gat en tot aan de poorten van Ekron. En de verslagenen der Filistijnen lagen op de weg naar Saäraïm, tot Gath en tot Ekron. Daarna keerden de Israëlieten terug van de heftige achtervolging van de Filistijnen en plunderden hun legerplaats. En David nam het hoofd van de Filistijn en bracht het naar Jeruzalem, maar diens wapenen legde hij in zijn tent.'*

[563]

Hoofdstuk 64 – David als vluchteling

Zie 1 Samuël 18-22

Toen David Goliath had verslagen, hield Saul hem bij zich, en wilde hem niet laten terugkeren naar zijn vaders huis. En het geschiedde *'dat de ziel van Jonathan verknocht werd aan die van David; en Jonathan had hem lief als zichzelf'*. Jonathan en David sloten een verbond om elkaar als broers te behandelen, en de koningszoon *'trok de mantel uit, die hij droeg, en gaf die aan David, ook zijn wapenrok, zelfs zijn zwaard, zijn boog en zijn gordel'*. David kreeg grote verantwoordelijkheid, maar hij bleef bescheiden, en won de genegenheid zowel van het volk als van het huishouden van de koning.

'David dan trok ten strijde en was voorspoedig waar Saul hem ook heen zond, zodat Saul hem over de krijgslieden stelde.' David was voorzichtig en trouw, en uit alles bleek dat Gods zegen op hem rustte. Saul was zich bij tijden bewust van zijn onbekwaamheid om Israël te besturen, en hij meende dat het voor het koninkrijk beter zou zijn als hij iemand naast zich had staan die van God onderricht ontving. Saul hoopte ook dat zijn omgang met David voor hemzelf een beveiliging zou betekenen. Omdat David door de Heere werd begunstigd en beschermd, zou zijn tegenwoordigheid een bescherming betekenen voor Saul als hij uittrok om te strijden.

God had in Zijn voorzienigheid David met Saul in aanraking gebracht. De plaats van David aan het hof zou hem bekendmaken met het bestuur en hem voorbereiden op zijn toekomstige taak. Het zou hem in staat stellen het vertrouwen te winnen van het volk. De tegenslagen en ontberingen die hem te beurt vielen door de vijandschap van Saul zouden hem ertoe leiden meer op God te vertrouwen en zich volkomen van Hem afhankelijk te voelen. Ook de vriendschap met Jonathan was door God bedoeld om het leven van de toekomstige heerser van Israël te beschermen. In al deze dingen werkte God Zijn plannen uit, zowel voor David als voor het volk Israël.

Saul bleef echter niet lang vriendschappelijk gestemd tegenover David. Toen Saul en David terugkwamen na de strijd met de Filistijnen, kwamen de vrouwen uit alle steden van Israël koning Saul onder gezang en reidans tegemoet met tamboerijnen, vreugdebetoon en triangels. Om beurten zongen ze: *'Saul heeft zijn duizenden verslagen'*, waarop anderen antwoordden: *'Maar David zijn tienduizenden.'* De duivel van afgunst

[564]

sloop het hart van de koning binnen. Hij was boos omdat David boven hem werd geëerd in het gezang van de vrouwen van Israël. In plaats van deze jaloerse gedachten de kop in te drukken, toonde hij de zwakheid van zijn karakter door uit te roepen: *'Aan David hebben zij tien duizenden gegeven, maar aan mij de duizenden; ook het koningschap zal nog voor hem zijn.'*

Eén grote fout in Sauls karakter was zijn verlangen om geprezen te worden. Deze karaktertrek beheerste zijn gedachten en daden. Alles werd gekenmerkt door zijn verlangen naar lof en zelfverheffing. Zijn gevoel voor goed en kwaad werd bepaald door de lage maatstaf van de toejuiching van het volk. Niemand is veilig die zijn leven laat leiden door de lof van mensen, zonder eerst Gods goedkeuring te zoeken. Saul streefde ernaar in het oog van de mensen de eerste te zijn. Toen hij dit zegelied hoorde, vatte de gedachte post in zijn geest dat David de harten van het volk zou winnen en in zijn plaats zou regeren.

Saul liet toe dat de geest van afgunst bezit van hem nam, waardoor zijn ziel werd vergiftigd. Niettegenstaande de lessen die hij van de profeet Samuël had geleerd, waardoor

hem was verteld dat God zou doen wat Hij Zich had voorgenomen en dat niemand die kon verhinderen, liet de koning duidelijk zien dat hij niet de juiste kennis bezat van Gods bedoelingen en Gods macht. De vorst van Israël verzette zich tegen de wil van de Almachtige. Saul had bij het besturen van het rijk Israël niet geleerd zijn eigen geest te beheersen. Hij liet toe dat zijn oordeel vertroebeld werd door opwellingen, tot hij door een aanval van razernij bezeten was. Hij had woede uitbarstingen, tijdens welke hij in staat was het leven te nemen van iedereen die tegen hem in durfde gaan. Deze uitbarstingen gingen over in moedeloosheid en zelfverachting, en wroeging vervulde dan zijn ziel.

Hij hoorde David graag op de harp spelen. De boze geest scheen dan voor een tijd te wijken. Maar toen de jongeman op zekere dag weer voor hem speelde en zijn muziek begeleidde met een loflied voor God, greep Saul plotseling zijn speer en wierp deze naar de harp speler, met de bedoeling een eind te maken aan zijn leven. David werd bewaard door tussenkomst van God en vluchtte ongedeerd uit de tegenwoordigheid van de razende koning.

Naarmate de haat van Saul tegen David groter werd, zocht hij meer en meer naar een kans om hem het leven te ontnemen. Maar niet één van zijn plannen tegen de gezalfde des Heeren had succes. Saul gaf zich geheel over aan de macht van de boze geest die hem beheerste, terwijl David zijn vertrouwen stelde in Hem, Die wijs is in raad en machtig om te verlossen. 'De

[565]

vreze des Heeren is het begin der wijsheid' (Spreuken 9:10), en David bad God gedurig, dat hij onberispelijk voor Hem mocht leven.

Daar Saul niet langer de aanwezigheid van zijn rivaal wenste, verwijderde hij hem *'uit zijn omgeving, en stelde hem aan tot overste over duizend...*, maar geheel Israël en Juda hadden David lief. Het volk merkte al gauw dat David bekwaam was en dat hij de zaken die hem werden toevertrouwd, met wijsheid en vakkundig behartigde. De raadgevingen van de jongeman waren verstandig en bescheiden van aard, en bleek men veilig te kunnen opvolgen, terwijl de beslissingen van Saul vaak onredelijk waren, en zijn oordeel onjuist was.

Hoewel Saul steeds uitzag naar een gelegenheid om David te doden, was hij bevreesd voor hem, daar uit alles bleek dat de Heere met hem was. Davids vlekkeloos karakter wekte de woede op van de koning; naar zijn mening was het leven en de aanwezigheid van David een smaad jegens hem, omdat zijn eigen karakter daarbij vergeleken in een ongunstig daglicht kwam te staan. Door afgunst voelde Saul zich ellendig en was het leven van zijn nederige onderdaan in gevaar. Hoeveel ellende heeft deze boze karaktertrek reeds teweeggebracht in onze wereld! Dezelfde vijandschap die in het hart van Saul leefde was in het hart van Kaïn tegen zijn broer Abel, omdat Abels werken rechtvaardig waren en God hem eerde, terwijl zijn werken boos waren en de Heere hem niet kon zegenen. Nijd is het gevolg van trots, en als het gekoesterd wordt, zal het leiden tot haat, en uiteindelijk tot moord. Satan openbaarde zijn eigen karakter door in Saul woede te wekken tegen iemand die hem nooit iets had aangedaan.

De koning hield een waakzaam oog op David, in de hoop iets te vinden dat als aanleiding kon gelden hem te schande te maken. Hij voelde zich niet voldaan totdat hij het leven van de jongeman had genomen, en zijn kwade daad nog kon rechtvaardigen in de ogen van het volk. Hij legde David een val, en drong bij hem er op aan de Filistijnen feller te bestrijden, met als belofte voor zijn dapperheid de hand van zijn oudste dochter. Op dit voorstel antwoordde David nederig: *'Wie ben ik en wie zijn mijn verwanten, het geslacht van*

mijn vader, in Israël, dat ik een schoonzoon van de koning zou worden?' De vorst liet zijn onoprechtheid zien door de prinses aan een ander ten huwelijk te geven.

De liefde van Michal, Sauls jongste dochter, voor David verschafte de koning een nieuwe gelegenheid om een val te leggen voor zijn mededinger. De jongeman kreeg Michals hand aangeboden op voorwaarde dat hij kon bewijzen een bepaald aantal volksvijanden gedood te hebben. *'Saul had de bedoeling David door de hand der Filistijnen te doen vallen.'* Maar

[566]

God beschermde Zijn dienstknecht. David keerde terug van de strijd als overwinnaar, en werd de schoonzoon van de koning. *'Michal, de dochter van Saul, had hem lief'*, en de vorst zag vol woede dat zijn plannen waren uitgelopen op de verhoging van hem die hij had willen verderven. Steeds vaster werd de overtuiging, dat dit de man was die volgens de Heere beter was dat hijzelf, en die op de troon van Israël in zijn plaats zou zitten. Hij wierp alle vermomming af en gaf bevel aan Jonathan en aan de oversten aan het hof om het leven te nemen van de man die hij haatte.

Jonathan maakte aan David de plannen van de koning bekend en smeekte hem zich te verbergen, terwijl hij er bij zijn vader op zou aandringen om het leven van de bevrijder van Israël te sparen. Hij hield de koning voor wat David had gedaan om de eer en zelfs het voortbestaan van het volk te redden, en welk een vreselijke schuld zou rusten op de moordenaar van iemand die door God was gebruikt om de vijanden te verstrooien. Het geweten van de koning werd wakker geschud en zijn hart werd verzacht. En Saul zwoer: *'Zo waar de Heere leeft, hij zal niet ter dood gebracht worden.'* David werd voor de koning gebracht en was in zijn dienst zoals dat in het verleden het geval was geweest.

Weer brak er strijd uit tussen de Israëlieten en de Filistijnen. David voerde het leger aan tegen de vijand. De Hebreëen behaalden een grote overwinning, en heel het volk bezong zijn wijsheid en moed. Hierdoor werd de vroegere bitterheid van Saul tegen hem weer opgewekt. Terwijl de jongeman voor de koning de harp bespeelde en de klanken van zijn muziek het paleis vulden, werd Saul door zijn drift overvallen en wierp een speer naar David, met de bedoeling hem aan de muur te nagelen. Maar de engel des Heeren deed het dodelijk wapen missen. David ontkwam en vluchtte naar zijn eigen huis. Saul zond verspieters om hem gevangen te nemen als hij de volgende morgen zijn huis zou verlaten, en hem te doden.

Michal lichtte David in over het plan van haar vader. Ze drong bij hem erop aan te vluchten voor zijn leven en liet hem neer uit het venster, zodat hij kon ontkomen. Hij vluchtte naar Samuël te Rama, en de profeet, die het ongenoegen van de koning niet vreesde, heette de vluchteling welkom. Het huis van Samuël was een vredige plaats, vergeleken met het koninklijk paleis. Hier, midden tussen de heuvels, zette de geëerde dienstknecht van de Heere zijn werk voort. Een aantal zieners was bij hem, en samen bestudeerden ze Gods wil en luisterden eerbiedig naar het onderricht uit de mond van Samuël. David leerde kostbare lessen van de leraar van Israël. Hij was overtuigd dat de soldaten van Saul deze geheiligde plaats niet zouden aanvallen, maar voor de verduisterde geest van de wanhopige ko-

[567]

ning scheen niets meer heilig te zijn. De omgang van David met Samuël wekte de afgunst van de koning, die vreesde dat degene die door geheel Israël als profeet werd beschouwd, zijn invloed zou lenen aan Sauls mededinger. Toen de koning vernam waar David was, zond hij oversten om hem naar Gibeon te brengen met het doel daar zijn moordlustige plannen uit

te voeren. De boden waren onderweg, met de bedoeling David te doden; maar Eén, groter dan Saul, bestuurde hen. Onzichtbare engelen kwamen hen tegemoet, evenals het geval was met Bileam toen deze op weg was om Israël te vervloeken. Ze begonnen te profeteren wat er in de toekomst zou geschieden, en verkondigden Gods heerlijkheid en majesteit. Zo leidde God de toorn van de mensen af en openbaarde Zijn macht in het weerhouden van het kwaad, terwijl Hij Zijn dienstknecht omringde door een wacht van engelen.

Saul hoorde deze berichten, terwijl hij vol spanning wachtte op de gevangenneming van David; in plaats van Gods bestraffing te erkennen, werd hij nog bozer en zond andere boden. Ook deze werden door Gods Geest beheerst en voegden zich bij de anderen, terwijl ze profeteerden. Een derde groep boden werd gezonden door de koning; maar toen ze het gezelschap profeten naderden, kwamen ook zij onder Gods invloed en ze profeteerden. Toen besloot Saul om zelf te gaan, want hij kon zijn woede niet langer beheersen. Hij was vastbesloten geen andere gelegenheid af te wachten om David te doden. Zodra hij hem zag, zou hij hem met eigen hand het leven benemen, wat de gevolgen ook mochten zijn.

Maar Gods engel kwam hem tegemoet en leidde hem. Gods Geest weerhield hem, en hij ging verder terwijl hij bad en afwisselend profeteerde en Gode lof zong. Hij profeteerde van de komst van de Messias als de Verlosser van de wereld. Toen hij het huis van de profeet in Rama naderde, legde hij zijn opperkleed af dat hij droeg als teken van zijn positie en lag heel de dag en nacht daarop voor Samuël en diens leerlingen, onder invloed van de Geest van God. Het volk zag dit vreemde schouwspel, en overal werd het bekendgemaakt. Opnieuw werd het tegen het einde van zijn regering een gezegde, dat Saul ook onder de profeten was.

Weer was de vervolger gedwarsboomd in zijn voornemen. Hij beloofde David dat hij met hem verzoend was, maar David stelde weinig vertrouwen in het berouw van de koning. Hij maakte gebruik van deze gelegenheid om te vluchten, eer de koning van gedachten mocht veranderen. Zijn hart bloedde, en hij verlangde ernaar zijn vriend Jonathan nog een keer te ontmoeten. Daar hij van zijn onschuld overtuigd was, zocht hij de zoon van de koning op en deed een ontroerend beroep op hem.

[568]

'Wat heb ik gedaan?' vroeg hij. 'Wat is mijn ongerechtigheid? of wat is mijn zonde jegens uw vader, dat hij mij naar het leven staat?' Jonathan was overtuigd dat zijn vader van mening was veranderd en niet langer het leven van David zocht. En Jonathan zei tot hem: 'Dat zij verre, gij zult niet sterven! Zie, mijn vader doet hoegenaamd niets, zonder het mij toe te vertrouwen. Waarom zou mijn vader dan deze zaak voor mij verborgen houden? Het is niet waar.' Na de opmerkelijke bewijzen van Gods macht kon Jonathan niet geloven dat zijn vader er nog op uit was om David kwaad te doen, omdat dit opstand tegen God zou betekenen. Maar David was nog niet overtuigd. Met diepe ernst zei hij tegen Jonathan: *'Zo waar de Heere leeft en zo waar gij leeft, er is slechts één schrede tussen mij en de dood.'*

Tijdens de nieuwe maan werd in Israël feest gevierd. Dit feest zou plaatsvinden op de dag na het onderhoud tussen David en Jonathan. Beide jongemannen werden tijdens dit feest verwacht aan de tafel van de koning. David echter was bang om te gaan, en het was geregeld dat hij zijn broers in Bethlehem zou opzoeken. Bij zijn terugkeer moest hij zich verbergen in een veld niet ver van de feestzaal, en drie dagen achtereenvolgend niet in de tegenwoordigheid van de koning komen. Jonathan zou letten op de houding van Saul. Als gevraagd zou worden naar de zoon van Isaï, zou Jonathan zeggen dat hij naar huis was gegaan om de offerplechtigheid van zijns vaders huishouden bij te wonen. Als de koning hierover niet boos zou worden, maar zou zeggen: *'Het is goed'*, zou David veilig kunnen

terugkeren naar het hof. Maar als de koning boos zou worden over zijn afwezigheid, zou David moeten vluchten.

Op de eerste dag van het feest vroeg de koning niets over de afwezigheid van David. Maar toen zijn plaats de tweede dag weer leeg was, vroeg hij: *'Waarom heeft de zoon van Isai gisteren en ook heden niet aan de maaltijd deelgenomen?'* Jonathan antwoordde Saul: *'David heeft mij dringend gevraagd, naar Bethlehem te mogen gaan. Hij zei: Laat mij toch gaan, want wij hebben een offerfeest voor ons geslacht in de stad, en mijn broeder zelf heeft mij ontboden. Nu dan, indien gij mij genegen zijt, laat mij toch heengaan om mijn broeders te bezoeken. Daarom is hij niet aan des konings tafel gekomen.'* Toen Saul deze woorden hoorde, kon hij zijn woede niet meer beheersen. Hij verklaarde dat Jonathan niet op de troon zou komen zolang David leefde, en hij gaf bevel dat David onmiddellijk gehaald moest worden om gedood te worden. Opnieuw kwam Jonathan voor zijn vriend tussenbeide met de bede: *'Waarom zou hij ter dood gebracht worden? Wat heeft hij gedaan?'* Deze woorden vergrooten de

[569]

woede van de koning, en de speer waarmee hij David had willen doden, wierp hij nu naar zijn eigen zoon.

De prins was bedroefd en verontwaardigd en verliet de aanwezigheid van de koning, omdat hij niet langer als gast aan het feest wilde deelnemen. Zijn ziel ging gebukt onder verdriet, toen hij de afgesproken plaats naderde waar hij David op de hoogte zou brengen van de houding van de koning tegen hem. Ze vielen elkaar om de hals en weenden bitter. De onbeheerste toorn van de koning wierp zijn sombere schaduw op het leven van de vrienden. Ze konden hun verdriet niet onder woorden brengen. De laatste woorden van Jonathan tot David waren, toen ze van elkaar afscheid namen om elk een andere weg in te slaan: *'Ga in vrede; daar wij immers beiden in de naam des Heeren elkander gezworen hebben; de Heere zal tussen mij en u staan en tussen mijn en uw nakomelingen voor altijd.'*

De zoon van de koning keerde terug naar Gibeon, en David haastte zich naar Nob, een stad op enkele kilometers afstand, die tot de stam van Benjamin behoorde. De tabernakel was uit Silo naar deze stad gebracht, en Achimelech, de hogepriester, deed hier dienst. David wist niet waarheen hij moest vluchten, behalve naar Gods dienstknecht. De priester keek hem verbaasd aan, toen hij gehaast en alleen aankwam, terwijl onrust en verdriet op zijn gezicht te lezen waren. Hij vroeg waarom hij gekomen was. De jongeman was steeds bevreesd dat hij ontdekt zou worden, en in zijn angst nam hij zijn toevlucht tot bedrog. David deelde de priester mee dat de koning hem met een geheime opdracht had gezonden waarmee de grootste haast was. Hier toonde hij gebrek aan geloof in God, en door deze zonde veroorzaakte hij de dood van de hogepriester. Als hij had verteld hoe de zaken stonden, had Achimelech geweten wat te doen in dit geval om zijn leven te beschermen. Gods eist dat waarheidsliefde zijn volk zal kenmerken, zelfs in het grootste gevaar. David vroeg de priester om vijf broden. Er was alleen heilig brood, maar David overwon zijn gewetensbezwaren en kreeg het brood om zijn honger te stillen.

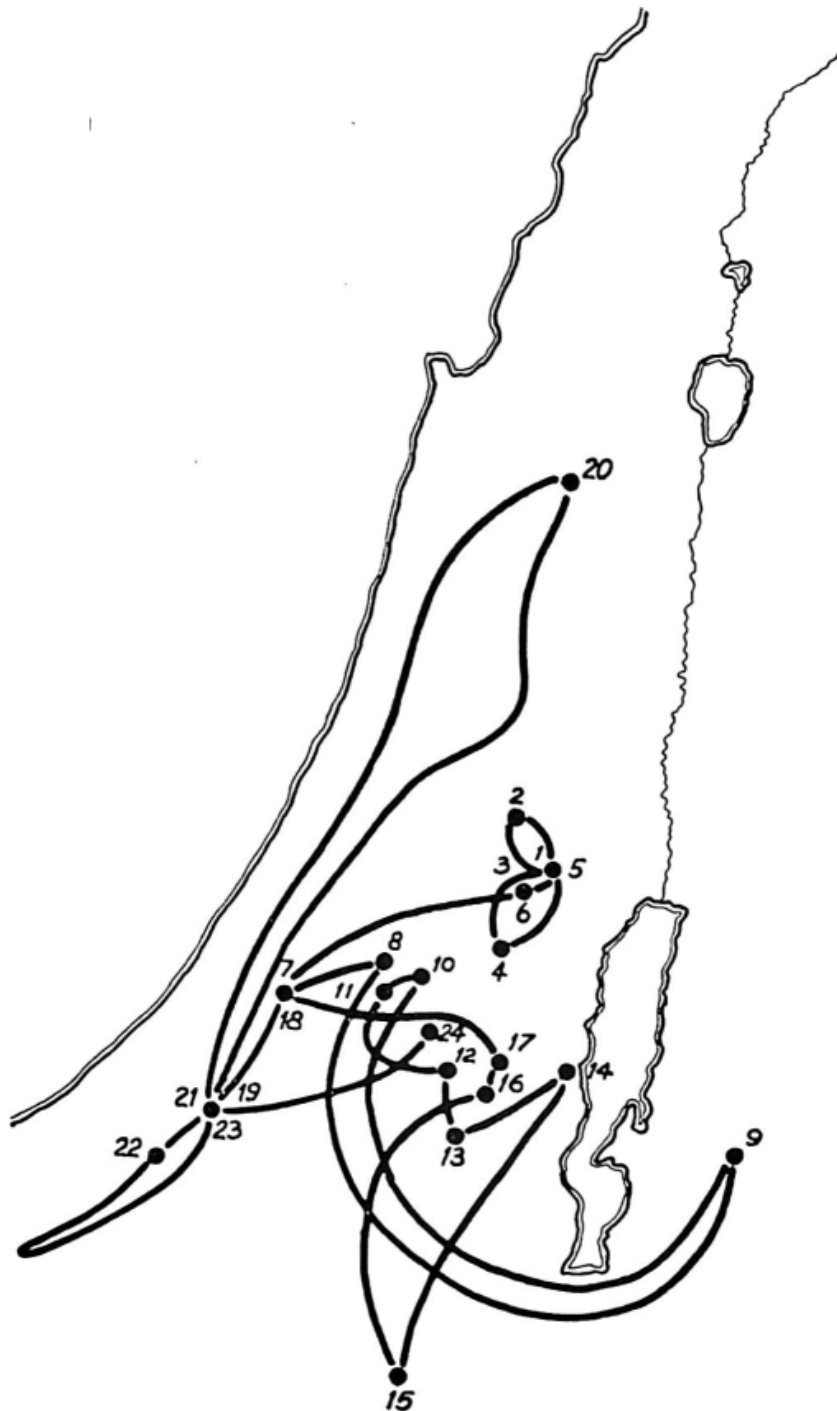
Een nieuw gevaar deed zich voor. Doëg, de voornaamste herder van Saul, die het Hebreeuwse geloof had aangenomen, betaalde zijn geloften in het heiligdom. Bij het zien van deze man besloot David met spoed een andere schuilplaats te zoeken, en zich van een wapen te voorzien om zich te verdedigen als dit nodig mocht zijn. Hij vroeg Achimelech om een zwaard, en kreeg te horen dat alleen het zwaard van Goliath aanwezig was, dat als aandenken in de tabernakel werd bewaard. David gaf ten antwoord: *'Zijns gelijke bestaat er niet; geef het mij.'* Zijn moed herleefde toen hij het zwaard in handen kreeg dat hij vroeger had gebruikt om de kampvech-

[570]

DAVID OP DE VLUCHT VOOR SAUL

1. Gibe
2. Rama
3. Gibe
4. Betlehem
5. Gibe
6. Nob
7. Gat
8. Adullam
9. Moab
10. Cheret
11. Keila
12. Zif
13. Maon
14. Engedi
15. Paran
16. Karmel
17. Chakila
18. Gat
19. Siklag
20. Afek
21. Siklag
22. Besor
23. Siklag
24. Hebron

[571]

ter van de Filistijnen te doden.

David vluchtte nu naar Achis, de koning van Gath; want naar zijn mening was hij veiliger te midden van de vijanden van zijn volk dan op Sauls grondgebied. Maar Achis kreeg bericht dat David de man was die jaren geleden de kampvechter der Filistijnen had verslagen; en nu bevond hij, die een wijkplaats onder Israëls vijanden gezocht had, zich in het grootste gevaar. Door te doen alsof hij waanzinnig was, bedroog hij zijn vijanden en kon zo ontkomen.

De eerste fout die David beging was zijn ongeloof in God, toen hij te Nob was, en zijn tweede vergissing beging hij bij Achis. David had edele karaktertrekken geopenbaard en zijn morele deugd had hem de gunst van het volk verzekerd; maar toen hij beproefd werd, wankelde zijn geloof, en trad menselijke zwakheid aan het licht. In iedereen zag hij een verspieder en een verrader. In een dreigende omstandigheid had David in geloof op God gezien en daardoor de Filistijnse reus overwonnen. Hij geloofde in God en ging in Zijn Naam. Maar toen hij achtervolgd en nagejaagd werd, verborgen verslagenheid en zorgen zijn hemelse Vader bijna voor zijn oog.

Toch moest deze ervaring dienen om David wijsheid bij te brengen; want hij leerde zijn zwakheid en zijn voortdurende afhankelijkheid van God inzien. Hoe kostbaar is de invloed van Gods Geest als Deze tot terneergedrukte of wanhopige zielen komt, en de kleingelovigen nieuwe moed schenkt, de zwakken sterkt, en moed en hulp biedt aan de beproefde dienstknechten van de Heere! Hoe liefdevol is onze God, die de dwalenden zachtmoedig terechtwijst en geduld en bezorgdheid openbaart onder moeilijkheden, als we door verdriet overweldigd dreigen te worden!

Elk falen van Gods kinderen is te wijten aan een gebrek aan geloof. Als de ziel overschaduwd wordt, als we licht en leiding nodig hebben, moeten we opzien; achter het duister is het licht. David had geen enkel moment hoeven te twijfelen aan God. Hij had alle reden Hem te vertrouwen: Hij was de gezalfde des Heeren, en te midden van gevaren was hij door Gods engelen omgeven; hij was bemoedigd om wonderlijke dingen te doen; en als hij zijn gedachten had afgekeerd van de ontmoedigende situatie waarin hij zich bevond en gedacht had aan Gods macht en majesteit, zou hij zelfs in de schaduwen van de dood vrede hebben gekend; vol vertrouwen had hij Gods belofte kunnen herhalen: *'Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en Mijn vredesverbond zal niet wankelen, zegt uw Ontfermer, de Heere.'* (Jesaja 54:10)

[572]

In de bergen van Juda zocht David een toevluchtsoord voor Sauls vervolging. Hij vond een wijkplaats in de spelonk Adullam, waar hij zich met een klein aantal mannen tegen een grote overmacht kon verdedigen. *'Toen zijn broeders en zijn gehele familie dit hoorden, kwamen zij daar bij hem.'* Davids familie voelde zich niet veilig bij de gedachte, dat de onredelijke achterdocht van Saul zich tegen hen zou kunnen richten, omdat David tot hun familie behoorde. Ze wisten nu - want langzamerhand in heel Israël bekend geworden was - dat God David had uitverkoren als toekomstige heerser van Zijn volk. En ze geloofden dat ze bij hem veiliger zouden zijn, al was hij een vluchteling in een eenzame spelonk, dan het geval zou zijn wanneer ze blootgesteld waren aan de krankzinnige woede van een jaloerse koning.

In de spelonk van Adullam was de familie door sympathie en liefde verenigd. De zoon van Isaï kon zingen, terwijl hij zich begeleidde op de harp: *'Hoe goed en hoe lieflijk is het, als broeders ook tezamen wonen.'* (Psalm 133:1) Hij kende de bitterheid van het

wantrouwen van zijn eigen broers; en de eensgezindheid die in de plaats van verdeeldheid was gekomen, bracht blijdschap in het hart van de banneling. Hier dichtte David ook de zevenenvijftigste psalm.

Het duurde niet lang of anderen die aan de dwingelandij van de koning wilden ontkomen, voegden zich bij het gezelschap van David. Velen hadden geen vertrouwen meer in de koning van Israël, omdat ze zagen dat hij niet langer geleid werd door Gods Geest. *'Ook voegde zich bij hem ieder die in moeilijkheden verkeerde, ieder die een schuldeiser had, ieder die verbitterd was, en hij werd hun aanvoerder. Zij bleven bij hem, ongeveer vierhonderd man.'* Hier had David een klein koninkrijk, waar orde en tucht heersten. Maar zelfs in deze schuilplaats in de bergen voelde hij zich niet veilig, want steeds weer kreeg hij berichten waaruit bleek dat de koning zijn moordlustige plannen niet had opgegeven.

Voor zijn ouders vond hij een wijkplaats bij de koning van Moab. Toen vluchtte hij, na door een profeet van de Heere gewaarschuwd te zijn, uit zijn schuilplaats naar het woud van Chereth. De ervaring die David meemaakte, was niet onnodig of vruchteloos. God leerde hem op deze wijze een verstandig aanvoerder en een wijs en barmhartig koning te worden. Met zijn bende vluchtelingen kreeg hij een voorbereiding voor de taak die Saul, op grond van zijn moordzucht en verblindde onbedachtzaamheid niet kon vervullen. Men kan niet afwijken van Gods raad en toch die kalmte en wijsheid bezitten waardoor men rechtvaardig en bedachtzaam kan hande-

[573]

len. Geen waanzin is zo gevaarlijk, zo hopeloos, als de waanzin die volgt op menselijke wijsheid, los van Goddelijke wijsheid.

Saul had zich gereed gemaakt om David in de spelonk van Adullam te vangen, en toen hij hoorde dat David deze schuilplaats had verlaten, was hij razend. Hij begreep niet hoe David had kunnen ontkomen. Hij kon er slechts een verklaring voor vinden door te menen dat er verraders in zijn leger waren, die de zoon van Isaï op de hoogte hadden gebracht van zijn komst en zijn voornemens.

Hij beschuldigde zijn raadslieden dat er een complot tegen hem gesmeed werd, en hij bood grote geldsommen en posities van eer aan om te weten te komen wie onder zijn volk de kant van David hadden gekozen. Doëg, de Edomiet, was een verrader. Gedreven door eerezucht en begeerte en door zijn haat jegens de priesters, die hem bestraften voor zijn zonden, berichtte Doëg het bezoek van David bij Achimelech, terwijl hij de zaak zo voorstelde dat Sauls toorn ontstak tegen de man Gods. De woorden van deze bedrieglijke tong, ontstoken door het vuur van de hel, wekten de laagste hartstochten in Sauls hart. Dol van razernij gaf hij opdracht om de hele familie van de priester om te brengen. Dit verschrikkelijk vonnis werd uitgevoerd. Niet alleen Achimelech, maar alle leden van zijns vaders huis - vijftientig mannen die de linnen efod droegen - werden op bevel van de koning gedood door de moordlustige Doëg.

'Ook sloeg hij de priesterstad Nob met de scherpte des zwaards: Mannen en vrouwen, kinderen en zuigelingen, runderen, ezels en kleinvee.' Zover kon Saul gaan onder de invloed van satan. Toen God had gezegd dat de ongerechtigheid van de Amalekieten vervuld was, en geboden had hen geheel uit te roeien, achtte hij zich te medeleven om Gods vonnis te voltrekken. Hij spaarde toen datgene wat verdelgt had moeten worden. Nu echter kon hij, zonder dat God het geboden had, onder leiding van satan de priesters van de Heere uitroeien en de inwoners van Nob doden. Zo is het menselijk hart dat zich onttrekt aan Gods leiding.

Deze daad vervulde heel Israël met afschuw. De koning die zij gekozen hadden, had deze gruweldaad bedreven, en hierin had hij anderen koningen nagevolgd van andere

volken die God niet vreesden. De ark was in hun midden, maar de priesters, die voor hen de Heere hadden gevraagd, waren met het zwaard gedood. Wat zou er nu gaan gebeuren?

[574]

Hoofdstuk 65 – Davids edelmoedigheid

Zie 1 Samuël 22:20-23; 23-27

Nadat Saul op gruwelijke wijze de priesters van de Heere had omgebracht, was één zoon van Achimelech, Abjathar geheten, ontkomen; *'hij vluchtte naar David. Toen Abjathar aan David meedeelde, dat Saul de priesters des Heren gedood had, zeide David tot Abjathar: Omdat de Edomiet Doëg daar was, begreep ik op die dag, dat hij het zeker aan Saul zou meedelen. Ik ben de oorzaak van de dood van al uw familieleden. Blijf bij mij, vrees niet; want wie mij naar het leven staat, staat u naar het leven; bij mij zijt gij volkomen veilig.'*

David werd nog steeds nagejaagd door de koning, en vond geen plaats waar hij rust of veiligheid had. Te Kehila had zijn dappere bende de stad gered uit handen van de Filistijnen, maar zelfs te midden van het volk dat ze hadden gered, waren ze niet veilig. Ze verlieten Kehila en trokken zich terug in de woestijn van Zif.

In deze dagen, toen er zo weinig lichtpunten waren in Davids leven, werd hij verblijd door de komst van Jonathan, die gehoord had waar hij zich bevond. De weinige ogenblikken die deze beide vrienden samen doorbrachten, hadden voor hen veel betekenis. Ze vertelden elkaar hun belevenissen, en Jonathan sterkte het hart van David met de woorden: *'Vrees niet, want de hand van mijn vader Saul zal u niet vinden; gij zult koning over Israël zijn, en ik zal onmiddellijk onder u staan. Ook mijn vader Saul weet dit maar al te goed.'* Terwijl ze het samen hadden over Gods wonderlijke handelwijze met David, werd de opgejaagde vluchteling ten eerste bemoedigd. *'Hierop sloten die beiden een verbond voor het aangezicht des Heeren. En David bleef in het woud, maar Jonathan ging naar zijn huis.'*

Na Jonathans bezoek bemoedigde David zichzelf door lofzangen, terwijl hij zich met de harp begeleidde:

'Bij de Heere schuil ik. Hoe durft gij dan tot mij zeggen: Vliedt naar uw gebergte als vogels? Want zie, de goddelozen spannen de boog, zij leggen hun pijl op de pees, om oprechten van hart in het duister te treffen. Wanneer de grondslagen zijn vernield, wat kan dan de rechtvaardige doen? De Heere woont in Zijn heilig paleis, de Heere heeft in de hemel Zijn troon;

[575]

Zijn ogen slaan gade, Zijn blikken doorvorsen de mensenkinderen. De Heere toets de rechtvaardige en de goddeloze; en wie geweld bemint, die haat Hij.' (Psalm 11:1-5)

De Zifieten, in wiens woeste omgeving David zich uit Kehila had teruggetrokken, hadden aan Saul bericht gezonden te Gibeä, dat ze wisten waar David zich verborgen had en dat ze bereid waren hem de weg te wijzen naar zijn schuilplaats. Maar David, die van hun bedoelingen op de hoogte was gebracht, trok weg en verborg zich in het gebergte tussen Maon en de Dode Zee.

Weer kreeg Saul bericht: *'Zie, David is in de woestijn van Engedi. Daarop nam Saul drieduizend uitgelezen mannen uit geheel Israël, en ging heen om David en zijn mannen te zoeken bij de rotsstenen der steenbokken.'* Het legertje van David telde slechts zeshonderd man, terwijl Saul hem zocht met een leger van drieduizend man. In een verborgen spelonk wachtte de zoon van Isaï met zijn mannen op Gods aanwijzing, wat ze moesten doen. Toen Saul de bergen introk, week hij af en ging geheel alleen juist de spelonk binnen waar David zich met zijn mannen verborgen had. Toen deze dit zagen, drongen ze er bij hun aanvoerder op aan dat hij Saul zou doden. Het feit, dat de koning nu in hun macht was, zagen ze als een duidelijk bewijs van God zelf dat Hij hun vijand in hun handen had overgeleverd om hem

te vernietigen. David werd in de verleiding gebracht de zaak in dit licht te bezien; maar zijn geweten sprak: 'Raak niet de gezalfde des Heeren aan'.

De mannen van David waren niet bereid Saul ongehinderd te laten gaan, en ze herinnerden hun aanvoerder aan Gods woorden: *'Zie, Ik geef uw vijand in uw macht; doe met hem wat gij wilt.'* Toen stond David op en sneed ongemerkt een slip van Sauls mantel. Maar zijn geweten klaagde hem later aan, omdat hij het kleed van de koning had beschadigd.

Saul stond op en verliet de spelonk om verder te gaan met zijn speurtocht, toen hij een stem hoorde, die riep: *'Mijn heer de koning!'* Hij keerde zich om te zien wie hem aansprak, en zag de zoon van Isaï, de man die hij reeds zo lang in zijn macht wilde hebben om hem te doden. David boog zich voor de koning, waardoor hij hem als zijn heer erkende. Toen richtte hij de volgende woorden tot Saul: *'Waarom luistert gij naar de woorden van mensen, die zeggen: Zie, David beraamt kwaad tegen u? Zie, op deze dag aanschouwen uw eigen ogen, dat de Heere u heden in de spelonk in mijn macht gegeven heeft; men sprak ervan u te doden, maar ik spaarde u en zeide; ik zal mijn hand niet slaan aan mijn heer, want hij is de gezalfde des Heeren. Zie eens, mijn vader, zie toch de slip van uw mantel*

[576]

in mijn hand! Want hieruit, dat ik de slip van uw mantel afgesneden heb zonder u te doden, kunt gij duidelijk opmaken dat ik geen kwaad of mouterij in de zin heb, en dat ik tegen u niets heb misdaan; gij echter legt het erop toe mij het leven te benemen.'

Toen Saul de woorden van David vernam, voelde hij zich vernederd en moest wel de waarheid ervan toegeven. Hij was diep getroffen, toen hij besepte hoe volkomen hij in de macht was geweest van de man wiens leven hij gezocht had. David stond in het volle bewustzijn van zijn onschuld voor hem. Met vertederd gemoed riep Saul uit: *'Is dat uw stem, mijn zoon David? Daarop verhief Saul zijn stem en weende.'* Toen zei hij tot David: *'Gij zijt rechtvaardiger dan ik, want gij hebt mij goed gedaan, terwijl ik u kwaad gedaan heb..... Wanneer iemand zijn vijand aantreft, zal hij hem dan ongehinderd laten gaan? De Heere moge u belonen voor wat gij heden mij gedaan hebt. Nu dan, zie, ik weet, dat gij zeker koning zult worden en dat het koningschap over Israël in uw hand bestendig zal zijn.'* En David sloot een verbond met Saul, dat hij in dit geval het huis van Saul vriendelijk zou behandelen, en Sauls naam niet zou uitdelgen.

Daar hij wist hoe de koning in het verleden gehandeld had, stelde David geen vertrouwen in de beloften van Saul en verwachtte evenmin dat zijn berouw lang zou standhouden. Toen Saul dus terugkeerde naar zijn huis, bleef David in het gebergte.

De vijandschap die tegen Gods kinderen gekoesterd wordt door hen die zich hebben overgegeven aan de macht van satan, kan bij tijden veranderen in een gevoel van verzoening en vrede, maar blijkt niet altijd blijvend te zijn. Het kan gebeuren dat boze mensen berouw krijgen van de verkeerde dingen die ze Gods dienstknechten hebben aangedaan, en overtuigd worden dat ze verkeerd gehandeld hebben. Gods Geest strijd met hen, en ze vernederen zich voor God en voor hen die ze door hun invloed hebben geprobeerd te verdelgen, en hun houding jegens hen wijzigt zich. Maar zodra ze de deur weer openen voor ingevingen van de boze, herleeft de vroegere twijfel; de oude vijandschap wakkert weer aan, en ze doen hetzelfde werk waarover ze berouw hebben gehad en dat ze enige tijd hebben nagelaten. Weer spreken ze kwaad en beschuldigen en veroordelen op bittere wijze diegenen voor wie ze ootmoedig hun schuld hebben erkend. Satan kan zulke mensen beter gebruiken dan voorheen, omdat ze tegen beter weten in handelen.

'En Samuël stierf; en geheel Israël kwam bijeen, bedreef rouw over hem en begroef hem in zijn huis te Rama.' De dood van Samuël werd gezien als een onherstelbaar verlies voor Israël. Een groot en goed profeet en

[577]

een uitstekend richter was hen door de dood ontvallen, en het verdriet van het volk was groot en oprecht gemeend. Van zijn jeugd af had Samuël voor het aangezicht van Israël in oprechtheid van het hart gewandeld. Hoewel Saul als koning was erkend, had Samuël groter invloed gehad dan hij, omdat zijn leven getuigd had van trouw, gehoorzaamheid en toewijding. We lezen dat hij Israël richtte al de dagen van zijn leven.

Toen het volk het leven van Saul vergeleek met dat van Samuël, zagen ze in welk een vergissing ze hadden begaan, toen ze om een koning vroegen, om niet te verschillen van de volken rondom hen. Velen waren verontrust over de toestand van de maatschappij, die doordrongen werd door ongeloof en goddeloosheid. Het voorbeeld van hun heerser vond algemeen navolging, en Israël had reden om te treuren over de dood van Samuël, de profeet des Heeren.

Het volk had de stichter en leider van godsdienstscholen verloren, maar dat was nog niet alles. Ze hadden hem verloren naar wie ze gewend waren te gaan met hun problemen - ze hadden iemand verloren die steeds voor hen bemiddelde bij God ten behoeve van de belangen van het volk. De bemiddeling van Samuël had een gevoel van zekerheid geschonken; want *'het gebed van een rechtvaardige vermag veel, doordat er kracht aan verleend wordt.'* (Jacobus 5:16) Nu had het volk het gevoel dat God hen verlaten had. De koning was niet veel meer dan een waanzinnige. Het recht werd verdraaid, en orde maakte plaats voor verwarring.

Juist toen het volk door verdeeldheid werd geplaagd, en de kalme, godvrezende raadgevingen van Samuël het meest nodig schenen te zijn, schonk God zijn bejaarde dienstknecht rust. Het volk koesterde bitter zelfverwijt bij het zien op zijn rustplaats, en dacht eraan hoe ze hem in hun verdwazing als leidsman verworpen hadden. Want zo nauw was hij met God verbonden geweest, dat het scheen of hij geheel Israël tot Gods troon had gebracht. Samuël had hen onderwezen God lief te hebben en te gehoorzamen. Nu hij dood was, besepte het volk dat ze overgelaten waren aan de genade van een koning die zich met satan had verbonden en die het volk zou scheiden van God.

David kon de begrafenis van Samuël niet bijwonen, maar hij treurde over hem zoals een trouwe zoon over een toegewijde vader. Hij wist dat de dood van Samuël opnieuw een hinderpaal uit de weg had genomen voor Saul, en hij voelde zich minder zeker dan bij het leven van de profeet. Terwijl Saul nog rouwde over de dood van Samuël, zocht David een schuilplaats waar hij veiliger was. Hij vluchtte naar de woestijn Paran. Hier dichtte hij de honderdtwintigste en de honderdéénentwintigste psalm.

[578]

In deze verlaten woestijn zong hij, in het besef dat de profeet dood was, en de koning zijn vijand was:

'Mijn hulp is van de Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft. Hij zal niet toelaten, dat uw voet wankelt, uw Bewaarder zal niet sluimeren. Zie, de Bewaarder van Israël sluimert noch slaapt...

De Heere zal u bewaren voor alle kwaad, Hij zal uw ziel bewaren. De Heere zal uw uitgang en uw ingang bewaren van nu aan tot in eeuwigheid.' (Psalm 121:2-8)

Terwijl David en zijn mannen in de woestijn van Paran waren, beschermden ze de kudde van een rijk man, Nabal, die veel bezittingen in die streek had, tegen de diefstal van rovers. Nabal was een nakomeling van Kaleb, maar zijn karakter was nors en gierig.

Het was de tijd van het schapen scheren, een tijd van gastvrijheid. David en zijn mannen hadden dringend behoefte aan levensmiddelen. Naar het gebruik van die dagen zond de zoon van Isaï tien jongemannen naar Nabal om hem namens hun heer te begroeten, en hij voegde eraan toe: *'Vraagt hem uit mijn naam naar zijn welstand en zegt dit: 'Gegroet! Vrede zij u, vrede zij uw familie, vrede zij over al wat gij bezit. Nu dan, ik heb gehoord, dat men bij u aan het scheren is. Nu zijn wij uw herders, die bij ons hebben vertoefd, niet lastig gevallen en nooit hebben zij iets gemist zolang zij te Karmel (Niet de berg Karmel, maar een plaats in Juda, niet ver van het stadje Maon) waren. Vraag uw knechten, dan zullen zij het u bevestigen. Wil daarom aan deze mannen gunst betonen; wij zijn immers op een feestdag gekomen. Geef toch uw dienaren en uw zoon David, wat gij voor de hand hebt.'*

David en zijn mannen waren als een schutsmuur geweest voor de herders en de kudde van Nabal; en nu werd deze rijke man verzocht om iets af te staan voor de behoeften van hen die hem zo'n waardevolle dienst bewezen hadden. David en zijn mannen hadden zelf iets van de kudde kunnen nemen, maar dit hadden ze niet gedaan. Ze hadden zich eerlijk gedragen. Hun vriendelijkheid maakte echter geen indruk op Nabal. Zijn antwoord was kenmerkend voor zijn karakter: *'Wie is David? En wie is de zoon van Isaï? Er zijn tegenwoordig veel knechten, die van hun heer weglopen. Zou ik dan mijn brood, mijn water en wat ik voor mijn scheerders geslacht heb, nemen en aan lieden geven, van wie ik niet weet, waar zij vandaan komen?'*

[579]

Toen de jonge mannen met lege handen terugkwamen en aan David vertelden wat hun overkomen was, ontstak zijn toorn. Hij gaf zijn mannen bevel zich gereed te maken voor de strijd, want hij had zich voorgenomen de man te straffen die hem onthouden had waarop hij recht had, en hem ook nog had beledigd. Deze impulsieve daad was meer in overeenstemming met de aard van Saul dan met die van David, maar de zoon van Isaï moest nog lessen van geduld leren in de school van beproeving.

Na het vertrek van Davids jonge mannen haastte één van de knechten van Nabal zich naar Abigaïl, de vrouw van Nabal, en deelde haar mee wat er gebeurd was. *'Zie,'* zei hij, *'David heeft uit de woestijn boden gezonden om onze heer te begroeten en hij is tegen hen uitgevaren. Toch zijn die mannen zeer goed voor ons geweest; zij zijn ons niet lastig gevallen en wij hebben niets gemist al de tijd, dat wij in het veld waren en in hun nabijheid op en neer trokken. Een muur waren zij om ons heen, zowel bij nacht als bij dag, al de tijd, dat wij in hun nabijheid de schapen weidden. Nu, dan, weet wel wat u te doen staat, want over onze heer en over zijn gehele huis is het onheil vast besloten.'*

Zonder haar man te raadplegen of hem iets van haar voornemen te vertellen maakte Abigaïl haastig een hoeveelheid voedsel gereed die ze op ezels laadde, en door haar knechten vooruit zond, terwijl ze zelf ook op weg ging om David te spreken. Ze ontmoette hem bij een heuvel. *'Toen Abigaïl David zag, sprong zij haastig van de ezel af en wierp zich vlak voor David op haar aangezicht; zij boog zich ter aarde, wierp zich voor zijn voeten neer en zeide: Op mij, mijn heer, rust de schuld. Laat uw dienstmaagd toch tot u mogen spreken, en hoor de woorden van uw dienstmaagd aan.'* Abigaïl sprak David met evenveel eerbied aan alsof ze sprak tot een gekroond vorst. Nabal had spottend uitgeroepen: *'Wie is David?'* maar Abigaïl noemde hem *'Mijn heer'*. Met vriendelijke woorden trachtte ze zijn geprikkelde gevoelens te kalmeren en ze smeekte hem om vergeving voor haar man. Zonder zich hierop

te beroemen, maar vol wijsheid en liefde tot God, openbaarde Abigaïl haar toewijding voor haar gezin. Ze maakte David duidelijk dat de onverstandige houding van haar man niet bedoeld was als een persoonlijke belediging, maar alleen de uiting was van een ongelukkige en zelfzuchtige natuur.

'Nu dan, mijn heer, zo waar de Heere leeft en zo waar gij zelf leeft, die de Heere ervoor bewaard heeft bloedschuld op u te laden en het recht in eigen hand te nemen, nu dan, moge het uw vijanden en hun die kwaad tegen mijn heer beramen, vergaan als Nabal.' Abigaïl eiste niet voor zichzelf de verdienste op om David te weerhouden van zijn overhaaste daad, maar ze

[580]

gaf God lof en eer. Toen bood ze haar gaven aan als zoenoffer voor de mannen van David, en deed een beroep op hem, alsof zij degene was die de toorn van de hoofdmans had opgewekt.

'Vergeef toch de overtreding van uw dienstmaagd,' zei ze, *'want de Heere zal voor mijn heer zeker een bestendig huis maken, omdat mijn heer de oorlogen des Heeren voert en er geen kwaad bij u gevonden wordt, uw leven lang.'* Abigaïl duidde aan welke weg David moest bewandelen. Hij moest de oorlogen des Heeren voeren. Hij moest geen wraak nemen voor persoonlijke beledigingen, al werd hij zelfs vervolgd als verrader. Ze ging verder: *'Mocht ooit een mens zich opmaken om u te vervolgen en u naar het leven te staan, dan zal de ziel van mijn heer gebonden zijn in de bundel der levenden bij de Heere, uw God... Als nu de Heere mijn heer doet naar al het goede dat Hij u heeft toegezegd en u tot vorst over Israël aanstelt, dan zal het mijn heer niet tot een struikelblok of zijn hart tot een aanstoot zijn, dat mijn heer zonder oorzaak bloed vergoten en zichzelf recht verschaft zou hebben. En als de Heere aan mijn heer wel gedaan heeft, denk dan aan uw dienstmaagd.'*

Deze woorden konden slechts gesproken worden door iemand die wijsheid van boven bezat. De godsvrucht van Abigaïl kwam als de geur van een bloem tot uiting in haar woorden en daden, zonder dat ze zich dat bewust was. De Geest van Gods Zoon leefde in haar hart. Haar woorden vol vriendelijkheid en kalmte hadden een hemelse invloed. David kwam daardoor tot andere gedachten, en hij beefde als hij eraan dacht wat de gevolgen van zijn overhaaste daad zouden zijn geweest. *'Zalig de vredestitelers, want zij zullen kinderen Gods genoemd worden.'* (Matthéüs 5.9) Het ware te wensen dat er meer waren als deze Israëlitische vrouw, die geprikkeld gevoelens zouden stillen, overhaaste daden zouden verhinderen en een groot kwaad zouden tegengaan door kalme en verstandige woorden.

Een toegewijd christelijk leven verspreidt licht, troost en vrede. Het wordt gekenmerkt door zuiverheid, tact, eenvoud en bruikbaarheid. Het wordt geleid door die onzelfzuchtige liefde die het leven heiligt. Het is vol van Christus en verspreidt licht, waar de drager ervan zich ook bevindt. Abigaïl was een verstandige raadgeefster. De drift van David werd gestild door haar invloed en spreken. Hij was overtuigd dat hij een onverstandige beslissing had genomen en de macht over zijn zinnen had verloren.

Nederig aanvaardde hij de bestraffing, in overeenstemming met zijn eigen woorden: *'Slaat een rechtvaardige mij, het is liefde, kastijdt hij mij, het is olie voor mijn hoofd.'* (Psalm 141:5) Hij dankte en zegende haar, omdat ze hem in oprechtheid raad gegeven had. Er zijn velen die, wanneer ze bestraft

[581]

worden, het prijzenswaardig vinden als ze de bestraffing aannemen zonder hun geduld te

verliezen. Maar hoe weinigen nemen de bestraffing dankbaar aan, en zegenen hen die verhinderen dat ze verder gaan op een verkeerde weg.

Toen Abigaïl naar huis terugkeerde, vond zij Nabal en zijn gasten te midden van een feestmaaltijd, die ontaard was in een braspartij. Pas de volgende morgen vertelde ze haar man wat ze met David had besproken. Nabal was in zijn hart een lafaard. Toen hij besepte hoe zijn dwaasheid hem bijna het leven had gekost, scheen hij verlamd van schrik. Bevreesd dat David toch nog zijn wraakplannen zou uitvoeren, werd hij met schrik vervuld en raakte in een staat van bewusteloosheid. Na tien dagen stierf hij. Het leven dat God hem had geschonken, was slechts een vloek geweest voor de wereld. Te midden van zijn feestvieren en plezier maken had God tot hem gezegd, zoals tot de rijke man uit de gelijkenis: *'In deze nacht wordt uw ziel van u afgeëist.'* (Lucas 12:20)

Later nam David Abigaïl tot vrouw. Hij had reeds een vrouw, maar de gebruiken van de volken uit zijn tijd hadden zijn oordeel vertroebeld en zijn gedrag beïnvloed. Zelfs grote en goede mannen hebben gedwaald door de gebruiken van de wereld na te volgen. De bittere gevolgen van veelwijverij heeft David heel zijn leven ondervonden.

Na de dood van Samuël leefde David enkele maanden in vrede. Weer trok hij zich terug in de eenzaamheid onder de Zifieten; maar deze vijanden deelden de koning mee waar David zich bevond, in de hoop de gunst van Saul te verwerven. Deze inlichtingen wekten de duivels van de drift op die in Sauls hart sluimerden. Weer riep hij zijn leger bijeen en achtervolgde David. Maar vriendschappelijk gezinde verspieters brachten de zoon van Isaï bericht dat Saul hem weer najaagde, en met enkele van zijn mannen ging David op weg om te zien waar zijn vijanden zich bevonden. In de nacht kwamen ze voorzichtig bij de legerplaats, en zagen de tenten van de koning en zijn bedienden vlak voor zich. Ze werden niet opgemerkt, want allen in de legerplaats sliepen. David vroeg wie hem wilde vergezellen naar zijn vijanden. Abisaï antwoordde dadelijk: *'Ik zal met u afdalen.'*

Onder bedekking van de heuvels naderden David en zijn metgezel de legerplaats van de vijand. Terwijl ze probeerden te weten te komen hoe groot het aantal van hun vijanden was, kwamen ze bij Saul, wiens speer in de grond stak, terwijl zijn waterkruik naast zijn hoofd stond. Naast hem lag Abner, zijn aanvoerder, en rondom sliepen de krijgslieden. Abisaï hief zijn speer omhoog en zei tot David: *'Heden heeft God uw vijand aan u overgeleverd; nu dan, laat ik hem toch met de speer aan de aarde spietsen,*

[582]

in één stoot, ik behoef het geen tweede maal te doen.' Hij wachtte op de toestemming, maar in zijn oor werd gefluisterd: *'Breng hem niet om, want wie slaat ongestraft zijn hand aan de gezalfde des Heeren? Zo waar de Heere leeft, voorzeker de Heere zal hem slaan; hetzij dat zijn sterfdag komt, hetzij, dat hij ten strijde trekt en weggevaagd wordt. De Heere beware mij ervoor, dat ik mijn hand zou slaan aan de gezalfde des Heeren. Nu dan, neem de speer aan zijn hoofdeinde en de waterkruik, en laten wij weggaan. Daarop nam David de speer en de waterkruik van Sauls hoofdeinde weg, en zij gingen heen. Niemand zag het, niemand merkte het, niemand ontwaakte, want allen sliepen, daar er een diepe slaap des Heeren op hen gevallen was.'* Hoe makkelijk kan de Heere de sterke zwak maken, voorzichtigheid wegnemen bij de verstandige, en de bekwaamheid van de oplettendste mensen te niet doen!

Toen David zich op veilige afstand van de legerplaats bevond, stond hij boven op een heuvel en riep luidkeels tot het volk en tot Abner: *'Zijt gij dan geen man? Wie is in Israël u gelijk? Waarom hebt gij dan uw heer, de koning, niet bewaakt? Want er is iemand van het volk gekomen om de koning, uw heer, om te brengen. Wat gij gedaan hebt, is niet goed. Zo waar de Heere leeft, gij zijt kinderen des doods, omdat gij uw heer, de gezalfde des Heeren,*

niet bewaakt hebt. Nu dan, zie eens waar de speer van de koning is en de waterkruik, die aan zijn hoofdeinde stond. Saul herkende Davids stem en hij riep: Is dat uw stem, mijn zoon David? En David antwoordde: Ja, mijn heer de koning. Toen zeide hij: Waarom achtervolgt mijn heer toch zijn knecht? Wat heb ik toch gedaan? Wat voor kwaad heb ik bedreven? Nu dan, mijn heer de koning luistere naar de woorden van zijn knecht.' Weer moest de koning erkennen: 'Ik heb gezondigd; keer terug, mijn zoon David, want ik zal u geen kwaad meer doen, omdat mijn leven op deze dag kostbaar geweest is in uw ogen. Zie, ik heb dwaas gehandeld en zeer ernstig gedwaald. Maar David antwoordde: Ziehier de speer, o koning! Laat één van de manschappen hier komen en haar halen.' Hoewel Saul beloofd had: 'Ik zal u geen kwaad meer doen', stelde David zich niet in zijn macht.

Dit tweede voorbeeld van Davids eerbied voor het leven van zijn vorst maakte een nog diepere indruk op de geest van Saul en bracht hem tot een ootmoediger schuldbekentenis. Hij was versteld en verslagen bij het zien van zo'n goedheid. Toen hij afscheid nam van David, riep Saul uit: 'Gezegend zijt gij, mijn zoon David. Wat gij ook doet, gij zult zeker slagen.' Maar de zoon van Isaï had geen vertrouwen dat de koning zo zou blijven denken.

[583]

David gaf de hoop op om ooit met Saul verzoend te worden. Het scheen onvermijdelijk dat hij ten slotte het slachtoffer zou worden van de boosheid van de vorst, en weer besloot hij zijn toevlucht te zoeken in het land van de Filistijnen. Met de zeshonderd man die onder zijn bevel stonden, trok hij naar Achis, de koning van Gath.

Davids mening, dat Saul ten slotte zou slagen in zijn moordlustige opzet had geen grond in Gods raadsbesluit. Terwijl Saul plannen maakte om zijn ondergang te bewerken, was God bezig om het koninkrijk aan David zeker te stellen. God werkt zijn plannen uit, al zijn ze voor menselijke ogen niet na te gaan. Mensen kunnen Gods wegen niet begrijpen. En op het eerste gezicht zien ze de beproevingen en tegenslagen die God over hen laat komen als bewijzen dat alles tegen hen is, en dat ze hierdoor ten onder zullen gaan. Zo zag David op de dingen die hij kon waarnemen en verloor hij Gods beloften uit het oog. Hij betwijfelde of hij ooit op de troon zou komen. Langdurige beproevingen hadden zijn geloof verzwakt en zijn geduld uitgeput.

De Heere zond David niet naar de Filistijnen, de bitterste vijanden van Israël, om daar bescherming te vinden. Dit volk zou tot het laatst toe tegen Israël strijden, en toch was hij in tijden van nood naar hen gevlucht om hulp te vinden. Daar hij alle vertrouwen in Saul en diens helpers verloren had, gaf hij zich over aan de genade van de vijanden van zijn volk. David was een dappere aanvoerder en had getoond dat hij een verstandig en succesvol krijgsman was; maar hij stond zijn eigen belangen in de weg toen hij naar de Filistijnen ging. God wilde dat hij zijn banier hoog zou houden in het land van Juda, en gebrek aan geloof bracht hem ertoe deze post, waar zijn taak lag, te verlaten zonder dat God hem dit geboden had.

Door Davids ongeloof werd God oneer aangedaan. De Filistijnen hadden David meer gevreesd dan Saul en zijn leger; en door zich onder de hoede van de Filistijnen te plaatsen, openbaarde David hen de zwakheid van zijn volk. Hierdoor moedigde hij deze meedogenloze vijanden aan om Israël te verdrukken. David was gezalfd om het volk van God te beschermen. De Heere wilde niet dat Zijn dienstknecht de goddelozen aanmoedigde door de zwakheid van Zijn volk te openbaren of te doen alsof het belang van het volk hem niet ter harte ging. Meer nog, zijn broeders kregen de indruk dat hij naar de heidenen was gegaan om hun goden te dienen. Hierdoor gaf hij aanleiding tot een verkeerde voorstelling van zijn motieven, waardoor velen een vooroordeel tegen hem koesterden. Hij deed juist

datgene wat satan wilde. Want door een schuilplaats te zoeken bij de Filistijnen was David oorzaak dat Gods vijanden zich verheugden.

[584]

David gaf zijn geloof niet op en hield niet op Gods zaak te behartigen, maar hij gaf zijn vertrouwen prijs voor zijn persoonlijke veiligheid, en wierp daardoor een smet op het eerlijke en oprechte karakter dat God vraagt van Zijn dienstknechten.

Door de koning van de Filistijnen werd David vriendelijk ontvangen. Deze ontvangst was gedeeltelijk te danken aan het feit, dat de koning hem bewonderde, en ten dele aan het feit dat het zijn ijdelheid streefde dat een Hebreëer zijn bescherming zocht. David voelde zich veilig voor verraad op het grondgebied van Achis. Hij bracht zijn familie, zijn gezin en zijn bezittingen mee, evenals zijn metgezellen deden; en naar het scheen was hij gekomen om zich blijvend te vestigen in het land van de Filistijnen: Dit alles was strelend voor Achis, die beloofde voortvluchtige Israëlieten te beschermen.

Toen David om een woonplaats vroeg in het land, verwijderd van de stad van de koning, schonk deze hem Ziklag tot een bezitting. David begreep dat het voor hem en zijn mannen gevaarlijk zou zijn onder de invloed te staan van afgodendienaars. In een stad die geheel tot hun beschikking stond, zouden ze meer vrijheid hebben om God te aanbidden dan het geval zou zijn geweest als ze in Gath waren gebleven, waar de heidense gebruiken voor hen een bron van ergernis en kwaad zouden zijn.

Terwijl hij in deze afgezonderde stad woonde, streed David tegen de Gesurieten, de Girzieten en de Amalekieten, en hij liet niemand in leven om dit bekend te maken in Gath. Als hij van de strijd terugkeerde, vertelde hij Achis dat hij gestreden had tegen zijn eigen volk, de mannen van Juda. Door deze onjuiste voorstelling van zaken sterkte hij de hand van de Filistijnen, want de koning zei: *'Hij heeft zich stellig bij zijn volk, bij Israël, in een kwade reuk gebracht; voor altijd zal hij mijn knecht zijn.'* David wist dat het Gods bedoeling was dat deze heidense stammen zouden uitgeroeid worden, en hij wist ook dat hij dit werk moest doen. Maar hij volgde niet Gods weg, toen hij bedrieglijk handelde.

'In die dagen verzamelden de Filistijnen hun legers om een veldtocht tegen Israël te ondernemen. En Achis zeide tot David: Bedenk wel, dat gij en uw mannen met mij in het leger moeten uitrukken.' Het was helemaal niet de bedoeling van David om tegen zijn volk te strijden; maar hij wist niet zeker wat hij moest doen, tot de omstandigheden het hem duidelijk zouden maken waar zijn plicht lag. Ontwijkend gaf hij de koning een antwoord: *'Goed, gij weet wel wat uw knecht doen moet.'* Achis vatte deze woorden op als een belofte van hulp in de naderende strijd, en beloofde aan David grote eer te bewijzen en hem een vooraanstaande plaats te geven aan het hof van de Filistijnen.

[585]

Maar ofschoon Davids geloof in Gods beloften gewankeld had, bleef hij bedenken dat Samuël hem tot koning over Israël had gezalfd. Hij herinnerde zich de overwinningen die God hem in het verleden over zijn vijanden had geschonken. Hij dacht na over Gods barmhartigheid, toen Hij hem had verlost uit de handen van Saul, en nam zich voor zijn heilige roeping trouw te blijven. Hoewel de koning van Israël het op zijn leven had voorzien, wilde hij zich niet aansluiten bij de vijanden van zijn volk.

[586]

Hoofdstuk 66 – De dood van Saul

Zie 1 Samuël 28 en 31

Weer was er strijd tussen Israël en de Filistijnen. *'De Filistijnen verzamelden zich, rukten op en legerden zich bij Sunem'*, ten noorden van de vlakte van Jizreël, terwijl Saul en de zijnen op enkele kilometers afstand lagen, aan de voet van het gebergte Gilboa, ten zuiden van de vlakte. In deze vlakte had Gideon met driehonderd man het leger van Midian verslagen. Maar de geest die Israëls verlosser bezielde, verschilde veel met de houding van koning Saul. Gideon ging uit in geloof aan de almachtige God van Jakob. Saul echter voelde zich alleen en onbeschermd, omdat God hem verlaten had. Toen hij *'het leger der Filistijnen zag, werd hij bevreesd en zijn hart beefde zeer'*.

Saul had vernomen dat David en zijn manschappen bij de Filistijnen waren, en hij verwachtte dat de zoon van Isaï deze gelegenheid zou waarnemen om zich te wreken over het onrecht dat hem was aangedaan. De koning verkeerde in grote moeilijkheid. Zijn onredelijke drift, die hem ertoe had gedreven om te proberen Gods uitverkorene te doden, had het volk in deze gevaarlijke toestand gebracht. Terwijl hij David achtervolgde, had hij de verdediging van zijn rijk verwaarloosd. De Filistijnen hadden gebruik gemaakt van deze gelegenheid en waren tot in het hart van het land doorgedrongen. Terwijl satan Saul had aangespoord om David met alle macht te vervolgen om hem te doden, had dezelfde boze geest de Filistijnen aangespoord de kans waar te nemen om Sauls ondergang te bewerken en Gods volk ten onder te brengen. Hoe menigmaal gebruikt de aartsvijand nog dezelfde methoden! Hij gebruikt een onbekeerd hart om afgunst en twist in de gemeente te brengen, en dan wekt hij zijn werktuigen op om gebruik te maken van deze verdeeldheid onder Gods volk en hun ondergang te bewerkstelligen.

De volgende dag wachtte Saul de strijd met de Filistijnen. De schaduw van een dreigende ondergang hing boven hem. Hij zag uit naar hulp en leiding. Maar tevergeefs zocht hij God om raad. *'De Heere antwoordde hem niet, noch door dromen noch door de Urim noch door de profeten.'* De Heere zendt nooit iemand weg die in oprechtheid en ootmoed tot Hem komt. Waarom gaf Hij Saul dan geen antwoord op diens gebed? De koning had door zijn handelwijze de zegeningen van de middelen om God te raadplegen verbeurd. Hij had de raad van de profeet Samuël verworpen; hij had David, de uitverkorene Gods, in ballingschap gedreven; hij had de

[587]

priesters des Heeren gedood. Kon hij een antwoord verwachten terwijl hij alle middelen van contact met de hemel had afgesneden? Hij had de Geest van genade smaadheid aangedaan, en zou hij nu een antwoord van God kunnen verwachten door dromen of openbaringen? Saul keerde zich niet ootmoedig en berouwvol tot de Heere. Hij zocht geen vergeving voor zijn zonde, of verzoening met God, maar verlossing uit de macht van zijn vijanden. Door zijn hardnekkigheid en opstand had hij zich van God losgemaakt. Alleen door berouw en bekering kon hij terugkeren, maar de trotse vorst besloot in zijn angst en wanhoop ergens anders heen te gaan voor hulp.

'Toen zeide Saul tot zijn dienaren: Zoekt mij een vrouw die geesten van doden kan bezweren; dan wil ik naar haar toe gaan en haar raadplegen.' Saul wist heel goed wat het betekende de doden te vragen. De Heere had dit nadrukkelijk verboden, en de doodstraf was uitgesproken over allen die zich hieraan schuldig gemaakt hadden. Toen Samuël nog leefde, had Saul bevel gegeven dat alle tovenaars en zij die een waarzeggende geest

hadden, ter dood gebracht moesten worden. Maar nu nam hij in zijn wanhoop zijn toevlucht tot het middel dat hij als een gruwel had veroordeeld.

Men deelde de koning mee dat te Endor een vrouw woonde die een waarzeggende geest had. Deze vrouw had een verbond gesloten met satan en zich volkomen aan hem overgegeven, zodat hij door haar kon werken. De vorst van het kwaad werkte door haar wonderen en openbaarde haar verborgenheden.

Saul vermomde zich en ging in de nacht, vergezeld door twee dienaren, naar de eenzame woonplaats van de tovenares. Wat een beklagenswaardig gezicht! De koning van Israël die zich als een gevangene van satan liet leiden! Er is geen pad dat zo duister is als de weg die gekozen wordt door hen die hun eigen weg volgen en Gods Geest weerstaan. Geen slavernij is zo zwaar als die van mensen die zich overgeven aan de leiding van de ergste dwingeland - zichzelf! Vertrouwen in God en gehoorzaamheid aan Zijn wil waren de enige voorwaarden waarop Saul koning van Israël kon zijn. Als hij aan deze voorwaarden had voldaan gedurende zijn bestuur, zou zijn rijk bestendig geweest zijn; God zou zijn Leidsman zijn geweest, de Almachtige zijn bescherming. God had lang geduld gehad met Saul. Hoewel zijn opstand en stijfkoppigheid Gods stem in zijn ziel vrijwel tot zwijgen hadden gebracht, was er nog een kans om zich te bekeren. Maar toen hij in tijden van gevaar zich afkeerde van God en hulp zocht bij een bondgenoot van satan, verbrak hij de laatste schakel die hem met zijn Ma-

[588]

ker verbond. Hij had zich geheel onder de invloed geplaatst van de duivelse macht, die hem al jaren lang beïnvloedde en die hem op de rand van de ondergang had gebracht.

Beschermd door het duister zochten Saul en zijn metgezellen hun weg over de vlakke, passeerden veilig het leger van de Filistijnen, en staken de bergtop over naar de eenzame woning van de waarzegster te Endor. Hier had de vrouw met een waarzeggende geest zich verborgen om in het geheim haar toverkunsten uit te oefenen. Hoewel hij vermomd was, liet de rijzige gestalte van Saul zien dat hij geen gewone soldaat was. De vrouw vermoedde dat Saul haar bezoeker was, en zijn rijke geschenken sterkten haar in deze vermoedens. Op zijn verzoek: *'Wil mij waarzeggen met behulp van de geest van een dode, en laat mij opkomen die ik u noemen zal'*, antwoordde de vrouw: *'Zie, gij weet, wat Saul gedaan heeft, hoe hij de waarzeggers en de duivelskunstenaars in het land heeft uitgeroeid. Waarom spant gij mij dan een valstrik, om mij te doden? Toen zwoer Saul haar bij de Heere: Zo waar de Heere leeft, om deze zaak zal geen schuld over u komen. Daarop vroeg de vrouw: Wie moet ik u laten opkomen? En hij antwoordde: Laat mij Samuël opkomen.'*

Ze uitte haar bezweringen en zei: *'Ik zie een bovennatuurlijk wezen uit de aarde opkomen... Een oud man komt op, gehuld in een mantel. Toen begreep Saul dat het Samuël was, en hij knielde met het aangezicht ter aarde en boog zich neer.'*

Het was niet Gods heilige profeet die op de bezwering van de waarzegster opkwam. Samuël was niet in die verblijfplaats van boze geesten. Deze bovennatuurlijke verschijning werd voortgebracht door de macht van satan. Hij kon gemakkelijk de gedaante aannemen van Samuël, evenals hij zich voordeed als een engel des lichts toen hij Christus verzocht in de woestijn.

De eerste woorden die de vrouw onder invloed van haar bezwering sprak, werden gericht tot de koning: *'Waarom hebt gij mij bedrogen? Gij zijt Saul zelf!'* Het eerste wat de boze geest deed was de vrouw te waarschuwen voor het bedrog dat gepleegd werd. De boodschap van deze voorgewende profeet voor Saul luidde: *'Waarom hebt gij mij verontrust en mij laten opkomen?'* Saul zeide: *'Ik verkeer in grote nood; de Filistijnen strijden tegen mij, en God is*

van mij geweken. Hij antwoordt mij niet meer, noch door de dienst van profeten noch door dromen. Daarom heb ik u geroepen, opdat gij mij bekend zoudt maken, wat ik doen moet.'

Toen Samuël nog leefde, had Saul zijn raad veracht en hem zijn bestraffingen kwalijk genomen. Maar nu beseftte hij in zijn verwarring en tegenspoed, dat de leiding van de profeet zijn enige hoop was. En om de

[589]

boodschapper des hemels te raadplegen, had hij zijn toevlucht genomen tot een boodschapper van satan. Saul had zich geheel overgegeven in de macht van satan. Nu trok hij, die zijn genoeg vindt in het brengen van ellende en ondergang, voordeel uit deze gelegenheid om de ondergang van de ongelukkige vorst te bewerken. In antwoord op de wanhopige bede van Saul kwam de vreselijke boodschap, zogenaamd uit de mond van Samuël:

'Waarom raadpleegt gij mij; de Heere is immers van u geweken en uw vijand geworden. De Heere heeft gedaan, zoals Hij door mijn dienst gesproken had: De Heere heeft het koningschap uit uw hand gescheurd en aan uw naaste, aan David, gegeven. Omdat gij naar de Heere niet geluisterd hebt en Zijn brandende toorn over Amalek niet hebt doen komen, daarom heeft de Heere u op deze dag dit aangedaan. De Heere zal ook Israël met u in de macht der Filistijnen geven.'

Gedurende zijn opstand was Saul gevleid en bedrogen door satan. Het is de bedoeling van de verleider om de zonde te verkleinen, om het pad van de overtreder prettig en uitnodigend voor te stellen, om de geest te verblinden voor de waarschuwingen en dreigingen van God. Door zijn betoverende invloed had satan Saul ertoe gebracht zich te rechtvaardigen, ondanks Samuëls bestraffingen en waarschuwingen. Nu wendde hij zich echter tot hem in zijn wanhoop, hield hem de grootte van zijn zonde voor ogen en maakte hem wijs dat er geen vergiffenis meer bestond voor hem, zodat hij tot wanhoop zou vervallen. Op geen andere wijze had hij meer succes kunnen hebben om hem zijn moed te ontnemen, zijn oordeel te verwarren, en hem tot zelfvernietiging te brengen.

Saul was uitgeput door vermoeidheid en vasten; hij was doodsbang en zijn geweten klaagde hem aan. Toen hij deze vreselijke uitspraak vernam, wankelde hij als een eik voor de storm, en viel bewusteloos ter aarde.

De tovenares schrok. De koning van Israël lag voor haar op de grond als een dode. Als hij in haar woning stierf, welke gevolgen zou dat dan voor haar hebben? Ze smeekte hem op te staan en wat voedsel tot zich te nemen, terwijl ze eraan toevoegde dat zij haar leven in de waagschaal had gesteld om aan zijn wens gehoor te geven, zodat hij nu aan haar wens moest voldoen om in leven te blijven. Zijn dienaren drongen ook aan, en ten slotte gaf Saul toe aan hun wens, en de vrouw bereidde haastig een mestkalf en ongezuurde broden. Welk een toneel! In de spelonk van de tovenares, waar even eerder de noodlottige woorden gehoord waren - in tegenwoordigheid van satans bode - zat de gezalfde koning over Israël te eten, terwijl een dodelijke strijd hem wachtte!

[590]

Voor het aanbreken van de dag keerde hij met zijn dienaren terug naar de legerplaats van Israël om alles gereed te maken voor de strijd. Door de duistere geest te raadpleegde, had Saul zichzelf vernietigd. Terneergedrukt door wanhoop kon hij onmogelijk zijn leger moed inspreken. Afgesneden van de Bron van alle kracht kon hij Israël niet wijzen op God als hun Helper. Op deze wijze zou de voorspelling van de ondergang in de hand worden gewerkt.

Op de vlakte van Sunem en de hellingen van Gilboa bonden de Israëlieten een dodelijke strijd aan met de Filistijnen. Hoewel het vreselijk toneel in de spelonk te Endor alle hoop uit zijn hart had verdreven, streed Saul met wanhopige moed voor het behoud van zijn troon en zijn rijk. Maar het was tevergeefs. *'De mannen van Israël sloegen voor hen op de vlucht, en er vielen doden op het gebergte Gilboa.'* Drie dappere zonen van de koning vielen aan zijn zijde. De boogschutters drongen op Saul aan. Hij had gezien hoe zijn soldaten om hem heen vielen en hoe zijn zonen door het zwaard waren gedood. Daar hijzelf gewond was, kon hij niet strijden of vluchten. Ontkomen was onmogelijk, en vastbesloten om niet in de handen te vallen van de Filistijnen, gebod hij zijn wapendrager: *'Trek uw zwaard en doorsteek mij daarmee.'* Toen de man weigerde zijn hand te heffen tegen de gezalfde des Heeren, benam Saul zichzelf het leven door zich in zijn zwaard te storten.

Zo stierf de eerste koning van Israël, beladen met de schuld van zelfmoord. Zijn leven was een mislukking geweest, en hij ging ten onder in wanhoop en oneer, omdat hij zijn wil had geplaatst tegenover Gods wil.

Berichten van de nederlaag werden overal verspreid en brachten verschrikking in heel Israël. Het volk vluchtte uit de steden, en de Filistijnen namen deze ongehinderd in bezit. De regering van Saul, die met God geen rekening hield, had Israël vrijwel in het verderf gestort.

De dag na de slag plunderden de Filistijnen de verslagenen op het slagveld, en vonden de lichamen van Saul en diens drie zonen. Om hun overwinning compleet te maken, hieuwen ze Sauls hoofd af en ontnamen hem zijn wapenrusting. Toen werden het hoofd en de wapenrusting, druipend van bloed, naar het land van de Filistijnen gebracht als overwinningsteken, *'om de goede tijding te melden in de tempels hunner afgoden en aan het volk.'* De wapenrusting werd ten slotte neergelegd in de tempel van Astarte, terwijl het hoofd in de tempel van Dagon werd geplaatst. Op deze wijze werd de eer van de overwinning toegeschreven aan de macht van deze afgoden, en werd de Naam des Heeren onteerd.

[591]

De lichamen van Saul en diens zonen werden naar Beth-San gebracht, een stad niet ver van Gilboa, nabij de Jordaan. Daar werden ze opgehangen in ketenen, om door roofvogels verslonden te worden. Maar de dappere mannen van Jabes in Gilead, die zich herinnerden hoe Saul in vroeger jaren hun stad had verlost, toonden nu hun dankbaarheid door de lichamen van de koning en zijn zonen te redden en ze een eervolle begrafenis te geven. Ze staken 's nachts de Jordaan over, *'en zij namen het lichaam van Saul en de lichamen van zijn zonen van de muur van Beth-San; en zij kwamen te Jabes terug en verbrandden ze daar. Zij namen hun gebeente en begroeven het onder het geboomte te Jabes. Toen vastten zij zeven dagen lang.'* Zo werd een edele daad, veertig jaar eerder verricht, beloond door in die duistere ure van nederlaag en schande Saul en zijn zonen een begrafenis te geven door tedere en liefdevolle handen.

[592]

Hoofdstuk 67 – Waarzeggerij vroeger en nu

Het Bijbelse verslag van Sauls bezoek aan de vrouw te Endor heeft voor veel onderzoekers van de Bijbel vragen opgeleverd. Sommigen menen dat Samuël werkelijk tegenwoordig was bij het onderhoud met Saul, maar de Bijbel verschaft voldoende bewijzen voor een tegenovergestelde mening. Als Samuël in de hemel was, zoals anderen beweren, moet hij vandaar zijn opgeroepen door de macht van God of door de macht van satan. Niemand zal ook maar voor een ogenblik geloven dat satan Gods profeet uit de hemel kon halen door de bezweringen van een slechte vrouw. Ook kunnen we niet aannemen dat God hem zond naar de spelonk van de tovenares. De Heere had immers reeds eerder geweigerd om met Saul te spreken door dromen, door de Urim of door profeten. (1 Samuël 28:6) Dit waren de middelen van God om contact te hebben met de mens. Hij zou deze middelen niet terzijde stellen om Zijn boodschap door een werktuig van satan bekend te maken.

De inhoud van de boodschap is al voldoende bewijs vanwaar deze komt. Het doel was niet om Saul tot bekering te leiden, maar om hem dieper in het verderf te storten; en dit is niet het werk van God, maar van satan. Verder wordt Sauls daad in het raadplegen van de waarzegster door de Schrift aangehaald als een reden dat God hem verwierp en overgaf aan het verderf: *'Zo stierf Saul, omdat hij de Heere ontrouw geweest was, omdat hij het woord des Heeren niet in acht had genomen, ja, zelfs de geest van een dode ondervraagd en geraadpleegd had, en niet de Heere had geraadpleegd. Daarom doodde Hij hem en deed het koningschap overgaan op David, de zoon van Isai.'* (1 Kronieken 10:13-14) Hier wordt duidelijk vastgesteld dat Saul de geest van een dode raadpleegde, en niet de Heere. Hij sprak niet met Samuël, Gods profeet, maar via de tovenares had hij contact met satan. Satan kon Samuël niet doen opkomen, maar hij bracht een imitatie op waarmee hij Saul misleidde.

Bijna alle vormen van waarzeggerij en toverij berustten vroeger op het geloof dat men met de doden kon spreken. Zij die de zwarte kunst beoefenden, beweerden omgang te hebben met de geesten van overledenen, die hen meedeelden wat de toekomst verborgen hield. Dit gebruik van het raadplegen van de doden wordt aangehaald in Jesaja: *'Wanneer men tot u*

[593]

zegt: Vraagt de geesten van doden en de waarzeggende geesten, die daar piepen en mompelen - zal een volk niet zijn God vragen? Zal men voor de levenden de doden (vragen)?' (Jesaja 8:19)

Dit geloof in het omgaan met de doden vormde de hoeksteen van de heidense afgodendienst. De goden van de heidenen waren, naar men meende, de geesten van overleden helden, die goddelijk waren geworden. Eigenlijk was de godsdienst van de heidenen dus een dodenverering. Dit blijkt ook uit de Schrift. In het verslag van de zonde van Israël te Beth-Peor wordt gezegd: *'Terwijl Israël in Sittim verbleef, begon het volk ontucht te plegen met de dochters van Moab. Dezen nodigden het volk tot de slachtoffers van haar goden en het volk at daarvan en boog zich neer voor haar goden. Toen Israël zich aan Baäl-Peor gekoppeld had, ontbrandde de toorn des Heeren tegen Israël.'* (Numeri 25:1-3) De Psalmist zegt ons, aan welke goden deze offeranden werden geofferd. Als hij het heeft over dezelfde afval van Israël, zegt hij: *'Toen zij zich aan Baäl-Peor koppelden, en dodenoffers aten'* (Psalm 106:28), dat wil zeggen, offers die aan de doden waren gebracht.

De vergoddelijking van de overledenen heeft een belangrijke rol gespeeld in vrijwel elke heidense godsdienst, evenals de zogenaamde omgang met de doden. Men meende dat de goden hun wil bekend maakten aan de mensen en wanneer men hen om raad vroeg, ook raad gaven. De beroemde orakels in Griekenland en Rome waren van deze aard.

Het geloof in omgang met de doden leeft nog steeds, zelfs in christelijke landen. Onder de naam van spiritualisme is het gebruik van het contact met de geesten van overledenen alom verspreid. Het is erop berekend de sympathie te wekken van mensen die geliefden naar het graf hebben moeten dragen. Soms verschijnen wezens uit de geestenwereld in de gedaante van overleden vrienden, en delen voorvallen mee uit hun leven, terwijl ze dingen doen die ze bij hun leven ook deden. Op deze wijze worden mensen ertoe gebracht te geloven dat hun overleden vrienden engelen zijn geworden, die om hen heen zijn en met hen omgaan. Zij die voorgeven de geesten te zijn van overledenen, worden met een soort afgodische eer beschouwd, en vaak heeft hun woord meer kracht dan Gods Woord.

Er zijn echter ook velen die het spiritualisme alleen maar als bedrog zien. De manifestaties waardoor het zijn bovennatuurlijke aard tracht te bewijzen, worden toegeschreven aan bedrog van het medium. Hoewel het een feit is dat de resultaten van bepaalde kunstgrepen zijn voorgesteld als echte manifestaties, zijn er toch ook bewijzen van bovennatuurlijke krachten. En velen die het spiritualisme verwerpen als sluw bedrog of behendigheid,

[594]

zullen, wanneer ze met onverklaarbare manifestaties in aanraking komen, die niet op deze wijze zijn uit te leggen, een prooi van deze macht worden.

Het moderne spiritualisme en de vroegere vormen van tovenarij en afgodendienst - die beide omgang met de doden als grondslag hebben - zijn gebaseerd op de eerste leugen waardoor satan in het paradijs Eva misleidde: *'Gij zult geenszins sterven, maar God weet, dat ten dage dat gij daarvan eet... gij als God zult zijn.'* (Genesis 3:4,5) Beide stelsels berusten op leugens en zijn afkomstig van de vader der leugen.

De Hebreeënen hadden het nadrukkelijk verbod gekregen zich niet bezig te houden met de voorgewende omgang met de doden. God maakte hier duidelijk een eind aan, toen Hij zei: *'De doden weten niets... zij hebben nimmer deel aan niets, dat onder de zon geschiedt.'* (Prediker 9:5,6)

'Gaaf zijn adem uit, dan keert hij weder tot zijn aarde, te dien dage vergaan zijn plannen.' (Psalm 146:4) En de Heere had tot Israël gezegd: *'Iemand, die zich tot de geesten van doden of tot waarzeggende geesten wendt, om die overspelig na te lopen - tegen zo iemand zal Ik Mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien.'* (Leviticus 20:6)

De *'waarzeggende geesten'* waren niet de geesten van de doden, maar boze engelen, boodschappers van satan. De Bijbel leert, dat de afgoderij uit het verleden, die, zoals we zagen, bestaat uit aanbidding van de doden en de voorgewend omgang met deze doden, dezelfde afgoderij is. De apostel Paulus zegt, als hij zijn broeders waarschuwt om geen deel te nemen aan de afgoderij van hun heidense burenen: *'Hun offeren is een offeren aan boze geesten en niet aan God en ik wil niet, dat gij in gemeenschap komt met de boze geesten.'* (1 Korinthe 10:20) De Psalmist zegt, als hij over Israël spreekt, dat ze hun zonen en dochters offerden aan de boze geesten, aan *'de afgoden van Kanaän'*. (Psalm 106:37-38) Terwijl ze meenden dat ze de doden vereerden, aanbaden ze in werkelijkheid duivelen.

Het moderne spiritualisme, dat dezelfde basis heeft, is slechts een herleving in nieuwe gedaante van de toverij en duivelaanbidding die vroeger door God werd veroordeeld

en verboden. In de Bijbel is voorzeggd dat *'in latere tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen.'* (1 Timotheüs 4:1) In zijn Tweede Brief aan de Thessalonicenzen wijst Paulus op de bijzondere werking van satan in het spiritualisme als een gebeurtenis die zal plaatsvinden kort vóór de wederkomst van Christus. Wanneer hij het heeft over de wederkomst van Christus, verklaart hij, dat het spiritualisme is *'naar de werking des satans met allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke wonderen.'* (2 Thessalonicenzen 2:9) En Petrus zegt, als hij het heeft over de gevaren waaraan de gemeente zou blootstaan in de laatste dagen, dat zoals er valse profeten waren die Israël tot zonde

[595]

verleidden, er ook valse leraars zullen zijn, *'die verderfelijke ketterijen zullen doen binnensluipen, zelfs de Heerser, die hen gekocht heeft, verloochenende... En velen zullen hun losbandigheden navolgen.'* (2 Petrus 2:1,2) Hier wijst de apostel op één van de kenmerkende eigenschappen van spiritualistische leraars. Ze weigerden Christus te erkennen als de Zoon van God. Van zulke leraars zegt Johannes: *'Wie is de leugenaar dan wie loochent, dat Jezus de Christus is? Dit is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent. Een ieder, die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet.'* (1 Johannes 2:22-23) Het spiritualisme loochent de Vader en de Zoon, doordat het Christus loochent. De Bijbel noemt dit de openbaring van de antichrist.

Door de voorspelling van Sauls ondergang, zoals de vrouw te Endor dit doorgaf, wilde satan Israël verstrikken. Hij hoopte dat ze vertrouwen in de waarzegster zouden gaan stellen en ertoe zouden komen haar te raadplegen. Dan zouden ze zich afkeren van God als hun Raadgever en zich plaatsen onder satans leiding. Het lokaas waarmee het spiritualisme de massa trekt, is de bewering dat het de sluier die de toekomst verbergt, opzij kan schuiven en aan de mens kan openbaren wat God verborgen houdt. In Zijn Woord heeft God ons de voornaamste gebeurtenissen van de toekomst bekendgemaakt - voor zover we dit nodig hebben - en Hij heeft ons een veilige Gids gegeven voor onze voeten te midden van deze gevaren. Het is echter de bedoeling van satan om het vertrouwen van de mens in God te vernietigen, hem ontevreden te maken met zijn lot, en hem ertoe te brengen die dingen te leren kennen die God in Zijn wijsheid voor hem verborgen heeft gehouden, terwijl hij verwerpt wat God in Zijn heilig Woord heeft geopenbaard.

Velen worden rusteloos als ze niet precies weten wat er zal gebeuren. Ze kunnen niet tegen onzekerheid, en in hun ongeduld weigeren ze te wachten op de verlossing van God. Voorgevoelens van naderend onheil beroven hen haast van hun zinnen. Ze geven lucht aan hun opstandige gevoelens en zoeken overal hartstochtelijk naar dingen die hen niet zijn geopenbaard. Als ze in God zouden vertrouwen en zouden waken in de gebeden, zouden ze van God troost ontvangen. Hun geest zou gestild worden door omgang met God. De vermoeiden en beladenen zouden rust vinden voor hun zielen als ze tot Jezus zouden gaan; maar als ze die dingen verwerpen die God geboden heeft om hen rust te geven, en hun toevlucht nemen tot andere hulpbronnen, maken ze dezelfde fout als Saul en leren alleen daardoor het kwaad kennen.

God is niet verblijd over deze gang van zaken en heeft dit duidelijk gezegd. Deze ongeduldige haast om de sluier van de toekomst terzijde te

[596]

schuiven openbaart een gebrek aan geloof in God en opent de deur voor de verleidingen van satan. De bedrieger brengt mensen ertoe iemand te raadplegen die een waarzeggende

geest heeft. Door hen dingen bekend te maken uit het verleden wekt hij vertrouwen in zijn macht om ook de toekomst te voorspellen. Door een langdurige ervaring kan hij bepaalde conclusies trekken en voorspelt hij dikwijls met een zekere nauwkeurigheid de toekomst van het menselijk leven. Op deze wijze kan hij eenvoudige, afgedwaalde zielen misleiden en hen onder zijn invloed brengen, hen gevangen nemen naar zijn wil.

Door Zijn profeet heeft God ons gewaarschuwd: *'Wanneer men tot u zegt: Vraagt de geesten van doden en de waarzeggende geesten, die daar piepen en mompelen - zal een volk niet zijn God vragen? Zal men voor de levenden de doden vragen? Tot de wet en tot de getuigenis! Voor wie niet spreekt naar dit Woord, er zal geen licht in hen zijn.'* (Jesaja 8:19-20)

Zullen zij, die een heilig God hebben, Die oneindig is in wijsheid en macht, naar waarzeggers gaan, die hun kennis hebben van de vijand van onze Heer? God zelf is het licht voor Zijn volk. Hij gebiedt hun door het geloof hun oog te richten op de heerlijkheid die voor het menselijk oog verborgen is. De Zon der gerechtigheid zendt Zijn stralen in hun harten. Ze ontvangen licht van Gods troon, en hebben niet het verlangen zich van de bron van het licht af te keren naar de boden van satan.

De boodschap van satan aan Saul was niet bedoeld hem te veranderen, hoewel het een bestraffing was van zijn zonde en een profetie van vergelding, maar was bedoeld om zijn ondergang te bewerkstelligen. De bedrieger werkt echter meer door de mens te lokken met vleierij dan door te dreigen met straf. De leer van duivels in de oudheid was een dekmantel voor losbandigheid. Gods geboden, die de zonde veroordelen en het recht bevorderen, werden opzij gezet. De waarheid werd licht geacht en zedeloosheid werd niet slechts toegelaten, maar zelfs aanbevolen. Het spiritualisme zegt dat de dood niet bestaat, dat er geen zonde, geen oordeel, geen straf is; dat de mens een ongevallen halfgod is; dat de lust de hoogste wet is; dat de mens alleen aan zichzelf verantwoording schuldig is. De muren die God heeft opgericht om waarheid, zuiverheid en verering te beschermen, zijn neergehaald, en velen worden op deze wijze aangemoedigd om te zondigen. Verraadt zo'n leer niet dat ze nauw verwant is aan duivelaanbidding?

De Heere had Israël voor ogen gehouden wat de gevolgen zouden zijn van het omgaan met boze geesten, door te wijzen op de gruwelen van de Kanaänieten: Ze kenden geen natuurlijke liefde, waren afgodendienaars,

[597]

overspelers, moordenaars, en gruwelijk in woord en daad. De mens kent zijn eigen hart niet; want *'het hart is arglistig boven alles, ja, verderfelijk is het.'* (Jeremia 17:9)

God echter kent de neigingen van de ontaardde menselijke natuur. Toen, evenals hij ook nu nog doet, zocht satan gelegenheid om opstand te wekken, opdat het volk van Israël zich in Gods oog even verwerpelijk zou maken als de Kanaänieten. De vijand van zielen staat altijd gereed om wegen te openen waardoor het kwaad ongehinderd kan binnenkomen, want hij wil ons verderf en onze veroordeling door God.

Satan had zich voorgenomen zijn greep op het land Kanaän niet los te laten, en toen de kinderen Israëls er binnentrokken en Gods wet tot de wet van het land werd verklaard, haatte hij Israël met een dodelijke haat, en zocht hun ondergang. Door middel van boze geesten werden vreemde goden ingevoerd. Door hun zonden werd het uitverkoren volk ten slotte uit het land van belofte verdreven. Satan tracht deze geschiedenis in onze dagen te herhalen. God leidt Zijn volk uit de gruwelen van de wereld, opdat ze Zijn wet zullen onderhouden. Op grond hiervan kent de woede van de *'aanklager van onze broeders'* geen grenzen. *'De duivel is tot u nedergedaald in grote grimmigheid, wetende, dat hij weinig tijd heeft.'* (Openbaring 12:10,12) Het ware land van belofte ligt vóór ons, en satan is

vastbesloten Gods volk te verdelgen en hun de erfenis te ontnemen. De raad: *'Waakt en bidt, dat gij niet in verzoeking komt'* (Marcus 14:38), heeft nooit méér betekenis gehad dan juist nu.

Gods Woord tot het oude Israël geldt ook voor Zijn volk in deze tijd: *'Gij zult u niet wenden tot de geesten van doden, of tot waarzeggende geesten... om u met hen te verontreinigen.'* (Leviticus 19:31) *'Want ieder die deze dingen doet, is de Heere een gruwel.'* (Deuteronomium 18:12)

[598]

Hoofdstuk 68 – David te Ziklag

Zie 1 Samuël 29, 30; 2 Samuël 1

David en zijn mannen hadden niet deelgenomen aan de strijd tussen Saul en de Filistijnen, hoewel ze met de Filistijnen naar het slagveld getrokken waren. Toen de beide legers zich voorbereidden op de strijd, verkeerde de zoon van Isaï in grote moeilijkheden. Men verwachtte dat hij voor de Filistijnen zou strijden. Als hij gedurende de slag de hem aangewezen post zou verlaten en zich zou terugtrekken, zou hij niet alleen als een lafaard beschouwd worden, maar ook ondankbaarheid en verraad openbaren jegens Achis, die hem beschermd had en op hem vertrouwde. Zo'n handelwijze zou een smet werpen op zijn naam en hem blootstellen aan de toorn van vijanden, die meer te vrezen waren dan Saul. Toch kon hij er niet toe komen tegen Israël te strijden. Als hij dit deed, zou hij een verrader worden van zijn land - de vijand van God en van zijn volk. Voor altijd zou de weg tot de troon van Israël afgesloten zijn; en als Saul in de slag zou vallen, zou David de schuld krijgen van zijn dood.

David moest beseffen dat hij een verkeerde weg gekozen had. Het zou veel beter voor hem zijn geweest als hij een schuilplaats had gezocht in Gods sterke rotsvestingen, dan samen te gaan met de vijanden van God en zijn volk. Maar in Zijn grote barmhartigheid strafte de Heere de dwaling van Zijn dienstknecht niet door hem over te laten aan zijn angst en benauwdheid. Want hoewel David Gods hand had losgelaten en van het pad van oprechtheid was afgedwaald, leefde toch diep in zijn hart het verlangen om God te dienen. Terwijl satan en zijn legerscharen druk bezig waren om de vijanden van God en Israël te helpen in de strijd tegen een koning die God had losgelaten, waren engelen van God aan het werk om David te redden uit het gevaar waarin hij zichzelf had gestort. Hemelse boden brachten de Filistijnse vorsten, met de naderende strijd voor ogen, ertoe bezwaren in te brengen tegen de aanwezigheid van David en zijn manschappen in het leger.

'Wat moeten deze Hebreeën?' riepen de vorsten der Filistijnen. Achis, die niet graag afstand deed van zo'n belangrijke bondgenoot, antwoordde: 'Dat is immers David, de dienaar van Saul, de koning van Israël, die al sinds jaar en dag bij mij is, zonder dat ik iets op hem aan te merken had van de dag af, dat hij overgelopen is, tot op deze dag.'

[599]

Maar de vorsten hielden toornig aan: *'Zend die man heen, laat hij teruggaan naar de plaats die gij hem aangewezen hebt, en niet met ons ten strijde trekken, opdat hij geen tegenstander van ons worde in de strijd. Waarmee zou deze bij zijn heer in de gunst kunnen komen? Is het niet met de hoofden van deze mannen? Is dit niet dezelfde David, van wie zij bij de reidans de beurtzang aanhieven: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?'* De dood van hun beroemde kampvechter en de overwinning van Israël bij die gelegenheid was nog vers in de herinnering van de vorsten van de Filistijnen. Ze geloofden niet dat David tegen zijn eigen volk zou strijden. En als hij gedurende de strijd zou overlopen, kon hij meer kwaad aanrichten dan het hele leger van Saul.

Achis moest wel toegeven, en terwijl hij David liet komen, zei hij: *'Zo waar de Heere leeft, gij zijt een eerlijk man en ik zou het wel goed vinden, dat gij in het leger met mij uittrekt en terugkeert, want ik heb in u geen kwaad gevonden van de dag af, dat gij bij mij gekomen zijt, tot op deze dag; maar gij zijt niet aangenaam in de ogen der stadsvorsten. Nu dan, ga in vrede terug en doe niets wat de stadsvorsten der Filistijnen mishaagt.'*

David, die bang was zijn ware gevoelens te openbaren, antwoordde: *'Wat heb ik gedaan? En wat hebt gij op uw knecht aan te merken gehad van de dag af, dat ik in uw dienst sta tot op deze dag, zodat ik niet mag meegaan om te strijden tegen de vijanden van mijn heer de koning?'*

Het antwoord van Achis moet een gevoel van schaamte en zelfverwijt in het hart van David hebben gewekt, toen hij bedacht hoe onwaardig het bedrog dat hij gebruikt had, was voor een dienstknecht van de Heer. *'Ik weet het, gij zijt werkelijk aangenaam in mijn ogen als een engel Gods'*, zei de koning. *'Maar de aanvoerders der Filistijnen hebben gezegd: Hij mag niet tegelijk met ons ten strijde trekken. Nu dan, sta vroeg in de morgen op met de dienaren van uw heer die met u gekomen zijn; ja, staat vroeg in de morgen op, zodra het begint te lichten, en gaat heen.'* Op deze wijze werd de strik waarin David geraakt was, verbroken, en was hij weer vrij.

Na een tocht van drie dagen bereikte David met zijn leger van zeshonderd mannen Ziklag, hun Filistijns tehuis. Hier ontwaarden zij een beeld van verwoesting. De Amalekieten, die de afwezigheid van David hadden waargenomen, hadden wraak genomen voor de overvallen in hun gebied. Ze hadden de stad overvallen toen deze onbewaakt was, haar geplunderd en in brand gestoken, en bij hun vertrek alle vrouwen en kinderen als gevangenen meegevoerd, alsook de buit.

[600]

Verstomd van ontzetting en schrik stonden David en zijn mannen enige tijd naar verwoeste puinhopen van de stad te staren. Toen pas drong het besef van dit alles tot hen door, en deze geharde krijgslieden *'verhieven hun stem en weenden, tot zij niet meer wenen konden.'* Weer werd David gestraft voor het gebrek aan geloof dat hem ertoe gebracht had zich onder de Filistijnen te begeven. Hij zag nu hoe weinig veiligheid er te vinden is bij de vijanden van God en diens volk. Davids volgelingen keerden zich tot hem als de oorzaak van al hun onheil. Hij had de wraak van de Amalekieten uitgelokt door hen te overvallen; en toch had hij, al te zeker dat ze veilig waren te midden van hun vijanden, de stad onbeschermd achtergelaten. Uitzinnig van woede en verdriet waren zijn soldaten nu tot alles in staat, en dreigden zelfs hun aanvoerder te stenigen.

Het zag ernaar uit dat alle menselijke hulp David ontvallen was. Alles wat hem op aarde lief was, was hem ontnomen. Saul had hem uit zijn land verdreven; de Filistijnen hadden hem uit de legerplaats weggejaagd; de Amalekieten hadden zijn stad geplunderd; zijn vrouwen en kinderen waren gevangen genomen, en zijn eigen vrienden keerden zich nu tegen hem en bedreigden hem met de dood. In dit uur van uiterste verlegenheid zag David, in plaats van stil te staan bij deze moeilijkheden, tot God op om hulp. *'David sterkte zich in de Heere, zijn God'*. Hij overzag het verleden van zijn leven, dat zo rijk was aan gebeurtenissen. Wanneer had God hem ooit alleen gelaten? Zijn ziel werd verkwikt bij de gedachte aan de vele bewijzen van Gods zorg. De volgelingen van David maakten het voor zichzelf dubbel moeilijk door hun ontevredenheid en ongeduld; maar de man Gods, die veel meer reden voor droefheid had, gedroeg zich moedig. *'Ten dage dat ik vrees, vertrouw ik op U'* (Psalm 56:4), was de taal van zijn hart. Hoewel hij geen uitweg ontdekte, zag God deze wel, en Hij zou hem onderrichten wat hij moest doen.

David liet Abjatar, de priester, de zoon van Achimelech, halen en vroeg de Heere: *'Moet ik deze bende achtervolgen? Zal ik ze inhalen?'* Het antwoord luidde: *'Achtervolg, want stellig, gij zult inhalen en bevrijden.'* nBij het horen van deze woorden werd de droefheid en de opgewondenheid tot zwijgen gebracht. David en zijn soldaten trokken direct achter de vluchtende vijand aan. Zo snel trokken ze voort, dat bij het bereiken van de beek Besor, die niet ver van Gaza uitmondt in de Middellandse Zee, tweehonderd mannen

uitgeput moesten achterblijven. David echter en de overgebleven vierhonderd mannen zetten hun tocht onverpoosd voort. Onderweg vonden ze een Egyptische slaaf die kennelijk op het punt stond van honger en vermoeidheid om te komen. Nadat hij eten en drinken had

[601]

gekregen, kwam hij bij en van hem hoorden ze dat hij door zijn wrede meester, een Amalekiet die deel uitmaakte van de invallers, was achtergelaten om te sterven. Hij vertelde van de overval en plundering. Toen men hem beloofd had dat hij niet aan zijn meester overgeleverd of gedood zou worden, stemde hij erin toe David en zijn mannen de weg te wijzen naar de legerplaats van hun vijanden.

Toen ze het kamp naderden, zagen ze een toneel van zwelgerij. Het overwinnende leger vierde feest. *'Zij lagen verspreid over de gehele streek, etende, drinkende en feestvierende wegens heel die grote buit, die ze uit het land der Filistijnen en uit het land van Juda geroofd hadden.'* Onmiddellijk werd bevel gegeven om aan te vallen, en woedend overvielen de achtervolgers hun prooi. De Amalekieten werden in verwarring gebracht. De strijd duurde heel de nacht en de daarop volgende dag, tot bijna heel het leger was verslagen. Slechts een bende van vierhonderd man, op kamelen gezeten, slaagde erin te ontkomen. Gods woord was in vervulling gegaan. *'David redde alles wat de Amalekieten geroofd hadden; ook zijn beide vrouwen bevrijdde hij. Zij misten hoegenaamd niets, zonen noch dochters, noch iets van de buit, ja niets van wat zij hun ontroofd hadden; alles bracht David terug.'*

Toen David het gebied van de Amalekieten was binnengevallen, had hij allen die in zijn handen vielen, met het zwaard gedood. Als God niet tussenbeide gekomen was, zouden de Amalekieten zich gewroken hebben door de inwoners van Ziklag om te brengen. Ze hadden besloten de gevangenen te laten leven, om de eer van hun overwinning te vergroten door het grote aantal gevangenen, met de bedoeling hen later als slaven te verkopen. Daarmee deden ze, zonder het te weten, Gods plan in vervulling gaan, zodat de gevangenen ongedeerd bleven en weer terugkwamen bij hun echtgenoten en vaders.

Alle aardse machten staan onder de leiding van de Almachtige. Tot de machtige heerser, de wreedste verdrukker zegt Hij: *'Tot hiertoe en niet verder zult gij komen.'* (Job 38:11) God toont steeds zijn macht om het kwaad tegen te gaan; altijd is Hij aan het werk onder de mensen, niet om hen te verderven, maar om hen te verbeteren en te bewaren.

Vol vreugde trokken de overwinnaars op weg naar huis. Toen ze hun metgezellen, die achtergebleven waren, bereikt hadden, stelden de zelfzuchtigsten en meest tegendraadse van de vierhonderd voor om degenen die niet aan de strijd hadden deelgenomen, geen aandeel te geven in de buit; het was voldoende als ze hun vrouwen en kinderen terugkregen. Maar David was het hier niet mee eens. *'Zo moet gij niet doen, mijn broeders, met*

[602]

wat de Heere ons gegeven heeft', zei hij; *'het deel van wie bij het gereedschap blijft, zal hetzelfde zijn als van wie ten strijde trekt; gelijk op zullen zij delen.'* Zo werd de zaak geregeld, en nadien werd het een wet in Israël dat allen die deelgenomen hadden aan een krijgstocht, gelijk op zouden delen in de buit met hen die daadwerkelijk aan de strijd hadden deelgenomen.

Behalve de buit, die uit Ziklag was meegevoerd, hadden David en zijn manschappen grote kudden vee en schapen ontnomen aan de Amalekieten. Dit werd 'Davids buit' genoemd, en bij zijn terugkeer in Ziklag zond hij van deze buit geschenken aan de oudsten

van de stam van Juda. Bij deze verdeling werden allen bedacht die hem vriendelijk behandeld hadden tijdens zijn verblijf in de bergen, toen hij van plaats tot plaats had moeten vluchten om zijn leven te redden. Zo werden hun vriendelijkheid en medeleven, zozeer door de opgejaagde vluchteling gewaardeerd, dankbaar erkend.

Het was de derde dag na de terugkeer van David en zijn krijgslieden naar Ziklag. Terwijl ze druk bezig waren met het herstellen van hun verwoeste huizen, zagen ze met verlangen uit naar berichten van de slag die gestreden was tussen de Filistijnen en Israël. Plotseling kwam een bode de stad binnen, *'wiens klederen gescheurd waren en aarde op zijn hoofd'*. Direct werd hij bij David gebracht, voor wie hij eerbiedig neerboog. Op deze wijze erkende hij hem als een machtig vorst, wiens gunst hij op prijs stelde. Begerig vroeg David naar het verloop van de slag. De vluchteling meldde Sauls nederlaag en dood, alsmede de dood van Jonathan. Maar hij verhaalde meer dan alleen de feiten. Daar hij veronderstelde dat David zijn onverbiddelijke vervolger haatte, hoopte de vreemdeling dat hij beloond zou worden, als hij vertelde dat hij de koning gedood had. Op snoevende toon vertelde hij dat hij gedurende de strijd de vorst van Israël gewond had gevonden, in het nauw gebracht door zijn vijanden, en dat hij hem op eigen verzoek had gedood. De kroon en de gouden armbanden had hij voor David meegebracht. Hij verwachtte dat zijn mededeling vol vreugde zou worden ontvangen en dat een rijke beloning zijn deel zou zijn.

Maar *'David greep zijn klederen en scheurde ze; en alle mannen die bij hem waren, evenzo. En zij weeklaagden, weenden en vastten tot de avond over Saul, over zijn zoon Jonathan, over het volk des Heeren en over het huis Israëls, omdat zij door het zwaard gevallen waren.'*

Toen David over de eerste schok van deze vreselijke berichten heen was, keerden zijn gedachten terug naar de vreemde bode, en de misdaad waaraan hij zich naar eigen zeggen had schuldig gemaakt. Hij vroeg de jongeman: *'Vanwaar zijt gij?'* Hij kreeg ten antwoord: *'Ik ben de zoon*

[603]

van een vreemdeling, een Amalekiet. Daarop zeide David tot hem: Hoe? Hebt gij u niet ontzien, uw hand uit te steken om de gezalfde des Heeren om te brengen?' Tweemaal had David Saul in zijn macht gehad; maar toen men bij hem erop aandrong hem te doden, had hij geweigerd zijn hand op te heffen tegen hem die door God als heerser over Israël was aangesteld. Toch durfde de Amalekiet zich erop beroemen dat hij de koning van Israël had gedood. Hij had zichzelf beschuldigd van een misdaad die alleen met de dood gestraft kon worden, en het vonnis werd terstond ten uitvoer gebracht. David zei: *'Uw bloed zij op uw hoofd, want uw eigen mond heeft tegen u getuigd, doordat gij gezegd hebt; ik heb de gezalfde des Heeren gedood.'*

David's verdriet over de dood van Saul was innig en oprecht, en openbaarde de adel van een edelmoedig karakter. Hij verheugde zich niet over de dood van zijn vijand. De hinderpaal die tussen hem en de troon van Israël had gestaan, was uit de weg geruimd, maar dit verheugde hem niet. De dood had de herinnering aan Sauls wantrouwen en wreedheid uitgewist, en hij dacht nu slechts aan alles wat groots en edel was geweest. De naam van Saul was verbonden met die van Jonathan, wiens vriendschap zo trouw en belangeloos was geweest.

Het lied, waarin David uiting gaf aan wat in zijn hart leefde, werd een kleinood voor zijn volk en voor Gods volk in latere tijden:

'Het sieraad, o Israël - op uw hoogten ligt het verslagen! Hoe zijn de helden gevallen! Verkondigt het niet te Gath, boodschap het niet op de straten van Askelon, opdat de dochters der Filistijnen zich niet verheugen, opdat de dochters der onbesnedenen niet

jubelen! Bergen van Gilboa, noch dauw noch regen, zij op u, gij velden der heffingen. Want daar is weggeworpen het schild der helden, het schild van Saul, niet met olie bestreken. Zonder het bloed der verslagenen en het vet der helden keerde de boog van Jonathan nimmer terug, en ledig kwam het zwaard van Saul niet weder. Saul en Jonathan, de beminden en lieflijken, waren in leven en sterven niet gescheiden. Zij waren sneller dan arenden, sterker dan leeuwen. Dochters van Israël, weent over Saul, die u weelderig kleepte in scharlaken, die gouden sieraden hechtte aan uw klederen. Hoe zijn

[604]

de helden gevallen te midden van de strijd! Jonathan ligt verslagen op uw hoogten. Het is mij bang om u, mijn broeder Jonathan, gij waart mij zeer lief; Uw liefde was mij wonderlijker dan liefde van vrouwen. Hoe zijn de helden gevallen, de krijgswapenen verloren gegaan!

[605]

Hoofdstuk 69 – David op de Troon geplaatst

Zie 2 Samuël 2-4; 5:1-5

Sauls dood maakte een eind aan de gevaren waardoor David een vluchteling was geworden. Nu stond voor hem de weg open om naar zijn land terug te keren. Toen de dagen van rouw over Saul en Jonathan voorbij waren, *'vroeg David de Heere: Zal ik optrekken naar een van de steden van Juda? De Heere antwoordde hem: Trek op. David zei: Waarheen zal ik optrekken? En Hij antwoordde: Naar Hebron.'*

Hebron lag dertig kilometer ten noorden van Berseba, en ongeveer halfweg tussen die stad en de plaats waar later Jeruzalem gebouwd zou worden. Oorspronkelijk heette die plaats Kirjat-Arba, de stad van Arba, de vader van Enak. Later werd de plaats Mamre genoemd. Hier lagen de aartsvaders begraven in de spelonk van Machpela. Kaleb had Hebron als bezit toegewezen gekregen, en nu was het de voornaamste stad in Juda. Hebron ligt in een vallei, omringd door een vruchtbaar heuvelland. De rijkste wijngaarden van Palestina begrepsden die streek, en men vond er tal van olijfgaarden en diverse soorten vruchtbomen. Onmiddellijk maakten David en zijn mannen zich gereed om gehoor te geven aan de opdracht van God. De zeshonderd gewapende mannen waren al spoedig met hun vrouwen en kinderen, runderen en schapen, op weg naar Hebron. Toen de stoet aankwam bij de stad, wachtten daar de oudsten van Juda om David als de toekomstige koning van Israël te verwelkomen. Voorbereidingen werden getroffen voor zijn kroning. En zij *'zalfden David daar tot koning over het huis van Juda.'* Er werd echter geen poging gedaan zijn gezag op te dringen aan de andere stammen. Een van de eerste daden van de nieuwe vorst was het tonen van zijn eerbied voor de herinnering van Saul en Jonathan. Toen hij van de moedige daad hoorde van de mannen te Jabes in Gilead, hoe ze de lijken van de gevallen leiders hadden gered en ze een eerlijke begrafenis hadden gegeven, stuurde David een gezantschap naar Jabes met de boodschap: *'Weest gezegend door de Heere, omdat gij aan uw heer, aan Saul, deze liefdedienst bewezen en hem begraven hebt. En nu, de Heere bewijze u liefde en trouw. Ook ik zal u gelijke weldaad bewijzen.'* Hij maakte zijn troonsbestijging als koning van Juda bekend en verzocht hen die zich zo trouw getoond hadden, zich bij hem aan te sluiten.

[606]

De Filistijnen legden aan de troonsbestijging van David niets in de weg. Tijdens zijn ballingschap hadden ze hem vriendschap bewezen om het rijk van Saul te verzwakken en in het nauw te brengen, en nu koesterden ze de hoop dat op grond van hun vriendschap tegenover David diens machtsuitbreiding hun ten voordeel zou zijn. Maar het bestuur van David was niet vrij van zorgen. Bij zijn kroning begon een duistere geschiedenis van verraad en opstand. David zat niet op de troon als een verrader; God had hem als koning van Israël uitverkoren, en er was geen reden tot wantrouwen of tegenstand. Toch hadden de inwoners van Juda nauwelijks zijn gezag erkend, of Abner riep Isboseth, de zoon van Saul, uit tot koning, en plaatste hem op de troon van Israël.

Isboseth was een zwak en onbekwaam lid van het huis van Saul, terwijl David reeds was voorbereid om de verantwoordelijkheid van de regering op zich te nemen. Abner, die de voornaamste leider was geweest om Isboseth op de troon te plaatsen, was aanvoerder van Sauls leger geweest, en was de voornaamste man in Israël. Abner wist dat David door de Heere was aangewezen om de troon van Israël te bezetten, maar omdat hij hem zolang had

opgejaagd en achtervolgd, wilde hij de zoon van Isai niet erkennen als koning over het rijk dat door Saul was bestuurd.

De omstandigheden hadden het ware karakter van Abner gevormd, en lieten zien dat hij eerezuchtig en beginselloos was. Hij was nauw verbonden geweest met Saul, en de geest van de koning had hem beïnvloed om de man die door God was uitverkoren, te verachten. Zijn haat was groter geworden door het scherpe verwijt dat David hem eertijds had gedaan omdat hij lag te slapen toen de waterkruik en de speer die bij de koning stonden, weggenomen werden. Hij dacht eraan hoe David ten aanhoren van de koning en het leger van Israël had geroepen: *'Zijt gij dan geen man? Wie is in Israël u gelijk? Waarom hebt gij dan uw heer, de koning, niet bewaakt?... Wat gij gedaan hebt, is niet goed. Zo waar de Heere leeft, gij zijt kinderen des doods, omdat gij uw heer, de gezalfde des Heeren, niet bewaakt hebt.'* (1 Samuël 26:15-16) Dit verwijt had bij hem kwaad bloed gezet, en hij had zich voorgenomen zich te wreken en verdeeldheid te brengen in Israël, en daardoor zichzelf te dienen. Hij gebruikte een lid van het koninklijk geslacht om zijn zelfzuchtige plannen en zijn eerezucht te bevorderen. Hij wist dat het volk hield van Jonathan. Vol liefde dacht men aan hem, en de eerste succesvolle krijgstochten van Saul had het leger niet vergeten. Met een beslistheid, een betere zaak waard, zette deze opstandige leider zijn plannen door.

[607]

Mahanaïm, op de andere oever van de Jordaan, werd gekozen als residentie, omdat men zich hier het beste kon verdedigen tegen een aanval van David of van de Filistijnen. Hier vond de kroning van Isboseth plaats. Eerst erkenden de stammen ten oosten van de Jordaan zijn gezag, later erkenden ook de andere stammen, behalve Juda, hem als koning. Twee jaar lang was de zoon van Saul koning in deze afgezonderde stad. Maar Abner bereidde zich voor op een aanval, om zijn macht in Israël te verstevigen. *'En er was een langdurige strijd tussen het huis van Saul en het huis van David; David werd gaandeweg sterker en het huis van Saul gaandeweg zwakker.'*

Ten slotte viel de troon, die op kwaadaardigheden en eerezucht was gebaseerd. Abner kreeg twist met de zwakke en onbekwame Isboseth, en liep over naar David, met het aanbod alle stammen van Israël aan zijn zijde te brengen. De koning nam zijn voorstel aan, en liet hem eervol heengaan om zijn plannen ten uitvoer te brengen. Maar de welwillende ontvangst van die dappere en beroemde krijgsman wekte de afgunst van Joab, de aanvoerder van Davids leger. Tussen Abner en Joab bestond bloedwraak, omdat Abner de broer van Joab, Asahel had gedood gedurende de strijd tussen Israël en Juda. Nu nam Joab, die een kans zag de dood van zijn broer te wreken en tegelijk een mededinger kwijt te raken, de gelegenheid waar en doodde Abner.

Toen David bericht kreeg van deze verraderlijke moord, riep hij uit: *'Ik en mijn koningschap zijn voor altijd tegenover de Here onschuldig aan het bloed van Abner, de zoon van Ner. Moge het neerkomen op het hoofd van Joab en op zijn gehele familie.'* Met het oog op de onzekere toestand van het rijk, en de macht en invloed van de moordenaars - want Joabs broer Abisaï was er ook bij betrokken - kon David de misdaad niet naar behoren straffen, maar wel gaf hij in het openbaar uiting aan zijn afschuw over deze bloedige daad. De begrafenis van Abner werd met alle eer voltrokken. Het leger moest, met Joab aan het hoofd, deelnemen aan de rouwdiensten, met gescheurde kleren en bekleed met zakken. De koning toonde zijn verdriet door op de dag van de begrafenis te vasten. Hij volgde de baar als de voornaamste rouwklager. En bij het graf sprak hij een treurdicht dat een scherpe aanklacht inhield tegen de moordenaars. De koning weeklaagde over Abner en zei:

'Moest Abner sterven zoals een dwaas sterft? Uw handen waren niet gebonden en uw voeten waren niet in ketenen geklonken. Gij zijt gevallen, zoals men door booswichten valt.'

[608]

David's edelmoedige erkenning van de man die zijn bittere vijand was geweest, won het vertrouwen en de bewondering van heel Israël. *'Al het volk bemerkte dit en keurde het goed, zoals het alles goedkeurde, wat de koning deed. Toen begreep al het volk en geheel Israël op die dag, dat het niet van de koning was uitgegaan. Abner, de zoon van Ner, te doden.'* Met de kleine groep raadslieden die hij kon vertrouwen, besprak de koning de misdaad. Hij beleed zijn onmacht om de moordenaars te straffen zoals ze verdienden en liet hen over aan het oordeel van God: *'Weet jij niet, dat er deze dag een vorst, een groot man, gevallen is in Israël? Maar ik ben nu nog zwak, ofschoon tot koning gezalfd, terwijl deze mannen, de zonen van Zeruja, harder zijn dan ik. Moge de Heere hem die het kwaad gedaan heeft, naar zijn kwaad vergelden.'*

Abners voorstel aan David was oprecht geweest, maar zijn drijfveren waren laag en zelfzuchtig. Hardnekkig had hij weerstand geboden aan de koning, die door God was uitverkoren, in de hoop dat hij zelf die eer zou verkrijgen. Haatdragendheid, gewonde trots en drift hadden hem ertoe gebracht de zaak die hij zo lange tijd gediend had, de rug toe te keren. Door over te lopen naar David hoopte hij dat hij een eervolle positie in zijn dienst zou verkrijgen. Als hij in zijn voornemen geslaagd was, zouden zijn gaven en eerezucht, zijn grote invloed en gebrek aan godsvrucht de troon van David, de vrede en voorspoed van het volk in groot gevaar hebben gebracht.

'Toen de zoon van Saul hoorde, dat Abner in Hebron de dood had gevonden, ontzong hem de moed, en geheel Israël werd verschikt.' Het lag voor de hand dat het koninkrijk niet lang zou bestaan. Spoedig voltooide een andere verraderlijke daad de val van de wankelende troon. Isboseth werd op laaghartige wijze vermoord door twee van zijn officieren, die hem het hoofd afhieuen en zich daarmee naar de koning van Juda spoedden, in de hoop op deze wijze zijn gunst te verwerven.

Ze kwamen voor David met het bloedig bewijs van hun misdaad, en zeiden: *'Ziehier het hoofd van Isboseth, de zoon van uw vijand Saul, die u naar het leven heeft gestaan; de Heere heeft op deze dag aan mijn heer de koning wraak geschonken op Saul en op zijn nageslacht.'* Maar David, die door God zelf op de troon was geplaatst en die door God was verlost van al zijn vijanden, wilde zijn macht niet gronden met behulp van verraad. Hij herinnerde deze moordenaars aan het lot van hem die zich erop beroemd had Saul te hebben gedood. *'Hoeveel te meer'*, voegde hij eraan toe, *'nu goddeloze mannen een rechtvaardig man in zijn huis op zijn bed gedood hebben! Zou ik dan nu zijn bloed niet van uw hand eisen en u van*

[609]

de aarde wegdoen? En op bevel van David doodden hen de dienaren... Maar ze namen het hoofd van Isboseth en begroeven het in het graf van Abner te Hebron.'

Na de dood van Isboseth was de algemene wens onder de leiders van Israël dat David koning over alle stammen zou worden. *'Toen kwamen alle stammen van Israël bij David te Hebron en zeiden: Zie, wij zijn uw eigen vlees en bloed. Reeds vroeger, toen Saul nog koning over ons was, waart gij het, die Israël deed uittrekken en weer terugbracht. En de Heere sprak tot u: Gij zult mijn volk Israël weiden en vorst over Israël zijn. Dus kwamen alle oudsten van Israël bij de koning te Hebron, en koning David sloot met hen voor het*

aangezicht des Heeren te Hebron een verbond.' Op deze wijze werd door Gods voorzienigheid voor hem de weg naar de troon geopend. Hij behoefde zijn eigen eerzucht niet te strelen, want hij had de eer waartoe hij gekomen was, niet gezocht.

Meer dan achtduizend afstammelingen van Aäron en van de Leviëten dienden David. De ommekeer in de gevoelens van het volk was opmerkelijk en duidelijk. De revolutie vond rustig en waardig plaats, passend bij het grote werk dat ze deden. Bijna een half miljoen mensen, vroegere onderdanen van Saul, bezochten Hebron en zijn omgeving. De heuvels en dalen wemelden van de menigten. Het tijdstip van de kroning werd bepaald, de man die vroeger van het hof van Saul was verjaagd, die naar de bergen was gevlucht om zijn leven te redden, zou de hoogste eer ontvangen die een mens van zijn medemens te beurt kan vallen. Priesters en oudsten, gekleed in hun ambtsgewaden, officieren en soldaten met blinkende speer en helm, en vreemdelingen uit anderen landen waren getuigen van de kroning van de uitverkoren vorst. David was bekleed met het koninklijk gewaad. De heilige zalfolie werd door de hogepriester uitgegoten op zijn hoofd, want de zalving door Samuël was een profetisch gebeuren geweest van datgene wat bij de kroning van de koning zou plaatsvinden. Nu was die tijd aangebroken, en David werd tijdens een plechtige dienst voor zijn ambt gewijd als vertegenwoordiger van God. De scepter werd in zijn hand geplaatst. Het verbond van zijn rechtmatig gezag werd opgeschreven en het volk beloofde hem trouw. De kroon werd op zijn hoofd geplaatst. Daarna was de plechtigheid voorbij. Israël had een koning naar Gods hart. Hij, die geduldig op Gods heil had gewacht, zag nu de vervulling van Gods belofte: *'En David nam steeds toe in grootheid, en de Heere, de God der heerscharen, was met hem.'* (2 Samuël 5:10)

[610]

Hoofdstuk 70 – Davids regering

Zie 2 Samuël 5:6-25; 6, 7, 9, 10

Zodra David op de troon van Israël zat, zag hij uit naar een geschiktere hoofdstad voor zijn rijk. Dertig kilometer van Hebron werd een plaats uitgekozen als toekomstige hoofdstad. Vóór de komst van Israël in het land Kanaän was de naam ervan Salem. Niet ver hier vandaan had Abraham zijn trouw aan God bewezen. Achthonderd jaar voor de kroning van David had Melchizédek, priester van God, de Allerhoogste, er gewoond. De ligging ervan was centraal en hoog, en van alle kanten werd de stad door heuvelen omringd. Op de grens van Benjamin en Juda lag ze niet ver van Efraïm en was gemakkelijk te bereiken door de andere stammen.

Om deze plaats te bezitten moesten de Hebreëen de laatste Kanaänieten verdrijven, die een vesting hadden op de bergen Sion en Moria. Deze vesting was Jebus, en de inwoners stonden bekend als Jebusieten. Eeuwen lang had men Jebus als onneembaar beschouwd, maar onder aanvoering van Joab, die door zijn moed generaal van het leger van Israël was gemaakt, namen de Hebreëen de stad in. Jebus werd nu de hoofdstad van het land. De heidense naam werd veranderd in Jeruzalem.

Hiram, koning van het rijke Tyrus aan de Middellandse Zee, wilde een bondgenootschap aangaan met de koning van Israël en bood aan te helpen bij de bouw van een paleis te Jeruzalem. Gezanten werden uit Tyrus gezonden, vergezeld door bouwlieden en werklui en lange karavanen met kostbaar hout, cederbomen en andere waardevolle materialen.

De groei van Israël, dat onder David één geworden was, de inneming van de vesting Jebus, en het verbond met Hiram, de koning van Tyrus wekte de vijandschap op van de Filistijnen. Weer vielen ze het land binnen met een sterk leger, en legerden zich in de vlakte Refaïm, niet ver van Jeruzalem. David trok zich met zijn leger terug naar de vesting Sion, om daar te wachten op Gods antwoord. David vroeg de Heere: *'Zal ik optrekken tegen de Filistijnen? Zult Gij hen in mijn macht geven? En de Heere antwoordde David: Trek op, want Ik zal de Filistijnen zeker in uw macht geven.'*

Zonder aarzelen trok David op tegen de vijand, viel hen aan en versloeg hen, en ontnam hun de goden die ze met zich meegenomen hadden om zich van de overwinning te verzekeren. Verbitterd door hun nederlaag brachten de Filistijnen een groter leger op de been en hervatten de strijd.

[611]

En opnieuw legerden ze zich in het dal Refaïm. Weer ondervroeg David de Heere, en de grote IK BEN nam het bevel van het leger van Israël op Zich.

God gaf David bevel: *'Trek niet op; maak een omtrekkende beweging tot achter hen, zodat gij hen kunt aanvallen van de kant der balsemstruiken. En zodra gij een geluid van schreden hoort in de toppen der balsemstruiken, haast u dan, want dan is de Heere voor u uitgetrokken om het leger der Filistijnen te verslaan.'* Als David evenals Saul zijn eigen weg had gekozen, zou het succes zijn uitgebleven. Maar hij gaf gehoor aan Gods bevel, en *'zij sloegen het leger der Filistijnen van Gibeon tot Gezer. En Davids naam verbreidde zich in alle landen; de Heere legde de schrik voor hem op alle volken.'* (1 Kronieken 14:16-17)

Nu David op de troon bevestigd was en er geen gevaar meer bestond voor de inval van vreemde vijanden, begon hij met het volvoeren van een langgekoesterde wens - het brengen van de ark naar Jeruzalem. Jarenlang was de ark in Kirjath-Jeärim geweest, op

ongeveer vijftien kilometer afstand. Het was echter passend dat de hoofdstad van het land geëerd zou worden door het teken van Gods tegenwoordigheid.

David riep dertigduizend man van de voornaamsten in Israël bijeen, want het was zijn bedoeling van deze gebeurtenis een vreugdevol en indrukwekkend feest te maken. Vol blijdschap gaven de mensen aan de oproep gehoor. De hogepriester met zijn broeders in het heilig ambt, en de oversten en leiders van de stammen kwamen bijeen in Kirjath-Jeärim. David gloeide van heilige ijver. De ark werd uit het huis van Abinadab gehaald en geplaatst op een nieuwe wagen, getrokken door runderen, terwijl twee van de zonen van Abinadab haar begeleiden.

De mannen van Israël volgden onder luid gejuich en het zingen van lofliederen, en tal van stemmen verenigden zich met het geluid van muziekinstrumenten: *'David en het gehele huis van Israël dansten voor het aangezicht des Heeren, onder begeleiding van allerlei snarenspeel van dennenhout, met harpen en met luiten en met trommels, ook met schellen en met cimbalen.'* Het was lang geleden dat Israël zo'n triomfantelijk schouwspel had gezien. Met plechtige vreugde baande de grote stoet zich over de heuvels en door de dalen een weg naar de heilige stad.

'Maar toen zij bij de dorsvloer van Nachon kwamen, strekte Uza zijn hand uit naar de ark Gods en greep haar, omdat de runderen uitgleden. En de toorn des Heeren ontbrandde tegen Uza en God sloeg hem daar om deze onbedachtzaamheid; hij stierf daar bij de ark Gods.' Een plotselinge schrik viel op de blijde schare. David was verbaasd en opgeschrikt, en vroeg zich af of God rechtvaardig was. Hij had ernaar gestreefd de ark te

[612]

eren als symbool van Gods tegenwoordigheid. Waarom was dan dat vreselijk oordeel gekomen om deze vreugdevolle gelegenheid te veranderen in een toneel van droefheid en rouw? Hij voelde zich niet veilig in de nabijheid van de ark, en besloot deze te laten waar hij nu was. In het huis van Obed-Edom, de Gethiet, werd er een plaats voor gevonden.

Het lot dat Uza trof, was een oordeel van God over het schenden van een duidelijk gebod. Door Mozes had God speciale aanwijzingen gegeven betreffende het vervoer van de ark. Alleen de priesters, de nakomelingen van Aäron, mochten de ark aanraken of, wanneer ze ongedekt was, zelfs er niet naar kijken. Gods bevel luidde: *'zo zullen daarna de zonen van Kahath komen om te dragen; maar zij zullen dat heilige niet aanraken, opdat zij niet sterven.'* (Numeri 4:15) De priesters moesten de ark bedekken, en dan moesten de Kaha-thieten deze optillen aan staven die door ringen aan de kanten van de ark waren bevestigd en die niet weggenomen mochten worden. De zonen van Gerson en Meräri hadden de zorg voor de gordijnen en de wanden en pilaren. Mozes gaf wagens en runderen voor het vervoer van alles wat hun was toevertrouwd. *'Maar aan de zonen van Kahath gaf hij niets, want de dienst der heilige voorwerpen was op hen, die zij op hun schouder droegen.'* (Numeri 7:9) Gods gebod werd dus op duidelijk en niet te verontschuldigen wijze overtreden toen de ark uit Kirjath-Jeärim werd gehaald.

David en het volk waren samengekomen voor een heilige taak, en dit hadden ze met een blij en gewillig hart gedaan. Maar de Heere kon hun dienst niet aannemen, omdat deze niet overeenstemde met Zijn aanwijzingen. De Filistijnen, die Gods wet niet kenden, hadden de ark op een wagen geplaatst, toen ze haar terugzonden naar Israël, en de Heere had dit aanvaard. Maar de Israëlieten hadden nauwkeurige voorschriften van God in dit opzicht, en nalatigheid in de uitvoering ervan was een oneer voor God. Uza was daarenboven schuldig aan vermetelheid. Overtreding van Gods wet had het besef van de heiligheid ervan doen afnemen en met onbeleden zonden op zich had hij het gewaagd, ondanks Gods verbod, het symbool van Gods tegenwoordigheid aan te raken. God kan geen gedeeltelijke gehoor-

zaamheid aannemen, en stelt geen prijs op een lichtzinnige houding ten opzichte van zijn geboden. Door het oordeel over Uzza wilde Hij geheel Israël duidelijk maken hoe belangrijk het is nauwlettend acht te slaan op Zijn eisen. Op deze wijze kon de dood van deze ene man het volk tot inkeer brengen en de noodzaak om een oordeel te zenden, afwenden.

Met het gevoel dat zijn hart niet recht was voor God, was David bij het zien van Uza's dood bang geworden voor de ark en had gevreesd dat een

[613]

of andere zonde van hem Gods oordelen over hem zou brengen. Maar Obed-Edom verwelkomde het heilig symbool als bewijs van Gods zegen op de gehoorzamen, hoewel hij zich verheugde met beving. De aandacht van geheel Israël was nu gericht op de Gethiet en diens gezin. Allen wachtten af hoe het hem zou gaan. *'En de Heere zegende Obed-Edom en zijn gehele huis.'*

Op David had Gods bestraffing de gewenste uitwerking. Hij besepte als nooit te voren de heiligheid van Gods wet en de noodzaak van strikte gehoorzaamheid. De gunst die aan het huishouden van Obed-Edom werd betoond, bracht David ertoe weer de hoop te koesteren dat de ark een zegen zou betekenen voor hem en voor zijn volk.

Na verloop van drie maanden besloot hij opnieuw de ark te verplaatsen, en nu droeg hij zorg dat Gods aanwijzingen nauwkeurig werden uitgevoerd. Weer werden de voornaamsten in het land bijeengeroepen, en een grote menigte verzamelde zich bij het huis van de Gethiet. Eerbiedig werd de ark nu geplaatst op de schouders van mannen die door God waren aangewezen; de menigte schaarde zich achter de ark, en met bevende harten zette de lange stoet zich in beweging. Na zes passen werd er halt geblazen. Op bevel van David werden runderen en kalveren geofferd. Vreugde kwam nu in plaats van beven en angst. De koning had zijn koninklijk gewaad afgelegd en zich gekleed in een eenvoudige linnen lijfrok, zoals ook de priesters droegen. Hierdoor wilde hij niet te kennen geven dat hij aanspraak maakte op de rechten van een priester, want de lijfrok werd ook gedragen door anderen dan de priesters. Maar bij deze gelegenheid wilde hij voor het oog van God gelijk zijn aan zijn onderdanen. Op die dag moest de Heere geëerd worden. Alleen Hij had recht op aanbidding.

Weer zette de lange stoet zich in beweging, en de muziek van harp en fluit, trompet en cimbaal weerklonk, begeleid door het gezang van vele stemmen. *'En David danste voor de Heere'* vol blijdschap op de maat van het gezang.

Het dansen van David, in eerbiedige vreugde voor God, wordt door genotzoekers aangehaald als rechtvaardiging van de moderne dans, maar hierin schuilt geen enkel bewijs. Onze hedendaagse dans is verbonden met dwaasheid en genotzucht. Gezondheid en zeden worden opgeofferd aan genot. Door de gasten van een balzaal wordt God niet geëerd; bidden en lofzangen zouden hier niet op hun plaats zijn. Deze maatstaf moet doorslaggevend zijn. Vermaken die ertoe leiden dat liefde voor heilige zaken wordt verzwakt en onze blijdschap in het dienen van God vermindert, moeten niet door christenen worden gezocht. Het dansen en de muziek tot

[614]

HET RIJK VAN DAVID

[615]

eer van God bij het vervoeren van de ark hadden niet de minste overeenkomst met de losbandigheid van de moderne dans. Het één is bedoeld om God en Zijn heilige Naam te verhogen. Het ander is een uitvinding van satan om de mens ertoe te brengen God te vergeten en Hem oneer aan te doen.

De feestelijke optocht naderde de hoofdstad, voorafgegaan door het heilig symbool van de onzichtbare Koning. Toen eiste een luid gezang dat de wachters van de heilige stad de poorten zouden openen:

'Heft, poorten, uw hoofden omhoog, en verheft u, gij aloude ingangen, opdat de Koning der ere inga.'

Een groep zangers en speellieden antwoordde: *'Wie is toch de Koning der ere?'*

Anderen gaven ten antwoord: *'De Heere, sterk en geweldig, de Heere, geweldig in de strijd.'*

Toen deden honderden stemmen de triomfzang horen: *'Heft, poorten, uw hoofden omhoog, en verheft ze, gij aloude ingangen, opdat de Koning der ere inga.'*

Weer werd de vraag vernomen: *'Wie is Hij toch, de Koning der ere?'*

En de menigte antwoordde als, het geluid van vele wateren: *'De Heere der heerscharen, Hij is de Koning der ere.'* (Psalm 24:7-10)

Toen werden de poorten wijd opengedaan, de stoet ging binnen, en eerbiedig werd de ark geplaatst in de tent die daarvoor gereed was gemaakt. Voor het heiligdom waren altaren opgericht om daarop te offeren; de rook van zoenoffers en brandoffers, en de wolken wierook stegen met de lof en aanbidding van Israël omhoog naar de hemel. Toen de dienst geëindigd was, sprak de koning zelf de zegen uit over zijn volk. Daarna liet hij met koninklijke vrijgevigheid geschenken van brood en wijn verdelen onder het volk.

Alle stammen waren tegenwoordig geweest bij deze dienst, de viering van de heiligste gebeurtenis die tot dusver de regering van David had gekenmerkt. De Geest van Goddelijke inspiratie rustte op de koning, en toen de stralen van de ondergaande zon de tabernakel verlichtten, verhief zijn hart zich in dank tot God, dat het gezegend symbool van Zijn tegenwoordigheid zo dicht bij de troon van Israël was.

In deze stemming keerde David terug naar zijn paleis om zijn gezin te begroeten. Er was echter iemand die dit toneel van feestvieren had gadegeslagen met een heel andere stemming dan die welke leefde in Davids hart. *'Toen de ark des Heeren de stad Davids binnenkwam, keek Michal, de dochter van Saul, door het venster en zag koning David huppelen en dan-*

[616]

sen voor het aangezicht des Heeren; en zij verachtte hem in haar hart.' In de bitterheid van haar opgewondenheid kon ze niet wachten tot David in het paleis was, maar ze ging hem tegemoet, terwijl ze een stroom van bittere woorden uitte. Fel en grievend waren de woorden die ze zei:

'Wat een eer heeft de koning van Israël zich thans verworven, dat hij zich heden ontbloot heeft ten aanschouwen van de slavinnen zijner dienaren, zoals een lichtzinnig man zich schaamteloos ontbloot!'

David beseftte dat Michal de dienst van God verachtte en oneer aandeed, en streng antwoordde hij: *'Voor het aangezicht des Heeren, Die mij verkoren heeft boven uw vader en boven heel zijn huis om mij aan te stellen tot vorst over het volk des Heeren, over Israël, - voor het aangezicht des Heeren heb ik gedanst. Ja, ik zal mij nog geringer gedragen dan ik deed; ik zal onaanzienlijk zijn in eigen ogen, en bij de slavinnen van wie gij spreekt, met hen zal ik verheerlijkt worden.'* God voegde zijn bestraffing toe aan die van David: Door haar trots en aanmatiging bleef Michal kinderloos tot de dag van haar dood toe.

De plechtigheden bij het overbrengen van de ark hadden een blijvende indruk gemaakt op het volk van Israël en een diepere belangstelling gewekt voor de heiligdomsdienst, zodat hun ijver voor de Heere opnieuw ontbrandde. David deed alles wat hij kon om deze indrukken te verdiepen.

Koorzang maakte voortaan deel uit van de eredienst, en David dichtte psalmen, niet alleen voor de priesters in het dienen van het heiligdom, maar ook voor het volk, om gezongen te worden als ze op weg waren naar de tabernakel tijdens de jaarlijkse feesten. De invloed die hierdoor uitgeoefend werd was verstrekkend en hielp mee om het volk los te maken van de afgodendienst. Veel van de omringende volken, die de voorspoed van Israël zagen, begonnen anders te denken over de God van Israël, die zulke grote dingen voor Zijn volk had gedaan. De tabernakel, die door Mozes was gebouwd, bevond zich met alles wat erbij behoorde nog te Gibeon. David wilde Jeruzalem tot het godsdienstig middelpunt van het volk maken. Hij had voor zichzelf een paleis gebouwd en vond het niet passen dat de ark van God in een tent bleef staan. Hij besloot een tempel te bouwen die door haar pracht Israëls waardering tot uiting zou brengen voor de eer, dat de Heere als hun Koning in hun midden wilde vertoeven. Hij maakte zijn plannen bekend aan de profeet Natan, en kreeg ten antwoord: *'Doe al wat in uw hart is, want de Heere is met u.'*

Maar diezelfde nacht kwam het woord des Heeren tot Natan met een boodschap voor de koning. David mocht geen huis bouwen voor God, maar hij kreeg wel de verzekering dat Gods zegen op hem, op zijn nageslacht en op zijn volk zou rusten: *'Zo zegt de Heere der heirscharen: Ik heb u gehaald uit de weide van ach-*

[617]

ter de schapen, om vorst te zijn over Mijn volk, over Israël, en Ik ben met u geweest overal waar gij gegaan zijt. Al uw vijanden heb Ik vóór u uitgeroeid. Ook zal Ik u een grote naam maken gelijk die van de groten der aarde. Ik zal een plaats bepalen voor Mijn volk, voor Israël, en het planten, zodat het op zijn eigen plaats kan wonen, zonder dat het meer opgeschrikt wordt en boosdoeners het onderdrukken zoals vroeger.'

Daar David gewenst had een huis te bouwen voor God, werd hem de belofte gegeven: *'De Heere zal u een huis bouwen... Ik zal uw nakomeling, uw eigen zoon, na u doen optreden... Die zal Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal zijn koninklijke troon voor immer bevestigen.'*

De reden waarom David geen tempel mocht bouwen, werd ook gegeven: *'Gij hebt veel bloed vergoten en grote oorlogen gevoerd; gij moogt voor Mijn Naam geen huis bouwen... Zie, u zal een zoon geboren worden; hij zal een man van rust zijn, Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden rondom. Want hij zal Salomo heten, en Ik zal rust en vrede in Israël geven in zijn dagen. Die zal een huis bouwen voor Mijn Naam.'* (1 Kronieken 22:8-10)

Hoewel het verlangen van zijn hart hem was ontzegd, aanvaardde David dankbaar deze boodschap: *'Wie ben ik, Heere',* riep hij uit, *'en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? En dit was nog te weinig in Uw ogen, Heere Heere; daarom hebt Gij aangaande het huis van Uw knecht ook gesproken over de verre toekomst.'* Daarop vernieuwde David zijn verbond met God.

David wist dat het voor zijn regering een eer zou zijn geweest het werk dat hij zich in zijn hart had voorgenomen, te volbrengen, maar hij legde zich gewillig neer bij Gods besluit. Deze dankbare onderwerping ziet men zelfs bij christenen niet vaak. Hoe dikwijls koesteren degenen, die voorbij de middelbare leeftijd zijn, de hoop belangrijk werk te doen waarop ze hun hart hebben gezet, hoewel ze daartoe niet geschikt zijn! Het is mogelijk dat God tot hen spreekt zoals Hij dat deed tot David, dat het werk, wat ze zo graag willen doen, niet voor hen bestemd is. Zij kunnen helpen voorbereidingen te treffen, zodat iemand anders het kan doen. Maar in plaats van zich dankbaar bij Gods bevel neer te leggen, voelen velen zich in hun eer aangetast en gepasseerd. Ze menen dan dat, als ze niet mogen doen wat ze graag willen, ze beter niets kunnen doen. Velen klemmen zich krampachtig vast aan verantwoordelijkheden die ze niet kunnen dragen, en trachten vergeefs een werk tot stand

te brengen waartoe ze niet in staat zijn, terwijl datgene wat ze hadden kunnen doen, wordt nagelaten. En door dit gebrek aan samenwerking van hun kant wordt een groot werk gehinderd of verijdeld.

[618]

Toen David een verbond had gesloten met Jonathan, had hij beloofd dat, wanneer hij rust zou hebben van zijn vijanden, hij weldadigheid zou bewijzen aan het huis van Saul. In zijn voorspoed dacht hij aan dit verbond, en vroeg: *'Is er soms nog iemand over van het huis van Saul? Dan zal ik hem trouw bewijzen ter wille van Jonathan.'* Men vertelde hem dat een zoon van Jonathan nog leefde, Mefibòseth, die verlamd was vanaf zijn jeugd. Ten tijde van Sauls nederlaag voor de Filistijnen te Jizreël had zijn verzorgster hem tijdens de vlucht laten vallen, zodat hij voor zijn hele leven kreupel was geworden. David liet de jonge man naar het hof halen en ontving hem vriendelijk. De eigendommen van Saul werden hem teruggegeven, zodat hij in zijn eigen behoeften zou kunnen voorzien; maar de zoon van Jonathan moest de gast blijven van de koning en eten van zijn tafel. Door geruchten van Davids vijanden was Mefibòseth in het begin bevooroordeeld geweest tegen David. Hij zag hem als een indringer. Maar de edelmoedigheid en de vriendelijke ontvangst van de vorst wonnen het hart van de jonge man. Hij hechtte zich aan David, en evenals zijn vader Jonathan beseftte hij dat zijn belangen één waren met die van de koning, die door God was uitverkoren.

Nadat David op de troon van Israël bevestigd was, genoot het volk geruime tijd rust. De omliggende volkeren, die de kracht en eenheid van het koninkrijk zagen, vonden het veiliger zich te onthouden van openlijke vijandigheden. David, die druk bezig was met de organisatie en versterking van zijn koninkrijk onthield zich van verdere veroveringen. Ten slotte verklaarde hij echter de oorlog aan Israëls oude vijanden, de Filistijnen, en aan de Moabieten, en slaagde erin beide volken te onderwerpen en hen schatplichtig te maken.

Toen werd een verbond van de omliggende volken gesloten tegen het rijk van David, met als gevolg één van de grootste oorlogen en overwinningen van zijn regering, terwijl zijn macht werd uitgebreid. Dit vijandig bondgenootschap, dat zijn oorsprong vond in afgunst op de groeiende macht van David, was niet door hem uitgelokt. De omstandigheden die aanleiding ertoe gaven, waren als volgt.

In Jeruzalem was het bericht ontvangen van de dood van Nahas, de koning van de Ammonieten - een vorst die vriendelijkheid had bewezen aan David, toen deze voor Saul moest vluchten. Nu wilde David zijn dankbaarheid tonen voor de gunst die hem in zijn moeilijke dagen bewezen was. Hij zond boden met een boodschap van medeleven aan Hanun, de zoon en opvolger van de koning. David zei: *'Ik zal vriendschap betonen aan Hanun, de zoon van Nahas, zoals zijn vader mij vriendschap betoond heeft.'*

[619]

Maar deze beleefdheid werd verkeerd opgevat. De Ammonieten haatten de ware God en waren bittere vijanden van Israël. De schijnbare vriendelijkheid van Nahas voor David was ingegeven door vijandschap jegens Saul als koning van Israël. De boodschap van David werd door de raadslieden van Hanun onjuist voorgesteld. Ze zeiden tot hun heer Hanun: *'Meent gij, dat David uw vader eren wil, nu hij boden van rouwbeklag gezonden heeft? Heeft David zijn dienaren niet tot u gezonden om de stad te verkennen, haar te verspielen en haar te verwoesten?'* Op advies van zijn raadgevers had Nahas een halve eeuw eerder aan de inwoners van Jabes in Gilead de eis gesteld, dat allen hun rechteroog moest missen in ruil voor een vredesverbond. Maar al te goed herinnerden de Ammonieten

zich hoe de koning van Israël hun wrede plannen had doorkruist en het volk dat zij wilden vernederen en verminken, had gered. Dezelfde haat tegen Israël leefde nog in hen. Ze konden zich niet voorstellen dat Davids boodschap door een geest van edelmoedigheid was ingegeven. Als satan de geest van de mens beheerst, zal hij nijd en achterdocht opwekken, waardoor de beste bedoelingen in een verkeerd daglicht worden geplaatst. Hanun luisterde naar zijn raadgevers, beschouwde de boden van David als verspieders, en overlaadde hen met spot en beledigingen.

De Ammonieten hadden hun boze voornemens, die in hun harten leefden, ongehinderd kunnen uitvoeren, zodat David hun ware aard zou ontdekken. God wilde niet dat Israël een verbond zou aangaan met dit verraderlijke heidense volk.

Evenals nu werd ook vroeger een gezant als onschendbaar beschouwd. Volgens algemeen gebruik mocht zo iemand niet beledigd of aangevallen worden. Daar een gezant zijn vorst vertegenwoordigde, werd elke belediging die men hem aandeed, onmiddellijk gewroken. De Ammonieten, die wisten dat de belediging zeker door Israël zou worden gewroken, troffen voorbereidingen voor de strijd. *'Toen de Ammonieten bemerkten, dat zij zich in een kwade reuk gebracht hadden bij David, zonden zijn boden en huurden van de Arameeërs... twintigduizend man voetvolk, en van de koning van Måacha duizend man... Zij huurden tweeëndertigduizend wagens... Ook de Ammonieten waren uit hun steden bijeengekomen en ten strijde getrokken.'* (1 Kronieken 19:6-7)

Het was inderdaad een geweldige strijdmacht. De inwoners van het gebied tussen de Eufraat en de Middellandse Zee hadden zich verbonden met de Ammonieten. Het noorden en oosten van Kanaän was omringd door gewapende vijanden, samengekomen om het rijk van Israël te vernietigen.

[620]

De Hebreëen wachtten niet tot ze werden aangevallen. Hun legers trokken onder aanvoering van Joab over de Jordaan en naderden de hoofdstad van Ammon. Toen de Hebreeuwse aanvoerder zijn leger voorging naar het slagveld, trachtte hij hen te bemoedigen voor de strijd met de woorden: *'Wees sterk en laten wij ons dapper gedragen voor ons volk en voor de steden van onze God. De Heere doe wat goed is in Zijn ogen.'* (1 Kronieken 19:13) De verenigde legers van de vijand werden reeds bij het eerste treffen verslagen. Maar ze wilden zich niet bij deze nederlaag neerleggen en hervatten het jaar daarop de strijd. De koning van Syrië verzamelde zijn leger en bedreigde Israël met een overmacht. David, die begreep hoeveel afhing van de uitkomst van deze strijd, trok zelf mee ten strijde, en bracht met Gods hulp de verbonden vijanden zo'n geweldige nederlaag toe, dat de Syriërs van de Libanon tot de Eufraat niet alleen de strijd opgaven, maar schatplichtig werden aan Israël. Tegen de Ammonieten zette David de strijd met kracht voort, tot de vestingen vielen en het gehele gebied in bezit kwam van Israël.

De gevaren die het volk met vernietiging hadden bedreigd, bleken door Gods voorzienigheid juist de middelen te zijn waardoor het land tot ongekende grootheid kwam. Bij het overdenken van deze merkwaardige redding zong David:

'De Heere leeft. Geprezen zij mijn Rots, en verhoogd zij de God mijns heils, de God, die mij wraak heeft verleend, Die volken onder mij gebracht heeft, Die mij van mijn vijanden heeft gered.

Ja, Gij hebt mij verhoogd boven hen die tegen mij opstonden, gij hebt mij gered van de geweldenaar. Daarom loof ik U, o Heere, onder de volken en wil ik Uw Naam psalmzingen. Hij schenkt Zijn koning grote verlossing en betoont trouw aan Zijn gezalfde, aan David en zijn nageslacht voor altijd.' (Psalm 18:47-51)

In alle gezangen van David komt de gedachte tot uiting dat de Heere hun kracht en hun verlosser was:

'Geen koning wordt behouden door een machtig leger, geen held wordt gered door geweldige kracht; het paard faalt ter overwinning, en doet niet ontkomen door zijn geweldige sterkte.' (Psalm 33:16-17)

'Gij toch zijt mijn Koning, o God; gebied de verlossing van Jakob. Met U stoten wij onze tegenstanders neer, in Uw Naam vertreden wij wie tegen ons opstaan. Want niet op mijn boog vertrouw ik, en mijn zwaard verlost mij

[621]

niet: Maar Gij hebt ons verlost van onze tegenstanders en onze haters beschaamd gemaakt.' (Psalm 44:5-8)

'Dezen beroemen zich op wagens en genen op paarden, maar wij roemen in de Naam van de Heere, onze God.' (Psalm 20:8)

Het rijk van Israël was nu zo uitgestrekt als God aan Abraham had voorzien en later had herhaald aan Mozes: *'Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot de grote rivier, de rivier de Eufraat.'* (Genesis 15:18) Israël was een machtig volk geworden, geëerbiedigd en gevreesd door de omliggende volken. In zijn eigen rijk was Davids macht heel groot geworden. Hij bezat als weinig vorsten uit de geschiedenis de liefde en trouw van het volk. Hij had God geëerd, en nu eerde God hem.

Maar te midden van voorspoed schuilt gevaar. Tijdens zijn grootste voorspoed, naar de mens gerekend, bevond David zich in het grootste gevaar en leed hij zijn schandelijkste nederlaag.

[622]

Hoofdstuk 71 – Davids zonde en berouw

Zie 2 Samuël 11 en 12

De Bijbel zegt niet veel goeds van de mens. Weinig wordt gezegd over de deugden van zelfs de beste mensen die ooit geleefd hebben. Dit is niet zonder doel; er ligt een les in opgesloten. Alle goede hoedanigheden die iemand bezit, zijn een gave van God. Alle goede daden die men doet, worden gedaan door Gods genade in Christus. Omdat alles aan God behoort, komt de eer van alles wat men doet alleen Hem toe. De mens is slechts een werktuig in Zijn handen. Gevaarlijker is nog - zoals de lessen van de geschiedenis van de Bijbel dit aantonen - om mensen te prijzen of te verheffen; want als iemand uit het oog verliest dat hij in alles van God afhankelijk is, en op eigen kracht vertrouwt, moet hij wel vallen. De mens heeft te strijden met vijanden die machtiger zijn dan hij is. *'Wij hebben niet te worstelen tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten.'* (Efeze 6:12) We kunnen onmogelijk uit eigen kracht in de strijd staande blijven. Alles wat de gedachten aftrekt van God, wat leidt tot zelfverheffing of zelfvertrouwen, bereidt de weg voor op onze nederlaag. De bedoeling van de Bijbel is, dat we het menselijke kunnen wantrouwen en bemoedigd worden om ons vertrouwen te stellen in Gods almacht.

De geest van zelfvertrouwen en zelfverhoging leidde tot de val van David. Vleierij en de aantrekkingskracht van macht en luxe bleven niet zonder invloed op hem. De omgang met de omringende volken oefende ook een verkeerde invloed uit. Naar de gewoonten van oosterse heersers werden misdaden die niet onder het volk werden gedoogd, niet veroordeeld in het geval van de koning. De vorst hoefde niet dezelfde zelfbeheersing te bezitten als zijn onderdanen. Dit alles leidde ertoe dat Davids besef van zonde verzwakte. In plaats van nederig te steunen op de macht van God, begon hij te vertrouwen op eigen macht en wijsheid.

Zodra satan kans ziet de ziel te scheiden van God, Die de enige bron van kracht is, zal hij zondige lusten wekken in de vleselijke natuur van de mens.

Het werk van de vijand is niet overhaast. Het wordt niet meteen duidelijk opgemerkt. Het begint met een onmerkbaar ondermijnen van de principes. Het begint met schijnbaar onbelangrijke dingen - het nalaten om

[623]

God in alles trouw te zijn, Hem in alles te vertrouwen, de neiging de gebruiken en gewoonten van de wereld na te volgen.

Voordat de oorlog met de Ammonieten geëindigd was, keerde David terug naar Jeruzalem, terwijl hij het bevel over het leger overdroeg aan Joab. De Syriërs hadden zich reeds aan Israël onderworpen, en de volledige onderwerping van Ammon leek zeker. Aan alle kanten waren de resultaten zichtbaar van Davids verstandige en bekwame heerschappij, en plukte hij de vruchten van zijn overwinningen. Nu, terwijl hij niet op zijn hoede was, greep de verleider de kans aan, zijn geest in beslag te nemen. Het feit, dat God David zo nauw met Zich verbonden had en hem zoveel gunsten had bewezen, had een sterke aansporing voor hem moeten zijn om zijn karakter onbesmet te bewaren. Maar toen David in een tijd van voorspoed en zekerheid God losliet, gaf hij zich over aan satan en laadde een grote schuld op zich. Hij, die door de hemel was aangewezen om de leidsman te zijn van het volk en door God was gekozen Zijn wet ten uitvoer te brengen, overtrad zelf

deze geboden. Hij, die een schrik voor de boosdoeners had moeten zijn, sterkte hen door zijn eigen daad.

Onder de gevaren van het verleden had David in onvoorwaardelijk vertrouwen zijn leven in Gods hand gelegd. Deze hand had hem veilig geleid door de talloze strikken die voor hem gespannen waren. Maar nu vroeg hij, daar hij zich schuldig voelde en geen berouw toonde, geen hulp en leiding van de hemel, maar trachtte de gevolgen van zijn zonde zelf teniet te doen. Bathséba, wiens schoonheid een val was gebleken voor de koning, was de vrouw van Uria de Hethiet, één van Davids dapperste en meest getrouwe officieren. Niemand kon voorspellen wat de gevolgen zouden zijn als deze misdaad bekend zou worden. Gods wet verklaarde dat de overspeler moest sterven, en de hooghartige krijgsman zou zich over deze schandelijke bejegening kunnen wreken door het leven van de koning te nemen of door het volk aan te sporen tot opstand.

Alles wat David deed om zijn schuld te bedekken bleek tevergeefs. Hij had zich overgeleverd in de macht van satan; gevaren omringden hem, en een schande, erger dan de dood, wachtte hem. Er scheen slechts één uitweg, en in zijn wanhoop voegde hij aan zijn overspel een moord toe. Hij die de ondergang van Saul had bewerkstelligd, trachtte nu ook David ten val te brengen. Hoewel de verzoeken van elkaar verschilden, hadden beide geleid tot het overtreden van Gods wet. David overlegde bij zichzelf dat, wanneer Uria in de slag door de vijanden werd gedood, de schuld van zijn dood niet aan de koning kon worden toegeschreven. Bathséba kon dan

[624]

de vrouw van David worden. Er zouden geen vermoedens oprijzen, en de eer van de koning zou gehandhaafd blijven.

Uria moest zelf het bevel tot zijn terechtstelling overbrengen. De koning zond door zijn hand een brief aan Joab, met de opdracht: *'Plaatst Uria in het heetst van de strijd; trekt u dan van hem terug, opdat hij getroffen worde en sneuvele.'* Joab, die reeds de schuld van een lichtzinnige moord op zich had geladen, aarzelde niet om het bevel van de koning uit te voeren, en Uria viel door het zwaard van de Ammonieten.

Tot dusver was Davids heerschappij slechts door weinig vorsten geëvenaard. Van hem wordt gezegd: *'en David deed zijn ganse volk recht en gerechtigheid'* (2 Samuël 8:15). Zijn onkreukbaarheid had het vertrouwen en de toewijding van het volk gewonnen. Maar toen hij God losgelaten en zich aan de boze overgegeven had, werd hij voor korte tijd het werktuig van satan. Toch behield hij de positie en het gezag dat God hem gegeven had, en daarom eiste hij gehoorzaamheid, waardoor de ziel in gevaar zou worden gebracht van hen die gehoor gaven aan zijn bevel. En Joab, die de koning meer trouw betoonde dan aan God, overtrad Gods wet op bevel van de koning.

David had zijn macht van God gekregen, maar mocht deze slechts gebruiken in overeenstemming met Gods wet. Toen hij bevelen gaf in strijd met Gods wet, werd het zonde te gehoorzamen. *'De overheden die er zijn, zijn door God gesteld'* (Romeinen 13:1), maar we mogen geen gehoorzaamheid betonen die in strijd is met Gods wet. Toen de apostel Paulus aan de Korintiërs schreef, zette hij de beginselen uiteen waardoor we ons moeten laten leiden. Hij zegt: *'Wordt mijn navolgers, gelijk ook ik Christus navolg.'* (1 Korinthe 11:1)

David kreeg bericht van de uitvoering van het bevel, maar dit was zo opgesteld dat Joab noch de koning ergens van beschuldigd konden worden. Joab had de bode opgedragen: *'Indien de koning, nadat hij hem de gehele loop van de strijd van het begin tot het einde verteld hebt, in toorn geraakt,... dan moet hij zeggen: Ook uw knecht, de Hethiet*

Uria, is dood. De bode ging heen en deelde bij zijn aankomst David alles mee dat Joab hem had opgedragen.'

De koning antwoordde: *'Zo moet jij spreken tot Joab: Bekommer u hierover niet, want het zwaard verteert nu eens dezen, dan weer genen. Zet de strijd tegen de stad krachtig voort en verwoest haar. Bemoedig hem daarmee.'*

Bathséba hield zich aan de gewone rouwtijd over haar man; aan het eind daarvan *'liet David haar naar zijn huis halen; zij werd hem tot vrouw.'* Hij, wiens teergevoelig geweten en ontwikkeld eergevoel niet

[625]

wilde toestaan dat hij zijn hand uitstreckte naar de gezalfde des Heeren, zelfs toen zijn leven op het spel stond, was nu zó diep gevallen, dat hij een van zijn trouwste en dapperste krijgslieden kon beledigen en vermoorden, terwijl hij de hoop koesterde dat hij ongestoord van het loon van zijn zonde kon genieten. Helaas! Hoe was het fijne goud verduistert! Hoe was het fijnste goud ontluisterd!

Van het begin af heeft satan de mens voorgehouden welke voordelen verkregen kunnen worden door te zondigen. Op deze wijze heeft hij de engelen verleid. Zo verleidde hij Adam en Eva om te zondigen. En op dezelfde wijze leidt hij tal van mensen af van gehoorzaamheid aan God. Het pad van de zonde wordt aantrekkelijk voorgesteld, *'maar het einde daarvan voert naar de dood'*. (Spreuken 14:12) Hoe gelukkig zijn zij die, nadat zij zich op deze weg hebben gewaagd, ontdekt hebben hoe bitter de vruchten van de zonde zijn, en bijtijds zijn teruggekeerd. God liet in zijn barmhartigheid David niet over aan de ondergang door de bedrieglijke vrucht van de zonde.

Ter wille van Israël moest God wel ingrijpen. Met het verstrijken van de tijd werd de zonde van David met Bathséba bekend, en het vermoeden rees dat hij de dood van Uria had veroorzaakt. De Heere werd onteerd. Hij had David begunstigd en verheven, en de zonde van David stelde Gods karakter onjuist voor en wierp een smet op Zijn Naam. De kans bestond dat de standaard van godsvrucht zou worden verlaagd, dat velen minder afschuw zouden koesteren voor de zonde, terwijl degenen die God niet liefhadden en God niet vreesden, in de zonde aangemoedigd zouden worden. De profeet Nathan moest een boodschap van bestraffing brengen aan David. Deze boodschap was bijzonder streng. Weinig vorsten zouden in staat zijn naar zo'n boodschap te luisteren zonder bevel te geven de drager ervan te doden. Nathan bracht de boodschap getrouw over, maar hij toonde zo'n wijsheid, dat hij de sympathie van de koning opwekte, zijn geweten wakker schudde, en hem ertoe bracht zijn eigen vonnis uit te spreken. Hij deed een beroep op David als de door God aangestelde beschermer van de rechten van het volk, terwijl hij een geschiedenis vertelde van onrecht en verdrukking die vergelding eiste.

'Er waren in een stad twee mannen,' vertelde hij, 'de één was rijk en de ander arm. De rijke had zeer veel schapen en runderen; de arme had niets, behalve één klein ooilam dat hij had gekocht en gekoesterd. Het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen; het at van zijn bete, dronk uit zijn beker en sliep in zijn schoot, het was hem als een dochter. Eens kreeg de rijke man bezoek; hij kon er niet toe komen, één van zijn schapen of runderen te nemen en te bereiden voor de reiziger die bij hem was ge-

[626]

komen; dus nam hij het ooilam van de arme man en bereidde dat voor de man die bij hem gekomen was.'

De toorn van de koning ontbrandde, en hij riep uit: *'Zo waar de Heere leeft; de man die dit gedaan heeft, is een kind des doods. En het oilam moet hij viervoudig vergoeden, omdat hij dit gedaan heeft en geen medelijden had.'*

Nathan hield zijn ogen gericht op de koning; toen stak hij zijn rechterhand omhoog en sprak plechtig: *'Gij zijt die man!'* En hij ging door: *'Waarom hebt gij het woord des Heeren veracht, en gedaan wat kwaad is in Zijn ogen?'* Evenals David kan een schuldige proberen zijn schuld verborgen te houden voor de mensen; hij kan proberen het kwaad voor altijd te verbergen voor het oog of voor de kennis van anderen; *'want alle dingen liggen open ontbloomt voor de ogen van Hem, voor Wie wij rekenschap hebben af te leggen.'* (Hebreeën 4:13) *'Er is niets bedekt, of het zal geopenbaard worden, en verborgen, of het zal bekend worden.'* (Mattheüs 10:26)

Nathan zei: *'Zo zegt de Heere, de God van Israël: Ik heb u gezalfd tot koning over Israël en u gered uit de macht van Saul..... Waarom hebt gij het woord des Heeren veracht, en gedaan wat kwaad is in Zijn ogen? De Hethiet Uria hebt gij door het zwaard verslagen; zijn vrouw hebt gij u tot vrouw genomen, hemzelf hebt gij door het zwaard der Ammonieten gedood. Nu dan, het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken..... Ik zal uw vrouwen voor uw ogen weghalen en aan uw naaste geven..... Want gij hebt het wel in het verborgen gedaan, maar Ik zal dit doen in tegenwoordigheid van geheel Israël en in het volle licht.'*

De bestraffing van de profeet trof het hart van David; zijn geweten werd wakker geschud; hij zag zijn schuld in haar ware grootte. Zijn ziel boog zich neer in berouw voor God. Met bevende lippen zei hij: *'Ik heb tegen de Heere gezondigd.'* Al het kwaad dat anderen wordt aangedaan, komt in feite op God neer. David had een ernstige zonde begaan, zowel tegen Uria als tegen Bathséba, en hij was zich hiervan scherp bewust. Maar zijn zonde tegen God was oneindig veel groter. Hoewel er niemand in Israël zou worden gevonden die het doodvonnis zou durven voltrekken over de gezalfde des Heeren, beefde David uit vrees dat hij, beladen met een zonde die niet vergeven was, door Gods oordeel zou worden weggenomen. Maar de profeet zond hem de boodschap: *'De Heere heeft uw zonde vergeven: gij zult niet sterven, ofschoon gij door deze daad de vijanden des Heeren zeer hebt doen lasteren.'* Toch moest het recht zijn loop hebben. Het doodvonnis van David werd afgewenteld op het kind van zijn zonde. Zo kreeg de koning de gelegenheid zich te bekeren, terwijl voor hem het

[627]

lijden en de dood van het kind, als deel van zijn straf, veel bitterder was dan wanneer hij zelf was gedood. De profeet zei: *'De zoon echter, die u geboren is, zal sterven.'*

Toen het kind door ziekte getroffen werd, smeekte David onder vasten en diepe ootmoed om zijn leven. Hij legde zijn koninklijke kleet af, nam zijn kroon af, en lag dag en nacht op de grond, terwijl hij met gebroken hart smeekte voor het onschuldig kind, dat door zijn zonde moest lijden.

'De oudsten van zijn huis kwamen bij hem om hem van de grond te doen opstaan, maar hij wilde niet.' Het is vaak gebeurd dat ootmoed en berouw de oordelen die zijn uitgesproken over mensen of steden, hebben afgewend, en dat door de barmhartige God, Die altijd klaar staat om vergiffenis te schenken, vredeboden werden gezonden. Aangemoedigd door deze wetenschap volhardde David in zijn smeken zolang het kind nog leefde. Toen hij bericht kreeg dat het gestorven was, legde hij zich neer bij Gods besluit. De eerste slag van de vergelding, die hij zelf rechtvaardig had genoemd, was gevallen; maar David, die op Gods barmhartigheid vertrouwde, bleef niet troosteloos.

Velen die het verslag van de zonde van David hebben gelezen, hebben de vraag gesteld: *'Waarom is dit bekendgemaakt? Waarom openbaarde God aan de wereld deze*

duistere bladzij uit het leven van iemand die zo hoog in Zijn gunst stond?' Toen de profeet David bestrafte, had hij gezegd: *'Door deze daad hebt gij de vijanden des Heeren zeer doen lasteren.'* In vele opeenvolgende geslachten hebben ongelovigen gewezen op het karakter van David, dat deze smet droeg, en vol triomf en spot uitgeroepen: *'En dat was een man naar Gods hart!'* Zo is een smet gevallen op de godsdienst; God en Diens Woord zijn gelasterd, mensen zijn verhard in het ongeloof, en velen zijn onder de dekmantel van vroomheid schaamteloos in de zonde.

Maar de geschiedenis van David bevat geen aansporing om te zondigen. Toen hij wandelde naar Gods raad, werd hij een man naar Gods hart genoemd. Toen hij zondigde, was dit niet langer het geval, tot hij, door zich te bekeren, de Heere weer had gezocht. Gods Woord leert duidelijk: *'De zaak, die David gedaan had, was kwaad in de ogen des Heeren.'* En de Heere zei tot David door de profeet: *'Waarom hebt gij het woord des Heeren veracht, en gedaan wat kwaad is in Zijn ogen? ... Nu dan, het zwaard zal van uw huis nimmermeer wijken, omdat gij Mij hebt veracht.'* Hoewel David berouw had over zijn zonde en de Heere weer had gezocht, plukte hij toch de vrucht van het zaad dat hij zelf had gezaaid. De oordelen over hem en zijn huis laten zien, dat God de zonde verafschuwt. Tot dusver had Gods voorzienigheid David beschermd tegen alle aanslagen van zijn

[628]

vijanden, en had Saul belet hem kwaad te doen. Maar de zonde van David had deze verhouding tot God gewijzigd. Onder geen enkele voorwaarde kon de Heere de zonde goedkeuren. Hij kon Zijn macht niet gebruiken om David te bewaren voor de gevolgen van zijn zonde, zoals Hij hem beschermd had voor de vijandschap van Saul.

In Davids leven had zich een grote verandering voltrokken. Zijn geest was gebroken door het bewustzijn van zijn zonde en de verstrekkende gevolgen daarvan. Hij voelde zich in het oog van zijn onderdanen vernederd. Zijn invloed was verzwakt. Tot dusver was zijn voorspoed toegeschreven aan zijn nauwlettende gehoorzaamheid aan Gods geboden. Nu echter zouden zijn onderdanen, die van zijn zonde op de hoogte waren, eerder tot zonde vervallen. Zijn invloed in zijn eigen gezin, zijn recht op respect en gehoorzaamheid van zijn zonen was verzwakt. Een gevoel van schuld deed hem zwijgen als hij de zonde moest veroordelen; zijn arm was verzwakt in het handhaven van het recht in zijn gezin. Zijn verkeerde voorbeeld oefende zijn invloed uit op zijn zonen. God zou niets doen om de gevolgen daarvan weg te nemen. Hij zou alles zijn natuurlijk gang laten gaan. Op deze wijze werd David zwaar gestraft.

Een jaar lang na zijn zonde leefde David in schijnbare rust; er was geen zichtbaar teken van Gods misnoegen. Maar het Goddelijke oordeel hing boven zijn hoofd. Snel en onafwendbaar naderde een dag van vergelding, die door geen berouw was af te wenden, en zielsangst en schande zouden zijn gehele leven verduisteren. Zij die naar David wijzen en zo trachten de schuld van hun eigen overtredingen te verminderen, moeten uit het Bijbels verslag leren dat de weg van de overtreder hard is. Al zouden ze zich van hun boze weg bekeren, zoals David dat deed, toch zullen de gevolgen van de zonde bitter en zwaar om te dragen zijn.

Het was Gods bedoeling dat de geschiedenis van Davids zonde zou dienen als een waarschuwing voor hen die Hij rijk gezegend en bevoorrecht heeft, zodat ze zich niet gerust zouden voelen en zouden nalaten te waken en te bidden. Dit is dan ook het geval geweest bij hen die in ootmoed geprobeerd hebben de les te leren die God voor hen had. In de loop van de eeuwen hebben duizenden op deze wijze beseft in welk gevaar ze verkeren, in de macht van de verleider te vallen. De val van David, die zo hoog geëerd was door God, heeft hen aan henzelf doen wantrouwen. Ze hebben beseft dat ze alleen bewaard konden blijven

door geloof in Gods macht. In de wetenschap dat hun enige kracht en veiligheid in Hem lag, hebben ze gevreesd de eerste stap te zetten op satans betoverde grond.

[629]

Voordat het vonnis over David was uitgesproken, begon hij de oogst binnen te halen van de zonde. Zijn geweten was onrustig. De zielsangst die hij ondervond komt in Psalm 32 tot uitdrukking. Hij zegt:

'Welzalig hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is; welzalig de mens, wie de Heere de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is. Want zolang ik zweeg, kwijnde mijn gebeente weg onder mijn gejammer de ganse dag; want dag en nacht drukte uw hand zwaar op mij, mijn merg verdroogde als in zomerse hitte.' (Psalm 32:1-4)

En Psalm 51 is een uiting van Davids berouw, toen hij door God werd bestraft:

'Wees mij genadig, o God, naar Uw goedertierenheid, delg mijn overtredingen uit naar Uw grote barmhartigheid; was mij geheel van mijn ongerechtigheid, reinig mij van mijn zonde. Want ik ken mijn overtredingen, mijn zonde staat bestendig vóór mij... Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw; doe mij blijdschap en vreugde horen, laat het gebeente dat Gij verbrijzeld hebt, weer jubelen. Verberg Uw aangezicht voor mijn zonden, delg al mijn ongerechtigheden uit. Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in mijn binnenste een vaste geest; verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heilige Geest niet van mij; hergeef mij de blijdschap over Uw heil, en laat een gewillige geest mij schragen. Dan zal ik overtreders Uw wegen leren, zodat zondaars zich tot U bekeren. Red mij van bloedschuld, o God, God mijns heils, laat mijn tong over Uw gerechtigheid jubelen.' (Psalm 51:3-16)

Op deze wijze maakte de koning van Israël zijn zonde, zijn berouw en zijn hoop op vergiffenis door Gods barmhartigheid bekend in een gezang, dat bij openbare bijeenkomsten van het volk, in tegenwoordigheid van priesters en oversten, vorsten en krijgshelden, gezongen moest worden, en dat tot in de laatste generaties zijn zonde zou bekend maken. In plaats van zijn zonde te bedekken, was het zijn wens dat anderen zouden leren van de trieste geschiedenis van zijn zonde.

[630]

Davids berouw was oprecht en diepgaand. Hij trachtte zijn misdaad niet te vergoelijken. Zijn gebed werd niet geïnspireerd door de wens aan Gods oordelen te ontkomen. Maar hij zag de grootte van zijn overtreding tegen God; hij zag de onreinheid van zijn hart; hij verafschuwde zijn zonde. Hij bad niet alleen om vergiffenis, maar ook om een nieuw hart. David gaf zich niet over aan wanhoop. In Gods beloften aan berouwvolle zondaars zag hij de zekerheid van zijn vergiffenis en aanneming.

'Want Gij hebt geen behagen in slachtoffers, dat ik die brengen zou; aan brandoffers hebt Gij geen welgevallen. De offeranden Gods zijn een verbroken geest; een verbroken en verbrijzeld hart veracht Gij niet, o God.' (Psalm 51:18-19)

Hoewel David gevallen was, hief de Heere hem op. Nu was hij nauwer verbonden met God en genoot meer de sympathie van zijn medemensen dan voor zijn zonde. Uit de volheid van zijn blijdschap zong hij:

'Mijn zonde maakte ik U bekend, en mijn ongerechtigheid verheelde ik niet; ik zeide: Ik zal de Heere mijn overtredingen belijden, en Gij vergeeft de schuld mijner zonden. Gij zijt mij een Verbergings, Gij bewaart mij voor benauwdheid, Gij omringt mij met jubelzangen van bevrijding.' (Psalm 32:5,7)

Velen hebben zich geërgerd aan wat ze Gods onrechtvaardigheid noemen, omdat Hij David, wiens schuld zo groot was, spaarde, terwijl Saul werd verworpen voor in hun oog veel onbelangrijkere zonde. Maar David verootmoedigde zich en beleed zijn schuld, terwijl Saul de bestraffing verwierp en onboetvaardig zijn hart verharde.

Dit voorval uit Davids leven heeft veel betekenis voor de berouwvolle zondaar. Het is één van de welsprekendste voorbeelden die ons gegeven zijn betreffende de strijd en verzoeken van de mens, en van het oprecht berouw jegens God en het geloof in onze Heere Jezus Christus. Door de eeuwen heen is het een bron van bemoediging geweest voor mensen die in zonde zijn gevallen en die gebukt gingen onder de last van hun schuld. Duizenden kinderen Gods, die in zonde gevallen zijn en op het punt stonden de moed te verliezen, hebben gedacht aan Davids oprecht berouw en zijn schuldbekentenis, die door God zijn aan genomen, hoewel hij de straf voor zijn zonde moest ondergaan. Ze hebben moed geschept, zich bekeerd en zich ingespannen verder te gaan op de weg van Gods geboden.

[631]

Wie zich onder Gods bestraffing wil verootmoedigen en berouw wil tonen zoals David dat deed, kan zeker zijn dat er voor hem hoop is. Wie in geloof Gods beloften aanneemt, zal vergiffenis ontvangen. De Heere zal nooit een oprecht berouwvol mens wegzenden. Hij heeft deze belofte gegeven: *'Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.'* (Jesaja 27:5) *'De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot de Heere, dan zal Hij Zich over hem ontfermen - en tot onze God, want Hij vergeeft veelvuldig.'* (Jesaja 55:7)

[632]

Hoofdstuk 72 – Absaloms opstand

Zie 2 Samuël 13 – 19

'Hij moet het viervoudig vergoeden!' (2 Samuël 12:6) Dit vonnis had David onwetend over zichzelf uitgesproken, toen hij luisterde naar het verhaal van de profeet Nathan. Naar dit oordeel werd hij ook gestraft. Vier van zijn zonen moesten sterven en de dood van elk van hen zou het gevolg zijn van de zonde van hun vader.

De schandelijke misdaad van Amnon, de oudste zoon, werd door David niet bestraft. De wet veroordeelde de overspeler ter dood en de tegennatuurlijke misdaad van Amnon maakte hem dubbel schuldig. Maar David, die zich door zijn eigen zonde veroordeeld voelde, bracht de overtreder niet voor het gericht. Twee jaar lang hield Absalom, de natuurlijke beschermer van zijn zuster, die zo smadelijk bejegend was, zijn wraakplannen verborgen, om eindelijk des te zekerder toe te slaan. Op een feest van de zonen van de koning werd de dronken Amnon, die zich aan bloedschande schuldig had gemaakt, op bevel van zijn broer vermoord.

David was nu al tweevoudig gestraft. De vreselijke boodschap werd hem gebracht: *'Absalom heeft al de zonen van de koning doodgeslagen, niet één van hen is overgebleven. Toen stond de koning op, scheurde zijn klederen en legde zich neder op de grond; en al zijn dienaren stonden met gescheurde klederen bij hem.'* Toen de zonen van de koning ontzet naar Jeruzalem waren teruggekeerd vertelden ze hun vader wat er gebeurd was; alleen Amnon was gedood. En *'zij verhieven hun stem en weenden; ook de koning en al zijn dienaren weenden zeer luid'*. Maar Absalom vluchtte naar Thalmai, de koning van Gesur, de vader van zijn moeder.

Evenals de andere zonen van David had Amnon niet geleerd zich te beheersen. Hij had aan elke begeerte van zijn hart toegegeven, zonder rekening te houden met Gods geboden. Ondanks zijn grote zonde had God lang geduld met hem gehad. Gedurende twee jaar had hij gelegenheid gehad zich te bekeren. Maar hij bleef volharden in het kwaad, en werd, beladen met zijn zonde, ter dood gebracht, om eenmaal voor de ontzagwekkende vierschaar te worden gedaagd.

David had nagelaten de misdaad van Amnon te straffen, en door de ontrouw van de koninklijke vader en de onboetvaardigheid van de zoon liet God de gebeurtenissen hun natuurlijke loop hebben, en weerhield Hij Absalom niet. Als ouders of overheden nalaten het onrecht te bestraffen,

[633]

zal God zelf de zaak in handen nemen. Tot op zekere hoogte zal Zijn weerhoudende macht worden weggenomen, zodat door een reeks van gebeurtenissen de zonde door andere zonden wordt gestraft.

De boze gevolgen van Davids onrechtvaardige toegeeflijkheid jegens Amnon waren niet voorbij, want hier begon Absalom van zijn vader te vervreemden. Na zijn vlucht naar Gesur weigerde David, in het besef dat de misdaad van zijn zoon gestraft moest worden, toestemming om terug te keren. Hierdoor werd het kwaad waarin de koning betrokken was, eerder nog in de hand gewerkt. Absalom, die vurig van geest, eierzuchtig en beginselloos was en die nu door zijn ballingschap geen aandeel had in regeringszaken, begon gevaarlijke plannen te maken.

Na twee jaar besloot Joab een poging in het werk te stellen vader en zoon met elkaar te verzoenen. Met dit doel voor ogen verschaftte hij zich de hulp van een vrouw uit

Tekòa, bekend om haar wijsheid. Door Joabs onderwezen, stelde de vrouw zich voor aan de koning als een weduwe wiens beide zonen haar enige troost en steun waren. Gedurende een twist had de één de ander gedood, en nu eisten de verwanten dat de doodslager aan de bloedwreker zou overgeleverd worden. *'Uitdoven willen zij de gloeiende kool, die mij nog rest, om voor mijn man geen naam of nakomelingschap op de aardbodem over te laten'*, voegde ze hieraan toe. De koning werd getroffen door deze smeekbede, en beloofde de vrouw dat hij haar zoon zou beschermen.

Nadat ze van de koning herhaalde malen de belofte voor de veiligheid van de jongeman had ontvangen, smeekte ze om zijn verdraagzaamheid, en zei dat hij schuldig was, omdat hij zijn verbannen zoon niet naar huis liet terugkeren. *'Want', zei ze, 'wij moeten zeker sterven, en worden als water, op de aarde uitgegoten, dat niet verzameld wordt. God neemt echter het leven niet weg, maar zoekt wegen dat een verstotene niet van Hem verstoten blijve.'* Deze tedere en ontroerende schildering van Gods liefde voor de zondaar - afkomstig van Joab, de ruwe krijgsman – is een treffend bewijs van Israëls bekendheid met de grote waarheden van het verlossingsplan. De koning, die besepte dat hij afhankelijk was van Gods barmhartigheid, kon aan deze bede geen weerstand bieden. Joab kreeg opdracht: *'Ga... heen, breng de jongeman Absalom terug.'*

Absalom mocht naar Jeruzalem terugkeren, maar niet aan het hof verschijnen of zijn vader zien. David begon de kwade gevolgen in te zien van zijn toegeeflijkheid jegens zijn kinderen; en hoewel hij zijn aantrekkelijke en begaafde zoon liefhad, vond hij het noodzakelijk als een les, zowel voor Absalom als voor het volk, dat afschuw moest blijken voor zo'n mis-

[634]

daad. Twee jaar lang woonde Absalom in zijn eigen huis, verbannen van het hof. Zijn zuster woonde bij hem, en door haar tegenwoordigheid kon hij niet vergeten welk een onherstelbaar kwaad haar was aangedaan. Maar in de ogen van het volk was de prins eerder een held dan een misdadiger. Met deze wetenschap in gedachten zette hij zich aan het werk om de harten van het volk te winnen. Zijn uiterlijk was zodanig, dat het de bewondering trok van allen die hem zagen. *'In geheel Israël was niemand die zo zeer om zijn schoonheid te prijzen viel als Absalom. Van de voeten af tot de hoofdschedel toe was er geen gebrek aan hem.'* Het was niet verstandig dat de koning een man met de aard van Absalom - eierzuchtig, impulsief en hartstochtelijk - twee jaar lang liet broeden over vermeende grieven. En de beslissing van David om hem naar Jeruzalem te laten terugkeren zonder dat hij hem wilde zien, bracht de sympathie van het volk aan Absaloms zijde.

Met de onuitwisbare herinnering aan zijn eigen zonde in het overtreden van Gods wet scheen David moreel verlamd. Hij was zwak en besluiteloos, terwijl hij vóór zijn zonde moedig en vastbesloten was geweest. Zijn invloed bij het volk was verzwakt. Dit alles begunstigde de plannen van zijn ontaarde zoon.

Door invloed van Joab kreeg Absalom toestemming weer bij zijn vader te verschijnen; maar hoewel er voor het oog een verzoening had plaatsgevonden, ging hij door met zijn eierzuchtige plannen. Nu voerde hij een bijna koninklijke status met paarden en wagens en vijftig mannen die voor hem uitgingen. Terwijl de koning zich steeds meer terugtrok, legde Absalom het erop toe de gunst van het volk te verwerven.

De invloed van Davids lusteloosheid en onzekerheid werkte zijn plannen in de hand; onachtzaamheid en uitstel kenmerkten zijn bestuur. Handig maakte Absalom gebruik van elke oorzaak tot ontevredenheid. Dagelijks zag men deze man met zijn aantrekkelijk voorkomen in de stadspoort, waar een menigte smekelingen wachtte om hun beden aan de koning voor te leggen. Absalom begaf zich in hun midden en luisterde naar hun grieven,

terwijl hij sympathie toonde voor hun lijden en hun grieven over de onbekwaamheid van het bestuur. Als hij geluisterd had naar het verhaal van een man uit Israël, riep hij uit: *'Uw zaken zijn goed en recht, maar van de zijde des konings is er niemand die naar u luistert'*, en hij voegde eraan toe: *'Stelde men mij maar als rechter in het land aan! Dan zou ieder die een geding of een rechtszaak heeft, tot mij komen, en ik zou hem recht verschaffen.'* *'Wanneer iemand naderde om zich voor hem neer te buigen, dan strekte hij zijn hand uit, greep hem en kuste hem.'*

[635]

Aangevuurd door de sluwe insinuaties van de prins, verbreidde de ontevredenheid over het bestuur zich snel. Absaloms lof was op aller lippen. Algemeen zag men hem als opvolger op de troon. Het volk zag trots op hem als iemand die deze hoge positie waardig was, en de wens werd gehoord om hem koning te maken. *'Zo stal Absalom het hart der mannen van Israël.'* Toch vermoedde de koning, die verblind was door liefde voor zijn zoon, niets van dit alles. De vorstelijke staat die Absalom voerde, zag David als een eerbetoon aan zijn hof - als een uiting van blijdschap over de verzoening.

Toen de gedachten van het volk waren voorbereid op hetgeen zou gaan gebeuren, zond Absalom in het geheim voorname mannen door de stammen om maatregelen te treffen voor een opstand. Nu gebruikte hij de dekmantel van vroomheid om zijn verraderlijke plannen te verbergen. Een gelofte die hij had afgelegd, terwijl hij in ballingschap was, moest in Hebron betaalt worden. Absalom zei tot de koning: *'Laat mij toch gaan, opdat ik te Hebron de gelofte betale, die ik de Heere gedaan heb. Want uw knecht heeft, toen ik in Gesur, in Aram, woonde, de gelofte gedaan: Indien de Heere mij werkelijk naar Jeruzalem terugbrengt, zal ik de Heere vereren.'* De liefhebbende vader, getroost door dit blijk van vroomheid in zijn zoon, zond hem heen met zijn zegen. De samenzwering was nu tot rijpheid gekomen. De daad waarmee Absalom zijn huichelarij bekroonde, was niet alleen bedoeld om de koning een rad voor de ogen te draaien, maar ook om het vertrouwen van het volk te winnen en hen zo in opstand te brengen tegen de koning, die God verkoren had.

Absalom begaf zich naar Hebron, en met hem gingen *'tweehonderd mannen uit Jeruzalem mee, genodigden die zonder argwaan meegingen en van de zaak niets afwisten.'* Deze mannen vergezelden Absalom zonder te beseffen dat hun liefde voor de zoon hen bracht tot opstand tegen de vader. Bij aankomst te Hebron liet Absalom meteen Achitófel roepen, een van de raadslieden van de koning, een man, bekend om zijn wijsheid, naar wiens mening men luisterde als naar een orakel. Achitófel had zich gevoegd bij de samenzweerders, en zijn steun scheen de zaak van Absalom absoluut succes te verlenen, zodat uit het hele land invloedrijke mannen toestroomden om zich achter Absalom te scharen. Toen de bazuin van de opstand werd geblazen, verspreidden de verspieters in het hele land het bericht, dat Absalom koning was, en velen van het volk sloten zich bij hem aan.

Intussen was ook in Jeruzalem dit bericht doorgedrongen tot de koning. Plotseling werd David wakker geschud, om te zien hoe zo dicht bij

[636]

de troon opstand was uitgebroken. Zijn eigen zoon, waarvan hij hield en die hij vertrouwde, had plannen gemaakt hem zijn kroon, en ongetwijfeld ook het leven te ontnemen. In deze tijd van gevaar schudde David de neerslachtigheid, waaronder hij zolang gebukt was geweest, van zich, en trof met de moed van eertijds voorbereidselen om aan deze vreselijke

ramp het hoofd te bieden. Absalom monsterde zijn troepen te Hebron, op slechts dertig kilometer afstand. Spoedig zouden de opstandelingen voor de poorten van Jeruzalem staan.

Vanuit zijn paleis zag David op zijn hoofdstad, schoon door haar verhevenheid, *'een vreugde voor de ganse aarde,... de stad van de grote Koning.'* (Psalm 48:3) Hij huiverde bij de gedachte dat de stad blootgesteld zou worden aan plundering en verwoesting. Zou hij zijn onderdanen die hem trouw gebleven waren, vragen hem te helpen de stad te verdedigen? Zou hij toelaten dat Jeruzalem vervuld zou worden met bloed? Zijn besluit was genomen. De verschrikkingen van de oorlog zouden de uitverkoren stad niet treffen. Hij zou Jeruzalem verlaten en de trouw van het volk op de proef stellen, door hen in de gelegenheid te stellen zich achter hem te scharen. In deze tijd van crisis was hij aan God en aan zijn volk verplicht het gezag, dat God hem gegeven had, te handhaven. De uitkomst van de strijd zou hij aan God overlaten. Ootmoedig en verdrietig trok David door de poort van Jeruzalem - verdreven van zijn troon, zijn paleis, van Gods ark, door de opstand van zijn geliefde zoon. Het volk ging achter hem in een lange, zwijgende stoet, als een begrafenisstoet. Davids lijfwacht van Krethi en Plethi, en zeshonderd Gethieten onder bevel van Ithai, vergezelden de koning. David was het er in zijn karakteristieke onzelfzuchtigheid echter niet mee eens dat deze vreemdelingen die zijn bescherming hadden gezocht, in dit ongeluk betrokken zouden raken. Hij uitte zijn verrassing dat ze bereid waren zo'n offer voor hem te brengen. Toen zei de koning tot Ithai de Gethiet: *'Waarom gaat gij ook met ons? Keer terug en blijf bij de koning, want gij zijt een vreemdeling en bovendien zijt gij verbannen uit uw woonplaats. Gisteren zijt gij gekomen en heden zou ik u met ons mee laten rondzwerven? Want ik moet gaan, waarheen ik maar gaan kan. Keer terug en laat ook uw broeders terugkeren; moge goedertierenheid en trouw met u zijn!'*

Ithai antwoordde: *'Zo waar de Heere leeft, en zo waar mijn heer de koning leeft, overal waar mijn heer de koning zal zijn, ten dode of ten leven, daar zal voorzeker uw dienaar zijn.'* Deze mannen waren van het heidendom bekeerd tot de eredienst van Jehova, en nu betoonden ze op waardige wijze hun trouw aan hun God en aan hun koning. Dankbaar aanvaardde

[637]

David hun toewijding aan zijn schijnbaar verloren zaak, en allen trokken over de beek Kidron op weg naar de woestijn.

Weer hield de stoet halt. Een gezelschap, gekleed in priesterkleding, naderde. *'En zie, daar was ook Zadok en met hem alle Levieten die de ark van het verbond Gods droegen.'* De volgelingen van David zagen dit als een gelukkig voorteken. De aanwezigheid van dat heilig symbool was voor hen de belofte van hun bevrijding en uiteindelijke overwinning. Het zou de mensen bemoedigen om zich achter de koning te scharen. De afwezigheid ervan uit Jeruzalem zou de volgelingen van Absalom schrik aanjagen. Bij het zien van de ark leefde er een kort ogenblik blijdschap en hoop in het hart van David. Maar spoedig kwamen er andere gedachten in hem op. Als aangewezen leider van Gods erfdeel droeg hij ernstige verplichtingen. Geen persoonlijke belangen, maar Gods eer en het welzijn van zijn volk moesten voorop staan bij de koning van Israël. God, die tussen de cherubs woonde, had van Jeruzalem gezegd: *'Dit is mijn rustplaats voor immer.'* (Psalm 132:14) Zonder Gods toestemming had koning noch priester het recht het symbool van Zijn tegenwoordigheid daar weg te nemen. En David wist dat zijn hart en leven in overeenstemming met Gods bevelen moesten zijn, anders zou de ark een oorzaak van tegenslag in plaats van succes betekenen. Zijn zonde was nog altijd voor hem. Hij zag in deze samenzwering Gods rechtvaardig oordeel. Het zwaard, dat van zijn huis niet zou wijken, was ontbloot. Hij kende niet de uitkomst van de strijd. Het was niet zijn zaak om uit

de hoofdstad de geboden, waarin de wil van hun Goddelijke Vorst lag opgesloten, en die de grondwet vormden van Zijn rechtsgebied en van hun voorspoed, te verwijderen.

Hij gaf Zadok bevel: *'Breng de ark Gods weer naar de stad; indien ik genade vind in de ogen des Heeren, dan zal Hij mij doen terugkeren en mij haar en haar plaats doen weerzien. Indien Hij echter aldus spreekt: Ik heb geen welgevallen aan u, - hier ben ik, Hij doe met mij zoals goed is in Zijn ogen.'*

David voegde eraan toe: *'Gij zijt immers een ziener?' Een man, door God aangewezen om het volk te onderrichten? 'Keer in vrede naar de stad terug, met uw zoon Ahimaáz, en Jonathan, de zoon van Abjatar, uw beider zonen, met u. Ziet, ik zal wachten bij de doorwaadbare plaatsen der woestijn, tot er van u een bericht komt, dat mij inlicht.'* In de stad zouden de priesters hem goede diensten kunnen bewijzen door zich op de hoogte te stellen van de voortgang en de plannen van de opstandelingen, en deze hei-

[638]

melijk door te geven aan de koning door hun zonen, Ahimaáz en Jonathan.

Toen de priesters terugkeerden naar Jeruzalem, viel een diepere schaduw op de vertrekkende menigte. Hun koning was een vluchteling, zichzelf uitgestoten, zelfs door de ark van God verlaten; de toekomst zag er somber uit. *'David nu besteeg de helling van de Olijfberg, en weende onder het voortgaan, het hoofd omhuld en barbevoets; en allen die bij hem waren, hadden het hoofd omhuld en trokken al wenende voort. Toen aan David bericht werd: Achitófel is onder hen die met Absalom samenspannen, zeide David: Verijdel toch de raad van Achitófel, o Heere.'* Opnieuw werd David gedwongen in zijn tegenslagen de gevolgen te zien van zijn eigen zonde. De afval van Achitófel, de bekwaamste en sluwste van de politieke leiders, was het gevolg van zijn wrok over het onterven van zijn geslacht, door het kwaad dat Bathséba, zijn kleindochter, was aangedaan.

Toen de koning de top van de berg bereikt had, boog hij zich neer om te bidden. Hij stortte voor God zijn ziel uit in ootmoedig smeken om zijn barmhartigheid. Het scheen dat zijn gebed onmiddellijk beantwoord werd. Husai de Archiet, een verstandig en bekwaam raadsman, die zich een trouw vriend van David had getoond, kwam nu met gescheurde klederen en met aarde op zijn hoofd om de partij te kiezen van de onttroonde en vluchtende koning. Alsof God het hem ingaf, begreep David dat deze man, die trouw en oprecht was, nodig was om de belangen van de koning tijdens de raadsbesprekingen in Jeruzalem te behartigen. Op verzoek van David keerde Husai terug naar Jeruzalem om Absalom zijn diensten aan te bieden en de sluwe raad van Achitófel te verijdelen. Bemoedigd door deze lichtstraal in het duister trokken de koning en zijn volgelingen verder langs de oostelijke helling van de Olijfberg, door een rotsachtige en woeste streek, door wilde ravijnen en langs steenachtige paden op weg naar de Jordaan. *'Toen koning David bij Bahûrim gekomen was, kwam vandaar een man uit het geslacht van het huis van Saul; hij heette Simeï en was de zoon van Gera. Onder het uitspreken van vervloeking kwam hij nader. En hij wierp met stenen naar David en naar alle dienaren van koning David, ofschoon al het volk en alle helden rechts en links van hem liepen. Terwijl hij zijn vervloeking uitte, sprak Simeï aldus: Ga weg, ga weg, gij man des bloeds en gij Belialsman! De Heere vergeldt u al het bloed van het huis van Saul, in wiens plaats gij koning geworden zijt, de Heere geeft het koningschap aan uw zoon Absalom: zie, gij zijt nu in de ellende, omdat gij een man des bloeds zijt.'*

[639]

Tijdens de voorspoed van David had Simeï door woord noch daad getoond dat hij geen trouw onderdaan was. Maar in de beproeving van de koning liet deze Benjaminit zijn

ware aard zien. Hij had David geëerd toen deze op de troon zat, maar hij vloekte hem tijdens zijn vernedering. Laag en zelfzuchtig meende hij dat anderen eenzelfde karakter hadden als hij had, en door satan geïnspireerd koelde hij zijn haat op hem die door God werd gekastijd. De geest die iemand ertoe brengt zich te verheugen over de tegenslag van iemand die beproefd wordt, is de geest van satan. De beschuldigingen die Simeï tegen David uitte, waren volstrekt onjuist - het was lage en kwaadaardige laster. David was niet schuldig aan kwaad tegen het huis van Saul. Toen Saul zich in zijn macht bevond, en hij hem had kunnen doden, sneed hij alleen een slip van zijn mantel, en verweet hij zichzelf dat hij zelfs in dit opzicht geen respect had getoond voor de gezalfde des Heeren.

Treffende bewijzen waren gegeven van Davids eerbied voor het menselijk leven, zelfs toen hij als een wild dier werd opgejaagd. Toen hij op zekere dag verscholen was in de spelonk van Adullam, gingen zijn gedachten terug naar zijn zorgeloze jeugd, en hij riep uit: *'O, dat iemand mij water te drinken gaf uit de put van Bethlehem, die bij de poort is!'* (2 Samuël 23:13-17) Bethlehem was in die dagen in handen van de Filistijnen; maar drie helden uit Davids bende versloegen de wacht en brachten water uit Bethlehem naar hun heer. David kon er niet van drinken. *'Het zij verre van mij, Heere, dat ik dit zou doen!'* zei hij. *'Is dit niet het bloed van de mannen die met gevaar voor hun leven gegaan zijn?'* En eerbiedig goot hij het water uit als een offer voor God. David was een krijgsman, en een groot deel van zijn leven had hij doorgebracht te midden van tonelen van geweld; maar van allen die zulke ervaringen hebben meegemaakt, zijn er maar weinigen die zo weinig aangetast zijn door de verhardende, ontardende invloed als David.

Davids neef, Abisaï, een van zijn dapperste aanvoerders, kon zich niet bedwingen toen hij de beledigende woorden van Simeï hoorde. *'Waarom vervloekt deze dode hond mijn heer de koning?'* riep hij uit. *'Laat mij toch naar de overkant gaan en hem het hoofd afhouden.'* Maar de koning verbood het hem. *'Zie,'* zei hij, *'mijn eigen zoon staat mij naar het leven, hoeveel te meer dan nu deze Benjaminit! Laat hem met rust en laat hij mij vervloeken, want de Heere heeft het hem gezegd. Misschien zal de Heere op mijn ellende letten en mij het goede schenken in plaats van zijn vervloeking van deze dag.'*

Davids geweten beschuldigde hem door bittere en tot ootmoed stemmende waarheden. Hoewel zijn getrouwe onderdanen zich verbaasden

[640]

over deze ommekeer van het geluk, was het geen raadsel voor de koning. Vaak had hij voorgevoelens van een uur als dit gehad. Hij had zich verwonderd dat God zo lang geduld gehad had met zijn zonden, en de verdiende straf zolang had uitgesteld. En nu dacht hij tijdens deze haastige en smartelijke vlucht, met blote voeten en gescheurde klederen, terwijl de jammerklachten van zijn volgelingen door de heuvelen werden weerkaatst, aan zijn geliefde stad - aan de plaats die het toneel van zijn zonde was geweest - en bij het bedenken van Gods goedheid en lankmoedigheid was hij niet geheel zonder hoop. Hij had het gevoel dat de Heere hem nog genadig zou zijn.

Menig zondaar heeft zijn daad vergoelijkt door te wijzen op de zonde van David, maar hoe weinigen hebben Davids berouw en ootmoed getoond! Hoe weinigen zouden bestraffing en vergelding aanvaarden met de lijdzaamheid en de moed die David toonde! Hij had zijn zonden beleden, en jarenlang getracht zijn plicht te vervullen als een getrouw dienstknecht van God; hij had gewerkt aan de bouw van zijn koninkrijk, en onder zijn bestuur was de kracht en de voorspoed tot ongekende hoogten gestegen. Hij had rijke voorraden materialen bijeengebracht voor de bouw van het huis Gods, en zou nu al dit werk teniet gedaan worden? Moesten de resultaten van jaren vol toegewijde arbeid, het werk van kunstenaars, van toewijding en staatsmanschap overgaan in de handen van zijn roekeloze

en trouweloze zoon, die geen rekening hield met Gods eer of de voorspoed van Israël? Hoe natuurlijk zou het geleken hebben als David onder deze beproeving tegen God gemord zou hebben!

Maar hij zag de oorzaak van zijn moeilijkheden in zijn eigen zonde. De woorden van de profeet Micha ademen de geest die leefde in Davids hart. *'Al zit ik in het duister, de Heere zal mij tot licht zijn. Des Heeren gramschap zal ik dragen - want ik heb tegen Hem gezondigd - totdat Hij mijn zaak verdedigt en mij recht verschaft.'* (Micha 7:8-9) En de Heere had David niet verlaten. Dit hoofdstuk uit zijn leven, waarin hij onder belediging of onrechtvaardige behandeling nederig, onzelfzuchtig, edelmoedig en onderworpen bleef, is één van de edelste uit heel zijn leven. Nooit was de vorst van Israël groter in het oog van God dan in dit uur van zijn diepste vernedering.

Als God had toegelaten, dat Davids zonde onbestraft was gebleven, en hij vrede had gekend bij het overtreden van Gods geboden, zou de ongelovige en twijfelaar een verontschuldiging hebben gehad bij het aanhalen van Davids geschiedenis als een smaad op de godsdienst van de Bijbel. Maar door de ervaring die Hij David liet ondergaan, toont de Heere dat Hij de zonde niet kan toelaten of verontschuldigen. Davids geschiedenis stelt

[641]

ons in staat te zien welke bedoelingen God voor ogen heeft in zijn houding ten opzichte van de zonde; ze stelt ons in staat zelfs in de zwaarste oordelen de uitwerking te zien van zijn barmhartigheid en weldadigheid. Hij strafte David, maar verdelgde hem niet; de oven is om te zuiveren, niet om te verteren. De Heere zegt: *'Indien zij Mijn inzettingen ontwijden, en Mijn geboden niet onderhouden, dan zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen; maar Mijn goedertierenheid zal Ik hem niet onthouden, Mijn trouw zal Ik niet verloochenen.'* (Psalm 89:32-34)

Kort nadat David Jeruzalem verlaten had, namen Absalom en zijn leger zonder strijd de vesting van Israël in bezit. Husai was onder eersten die naar voren kwamen om de pas gekroonde vorst te begroeten, en de prins was verrast en voldaan bij het zien van de oude vriend en raadsman van zijn vader. Absalom was zeker van de overwinning. Tot dusver waren zijn plannen voorspoedig geweest, en verlangend om zijn troon te sterken en het vertrouwen van het volk te verkrijgen, verwelkomde hij Husai aan zijn hof.

Een grote menigte had zich nu bij Absalom aangesloten, maar de meesten waren niet opgeleid voor de strijd. Tot nog toe hadden ze niet behoeven te strijden. Achitófel beseftte terdege, dat de toestand van David verre van hopeloos was. Een groot deel van het volk stond nog achter hem; hij was omringd door ervaren strijders, die trouw waren aan hun koning, en zijn leger werd aangevoerd door bekwame en ervaren generaals. Achitófel wist dat er na de eerste opwelling van enthousiasme een terugslag zou komen. Als de opstand zou mislukken, zou Absalom zich wellicht weer met zijn vader kunnen verzoenen; dan zou Achitófel, als zijn voornaamste raadsman, aansprakelijk worden gesteld voor de opstand; de zwaarste straf zou op hem vallen. Om te verhinderen dat Absalom zich zou terugtrekken, raadt Achitófel hem aan iets te doen wat naar de mening van heel het volk een verzoening onmogelijk zou maken. Met helse sluwheid drong deze listige en beginselloze raadsman bij Absalom erop aan zich behalve aan opstand ook aan bloedschande schuldig te maken. Ten aanschouwen van geheel Israël moest hij de bijvrouwen van zijn vader tot de zijne maken, zoals de gewoonte was van oosterse volken. Dat zou een verklaring zijn dat hij zijn vader opvolgde op de troon. En Absalom gaf hieraan gehoor. Op deze wijze werd het woord van God aan David door de profeet vervuld: *'Ik zal uw vrouwen voor uw ogen weghalen en aan uw naaste geven... Want gij hebt het wel in het verborgen gedaan, maar Ik zal dit doen in tegenwoordigheid van geheel Israël en in het volle*

[642]

licht. (2 Samuël 12:11,12) God spoorde weliswaar niet aan tot deze goddelozen daad, maar ter wille van Davids zonde voorkwam Hij dit ook niet.

Achitófel werd hoog geacht om zijn wijsheid, maar hij miste de verlichting die God geeft. *'De vreze des Heeren is het begin der wijsheid.'* (Spreuken 9:10) En deze bezat Achitófel niet, anders zou hij het succes van verraad niet gebaseerd hebben op de misdaad van bloedschande. Mensen met verdorven harten bedenken goddeloosheid, alsof er geen Hogere Macht is die hun plannen kan doorkruisen; *'maar Die in de hemel zetelt, lacht, de Heere spot met hen.'* (Psalm 2:4) De Heere zegt: Omdat *'zij Mijn raad niet hebben gewild, al Mijn vermaningen hebben versmaad, zullen zij eten van de vrucht van hun wandel en verzadigd worden van hun raadslagen. Want de afkerigheid der onverstandigen zal hen doden, de zorgeloosheid der dwazen zal hen te gronde richten.'* (Spreuken 1:30-32)

Toen hij geslaagd was in het plan om zijn eigen veiligheid te verzekeren, drong Achitófel bij Absalom aan op onmiddellijke actie tegen David. *'Laat mij toch twaalfduizend man uitkiezen,'* zei hij, *'dan wil ik mij gereedmaken en David vannacht nog achtervolgen; dan zal ik hem overvallen, terwijl hij vermoeid is en machteloos, en hem schrik aanjagen; al het volk dat bij hem is, zal dan vluchten, en ik zal alleen de koning neerslaan. Zo zal ik het gehele volk tot u doen terugkeren.'* De raadslieden van de koning keurde dit plan goed. Als het was opgevolgd, zou David zeker verslagen zijn, tenzij de Heere tussenbeide zou zijn gekomen om hem te redden. Maar een wijsheid groter dan die van de vermaarde Achitófel leidde het gebeuren. *'De Heere had beschikt dat de goede raad van Achitófel teniet gedaan zou worden, opdat de Heere onheil over Absalom zou brengen.'*

Husai was niet geroepen om bij de bespreking aanwezig te zijn, en hij wilde zich niet opdringen, uit vrees dat men in hem een verspieder zou zien. Maar na afloop van de vergadering legde Absalom, die diep ontzag had voor het oordeel van de raadsman van zijn vader, het plan van Achitófel aan hem voor. Husai besepte, dat, wanneer dit plan werd uitgevoerd, David verloren zou zijn. En hij zei: *'De raad die Achitófel gegeven heeft, is ditmaal niet goed. Gij weet, dat uw vader en zijn mannen helden zijn, verbitterd als een berin in het veld, die van jongen beroofd is. Daarbij is uw vader een krijgsman, hij zal het volk geen nachtrust gunnen. Zie, hij houdt zich nu verborgen in een kuil, of op een andere plaats.'* Hij redeneerde dat de krijgsmacht van Absalom bij het achtervolgen van David de koning niet zou gevangen nemen; en zouden ze een nederlaag lijden, dan zou dit het volk ontmoedigen en de zaak van Absalom veel nadeel berokkenen.

[643]

Hij zei: *'Want heel Israël weet, dat uw vader een held is en dat er dappere mannen bij hem zijn.'* En hij stelde een plan voor, dat aantrekkelijk was voor een ijdele en zelfzuchtige natuur van iemand, die erop uit is een vertoon van macht te maken. *'Daarom raad ik u: Laat heel Israël van Dan af tot Berseba toe zich om u verzamelen, talrijk als het zand bij de zee; zelf moet gij u ook in het strijdgewoel begeven; overvallen wij hem dan ergens, waar hij zich bevindt, dan zullen wij ons op hem storten, zoals de dauw op de aardbodem valt; er zal van hem en van alle mannen die bij hem zijn, ook niet één overblijven. En indien hij zich in een stad heeft teruggetrokken, zal geheel Israël touwen om deze stad leggen, en wij zullen haar wegslepen naar de beek, tot er zelfs geen steentje meer van te vinden is.'*

Toen zeiden Absalom en alle mannen van Israël: *'De raad van de Archiet Husai is beter dan die van Achitófel.'* Eén echter liet zich niet misleiden - één die duidelijk de gevolgen voorzag van deze noodlottige fout van Absalom. Achitófel wist dat de zaak van de opstandelingen een verloren zaak was. En hij wist, dat wat ook het lot zou zijn van de prins,

er geen hoop was voor de raadsman die hem aangespoord had tot zijn grootste misdaden. Achitófel had Absalom aangespoord tot de opstand; hij had hem geadviseerd tot de gruwelijkste misdaad - het ontteren van zijn vader, hij had hem aangeraden zijn vader te doden en had hiertoe plannen gemaakt; hij had de laatste kans op verzoening met de koning onmogelijk gemaakt; en nu gaf zelfs Absalom de voorkeur aan iemand anders boven hem. Jaloers, boos en wanhopig ging hij *'naar zijn huis, naar de stad; hij trof beschikkingen voor zijn huis en verhing zich'*. Dat was het einde van de wijsheid van iemand die met al zijn gaven God niet als Raadsman nam. Satan trekt mensen onder allerlei vleierende beloften, maar ten slotte zullen allen tot de ontdekking komen dat *'het loon, dat de zonde geeft, de dood is.'* (Romeinen 6:23)

Husai, die er niet zeker van was, dat de veranderlijke koning zijn raad zou opvolgen, zond onmiddellijk een waarschuwing dat David zonder aarzelen over de Jordaan moest trekken. Aan de priesters die hun zonen zouden zenden, zond Husai de boodschap: *'Zo en zo heeft Achitófel Absalom en de oudsten van Israël geraden, maar zo en zo heb ik geraden. Nu dan,... breng de nacht niet door aan de doorwaadbare plaatsen bij de woestijn, maar begeef u naar de overkant, anders zal de koning en al het volk dat bij hem is, vernietigd worden.'* De jonge mannen werden verdacht en achtervolgd, maar ze slaagden erin hun gevaarlijke zending te volbrengen. David, uitgeput door zorg en verdriet na die eerste dag, kreeg

[644]

de boodschap dat hij die nacht de Jordaan moest oversteken, want zijn zoon stond hem naar het leven. Wat moet er wel zijn omgegaan in het hart van de vader en koning in dit uur van gevaar? Een dapper held, een krijgsman, een koning wiens woord wet was, verraden door de zoon die hij liefhad, en die hij in alles had toegegeven en in alles had vertrouwd; miskend en verlaten door onderdanen die door de sterkste banden van trouw en eer aan hem verbonden waren - in welke bewoording uitte David wat in hem leefde? In dit duistere uur klemde David zich vast aan God, en zong:

'O Heere, hoe talrijk zijn mijn tegenstanders, velen staan tegen mij op, velen zeggen van mij: Hij vindt geen hulp bij God. Maar Gij, Heere, zijt een schild dat mij dekt, mijn eer, en die mijn hoofd opheft. Als ik luide roep tot de Heere, antwoordt Hij mij van Zijn heilige berg. Ik legde mij neder en sliep; ik ontwaakte, want de Heere schraagt mij. Ik vrees niet voor tienduizenden van volk, die zich rondom tegen mij stellen... De verlossing is van de Heere, uw zegen zij over uw volk.' (Psalm 3:1-7,9)

David en die met hem waren - krijgslieden en staatslieden, oude en jonge mannen, vrouwen en kinderen - staken in het duister de diepe en snelstromende rivier over. *'Bij het aanbreken van de morgen was er niemand meer, ook niet één, die de Jordaan niet was overgetrokken.'*

David en zijn strijdmacht trokken zich terug naar Mahanaïm, waar de residentie van Isboseth was geweest. Het was een sterke stad, omgeven door een bergachtig gebied, dat een gunstige wijkplaats bood in tijden van oorlog. Het land was goed van levensmiddelen voorzien, en het volk was gunstig gestemd ten opzichte van David. Hier sloten velen zich bij hem aan, terwijl rijke leden uit de stammen tal van geschenken van proviand en andere benodigdheden brachten.

De raad van Husai was opgevolgd, zodat David tijd kreeg om te vluchten; maar de voortvarende en ongeduldige prins liet zich niet langer tegenhouden en trok weldra zijn vader achterna. *'En Absalom was de Jordaan overgetrokken, hij en alle mannen van Israël met hem.'* Absalom had Amasa, de zoon van Davids zuster Abigail, over het leger

aangesteld. Zijn leger was groot, maar zonder tucht en niet voorbereid op een strijd met de ervaren krijgslieden van zijn vader.

David verdeelde zijn leger in drie afdelingen onder bevel van Joab, Abisaï en Ithai de Gethiet. Hij had zijn leger zelf willen aanvoeren in de strijd, maar hiertegen maakten zijn krijgsoversten, raadslieden en het volk fel bezwaar. *'Gij moet niet uittrekken'*, zeiden ze; *'want, als wij soms moeten vluchten, zal men op ons geen acht slaan; ja, al zou de helft van ons sterven, zou men op ons geen acht slaan, maar gij zijt evenveel waard als tienduizend van ons. Nu dan, het is beter, dat gij van de stad uit ons te*

[645]

hulp komt. Daarop zeide de koning tot hen: Wat u goeddunkt, zal ik doen.'

Ver buiten de muren van de stad zag men de slagorde van het leger van de opstandelingen. De overweldigere werd vergezeld door een groot leger, waarbij vergeleken het leger van David maar een handjevol was. Toen de koning echter naar de tegenover elkaar staande legers keek, dacht hij niet in de eerste plaats aan de kroon en aan het rijk, of zelfs aan zijn eigen leven, dat afhing van de uitkomst van de strijd. Het hart van de vader ging in liefde en medelijden uit naar zijn opstandige zoon. Toen het leger door de stadspoorten naar buiten stroomde, sprak David zijn trouwe strijders moed in, en zei hun uit te gaan met de zekerheid, dat de God van Israël hun de overwinning zou schenken. Maar ook hier kon hij zijn liefde voor Absalom niet onderdrukken. Toen Joab, als aanvoerder, van de eerste afdeling, de overwinnaar van tal van veldslagen, zijn trotse hoofd boog om te luisteren naar de laatste boodschap van de vorst, zei deze met bevende stem: *'Behandelt de jongeling, Absalom, met zachtheid.'* Abisaï en Ithai kregen dezelfde opdracht: *'Behandelt de jongeling, Absalom, met zachtheid.'* Maar de smeekbede van de koning, waaruit men de indruk kreeg dat Absalom hem meer waard was dan zijn getrouwen, deed slechts de verontwaardiging van de krijgslieden voor de ontaarde zoon toenemen.

In een woud, niet ver van de Jordaan, waarin het grote aantal van Absaloms strijders alleen maar een nadeel vormde, vond de strijd plaats. Tussen de bosjes en struiken van het woud werden deze ongeoefende troepen verward en onhandelbaar. *'En het volk van Israël werd daar door de knechten van David verslagen, het werd daar op die dag een grote slachting: Twintigduizend.'* Toen Absalom zag, dat de slag verloren was, sloeg hij op de vlucht, maar raakte met zijn hoofd klem in de laaghangende takken van een boom, en toen zijn muilnier van onder hem vluchtte, bleef hij hulpeloos hangen als prooi voor zijn vijanden. Zo werd hij ontdekt door een soldaat, die uit vrees voor het misnoegen van de koning Absalom ongemoeid liet, maar aan Joab berichtte wat hij gezien had. Joab liet zich niet door gewetensbezwaren weerhouden. Hij was Absalom terwille geweest en had hem tweemaal met David verzoend, en dit vertrouwen was op schandelijke wijze bedrogen. Als Joab niet voor hem tussenbeide was gekomen, zou deze opstand met al haar verschrikkingen nooit hebben plaatsgevonden. Nu had Joab het in zijn macht met één slag een eind te maken aan deze oproerling. *'Toen nam hij drie werpspiesen in zijn hand en stiet ze in het hart van Absalom...'* en zij *'namen Absalom en wierpen*

[646]

hem in een grote kuil in het woud en richtten boven hem een zeer grote steenhoop op.'

Op deze wijze stierven de aanstichters van de opstand in Israël. Achitófel had zelfmoord gepleegd. Het leven van de vorstelike Absalom, wiens schoonheid de trots van Israël was geweest, was afgesneden in de kracht van zijn jonge leven; zijn dode lichaam werd in een kuil geworpen, en bedekt met een steenhoop, als teken van altijddurende

smaad. Toen hij nog leefde, had Absalom een kostbaar gedenkteken voor zichzelf laten oprichten in het koningsdal, maar het enige gedenkteken waardoor zijn graf werd aangeduid, was die steenhoop in de wildernis.

Toen de aanvoerder van de opstand dood was, riep Joab door het blazen op de trompet zijn leger terug van het achtervolgen van de vluchtende vijand, en terstond werden boodschappers uitgezonden om aan de koning de uitslag mee te delen.

De wachter op de stadsmuur zag uit de richting van het slagveld iemand aansnellen. Spoedig zag hij daar achter een tweede looper. Toen de eerste naderbij gekomen was, zei de wachter tot de koning, die in de poort wachtte: *'Voor zover ik aan de loop van de eerste zien kan, is het Ahimaáz, de zoon van Zadok. En de koning sprak: Dat is een goed man, hij komt met goede tijding. En Ahimaáz riep de koning toe: Het is wel! Daarop boog hij zich voor de koning neer met het aangezicht ter aarde en zeide: Geprezen zij de Heere, uw God, Die de mannen die hun hand opgeheven hadden tegen mijn heer de koning, heeft overgeleverd. Toen vroeg de koning: Is het wel met de jongeling, met Absalom?' Daarop gaf Ahimaáz een ontwijkend antwoord.*

De tweede boodschapper kwam en riep uit: *'Mijn heer de koning ontvangt een goede tijding, want de Heere heeft u heden recht verschaft tegenover allen die tegen u waren opgestaan.'* Weer kwam van de lippen van de vader de vraag, die hem geheel in beslag nam: *'Is het wel met de jongeling, met Absalom?'* Niet in staat dit moeilijke bericht te verzwijgen, antwoordde de bode: *'Mogen de vijanden van mijn heer de koning en allen die tegen u zijn opgestaan om kwaad te doen, worden als die jongeling.'* Dat was voldoende. David vroeg verder niets, maar ging met gebogen hoofd naar het bovenvertrek van de poort en weende. En terwijl hij heen en weer liep, riep hij: *'Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och dat ik in uw plaats gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!'*

'Op die dag verkeerde de overwinning voor al het volk in rouw, daar het op die dag hoorde zeggen: De koning heeft smart om zijn zoon.'

[647]

Daarom kwam het volk op die dag steelsgewijze de stad binnen, zoals krijgsvolk doet, dat zich schaamt als het gevlucht is uit de strijd.'

Joab was verontwaardigd. God had alle reden gegeven om dankbaar en blij te zijn; de grootste opstand die Israël ooit gekend had, was de kop ingedrukt; en toch werd deze grote overwinning veranderd in een weeklagen over hem wiens misdaad het leven van duizenden dappere mannen had gekost. De ruwe, gevoelloze aanvoerder ging het vertrek binnen waar de koning was, en zei: *'Gij beschaamt thans al uw knechten, die heden uw leven gered hebben en dat van uw zonen en dochters en dat van uw vrouwen en van uw bijvrouwen, want gij hebt lief wie u haten, en haat wie u liefhebben! Gij laat thans duidelijk merken, dat oversten en krijgsknechten voor u niets betekenen. Want ik merk nu, dat het dan recht zou zijn in uw ogen, wanneer Absalom nog in leven was en wij vandaag allen dood waren. Nu dan, sta op, ga naar buiten en spreek tot het hart van uw knechten. Want ik zweer bij de Heere: Wanneer gij niet naar buiten gaat, blijft er vannacht niemand bij u; en dat zou voor u een onheil zijn, groter dan al het onheil dat u overkomen is van uw jeugd af tot nu toe.'*

Hoe hardvochtig en zelfs onmenselijk het verwijt ook was voor de diep bedroefde koning, toch gaf David er geen antwoord op. Hij zag in dat zijn aanvoerder gelijk had, en ging naar beneden naar de poort, waar hij met lovende woorden zijn dappere krijgslieden begroette toen ze hem voorbijgingen.

[648]

Hoofdstuk 73 – Davids laatste jaren

Zie 2 Samuël 24; 1 Koningen 1; 1 Kronieken 21, 28, 29

Absaloms nederlaag bracht niet direct vrede in het rijk. Een zo groot deel van het volk had aan de opstand deelgenomen, dat David niet naar zijn hoofdstad wilde terugkeren om de regering weer op zich te nemen zonder daartoe te zijn uitgenodigd door de stammen. In de verwarring, die het gevolg was van Absaloms nederlaag, werden geen directe en beslissende stappen ondernomen om de koning terug te roepen. Toen eindelijk Juda besloot de koning terug te brengen, was de afgunst van de andere stammen opgewekt en volgde er een nieuwe opstand. Deze werd echter spoedig onderdrukt, en de vrede keerde terug in Israël.

De geschiedenis van David levert één van de meest indrukwekkende getuigenissen aangaande de gevaren die de ziel bedreigen door macht, rijkdom en wereldse eer - dingen waarnaar men het meest streeft. Weinigen hebben een ervaring meegemaakt die meer geschikt was om hen voor te bereiden op het doorstaan van zo'n toets. Davids leven als schaapherder, met de lessen van nederigheid, geduldig werken, en liefderijke zorg voor zijn kudden; het verblijf in de natuur te midden van de heuvels, waardoor zijn gaven van muziek en dichtkunst werden ontwikkeld en zijn gedachten werden gericht op de Schepper, de langdurige oefenschool van zijn leven in de woestijn, waardoor hij moed, kracht, lijdzaamheid, en geloof in God oefende, was door God bedoeld om hem voor te bereiden op de troon van Israël. David had meermalen Gods liefde ondervonden; hij had veel van Zijn Geest ontvangen; in zijn ervaringen met Saul had hij gezien hoe waardeloos louter menselijke wijsheid is. Toch verzwakte werelds succes en eer het karakter van David dermate, dat hij herhaaldelijk door de verzoeker werd overwonnen.

De omgang met heidense volken wekte het verlangen hun nationale gebruiken na te volgen en deed de zucht naar wereldse grootheid ontbranden. Als volk van God zou Israël geëerd worden. Maar toen trots en zelfvertrouwen toenamen, waren de Israëlieten niet tevreden met dit voorrecht. Ze wilden gerekend worden onder de vooraanstaande volken. Deze geest moest hen wel in verzoeking brengen. Met de bedoeling zijn veroveringen onder andere volken uit te breiden, besloot David zijn leger te vergroten, door allen die een zekere leeftijd hadden bereikt, op te roepen om dienst te doen. Daarvoor was een volkstelling noodzakelijk. Trots en

[649]

eerzucht dreven de koning hiertoe aan. Het tellen van het volk zou de tegenstelling aantonen tussen de zwakte van het koninkrijk op het moment dat David de troon bestegen had en de kracht en voorspoed tijdens zijn regering. Hierdoor zou het zelfvertrouwen van koning en volk nog meer gesterkt worden. De Bijbel zegt: *'Satan keerde zich tegen Israël en zette David aan, Israël te tellen.'* Israëls voorspoed onder Davids bestuur was te danken aan de zegen van God, en niet zozeer aan de kundigheid van de koning of de sterkte van het leger. Maar het vergroten van de strijdkrachten van het koninkrijk zou de indruk vestigen bij de omliggende volken dat Israël zijn vertrouwen stelde op zijn leger, en niet in de macht van God.

Hoewel het volk van Israël trots was op zijn nationale grootheid, ontving het plan van David om de sterkte van het leger flink uit te breiden, niet veel bijval. De voorgestelde dienstplicht bracht veel ontevredenheid; daarom werd het nodig geacht om oversten te gebruiken in plaats van priesters en oudsten, die het gewoonlijk deden. De bedoeling van dit

alles was in strijd met de beginselen van een theocratie. Zelfs Joab protesteerde, hoewel hij toch niet veel gewetensbezwaren kende. Hij zei: *'De Heere, uw God, moge aan het volk honderdmaal zoveel toevoegen als er zijn, en mogen de ogen van mijn heer de koning het zien; waarom echter wenst mijn heer de koning dit? Waarom moet daardoor een schuld op Israël komen? Maar het bevel van de koning was sterker dan Joabs verzet; dus ging Joab heen en trok geheel Israël door, waarna hij te Jeruzalem terugkwam.'* Het tellen was nog niet voltooid, toen David reeds berouw kreeg over zijn zonde. Vol zelfverwijt zei hij tot God: *'Ik heb zwaar gezondigd, doordat ik dit gedaan heb; nu dan, doe toch de ongerechtigheid van uw knecht weg, want ik heb zeer dwaas gehandeld.'*

De volgende morgen kreeg David een boodschap door de profeet Gad: *'Zo zegt de Heere: Kies óf drie jaren hongersnood, óf drie maanden vluchten voor uw tegenstanders, terwijl het zwaard van uw vijanden u achterhaalt, óf drie dagen dat het zwaard des Heeren, de pest, in het land heerst en de engel des Heeren in het gehele gebied van Israël verderf brengt. Overweeg dan nu',* zei de profeet, *'wat ik mijn Zender moet antwoorden.'*

Het antwoord van de koning luidde: *'Het is mij zeer bang te moede; laat mij toch vallen in de hand des Heeren, want Zijn barmhartigheid is zeer groot; maar laat mij niet vallen in de hand van mensen.'*

Het land werd getroffen door een pestziekte, waardoor zeventigduizend mensen in Israël stierven. De gesel had de hoofdstad nog niet getroffen, toen David zijn ogen opsloeg, *'en zag de engel des Heeren staan*

[650]

tussen hemel en aarde, met in zijn hand het getrokken zwaard, uitgestrekt over Jeruzalem; en David en de oudsten, in rouwgewaad gehuld, wierpen zich op hun aangezicht'. De koning pleitte voor Israël bij God: *'Was ik het niet, die bevel gaf het volk te tellen? Ja, ik ben het, die gezondigd en zeer verkeerd gehandeld heb; maar deze schapen - wat hebben zij gedaan? Heere, mijn God, laat Uw hand gericht zijn tegen mij en mijn familie, maar niet tegen Uw volk, om het te slaan.'*

De telling had ontevredenheid onder het volk gewekt; toch hadden ze dezelfde zonden gekoesterd die aanleiding waren dat David deze telling bevolen had. Zoals de Heere door de zonden van Absalom het gericht voltrok over David, strafte Hij door Davids dwaling de zonden van het volk.

De verderfengel was buiten Jeruzalem blijven staan. Hij stond op de berg Moria, op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan. Op bevel van de profeet ging David naar de berg en bouwde daar een altaar voor de Heere, *'en bracht brandoffers, en vredeoffers, en riep tot de Heere, Die hem antwoordde met vuur uit de hemel op het brandofferaltaar'*. *'Toen liet de Heere Zich verbidden ten gunste van het land, en de plaag werd van Israël weggenomen.'*

De plaats waar het altaar werd opgericht, en die vanaf die tijd als heilig werd beschouwd, werd door Ornan als een geschenk aan de koning aangeboden. Maar de koning weigerde deze gave. *'Ik wil het in elk geval van u voor de volle prijs kopen,'* zei hij, *'want de Heere, mijn God, wil ik geen brandoffers brengen, die mij niets kosten.'* *'En David gaf Ornan voor die plaats zeshonderd gouden sikkels in gewicht.'* Deze plaats, die gedenkwaardig was als de plaats waar Abraham een altaar gebouwd had om zijn zoon te offeren, en die nu geheiligd werd door deze grote verlossing, werd naderhand gekozen als de plaats voor de tempel die Salomo heeft gebouwd.

Nog een andere schaduw zou over de laatste levensjaren van David vallen. Hij was nu zeventig jaar oud. De moeilijkheden en ontberingen van zijn jonge jaren, zijn vele oorlogen, en de zorgen en beproevingen op latere leeftijd hadden zijn krachten weggenomen. Hoewel zijn geest nog helder was, waren zwakte en ouderdom, gepaard met

het verlangen om alleen te zijn, er oorzaak van dat hij niet merkte wat zich afspeelde in zijn rijk. Weer ontstond er opstand in de schaduw van zijn troon. Weer was dit het gevolg van zijn toegeeflijkheid als vader. Nu was het Adonia, die naar de troon streefde, *'welgevormd van gestalte'*, innemend zowel in verschijning als in optreden, maar zonder gewetensbezwaren en beginselloos. In zijn jeugd had hij niet geleerd zich te beheersen, want

[651]

'zijn vader had hem zijn leven lang geen verwijt gemaakt: Waarom doet gij zo'? Nu kwam hij in opstand tegen het gezag van God, Die Salomo als troonopvolger had aangewezen. Zowel wat natuurlijke bekwaamheden als godsdienstige aard betreft was Salomo meer geschikt dan zijn oudere broeder om heerser over Israël te worden. Toch, hoewel God duidelijk Zijn keus had bekendgemaakt, kreeg Adonia steun. Joab, die wel schuldig was geweest aan veel misdaden, was tot die tijd trouw gebleven aan de troon. Nu sloot hij zich echter aan bij de samenzweerders tegen Salomo, evenals Abjatar, de priester.

De opstand stond op het punt uit te breken. De samenzweerders waren op een groot feest buiten de stad bijeengekomen om Adonia uit te roepen tot koning, toen hun plannen werden verijdeld door de snelle ingreep van enkele getrouwen, waaronder Zadok de priester, de profeet Nathan en Bathséba, de moeder van Salomo. Ze vertelden de koning wat er zou gaan gebeuren, en herinnerden hem aan Gods aanwijzingen, dat Salomo de troonopvolger zou zijn. Onmiddellijk deed David afstand van de troon ten gunste van Salomo, die tot koning gezalfd en uitgeroepen werd. Het complot was verijdeld. De voornaamste deelnemers daaraan hadden de dood verdiend. Het leven van Abjatar werd gespaard, uit eerbied voor zijn ambt en zijn trouw aan David in het verleden; maar het ambt van hogepriester werd hem ontnomen. Dit ging over naar de familie van Zadok. Joab en Adonia werden op het ogenblik ook ontzien, maar na Davids dood ondergingen zij de straf voor hun misdaad. De voltrekking van het oordeel over de zoon van David maakte het viervoudig oordeel compleet, waardoor God Zijn afschuw had betuigd over de zonde van de vader.

Reeds bij het begin van zijn regering was het één van de vurigste wensen van David geweest om een tempel voor de Heere te bouwen. Hoewel het hem niet vergund was geworden dit plan uit te voeren, had hij daarom toch niet minder ijver en belangstelling getoond in de voorbereiding van dit plan. Hij had een overvloed van kostbare materialen - goud, zilver, kostbare stenen, marmer, kostbare houtsoorten - bijeengebracht. Nu moesten deze kostbare schatten die hij bijeengebracht had, aan anderen worden overhandigd. Want anderen zouden een woning bouwen voor de ark, het teken van Gods tegenwoordigheid.

Toen hij voelde dat zijn einde naderde, liet de koning de oudsten van Israël halen, samen met vertegenwoordigers uit alle delen van het koninkrijk, om hun deze erfenis toe te vertrouwen. Hij wilde hun zijn laatste wensen toevertrouwen, en zich verzekeren van hun samenwerking en steun in het grote werk dat verricht moest worden. Door zijn lichamelijke

[652]

zwakte had men niet verwacht dat hij hierbij zelf aanwezig zou zijn. Maar Gods Geest bezielde hem en met meer dan zijn gewone vurigheid en kracht kon hij voor het laatst zijn volk toespreken. Hij vertelde dat hij zelf zo graag de tempel had willen bouwen, maar dat de Heere geboden had het werk op te dragen aan zijn zoon Salomo. Gods belofte luidde: *'Uw zoon Salomo is het, die Mijn huis en Mijn voorhoven bouwen zal, want Ik heb Mij hem tot een zoon verkoren, ook zal Ik hem tot een Vader zijn; en Ik zal zijn koningschap voor altijd*

bevestigen, wanneer hij volhardt in het betrachten van Mijn geboden en Mijn verordeningen, gelijk heden ten dage. Nu dan, ten aanschouwen van geheel Israël, de gemeente des Heeren, en ten aanhoren van onze God (zeg ik u): Onderhoudt en onderzoekt alle geboden van de Heeren, uw God, opdat gij dit goede land moogt bezitten, en voor altijd geven tot een erfdeel aan uw zonen na u.'

David had uit ervaring geleerd hoe moeilijk het pad is van hen die zich afkeert van God. Hij had de vloek van het overtreden van de wet gevoeld en de vruchten daarvan geplukt. Daarom wenste hij uit de grond van zijn hart dat de leiders van Israël trouw zouden zijn aan God, en dat Salomo aan Gods wet zou gehoorzamen en de zonde zou schuwen die het gezag van zijn vader verzwakt, zijn leven verbitterd, en God onteerd had. David wist dat alleen door een ootmoedig hart, een gedurig vertrouwen in God en aanhoudende waakzaamheid het mogelijk was weerstand te bieden aan de verzoeken waardoor Salomo op zijn hoge post omringd zou zijn. Want zulke vooraanstaande personen zijn een bijzonder mikpunt voor satans aanvallen. David richtte zich tot zijn zoon die hij als opvolger van de troon had erkend, en zei: *'En gij, mijn zoon Salomo, ken de God van uw vader, en dien Hem met een volkomen toegewijd hart en een bereidwillig gemoed, want de Heere doorzoekt alle harten en doorgrondt al wat de gedachten beramen. Indien gij Hem zoekt, zal Hij Zich door u laten vinden; doch indien gij Hem verlaat, zal Hij u voor eeuwig verwerpen. Zie nu, hoe de Heere u heeft verkoren om een huis ten heiligdom te bouwen; wees sterk en doe het.'*

David gaf Salomo nauwkeurige aanwijzingen voor de bouw van de tempel, met tekeningen voor elk onderdeel, en van alle gereedschappen voor de dienst, zoals God hem dat had laten zien. Salomo was nog jong, en schrok terug voor de grote verantwoordelijkheden die op zijn schouders zouden rusten in het bouwen van de tempel en in het besturen van Gods volk. Maar David zei tot zijn zoon: *'Wees sterk en moedig, en doe het; vrees niet en wees niet verschrikt, want de Heere God, mijn God, is met u. Hij zal u niet begeven en u niet verlaten.'*

[653]

Opnieuw richtte David zich tot de vergadering: *'Mijn zoon Salomo, de enige, door God verkozen, is nog een tengere knaap, en het werk is groot, want deze burcht is niet voor een mens bestemd, maar voor de Heere God. Daarom heb ik, zoveel ik vermocht, gereedgelegd voor het huis van mijn God',* en hij somde de materialen op die hij bijeengebracht had. Verder zei hij: *'Maar nu schenk ik nog bovendien, uit liefde voor het huis van mijn God, van wat ik zelf aan goud en zilver bezit, aan het huis van mijn God, behalve wat ik voor het heiligdom heb gereedgelegd: drieduizend talenten goud, goud van Ofir, en zeventuizend talenten gelouterd zilver, om de muren der gebouwen te overtrekken.'* Wie, zo vroeg hij aan de vergaderde menigte, die vrijwillig hun gaven hadden gebracht - *'wie verklaart zich nu bereid, om heden de Heere zijn gave te schenken?'*

Er kwam een spontane reactie van de vergadering. *'Toen verklaarden zich daartoe bereid de oversten der families, de oversten van Israëls stammen, de oversten over duizend en honderd en de oversten over het werk des konings; zij gaven voor de dienst van het huis Gods vijfduizend talenten goud en tienduizend drachmen; tienduizend talenten zilver; achttienduizend talenten koper, en honderdduizend talenten ijzer. Wie edelstenen bij zich had, gaf die, voor de schat van het huis des Heeren... Het volk verheugde zich over hun gewilligheid, want zij gaven met een volkomen toegewijd hart vrijwillig aan de Heere; ook koning David verheugde zich met grote vreugde.'*

'Toen prees David de Heere ten aanschouwen van de gehele gemeente, en David zeide: Geprezen zijt Gij, Heere, God van onze vader Israël, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Van U, o Heere, is de grootheid en de kracht, de heerlijkheid, de roem en de majesteit, ja, alles wat in de hemel en op aarde is; van U is de heerschappij, o Heere, en Gij zijt als Hoofd boven alles verheven. Want rijkdom en eer komen van U, en Gij heerst over alles; in Uw hand is sterkte en kracht, en Gij hebt het in Uw macht een ieder groot en sterk te maken. Thans loven wij U, o onze God, en prijzen wij Uw heerlijke Naam. Wie toch ben ik, en wat is mijn volk, dat wij in staat zouden zijn zulke vrijwillige gaven te schenken? Want het komt alles van U, en wij geven het U uit Uw hand. Voorwaar, wij zijn vreemdelingen en bijwoners voor Uw aangezicht, gelijk al onze vaders; als een schaduw zijn onze dagen op aarde, zonder hoop. Heere, onze God, al deze rijkdom die wij bijeengebracht hebben om U een huis te bouwen voor Uw heilige Naam, komt uit Uw hand; U behoort het alles. Ik weet, mijn God, dat Gij het hart toetst, en een welbehagen hebt in oprechtheid. Ik heb in oprechtheid mijns harten U dit alles vrijwillig gegeven; nu heb ik met vreugde ge-

[654]

zien, hoe ook Uw volk, dat zich hier bevindt, U vrijwillig gaven bracht. Heere, God van onze vaders Abraham, Isaäk en Israël, houd deze gezindheid in het hart van Uw volk voor altijd in stand, en richt hun hart op U. En geef mijn zoon Salomo een volkomen toegewijd hart, opdat hij Uw geboden, Uw getuigenissen en Uw inzettingen onderhoudt, het alles volbrengt, en de burcht, die ik heb ontworpen, bouwt. Daarop zeide David tot de gehele gemeente: Prijst nu de Heere uw God. Toen prees de gehele gemeente de Heere, de God hunner vaders, knielden en bogen zich neder voor de Heere.'

Met zeer grote belangstelling had de koning de rijke materialen bijeengebracht voor de bouw en het verfraaien van de tempel. Hij had de heerlijke liederen gedicht, die later door de voorhoven zouden weerklinken. Nu was zijn hart in God verblijd, toen de voornaamste van het volk zo spontaan gehoor gegeven hadden aan zijn oproep, en zich aangeboden hadden om het belangrijke werk, dat voor hen lag, te doen. En toen ze hun diensten aanboden, waren ze bereid nog meer te doen. Zij maakten de gaven nog talrijker, door uit hun eigen bezittingen te geven voor de schatkamer. David was zich zeer bewust geweest van zijn eigen onwaardigheid in het bijeenbrengen van de materialen voor Gods huis, en de uiting van trouw door de spontane reactie van de voornaamste uit zijn rijk, die met een gewillig hart hun schatten wijdden aan de Heere, en zich aanboden voor Zijn dienst, vervulde hem met vreugde. Het was God alleen Die Zijn volk hiertoe had genegen. Hij, en niet de mens, moest worden verheerlijkt. Hij was het geweest, Die het volk had gezegend met de schatten van de aarde. Zijn Geest had hen bereidwillig gemaakt hun kostbaarheden voor de tempel te brengen. Alles behoorde God toe; wanneer Zijn liefde niet de harten van het volk had bewogen, zouden de inspanningen van de koning vergeefs zijn geweest en zou de tempel nooit zijn gebouwd.

Alles wat de mens uit Gods overvloed ontvangt, blijft Gods eigendom. Alles wat God aan waardevolle en schone dingen op aarde heeft gegeven, is geplaatst in de handen van mensen om hen op de proef te stellen - om de grootte van hun liefde voor Hem en de waardering voor Zijn gaven te peilen. Of het rijkdom is of verstand, alles moet als een vrijwillig offer aan de voeten van Jezus worden gelegd; terwijl de gever zegt, evenals David: *'Alles komt van U, en wij geven het U uit Uw hand.'*

Toen hij zijn dood voelde naderen, lag nog steeds de last voor Salomo en voor het rijk Israël op Davids hart; de voorspoed van het rijk was immers voor een groot deel afhankelijk van de trouw van de koning. *'Hij gebod zijn zoon Salomo: Ik sta op het punt de weg der gehele aarde te gaan,*

[655]

wees jij nu sterk en toon u een man; en neem uw plicht jegens de Heere, uw God, in acht: Wandel op Zijn wegen en onderhoud Zijn inzettingen, geboden en verordeningen en getuigenissen..., opdat jij voorspoedig volvoeren moogt alles wat jij doet en alles wat jij onderneemt, opdat de Heere het Woord gestand moge doen, dat Hij aangaande mij gesproken heeft: Indien uw zonen op hun weg acht geven en in trouw, met hun gehele hart en hun gehele ziel, voor Mijn aangezicht wandelen, dan zal het u niet ontbreken aan een man op de troon van Israël.'

Davids laatste woorden die te boek staan, zijn een lied (een lied van vertrouwen) van de meest verheven beginselen en onwankelbaar geloof:

'Spreuk van David, de zoon van Isai, en spreuk van de man die hoog geplaatst is, de gezalfde van Jakobs God, de liefelijke in Israëls lofzangen.

De Geest des HEEREN spreekt door mij, Zijn woord is op mijn tong;

Israëls God spreekt, Israëls Rots zegt tot mij: Een rechtvaardige Heerser over de mensen, een Heerser in de vreze Gods, Hij is als het morgenlicht bij het opgaan der zon, een morgen zonder wolken: door de glans na de regen spruit jong groen uit de aarde.

Maar niet also mijn huis bij God! Toch heeft Hij mij een eeuwig verbond gegeven, geordend in alles en verzekerd. Want al mijn heil en alle welbehagen, zou Hij die niet laten uitspruiten?' (2 Samuël 23:1-5)

De zonde van David was groot geweest, maar zijn berouw was diep, zijn liefde was vurig, en zijn geloof was sterk. Hem was veel vergeven, en daarom had hij veel liefgehad. (Lucas 7:47)

Davids psalmen beschrijven allerlei ervaringen, van de diepten van zijn schuld en zelfveroordeling tot het verhevenste geloof en omgang met God. Zijn leven laat zien dat zonde alleen maar schande en ellende kan brengen, maar ook dat Gods liefde kan afdalen tot in de diepste afgrond, dat het geloof de berouwvolle ziel kan opheffen om hem te maken tot een kind van God. Van alle beloften die we in Zijn Woord vinden, is dit een van de krachtigste getuigenissen aangaande de trouw, de gerechtigheid, en de barmhartigheid van God.

De mens 'vliedt als een schaduw heen en houdt geen stand' (Job 14:2) 'maar het Woord van onze God houdt eeuwig stand.' (Jesaja 40:8) 'De goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid tot eeuwigheid over wie Hem vrezen, en Zijn gerechtigheid over kindskinderen, over hen die Zijn verbond onderhouden, en aan Zijn bevelen denken om die te doen.' (Psalm 103:17-18)

[656]

'Al wat God doet, is voor eeuwig.' (Prediker 3:14)

Heerlijk zijn de beloften die aan David en zijn huis gedaan zijn, beloften die zien op de toekomst en die in Christus hun volledige vervulling hebben. De Heere zegt:

'Aan Mijn knecht David heb Ik gezworen: Voor altoos zal Ik uw nakroost bevestigen, en uw troon bouwen van geslacht tot geslacht... voor wie Mijn hand tot steun zal zijn, ook zal Mijn arm hem sterken... Mijn trouw en Mijn goedertierenheid zullen met hem zijn, en door Mijn Naam zal zijn hoorn verhoogd worden; ook zal Ik zijn hand leggen op de zee, en zijn rechterhand op de stromen. Hij zal tot Mij zeggen: Gij zijt mijn Vader, mijn God en de Rots van mijn heil. Ja, Ik zal hem tot een eerstgeborene stellen, tot de hoogste van de koningen der aarde. Voor altijd zal Ik jegens hem Mijn goedertierenheid bewaren en mijn verbond zal voor hem vast blijven.' (Psalm 89:4,5,22,25-29)

'Hij verschaffe recht aan de ellendigen des volks, Hij redde de armen, maar verbrijzele de verdrukker. Men vreze U, zolang de zon er is, en zolang de maan er is, van geslacht tot geslacht... In Zijn dagen bloeide de rechtvaardige en grote vrede, totdat er geen maan meer is. Hij zal heersen van zee tot zee, van de rivier tot de einden der aarde... Zijn Naam zij voor altoos, zolang de zon er is, bloeie Zijn Naam... Mogen alle volken elkander daarmee zegenen, Hem gelukkig prijzen.' (Psalm 72:4,5,7,8,17)

'Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouders en men noemt hem Wonderbare Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.' (Jesaja 9:5)

'Deze zal groot zijn en Zoon des Allerhoogste genoemd worden, en de Heere God zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal als Koning over het huis van Jakob heersen tot in eeuwigheid, en Zijn koningschap zal geen einde nemen.' (Lucas 1:32-33).